

Speča zver pod preprogo

MILE SETINC

Marjan Podobnik vodi slovenske Ljudske stranke je pred kratkim, v primežu politične osamljenosti, v kateri se je znašla njegova stranka s pobudo za referendum o odvzemu državljanstev, zatarnal, češ, zakaj ne vprašate ljudi s kakšno javnomnenjsko anketo - pa boste videli. Pri Republiki so ga poslušali, storili - in videli. Večina, ki zavrača pobudo, nikakor ni impresivna, vsekakor pa je mnogo manjša, kot bi lahko sklepali iz dejstva, da je pobuda doslej zavrnila večina parlamentarnih strank, vključno s krščanskimi demokratami, pa tudi skofovski komisija in (desničarski) Svetovni slovenski kongres. Zavrnitev z desne bi bilo mogoče pripisati političnemu taktiziranju ob spoznanju, da je pobuda s pravnega vidika itak obsojena na propad, če ne bi nekaj »presežnih« besed iz formulacije zavrnitve vendarle kazalo na iskreno človeško grozo ob takšnem poigravanju z usodami desetih tisočev državljanov. Če celo Danijel Starman (Socialdemokratska stranka Slovenija) v pobudi vidi nacionalistični poseg v pridobljene pravice, potem lahko res rečemo, da ima v tem primeru ljudstvo boljše politično vodstvo, kot si ga zasluži.

Toda tehtnejši razmislek se bo manj čutil »speci zver«, ki jo razkriva anketa Republike. Odpor do »tujerodnih elementov« je univerzalna značilnost vseh »avtohtonih« etničnih skupin. Zato je najbolj pomembno, kako se do tega obnaša posamezna država. Državi se maščuje tudi njena morebitna »neutrlnost«: bosanska vojna je skrajni primer, kako omejen rok trajanja in kakšne katastrofalne posledice ima lahko pometanje medetničnih konfliktov pod preprogo. Tudi aktivne državne politike »promocije« medetnične in medkulturne tolerance doslej niso bile najbolj uspešne. A pomembno je vsaj poskusiti. Najslabše je problem prepustiti »spontani« asimilaciji, ki tudi če je uspešna, traja nekaj generacij in jo spremlja bolj ali manj nasilno »pospeševanje«.

Zato se je mogoče strinjati s Skolcem, da je največja vrednost te mučne zadeve v tem, da je po glavnih političnih silah na Slovenskem prisilila, da se prvič jasno opredelijo do tega vprašanja.

GM pred novo koncertno sezono

Ravnatelj sole GM »Marij Kogoj« prof. Bogdan Kralj in podpredsednik Upravnega odbora GM odv. Drago Stoka sta včeraj predstavila predstavnikom tiska letošnjo abonmajsko sezono Glasbene matice, ki bo imela na repertoarju osem abonmajskih in en izvenabonmajski koncert. Prvi koncert bo že 9. novembra, ko bo nastopil pihalni orkester slovenske policije. Sezona se bo končala 18. aprila prihodnjega leta.

Na 7 strani

PROCES ENIMONT / PO RAZSODBI MILANSKIH SODNIKOV

Politiki prve republike množično za rešetke

Med njimi je tudi ligaški lider Bossi - Sveta jeza Craxija

Ustavno sodišče sklenilo sprejeti v obravnavo priziv Filipa Mancusa

RIM - Odstavljeni pravosodni minister Filippo Mancuso je imel včeraj majhno zadosčenje, ko je Ustavno sodišče odločilo, da bo upostevalo njegov priziv proti senatu, predsedniku vlade in predsedniku republike. Sklep Ustavnega sodišča pa nikakor ne pomeni, da ima Mancuso prav: o bistvu njegovega ugovora, se pravi ali italijanska ustava dovoljuje nezaupečno enemu samemu ministru, ne pa celotni vladi, bo prav Ustavno sodišče razpravljalo seve v prihodnjih tednih, razsodilo pa najkasneje do 10. decembra.

Kljub temu so bili

včeraj v desničarskem zavezništvu, ki je doslej vztrajno branilo bivšega ministra, naravnost navdušeni nad sklepom, medtem ko so v levosredinskem taboru opozarjali, da gre golj za formalen in vsekakor neoporečen sklep.

Na 2. strani

MILAN - Po starih urah posvetovanja je porota milanskega kazenskega sodišča sprejela večino zahtev nekdanjega tožilca Antonia Di Pietra in s strogo razsodbo zaključila proces zaradi 150 milijard lir podkupnine Enimonta. Na zaporne kazni od nekaj mesecev do skoraj pet let in na visoke denarne odškodnine so bili med drugimi obsojeni Craxi, Forlani, De Michelis, Martelli, La Malfa, Bossi, Citaristi, Cirino Pomicino, Carlo Sama in Giuseppe Garofano, katerih zagovorniki niso skrivali velikega presenečenja in so seveda nemudoma napovedali prizive. Bossi, ki je bil obsojen na osem mesecev zapor, je v svojem prvem komentarju dejal, da mu je obsodba sistema, ki je ukinil javno finansiranje strank, pravzaprav v cast, medtem ko je Craxi iz Hammameta po svoji navadi zarobantil, da ne priznava »obsodbe brez dokazov«, do katere je prišlo na tem izrazito »političnem« procesu.

Na 2. strani

Orvieto: bombo so onesposobili

Ekipa pirotehnikov, katere delo je koordiniral kapetan Fabio Comellini, je po sedmih urah dela onesposobila letalsko bombo iz druge svetovne vojne (AP)

Na 2. strani

Predstavili Povratek v Zagreb

TRST - Dialogi z umetnostjo srednje in vzhodne Evrope, niz pobud, ki jih s tem imenom prireja združenje Trieste Contemporanea, so včeraj spregovorili o spominih na uzaljeno otroštvo. V konferenčni dvorani je novinar Mitja Volčič predstavil knjigo Ritorno a Zagabria (Povratek v Zagreb). Prisotna sta bila tudi avtor dela in glavni junak - mož, čigar življenjska zgodba je navdihnila roman. »Gorje tistemu,« kot povzema avtor v citatu Nietzscheja, »ki nima domovine«.

Na 7. strani

GLEDE ODVZEMA DRŽAVLJANSTVA

O referendumu naj se izreče ustavno sodišče

Večina Slovencev je proti odvzemu državljanstva

LJUBLJANA - Državni zbor Slovenije je na včerajšnji izredni seji menil, da je vsebina zahteve za razpis predhodnega zakonodajnega referenduma, ki izhaja iz pobude Marjana Poljsaka (SPS) in Stefana Matusa (SLS) o odvzemu državljanstva, pridobljenega po 40. členu zakona o državljanstvu, v nasprotju z ustavo. Poslanci so z veliko večino glasov zato ustavnemu sodišču predlagali, naj odloči ali je temu tako, saj po mnenju večine takšna zahteva krši veljavna ustavna načela ter osnovne človekove pravice in svobosčine. Spejeli so tudi sklep, naj se na poslanskih klopeh cim prej znajdejo spremembe in dopolnitve zakona o referendumu in ljudski iniciativi, da bi parlament v bodoče lahko suvereno zavračal podobne zahteve že na samem začetku formalne-

ga postopka.

V javnomnenjski anketi Republike - poklicali so 700 naključno izbranih telefonskih naročnikov, od katerih jih 195 v času anketiranja ni bilo dosegljivih, 95 pa jih ni zezele sodelovati v anketi ali pa niso ustrezali vzorčnim določilom - so postavili več vprašanj v zvezi s pobudo za razpis referenduma o odvzemu državljanstev, pridobljenih po 40. členu slovenskega zakona o državljanstvu. Iz ankete izhaja, približno tretjina vprašanih podpira pobudo, vendar jih na eksplisitno vprašanje, kako bi ravnali na referendumu, se nekoliko manj (30 odstotkov) izjavlja, da bi glasovali za odvzem. Približno toliko jih tudi izjavlja, da so se sli oziroma bodo sli podpisati pobudo.

Na 15. strani

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Nov osip delovnih mest

Medtem ko delavci miljske ladjedelnice nameravajo zahtevati razglasitev stečaja, je vodstvo tovarne Orion najavilo precejšnje oklestenje števila zaposlenih zaradi hude finančne stiske.

Stran 6

Fulvio Tomizza na Opčinah

Polna dvorana Prosvetnega doma na Opčinah je prisluhnila pisatelju Tomizzi ob predstavitvi njegove knjige Alle spalle di Trieste.

Stran 8

Gorica: slovenska konzulta

Konzulta za vprašanja slovenske manjšine pri Goriski občini je ponovno razpravljala o solskih problemih, sprejela pa je tudi odklonilno stališče o gradnji financerske sole na letališču.

Stran 11

Na trg prva tranša Enija

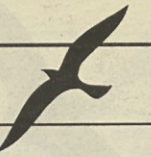
Ministrski odbor za privatizacije je včeraj pripravil koledar in določil okvirno ceno delnic za prodajo naftnega koncerna Eni.

Stran 12

O Dnevh nemega filma

V Pordenonu se je zaključil festival nemega filma, ki je doživel velik uspeh. O tem dogodku smo se pogovarjali s predsednikom Liviom Jacobom.

Stran 13

PRIMORSKI DNEVNIK

SKGZ se zavzema za premagovanje sedanjih težav

Slovenska kulturno gospodarska zveza je svojemu ustanovnemu članu Primorskemu dnevniku ter vsemu osebju, ki ga dnevno ustvarja, tako kot v preteklosti tudi v sedanji krizi tesno ob strani. Ne gre za verbalno ali le priloznostno solidarnost, pač pa za stalno skrb, iskreno željo in skupni cilj, da se dnevnik uspešno prebije tudi iz današnjih težav.

SKGZ izraza prepričanje, da je Primorski dnevnik danes kljub moznim pomanjkljivostim najbolj pluralno in tehnično najbolj dovršeno sredstvo množičnega obveščanja med Slovenci v Italiji. Njegov razvoj do današnje stopnje ga uvršča med ugledne in tudi s strani večinskega naroda priznane dnevnike v naši deželi, ohranil in razvijal pa se je predvsem zaradi zavesti, da je v boju za krepitve manjšine, uveljavljanje slovenskih ljudi in pravic manjšine najučinkovitejše sredstvo, kar jih premore naša skupnost. Odločilno so k temu prispevali in se vedno prispevajo založniško podjetje, slovensko gospodarstvo, generacije novinarjev, tiskarskih delavcev in drugega osebja, ki so se zlasti v preteklosti za ceno velikih žrtev in naporov omogočili dnevniku obstoj. Predvsem pa časopis ne bi mogel obstajati brez zvestih dolgoletnih naročnikov in bralcev. Vsi ti ljudje so si v petdesetih letih več kot priborili pravico, da se Primorski dnevnik ohrani in sicer na dostojni ravni, kot jo predstavlja njegov sedanji videz in obseg.

SKGZ ugotavlja, da se ravno v času krize stopnjujejo tudi pritiski in pogojevanja, s katerimi se poskušajo dnevniku vsiliti spre-

membe in z njimi dejansko razvrednotiti njegovo zgodovinsko podlago in pluralistično širino, osnovano na profesionalnosti in ne na strankarski parcelizaciji. SKGZ izraza prepričanje, da Primorski dnevnik ne more postati poligon za uveljavljanje strankarskih parcialnih interesov. Da se zavrnejo takšni poskusi, je zato potrebno ob utrjevanju podjetniške podlage založniške hiše iti v smer razsiritve lastniške strukture do vseh tistih ljudi, ki ta časopis soustvarjajo in vseh, ki so prispevali k temu, da je Primorski dnevnik izhajal celih petdeset let in so se v njem prepoznavali.

Vsi se zavedamo, da bi bilo vsakršno krcenje obsega in kakovosti časopisa boleče nazadovanje za vso manjšino, vendar so okoliscine sedaj objektivno taksne, da ni mogoče ohraniti obsega, če ni dovolj sredstev. Restriktivni ukrepi so torej rezultat razmer, za katere si SKGZ zeli in prizadeva, da se popravijo. SKGZ ugotavlja, da je ob podporah, ki jih dnevnik uživa po rednih italijanskih zakonih o tisku ter dohodkih, ki jih ustvarja založniško podjetje, nujno potrebna tudi trajna pomoč iz matične Slovenije, ki je z enkratnim finančnim posegom v letosnjem poletju dnevniku ze pomagala. Ob tem zeli SKGZ podčrtati nujnost, da se matična pomoč dnevniku dodeli po državnih merilih in v skladu z ustavno opredelitvijo, brez vsakršnih strankarskih pogojevanj, ki lahko časopisu in profesionalnosti, po zaslugi katere vsak dan izhaja, lahko samo škodujejo ali mu celo onemogočijo zivljenje.

AFERA ENIMONT / PO 16 MESECIH PROCESA STROGA RAZSODBA MILANSKIH SODNIKOV

Sodniki sprejeli skoraj vse Di Pietrove predloge

Romeo Simi De Burgis med branjem razsodbe (Ap)

MILAN - Tudi zadnji proces, s katerim se je v vlogi javnega tožilca ukvarjal Antonio Di Pietro, je včeraj dobil svoj epilog, obsojenci pa razmeroma stroge zaporne kazni. Za velepodkupnino Enimonta v znesku 150 milijard lir so bili po Cusaniju, ki je bil že obsojen na 8 let zaporne kazni, včeraj obsojeni se naslednji - v glavnem nekdanji - politiki, njihovi asistenti in podjetniki: Renato Altissimo (nekdanji tajnik liberalne stranke) na 8 mesecev ječe, Luigi Biasignani na 3 leta in 4 mesece, Umberto Bossi (za podkupnino v vrednosti 200 milijonov lir) na 8 mesecev, Giorgio Casadei (nekdanji De Michelisov osebni tajnik) na 4 mese-

ce, Severino Citaristi (nekdanji blagajnik prav tako nekdanje Krscanske demokracije) na 3 leta, Bettino Craxi na 4 leta, Michele D'Adamo na 4 mesece, Gianni De Michelis na 6 mesecev, Filippo Fiandrotti na 4 mesece, Arnaldo Forlani na 2 leti in 4 mesece, Giuseppe Garofano na 4 leta in 8 mesecev, Mauro Giallombardo na 3 leta in 6 mesecev, Alberto Grotti na 1 leto in 4 mesece, Giorgio La Malfa na 6 mesecev in 20 dni, Claudio Martelli na 1 leto, Alessandro Patelli na 8 mesecev, Paolo Pillitteri na 7 mesecev, Paolo Cirino Pomicino na 2 leti in 6 mesecev, Carlo Sama na 4 leta in 8 mesecev, Egidio Sterpa na 6 mesecev. Michele Vi-

scardi na 6 mesecev in 20 dni, Romano Venturi na 1 leto in 10 mesecev, medtem ko je bil za zadnjega obtoženca, Emilia Bindo določen prenos dokumentov na prokuro. Zaporne kazni spremljajo tudi precejšnje denarne globe.

Razsodbo je porota sprejela po stiri urah psovotovanja, med njenim branjem pa se je na obrazu večine zagovornikov pokazalo nezadovoljstvo. Vsi so sicer pričakovali obsodbo, vendar niso verjeli, da bo sodni zbor sprejel toliko Di Pietrovih zahtev, ki jih je potem prevzel njegov naslednik Francesco Greco. Nekateri zahtev so sicer sodniki omilili, nekaj pa so jih se poostriili, kot npr. za Carla Samo, Giuseppa Garafana, Citaristija in Craxija. Večina odvetnikov je seveda takoj napovedala prizive, izmed obsojencev pa se je iz Tunizije takoj oglasil Craxi, ki je obsodbo označil za »politico«, ker sloni na »popolnoma izmislenih obtozbah«. Povsem drugačen je bil komentar Umberta Bossija, ki se je ironično vprašal, kje da je problem, glede na to, da so mu priborili 2 meseca zapora, saj je javni tožilec zahteval 10 mesecev, dosodili pa so mu jih le 8. »Za nekoga, ki pripada parlamentu severa, je ta obsodba v cast, saj gre za rano v boju proti sistemu, ki je ukinil javno finansiranje strank,« je dodal.

Za včerajšnjo razsodbo je milansko sodišče potrebovalo 16 mesecev, saj se je proces začel 5. julija 1994. Dve vpleteni osebnosti, Gabriele Cagliari in Raul Gradini sta leto prej storila samomor, podjetnik pa je odnesel s seboj v grob tudi skrivnost tiste 150 milijard lir vredne podkupnine, ki jo je njegov Montedison plačal za locitev od Enimonta.

ORVIETO / MESTO JE BILO OHROMLJENO ZA VEČ KOT OSEM UR

Pirotehnik po dolgem delu onesposobili veliko bombo

ORVIETO (TERNI) - Avtoceste brez prometa, železniške proge so samevale, hiše, trgovine in sole pa so bile zaprte; le pred občinsko palačo v Orvietu, v kateri se je sestel »krizni odbor«, ki ga je ustanovil prefekt iz Ternija, se je zbrala skupnica radovednezev. Tako se je včeraj, na »dan bombe«, predstavljala Orvieta. Dve pregraji pripadnikov varnostnikov, ena notranja, druga pa zunanja, sta obkrožili 250-kilogramsko bombo s 120 kilogrami trotila, ki so jo pred dnevi odkrili na gradbišču v središču Orvieta. Varnostniki so izpraznili področje v premeru enega kilometra, 3200 oseb je moralo zapustiti svoja stanovanja, ki so se nahajala v neposredni bližini področja, kjer je ležala bomba, 500 varnostnikov je skrbelo, da bi vse potekalo v najboljšem redu, urejeni pa so bili tudi stiri zbirni centri, celotno področje pa so med operacijo preletovali stiri helikopteri.

Včerajšnjega dne ne bodo v Orvietu z lahkoto pozabili. »Policijaska ura« se je začela ob sedmih z zaprtjem avtocestnega odseka Orte-Valdichiana in z ukinitvijo železniskih zvez. Ze ob zori

pa so ljudje začeli zapuščati stanovanja, ekipa sedmih pirotehnikov pa je z delom začela ob 8.20. Vladala je velika napetost vse do 15.25, ko se je vžigalnik bombe po dolgem delu pirotehnikov razletel; emergentnega stanja je bilo tako konec.

Po sedmih urah dela ekipe pirotehnikov, ki ga je koordiniral kapetan Fabio Comellini, je Orvieta ponovno

zazivel. Po operaciji je nenevarna in več kot meter dolga bomba obležala na pesčenih tleh gradbišča; iz luknje, ki so jo pirotehnik izvrtali se je izlilo strelivo, ki so ga raztopili s pritiskom vodne sopare. Nevarnosti je bilo tako konec in vsi so si lahko oddahnili.

Na sliki AP, posneti po televiziji, tehnik na delu za onesposobljenje bombe.

PERUGIA / NOVA ODLOŽITEV PROCESA ZARADI UMORA NOVINARJA PECORELLIJA

Tokrat je bil prisoten tudi Andreotti

PERUGIA - Dosmrtni senator Giulio Andreotti je včeraj prišel v Perugia na sodno obravnavo zaradi umora novinarja Mina Pecorellija, ki se odvija v najstrože zastraženem zaporu Capanne. Z njim je bil prisoten drugi glavni obtoženec, bivši sodnik in bivši minister ter nekdanji ozi Andreottijev sodelavec Claudio Vitalone, ki je bil sicer - edini med obtoženci - navzoč tudi na certkovem začetku procesa v Perugii. Drugih obtožencev - mafijskih veljakov in pripadnikov kriminalne tolpe iz rimske mestne čettri Magliana - tudi včeraj ni bilo na spregled.

Sicer pa je včerajšnja obravnava trajala le nekaj minut. Andreottijevi in Vitalonejevi branilci so zahtevali odložitve, da bi lahko pregledali nove dokumente tožilstva (okrog 800), sodnik je njihovo zahtevo sprejel in odložil proces na 2. november. Z zahtevo

po odložitvi je soglasal tudi odvetnik Alfredo Galasso, ki na procesu zastopa svojce umorjenega novinarja.

Andreotti ni hotel dajati izjav novinarjem, ki so ga obkrožili po prekinitvi sodne obravnave in ga spraševali za oceno poteka procesa. Omejil se je na ugotovitev, da ni bilo »niti dobro, niti slabo«, in da je bila pač njegova dolžnost, da se je predstavil na sodišču. Omenil je tudi, da je bil proces odložen na 2. november, in s svojo znano in grenko ironijo pokomentiral, da »ni najbolj primeren datum,« saj je to dan mrtvih. Sicer pa je Andreotti ob odhodu stisnil roko tako javnemu tožilcu Faustu Cardelli kot sodniku Sergiu Materii, cesar pa polemično ni hotel storiti njegov soobtoženec Vitalone.

Na sliki (telefotograf AP) včerajšnji prihod sen. Andreottija na sodišče v Perugii.

GENOVA / EKONOMIST DORNBUSH

Za italijansko ekonomijo je Dini dobri Samaritanec

GENOVA - »Za italijansko državno blagajno je bil Lamberto Dini kot mati Tereza iz Kalute, sedaj pa je bolj podoben Machiavelliju. Prevzel je vodstvo države, ko je bila na robu bankrota in krepko uravnovesil obracun. Ker manjka novo politično tezišče bo za Italijo tem bolje, kolikor dlje bo zdržal za vladnim krmilom.« Tako meni ameriški ekonomist Rudiger Dornbush, ki je pred nedavnim primerjal Italijo Mehiki. Dornbush, ki v Genovi sodeluje na srečanju knjigovodij, je nekoliko manj pesimist, ceprav opozarja, da nevarnosti kolapsa ni se mimo.

»Italija ima dve možnosti. Prva je, da bi imeli splosne politične volitve marca 1997 po semestru predsedstva EU in finančnem zakonu za leto 1997. Druga možnost so volitve prihodnje leto po spretju dokaj slabega finančnega zakona.« Ameriški ekonomist ne dvomi, da je prva hipoteza za Italijo ugodnejša, saj je »Dini prevzel državo na robu bankrota, medtem ko je sedaj zdravstveno stanje italijanske državne blagajne boljše in Italija lahko sedi za isto mizo z ostalimi evropskimi državami.«

RIM / NA RAZSODBO O VSEBINI MANCUSOVEGA PRIZIVA BO TREBA POČAKATI DO DECEMBRA

Ustavno sodišče sklenilo, da bo obravnavalo priziv

Gre za zgolj tehnični sklep, ki ne zadeva bistva Mancusovih ugovorov

RIM - Priziv, ki ga je odstavljeno pravosodni minister Filippo Mancuso vložil proti senatu, predsedniku republike in predsedniku vlade, bo predmet vsebinske obravnave v Ustavnem sodišču. Tako je včeraj odločilo samo Ustavno sodišče, ki je v svoji razsodbi ugotovilo, da je priziv legitim in da je vreden obravnave. Nedvomno gre za »zmago« bivšega ministra, toda le v prvi rundi, saj se sodišče sploh ni dotaknilo vsebinskih problemov, ki jih Mancusov priziv odpira. Kot je znano, zagovarja bivši minister tezo, da ustava ne predvideva nezaupnice enemu samemu ministru, ampak samo celotni vladi, in prav zato obtožuje tako senat, ki je nezaupnico izglasoval,

kot Dinija, ki je Mancusu odvzel resor, kot tudi Scalfara, ki je ustrezni odlok podpisal, da so ravnali protiustavno. Ali ima bivši minister prav, bo Ustavno sodišče razsodilo v prihodnjih tednih, razsodba pa bo znana, kot je včeraj napovedal novi predsednik Mauro Ferri, najkasneje do 10. decembra.

Sklep Ustavnega sodišča so v dveh nasprotnih političnih taborih različno komentirali. V Polu svoboscin in predvsem v Berlusconijevi Forza Italia so naravnost navdušeni: »Zdaj imamo potrjeno, da lahko se verjame v pravico,« je predsednik senatorjev FI Enrico La Loggia dal duška svojemu veselju. Njegov strankarski kolega

posl. Amedeo Matacena pa je malce neelegantno izrazil željo, da bo tudi dokončna razsodba »spostovala ustavna načela«.

V nasprotnem taboru pa se v glavnem omejujejo na poudarjanje, da gre za zgolj formalen sklep Ustavnega sodišča, ki nikakor ne zadeva bistva vprašanja utemeljenosti nezaupnice enemu samemu ministru. Marsikdo v vrstah levosredinskega zavestništva je tudi izrazil zadovoljstvo zaradi sklepa sodišča, saj gre za relevantno vprašanje in bi ne bilo primerno, da bi se Ustavno sodišče sklicevalo na formalnosti, da bi se izognilo razsojanju o bistvu problema. Zadovoljstvo zaradi razsodbe je izrazil tudi sam predsednik republike Scalfaro.

Predsednik Ustavnega sodišča Mauro Ferri (levo) in poročevalec o Mancusovem prizivu Massimo Vari (AP)

RIM / ZATIŠJE PO ČETRTOVI BITKI V ZBORNICI

Po porazu snuje desnica novo politično strategijo

RIM - Po četrtkovih vihri je v petek zavladalo na italijanski politični sceni zatišje. Kot običajno ni manjkalo izjav in stališč, toda toni niso bili tako ostri in voditelji, ki so v četrtek ocenjevali dogajanje z vseh televizijskih ekranov, so včeraj molčali. Četrtkovo glasovanje je podaljšalo vladi Lamberta Dinija življenje za največ dva meseca, toda izid ostrega spopada z zmago premiera Lamberta Dinija in porazom Silvia Berlusconija ter Gianfranca Finija, ki je nujno vplival na politično dogajanje. In to zahteva trezen premislek.

Silvio Berlusconi je včeraj sklical sestanek komponent Kartela svoboscin. Po poročanju Giannija Lette so se pri milanskem medijskem magnatu zbrali Rocco Buttiglione, Pierferdinando Casini in Clemente Mastella, medtem ko ni bilo predsednika Nacionalnega zavezništva Gianfranca Finija, ki je imel obveznosti v Catanii. »Nismo si oblizovali ran, ampak smo se hoteli pomeniti o finančnem zakonu,« je povedal se Letta.

Pierferdinando Casini je dodal, da se v odnosu do Finančnega zakona stališče Kartela svoboscin ni spremenilo. »Dogovorili smo se, da bomo zahtevali korenite spremembe finančnega zakona in da ga bomo ocenjevali na osnovi vsebine. Tudi Berlusconi soglaša z nami: sprejeli ali zavrnili bomo na osnovi vsebine,« je povedal voditelj Krscanskega demokratičnega centra.

Medtem ko so se razni

poslanci oglašali s stališči, ki so z milejšim ali ostrejšim tonom povzemali vsebino izjav liderjev Kartela, se je predsednik Federalistov in liberalnih demokratov Raffaele Costa zavzel, da bi njegova komponenta imela večjo težo znotraj desnosredinske koalicije. »To smo si zaslužili s strnjnim glasovanjem za nezaupnico,« je povedal bivši liberalni tajnik.

Toda v Kartelu napetost tli, čeprav ni se bruhnila na dan. Precej značilna je bila izjava bivšega ministra za prevoze Publia Fiorija (Nacionalno zavezništvo), ki je z običajno robatostjo povedal, da je četrtkovo glasovanje prispevalo k razčiščenju, saj je »levica doživela poraz, ker bo prisiljena izdati delavce in upokojenca, da bi poprla protiljudsko politiko gospodarske desnice«. Spopad je po njegovem mnenju razblinil »iluzije gmickov, da bodo lahko oblikovali nek center, ki bo s svojo samo pristanostjo lahko pogojeval politiko«. S tega vidika je bil po Fiorijevi oceni četrtek pomemben tudi za Kartel svoboscin, saj je pokazal, da »so razne golobice klerikalnega in dorotejskega izvora skorci, ki so bolj na mizi kot pa v politiki«. Skratka po strnjnem četrtkovem glasovanju se Kartel spet deli na jastrebe in golobice.

Toda te razlike niti niso najhujši problem desnosredinskega zavezništva. Četrtkov poraz je krepko načel lik Silvia Berlusconija. Zaradi tezav s sodstvom (17. januarja se bo začel proti

njemu proces zaradi davčne goljufije) se je v Kartelu ze marsikdo vprašal, ali je Berlusconi res najprimernejši kandidat za premiera. Tudi lojalni Gianfranco Fini je večkrat poudaril, da se bo o kandidatu Kartel pogovoril, ko bodo razpisane volitve. Berlusconi ni podpisal nobene blanko menice. Buttiglione in Casini pa sta s se dlje. Po njunem mnenju bi moral pomembno vlogo prevzeti bivši predsednik Francesco Cossiga. Casini, ki se je včeraj zjutraj srečal s Cossigo pred sestankom pri Berlusconiju, je dejal, da je bivši predsednik »plemeniti oče italijanske desnice«. Predvsem pa je menil, da bi bilo »neumno, če bi Cossigo ne vključili

v ekipo, saj gre za cloveka, ki lahko v odločilnih trenutkih doseže zmagovito točko«.

Tudi v levi sredini je zmaga nekoliko utisala nasprotja, čeprav so manjše komponente prepričane, da bi bilo koristno, ce bi omogočili rojstvo vlade premirja, ki jo je predlagal Lamberto Dini, medtem ko Demokratična stranka levice ne verjame, da bi sedanji pogoji to omogočili, ker je vrzel, ki levo sredino loči od Kartela, pregloboka. Obenem pa se tudi v levi sredini postavlja problem liderstva. Demokratična stranka levice zagotavlja, da kandidatura Romana Prodija ni v dvomu, toda med manjšimi komponentami se mnogi ogrevajo za Lamberta Dinija.

Republikanci so včeraj to jasno povedali, da se jim zdi Dini najprimernejši adut, pa tudi med drugimi Prodi vzbujata marsikateri pomislek.

Stranka komunistične prenovne se je včeraj oglašila z zahtevo po volitvah, komaj bo Lamberto Dini odstopil. SKP, ki se je v četrtek premislila in s tem, da se ni udeležila glasovanja, omogočila zmago premiera in leve sredine, bo v ponedeljek na seji vodstva preučila sedanje stanje in možnosti, da doseže pomembne spremembe v finančnem zakonu.

Izid četrtkovega spopada v poslanski zbornici s porazom Kartela je prepričal Italijo skok v neznanost. Zmede na politični sceni pa ni razblinil.

DINI / ODMEVI V TUJIH LISTIH

Poraz Kartela preprečil skok v neznanost predčasni volitev

RIM - Zavrznitvijo nezaupnice vladi, ki jo vodi Lamberto Dini, se je Italija izognila skoku v neznanost. To je splosna ocena certkovem spopadu v poslanski zbornici. Evropski časopisi so posvetili italijanskemu dogajanju veliko pozornost z naslovi na prvih straneh in s komentarji o dogajanju.

Britanski Financial Times, časopis londonskega Cityja, ki velja za biblijo vseh investorjev in gospodarskih strokovnjakov, ocenjuje, da je zavrnitev nezaupnice Dinijevi vladi za »Italijo manjše zlo«. Ko bi vlada padla, bi »na vseh frontah prevladal kaos«, saj bi država ne imela finančnega zakona in bi morala na volitve, ki ne bi jamčile jasnega izida. »Ce pa bi Diniju podaljšali mandat tudi v leto 1996, bi za državnim krmilom bila sibka vlada, ki bi imela le malo možnosti za uresničitev reform,« meni Financial Times.

Britanski list ugotavlja, da dogajanje teh dni potrjuje cikličnost italijanske gospodarske in politične krize. »Ko se stanje v državni blagajni poslabša in panika prevladuje na trgih, politiki rotirajo strokovnjake, naj jim pomagajo obvladati situacijo. Komaj se stanje umiri in bi izvedenci hoteli preseči mejo strokovnjaka, politiki spet dvignejo glavo, da bi prevzeli nadzor. Volitve so v takih primerih neizbežne in prizadevati si je treba, da bo skoda cim manjša,« poudarja časopis.

Francoski Le Monde je bral četrtkovo dogajanje kot dokaz, da v Italiji prva republika se ni odpravljeno in zastruplja položaj s tem, da prehaja iz ene paradije krize v drugo. Stari protagonisti so sicer odšli od odra, ugotavlja francoski časopis, vendar njihov način dela ostaja. »Lep dokaz je bil porazen Berlusconijev poskus, da bi zrušil Dinijevo vlado.«

Tudi nemški Die Welt govori o »intrigah prve republike«. Po oceni nemškega lista »je Lamberto Dini resil svojo vlado z znatno taktično spretnostjo, intrige in manevri v parlamentu, s katerimi so hoteli premiera zrušiti, pa spominjajo na prvo republiko, ki je popolno nasprotje z novo Italijo, ki bi jo nekateri hoteli oblikovati«. Kljub porazu Kartela pa nemški časopis napoveduje mračno politično obzorje in meni, da odobritev finančnega zakona ni gotova.

Španski El Pais ugotavlja, da je »Berlusconi spet spodletel poskus, da bi izzval nove volitve in ustavil sodni postopek zaradi davčne goljufije«. Dinijevo zmago so po oceni španske lista pozdravile države Evropske unije, ki »nočejo, da bi Italije pretresle splosne volitve z negativno perspektivo Berlusconijeve zmage«.

Drugačna je ocena ameriškega dnevnika Herald Tribune, ki izhaja v Evropi. Po njegovi oceni je izid glasovanja povzročil se večjo politično nejasnost. List ugotavlja, da je usoda finančnega zakona na nitki, saj sta tako Berlusconi kot Fini poudarila, da »so tezave za sprejetje finančnega zakona večje«.

RIMINI / ZASEDANJE CONFINDUSTRIE

Finančni zakon glavna prioriteta

RIMINI - Italijanski podjetniki so prepričani, da je po četrtkovem glasovanju v poslanski zbornici precejnejša možnost sprejetja finančnega zakona. Nočejo se pa izreci o bolj političnih aspektih dogajanja. To je prišlo do izraza že ob prvem dnevu zasedanja sploske skupščine Confindustrie, ki se je zbrala v Riminiju.

»Nevarnost, da se bo prehodna faza vlekla se dolgo obstaja, vendar mislim, da bo finančni zakon sprejet pred koncem leta,« je menil direktor sindikalne organizacije podjetnikov Innocenzo Cipolletta. Dodal je, da mora biti finančni zakon strožji od tistega, ki ga je zasnovala vlada. Sprejetje finančnega

zakona je prvi nujen korak, nato pa bo treba poprijeti za delo in zgraditi v Italiji resnično demokracijo izmeničnosti. »Vsekakor pa se je v četrtek parlament razdelil na dva jasna dela.«

Tudi predsednik podjetnikov Emilie Romagne Guidalberto Guidi je prepričan, da je dvostrankarski sistem za Italijo najboljše. Zdi se mu, da je treba cimprej na volitve, ker sedanja zmeda »povzroca veliko skodo«. Tudi predsednik lacijskih podjetnikov Pierluigi Borghini je prepričan, da je četrtkovo dogajanje »pospešilo politično dogajanje. Kompaktna večina si je prevzela jasne odgovornosti s castmi in bremenii. Med

slednjimi je tudi sprejetje finančnega zakona,« je menil Borghini. Po njegovem mnenju je tudi nujno oblikovati vlado, ki bo krmirala Italijo do volitev. »Zopetni Dinijev kabinet bi lahko bil dobra resitev,« je povedal.

Z njim soglaša predsednik podjetnikov Lombardije in član upravnega sveta Rai Ennio Prestutti. »Pozitivno se mi zdi, da bo finančni zakon sprejet do konca leta in da je dejansko določen datum volitev,« je izjavil.

Tudi bivši predsednik mladih podjetnikov in član vodstva Confindustrie Aldo Fumagalli meni, da je sedaj jasnost večja. Po njegovem mnenju je treba najprej sprejeti finančni

zakon. Nato je treba na volitve, nato pa mora priti na vrsto volilni zakon, ki ga je treba sprejeti tako, da bo jamčil večjo upravljalnost.

Predsednik neapeljskih industrijcev Adriano Cola je prepričan, da je bil četrtkov izid glasovanja najboljše možna resitev za Italijo. »V sedanjem trenutku si ne smemo dovoliti praznine.« Tudi on je prepričan, da je glavna prioriteta finančni zakon, nato pa je treba na volitve, da se položaj razjasni. O tem je prepričan tudi predsednik industrijcev Veneta Mario Carraro: »Četrtkovo glasovanje omogoča sprejetje finančnega zakona brez dodatnih travm.«

Utrinki iz preteklosti

Sv. Jakob, pozimi 1947

Zimski poklic, ki je že zdavnaj izginil iz Trsta in bližnje okolice, je prav gotovo prodajanje »mušolov«. Na stojnici je stal kotel, v katerem je stalno vrelo. Mušole so jemali iz

kotla z dolgimi kleščami in jih ponujali v kovinskih skledah. Ob strani je običajno viseja tudi obrabljena in, kot se mnogi spominjajo, ne najbolj snažna brisača, da so si

stranke posušile roke. Ker so bili mušoli slani in so hudo zejali, je odjemalce rado odneslo v bližnje gostilne...

(Foto M. Magajna, last OZE)

P I S M I U R E D N I Š T V U

Kdaj srečanje z goriškimi solniki?

Spustovano uredništvo Primorskega dnevnika

Priznati moram, da me določeni dogodki vedno manj presenečajo, še vedno pa me prizadenejo in dokaj razburijo. Tokrat je na vrsti sestanek predstavnikov solskih oblasti Republike Slovenije na Generalnem konzulatu v Trstu s predstavniki trzaskih slovenskih sol, na katerem (kot izhaja iz dnevnega reda) so bili predstavljeni: a) program kulturnega sodelovanja med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Italije, podpisana

20.10.1994 v Rimu; b) katalog stalnega strokovnega izpopolnjevanja pedagoških delavcev v R.S. v solskem letu 1995/96; c) obrazloži-

tev problematike nakupa knjig za učence osnovnih sol s slov. učnim jezikom; c) predstavitev aktualne problematike zamejskega solstva s strani predstavnikov manjšine itd.

Se mar podsekretarka Ministrstva za solstvo R.S. ga. Viljana Lukas in g. Roman M. Gruden zadolžen za zamejsko solstvo zave-data, da slovenska manjšina živi na območju treh pokrajin in da imamo slovenske državne sole tako v Trstu kot v Gorici (zal pa ne na Videmskem)? Iz vsega tega izhaja, da problematika slovenske sole ne zadeva samo Trzase, marveč zaobjema tudi ravnatelj, profesorje, učitelje in ostalo osebje z Goriskega, ki imajo povsem isto dostojanstvo, nimajo pa zal istih pravic, saj so za italijansko državo goriški solniki drugorazredni (ni-

majo in niso nikoli imeli možnosti izpopolnjevanja v Sloveniji, nobenih večdnevni seminarjev pred zacetkom pouka, itd.) To že znano stališče Republike Italije, ki namenoma deli manjšino na tri stopnje: Slovence v Trstu, skoraj Slovenci v Gorici in pa Slovani na Videmskem, je danes skoraj legitimirano in potrjeno v določenih dejanjih predstavnikov Republike Slovenije.

Imajo morda na ministrstvu oz. na Generalnem konzulatu v Trstu že pripravljena vabila za podobno srečanje z goriškimi predstavniki?

Livio Semolic
predstavnik S.S.S. (Gorica)

Odprto pismo Občini Sovodnje

Spustovana Občinska uprava občine Sovodnje!

Prosim Vas, da nam in slovenski javnosti pojasnite, zakaj ste odrekli uporabi ene sobice v prostorih Osnovne šole na Vrhu Mladinskem pevskemu zboru Vrh svetega Mihaela (odslej Mlad.P.Z. Vrh). S takim sklepom otežcate delovanje zborca, ki se je že dobri dve leti zbiral v omenjenem prostoru, ker nima svojega sedeža. Mlad.P.Z. Vrh zbira na vsi več kot 20 otrok, jih uvaja v glasbeno kulturo, goji slovensko besedo in se aktivno udeležuje v vsakem kulturnem življenju.

Odločitev uprave se nam zdi namreč zelo sporna, njena utemeljitev pa dokaj neprebrljiva. Sporna, ker jo je uprava sprejela ne ozirajoč se na 35. člen občinskega statuta, ki se glasi: »Občinska uprava spodbuja dejavnosti društev, odborov in osrednjih organizacij, ki delujejo na njenem ozemlju (...) Posebna pozornost je namenjena vsem društvom, odborom in ustanovam, ki si prizadevajo za ovrednotenje, ohranjanje in razvoj jezikovnega in kulturnega bogstva slovenske manjšine. V ta namen spodbuja soudeležbo teh teles pri upravnem življenju krajev-

ne ustanove (...) s prostim dostopom k občinskim strukturam in uslugam itd.«

Nerazumljivo pa je tudi dejstvo, da ravnate navzkriž z Listino solskih storitev, s katero ministrstvo za solstvo določa, da »solske ustanove in krajevne ustanove (občina in pokrajina) spodbujajo izvensolske dejavnosti, ki uresničujejo funkcijo sole kot centra kulturne, socialne in civilne promocije, s tem da dovoljujejo uporabo prostorov in sredstev izven solskega urnika.« (Uradni List 15.6.1995, Listina solskih storitev, člen 5.2.)

Utemeljitev Vašega sklepa, ki očitno takšnih argumentov ne upošteva, pa je, nerazumljiva. Ko namreč v Vašem uradnem odgovoru ugotavljate, da »solskih prostorov ne moremo kar tako oddajati«, saj »vse je namreč pogojeno od neklih stroškov (ogrevanje, razsvetljava, voda, čiščenje itd.)«, Vas želimo spomniti, da so ti stroški minimalni, saj Mlad.P.Z. Vrh za-proša za uporabo le ene sobice, ki je locena od ostalega dela solske strukture. Dodatno ogrevanje ni potrebno, saj prostori ostajajo popoldan topli, luč pa bi uporabljali samo v zimskih mesecih.

Obenem Vas prosimo, da nam obrazložite, kaj menite s stavkom: »Občinska uprava dosledno zavrača privilegiranje katerekoli organizacije ali društva v svoji občini.« Ker za omenjene prostore ni zaprosilo nobeno drugo društvo, ne razumemo, koga bi privilegirali, ce bi te prostore dali na razpolago Mlad.P.Z. Vrh.

Zaprosamo Vas torej za resnejšo utemeljitev sklepa, ker v nasprotnem primeru lahko utemeljeno sumimo, da postaja slovenska mladina, ki jo Mlad.P.Z. Vrh zbira, predmet diskriminacije, ne pa privilegija. Neverjetno pa bi bilo, da bi slovenska mladina v občini s slovensko upravo postala predmet diskriminacije.

V pričakovanju pojasnila Vas prisrčno pozdravljamo. (Sledi 17 podpisov)

OLGA PETELIN

Je bila to mladost?

Martina zgodba o trpkem kruhu, krhkem srcu in črnem času

V Trstu, zima 1924 - poletje 1926

23.

»Rad bi vedel še kaj o tvojih osebnih zadevah. Kako je v resnici v tvoji službi? Zgleda, da te novo delo zelo veseli.«

»Res sem zadovoljna z njim. Pa tudi tu pride od takih stvari, ki si jih clovek vse prej kot želi.«

»Kakšen je tvoj nadrejeni? Imas koga, ki potegne kdaj s tabo, ko je treba, ti pomaga?«

»Direktor podjetja, pravzaprav lastnik je gospod Aldo. On je zelo v redu. Veliko pa je naokrog, za posli.«

»Kdo pa takrat prevzame glavno besedo?«

»Tajnica, oziroma knjigovodkinja. In prav ona me včasih spravi ob živce. Saj je sposobna, do Slovencev pa, kot pri večini Trzaccanov, pride na dan njen prezir. Zato pred njo najraje molčim in sem rezervirana.«

»Tudi jaz mislim, da je molk najboljši, biti vedno rezerviran pa ni prav. To bi pomenilo, da se vsakomur podrejaš.«

»Se ker sva nacela o teh stvarih... Prav včeraj je prišlo med menoj in knjigovodkinjo do incidenta. To me ta hip muči in ne vem, kaj bi.«

»Ce mi poveš, bom presodil, kako bi se jaz ravnal.«

»Pozvonil je telefon. Enkrat, davkrat, trikrat... knjigovodkinje trenutno ni bilo od nikoder, da bi se oglasila, ceprav je telefon slišati do magazina. Mislila sem, da bo najbolj prav, ce ga dvignem, cetudi to ni moja zadolžitev. Bila sem prepričana da delam podjetju v prid.

Klicali so iz Ljubljane in sporočili nekaj nujnih poslovnih stvari, seveda v slovensčini. To sem pribeležila in prevod hotela odnesti h knjigovodkinji, da bi narocilo predala direktorju. Dory pa se je ob tem razburila, kot bi ne vem kaj zagresila. Sporocila sploh ni hotela sprejeti. Nahrulila me je in jezno odšla. Kaj naj storim? Kako naj to speljem, da bo prav?«

»Molk bi bil v tem primeru vtikanje glave v pesek. Ko direktorja ne bo, ti svetujem, da se svoji predpostavljenci kolegici najprej oprustiš. Verjamem, da ti bo slo težko z jezika, pa tako bo najboljše. Ne bo ti zal!«

»Pa zakaj bi to morala narediti... iti preko sebe? Saj nisem nič zagresila.«

»Vedno ista pesem. Tonka je pametno rekla: ce si Slovenec, te vedno oplazi, ce imas prav ali ne - to sploh ni važno! V tvojem primeru pa tvegas delovno mesto in je zato pametneje, da pokažeš, da se podrejaš, da nikomur ne odjedas ničesar.«

»Oh, Ivan. Kako me je to težilo... Tvoje presojanje in nasveti in ocena se mi zdijo res trezni, držala se jih bom. Res hvala, da si poslušal moje tegobe.«

»Upam, da se bo vse poravnalo... Res me zanima... Se jutri kaj vidiva, da mi poveš?« si je kot samo po sebi umevno izgovoril sestane.

Pristala sem in toplo mi je bilo pri srcu, ko sva se na vogalu pred našo hišo poslovila.

Doma sta me mati in Iva zacudeno pogledali, saj sem bila po dolgem času spet enkrat nasmaja-

na. Zadovoljstvo mi je kar sijalo iz oči.

»Kaj je novega, Marta,« je Ivo takoj zanimalo.

»Popoldne sem pri Tonki srečala Ivana. Pravkar se je vrnil od vojakov, pa sva malo poklepeta-la...«

»Vem, vem, saj sem ga ondan srečala.«

»Z njim si govorila, pa mi nisi tega niti omenila?! Dobri sosedje in prijatelji smo... in o takih je ze prav povedati...«

»Oh, sploh nisem mislila, da te zanima. Sicer pa, kaj bi s takim! Saj veš, da nima ne imetja ne kake pozicije...«

»Joj, Iva, kaj govoriš! Dobre clovek je, posten in tako navezan na družino.«

»Ah, kaj, Marta! Ti do nekaterih stvari se nimaš pravega odnosa in ne znaš presoditi. Na življenje je treba gledati stvarno. Dobre lastnosti in čustva niso vse.

To, da je Ivan postenjak in do-bričina sploh ne dvomim. Ampak poglej, prosim, kako se nosi! Si videla, s kakšno kapo hodi okrog? Podobna je tvoji: vsa povaljana, s cofom, ki je ves zguljen in nacefran, da te kar stresa...«

»Ves kaj, Iva! Ker si že omenila mojo staro kapo... z njo sem uspešno prestala preizkušnjo za to svoje novo delo. Pravzaprav sem si z njo tudi pomagala. Ko sem morala na hitro prevajati novi cenik in ponudbo, sem men-cala ta scefrani cof... in je slo. Tako, vidiš! Po moji izkušnji ni važno, kaj je na glavi, ampak kaj je v glavi!«

Mati je najino pikro pregovarjanje samo od strani poslušala. Medtem je mirno in tiho postregla z večerjo.

Od vnetega razpravljanja se je Iva razburila in se kot običajno na hitro nekam zgubila.

Jaz sem obsedela ob mizi in se zrla zaradi sestrinega ozkosrčnega, krivičnega odnosa do ljudi. Je obleka res važnejša od cloveka?! To mi je bilo tako tuje, tako nizko.

Obrnila sem se do matere in jo vprasala, kaj ona meni. Nasmehnila se je in rekla:

»V našem času res vse bolj velja, da obleka naredi cloveka. Seveda se tudi meni zdi to narobe. Pa ker se ves svet tako vrti, se je treba prilagoditi. In tudi tebi svetujem, da upoštevas, kako gledajo in sodijo ljudje. Potrudi se, da jim ne boš prišla v zobe, in ti bo slo v življenju lažje,« mi je razlagala in me pospremila v svojo sobo.

Sredi sobe sem obstala. Na obesalniku je visela moja delovna halja, oči pa so mi obvisle na novem ovratniku, ki je bil cudovito lepo skvackan. Mamino ročno delo!

Razumela sem njene besede in njeno gesto. Hvaležno sem se ji vrgla v naročje. Nežno me je po-božala in mi s stisanim glasom zaupljivo rekla:

»Ne pozabi, da si zdaj ze v osemnajstem - to je za dekle pomembna starost!« Potem me je spet stisnila k sebi in se umaknila v kuhinjo.

Ganjena sem bila. Ogleovala sem si dragoceno darilo in pri tem pomislila na jutrišnji dan.

(Se nadaljuje)

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo trzaskoga tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. - Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakciji: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, DFM, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958

Ekonomsko propaganda: Publist SRL

Trst, Ul. Valdirivo 36 / I. nad. postni predal 568
tel. 040-361888, fax 040-768697
Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1262044, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (sirina 1 stolpec, višina 28 mm) 100.000 LIT, finančni in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi 1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozalja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.500 LIT - 55 SIT

Naročnina za Italijo 430.000 LIT

Postni t.r. PRAE DZP st. 11943347

za Slovenijo: mesečna 1.710 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu st. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

DEŽELA / SITI SO ZAVLAČEVANJA

Gospodarski in verski odmevi na deželno krizo

Zeleni za trdno vlado, ne pa za začasno rešitev

TRST - Kriza dezelne vlade Furlanije Julijske krajine odmeva, in to ne le z običajnim političnim prizvokom, pač pa tudi z gospodarskim in verskim. Vse kaže, da so gospodarstveniki siti politične nestabilnosti in negotove prihodnosti, zato so se oglasili, in to s svojega najvišjega odra.

Dezelna zveza trgovinskih zbornic iz nase dezele je na ustanovnem zasedanju dezelne gospodarske konzulte izdala tiskovno sporočilo, v katerem piše, da so tukajšnji gospodarstveniki zelo zaskrbljeni nad sedanjo deželno krizo. Le-ta ima lahko na deželno gospodarstvo le negativne učinke, zato želijo, da bi čimprej izvolili novo deželno vlado, trdno in

trajno, ki naj bi slonela na prepričljivih in solidnih programih.

Zaradi skrajne politične negotovosti ni bilo mogoče izvesti jasne gospodarske politike, take, ki naj bi dala zagona proizvodnemu sektorju. Dezelna zveza trgovinskih zbornic je tudi nastala, kaj bi bilo treba storiti, da bi se izvlekli iz sedanjega položaja. Treba bi izkoristiti sredstva, ki jih daje na razpolago Evropska unija; kreditni sistem bi bilo treba reformirati; isto velja tudi za industrijsko politiko; zdravstveni sistem bi bilo treba racionalizirati, da bi se otresli nesmiselnih stroškov; podobno bi bilo treba ravnati tudi s tistimi ustanovami, ki delujejo v okviru tržišča de-

la, pri čemer zveza izrecno omenila zavode za poklicno izobraževanje, dezelno agencijo in observatorij za delo. Vsako zavlačevanje teh prioritarnih nalog bi povzročilo dezelnemu gospodarstvu veliko škodo, daje razumeti dezelna zveza trgovinskih zbornic.

Tiskovno sporočilo omenja tudi dokaj ugoden gospodarski razvoj italijanskega severovzhoda. Treba bi ga bilo izkoristiti, in to se posebno sedaj, ko kaže, da se vojna na Balkanu nagiba h koncu.

Gospodarstveniki so se obregli tudi ob vedno večjo dezelno birokracijo. Povečanje nadzorstva in birokratskih posegov zavira gospodarski razvoj, so ocenili. Ob koncu so

zazeleli, da bi se dezelna predstava izkrcila iz krize in da bi s skupnimi močmi pregledali možnosti za razvoj posameznih gospodarskih sektorjev.

Dezelna kriza je dobila svoje mesto tudi na straneh tednika videmske škofije Vita Cattolica. Iz clanka, ki ga je podpisal msgr. Duilio Corgnali, izhaja nevsakdanji poziv. Če se stranke ne bodo brz dogovorile o izhodu iz krize in sestavile vlado s trdno večino, bodo morali Furlani povzdigniti svoj glas. Kako? S pomočjo telefaksov. Strankam naj pošljejo na desetine, stotine telefaksov, da bi jih predramili. Corgnali skratka priporoča katolicanom, naj izkoristijo isto sredstvo, ki so ga pred dnevi uporabili člani Stranke komunistične prenov, da so vodstvu izrazili svoja mnenja o strankinem stališču do zaupnice Dinijevi vladi.

Včeraj so se oglasili tudi zeleni. Na srečanju dezelne svetovalske skupine in deželnega koordinacijskega odbora so ocenili, da poteka razprava o programskih smernicah nove vlade prepočasno. Zeleni se zavzemajo za vlado, ki naj bi trajala do konca zakonodajne dobe. Ta vlada bi morala vključiti v program jasne obveze o varstvu okolja. V primeru, da bi ne bilo mogoče sestaviti trdne vladne večine, obstaja po mnenju zelenih edina možnost: volitve. Ker zeleni ne bodo privolili v začasne in prehodne rešitve, je se zapisano v njihovem tiskovnem sporočilu.

VIDEM

Mittelfest bo upravljaval poseben avtonomni organizem

VIDEM - Cedajski Mittelfest bo upravljaval poseben organizem, ki bo povezan tako z javnimi kot zasebnimi ustanovami in organizacijami, bo pa povsem avtonomen. Za tovrsten načrt se je izrekla dezelna uprava FJK, ki je avgusta tudi osvojila poseben sklep, v katerem nasteva cilje in naloge novega organizma.

Pot k ustanovitvi tovrstne strukture je včeraj zabeležila pomemben korak naprej s sestankom predstavnikov ustanov, ki naj bi se združile za upravljanje pomembne mednarodne kulturne prireditve. Na sedežu dezele v Vidmu so se sestali predstavniki Dezele, Videmske pokrajine, Občine Cedad, videmske trgovinske zbornice, navzoč pa je bil tudi zastopnik Ljudske banke iz Cedada, ki je ze v prejšnjih letih konkretno prispevala k realizaciji Mittelfesta in bo tudi po novem prvi podporni član novega organizma.

Na videmskem sestanku so pregledali predvsem osnutek statuta novega organa, ki ga bo verjetno treba usklajevati s statuti zainteresiranih ustanov. Za zdaj pa so se na sestanku zastopane ustanove združile v iniciativni odbor, ki bo v pričakovanju rojstva novega telesa lahko sprejel najbolj nujne sklepe v zvezi s prihodnjo izvedbo prireditve, kot na primer določitev datuma, navezavo stikov z drugimi festivali in kulturnimi ustanovami, predstavitev prošnje za prispevke, iskanje sponzorjev itd.

KOROŠKA / NACIONALNI PRAZNIK

Praznovali so tudi koroški Slovenci

CELOVEC/DUNAJ - Medtem ko je na Dunaju praznovanje letošnjega nacionalnega praznika potekalo popolnoma v znamenju 40. obletnice ustanovitve avstrijske zvezne vojske - višek je bila vojaska parada (brez tankov) v centru mesta, katero si je ogledalo nad stotisoč Dunajčanov - so koroški Slovenci dan avstrijske samostojnosti in nevtalnosti praznovali s prireditvami za sožitje v dezele.

Slovenska kulturna društva na Radisah pri Celovcu, v Zelezni Kapli, v Sentjanžu v Rožu in v Rožeku so vabili na ze tradicionalne dvojezične kulturne prireditve pod geslom »Dober večer, sosed - Guten Abend, Nachbar«, katerih zamisel je poglobiti dialog in sožitje med manjšino in večino, zacensi s kulturno izmenjavo na lokalni ravni.

Odziv na to pobudo je bil tudi letos spodoben, saj se je prireditev udeležilo veliko stestilo nemško govorecih sodeželanov, skupin in tudi dezelnih in komunalnih politikov. Na proslavi na Radisah pri Celovcu je bil glavni govornik namestnik koroškega dezelnega glavarja in kulturni referent Michael Ausserwinkler, ki je pobudo manjšine izrecno podprl, v Zelezni Kapli pa je bil glavni referent priznani profesor na celovski univerzi Andrej Morit-

sch. V novem centru za kulturo in komunikacijo v Sentjanžu je gledaliski in filmski igralec Manfred Lukas Luderer bral tekste iz filma »Vas ob meji«, Slovensko kulturno društvo Peter Markovic v Rožeku pa je pridelilo kulturni večer, katerega so oblikovali obe narodnostne skupnosti, kot gost pa je nastopil citrar Marjan Beton iz Kranja.

Manjšinska govornica Zelenih v avstrijskem državnem zboru Terezija Stojšic pa je ob nacionalnem prazniku ponovila zahtevo, naj Avstrija končno zapiše v svojo ustavo jasno priznanje jezikovne in kulturne raznolikosti in obveze, da se bo aktivno prizadevala za ohranitev in nadaljnji razvoj svojih narodnostnih skupnosti. »Prav avstrijske manjšine s svojimi jeziki, kulturo in samorazumevanjem mnogo prispevajo k avstrijski naciji kot celoti«, je v izjavi za tisk poudarila Stojšiceva in opozorila, da je kulturna identiteta in posebnost Avstrije rezultat večstoletne družbene in kulturne komunikacije med številnimi kulturami donavskega prostora. »Sodobna avstrijska nacija je s svojo zgodovino in svojo kulturno in duhovno dedišcino vzoren primer multietnične nacije,« je zaključila manjšinska govornica zelenih v avstrijskem državnem zboru.

I.L.

Razpored polaganja vencev ob Dnevu mrtvih

Predstavniki Republike Slovenije ter predstavniki občin bodo tudi letos ob dnevu mrtvih polagali vence na grobove in pred spomenike padlim borcem v odporniskem gibanju.

Spominske slovesnosti v tržaški pokrajini, na katerih bodo predstavniki Republike Slovenije ter predstavniki občin Sezana (ter Komen in Hrpelje-Kozina), Koper, Izola in Piran polagali vence na grobove in pred spomenike padlim borcem v odporniskem gibanju, bodo potekale po naslednjem razporedu:

Tržaška pokrajina

Predstavniki Republike Slovenije Terek, 31. oktobra: v Trstu ob 15. uri na grobnico padlih na vojskem pokopališču, ob 15.30 pred spomenikom Bazovskim žrtvam na pokopališču pri Sv. Ani, ob 16. uri pred spomenikom žrtvam nacifasizma v Rizarini; spominske slovesnosti se bo udeležila ministrica za delo g. Rina Klinar.

Predstavniki občin Sezana, Komen, Hrpelje-Kozina

Terek, 31. oktobra: na Opcinah ob 13.30 pred spomenikom padlim borcem na pokopališču, na Repentabru ob 14. uri pred spomenikom padlim borcem, na Proseku ob 14.30 pred spomenikom padlim borcem, na Kontovelu ob 15. uri pred spomenikom padlim na pokopališču, v Krizu ob 14. uri pred spomenikom padlim v vasi, v Nabrezini ob 14.30 pred spomenikom padlim borcem, v Zgoniku ob 15. uri pred spomenikom padlim borcem pred občino.

Predstavniki občin Koper, Izola, Piran

Terek, 31. oktobra: v Miljah ob 14.30 pred spomenikom padlim borcem, v Dolini ob 15. uri pred spomenikom padlim borcem, na Katinari ob 15.30 pred spomenikom padlim borcem, v Bazovici ob 15. uri pred spomenikom Bazovskim žrtvam, v Barkovljah ob 15.30 pred spomenikom padlim na pokopališču.

Predstavniki Republike Slovenije ter predstavniki občin Nova Gorica, Brda, Kanal in Miren-Kostanjevica bodo polagali vence na grobove in spomenike padlim borcem v odporniskem gibanju v goriski pokrajini in v Gonarsu. Spominske slovesnosti bodo potekale po naslednjem razporedu:

Predstavniki Republike Slovenije bodo vence polagali v sredo, 1. novembra: v Gonarsu ob 9.30 na grob-

nico in pred spomenik umrlih v taborišču, (gospod Stefan Kociper, poslanec DZ in predsednik odbora DZ za zdravstvo, delo, družino in socialno politiko), v Gorici ob 11.30 pred spomenikom padlim na pokopališču in ob 11.45 na grobnico padlih (gospod Ivan Kristan, predsednik Državnega sveta RS).

Predstavniki občin pa bodo polagali vence z naslednjim razporedom v sredo, 1. novembra: v Pevmi ob 9.30 pred spomenikom padlim, v Podgori ob 10. uri pred spomenikom padlim borcem, v Koprivnem ob 10.30, v Steverjanu ob 11. uri pred spomenikom padlim, v Standrezu ob 10.45 pred spomenikom padlim na pokopališču, v Sovodnjah ob 11.20 pred spomenikom padlim, v Palkišču ob 12. uri pred spomenikom padlim (ob državni cesti), v Doberdolu ob 12.20 pred spomenikom padlim, v Ronkah ob 12.45 pred spomenikom padlim, v Trzicu ob 13. uri na grobnico padlih partizanov in ob 13.30 pred spomenikom padlim pred ladjedelnico.

V videmski pokrajini bodo spominske slovesnosti potekale po naslednjem razporedu:

Predstavniki Republike Slovenije bodo vence polagali v ponedeljek, 30. oktobra v Cedadu ob 12. uri pred spomenikom padlim v Odporu (sodelujejo Tolminci, prisoten bo gospod Borut Pahor, poslanec DZ in predsedujoči Odbora za mednarodne odnose DZ). V sredo, 1. novembra v Gonarsu ob 9.30 na grobnico-spomenik umrlim v taborišču (sodelujejo Novogoricani).

Predstavniki občin Tolmin, Kobarid in Bovec bodo vence polagali v ponedeljek, 30. oktobra s naslednjim razporedom: v Topolovem ob 9. uri pred spomenikom padlim na pokopališču, v Stoblanku ob 9. uri na grobnico padlih, v Sv. Lenartu ob 10. uri pred spomenikom padlim na pokopališču, v Gorenjem Tarbiju ob 10. uri pred spomenikom padlim na pokopališču, v Sv. Pavlu-Cernetičih ob 10.30 pred spomenikom padlim na pokopališču, v Oborci ob 11. uri pred spominsko ploščo padlim, v Ceneboli ob 13.30 pred spominsko ploščo padlim, v Matajurju ob 15. uri na grobnico padlim na pokopališču, v Osojanih-Reziji ob 16. uri pred spomenikom padlim na pokopališču.

KOROŠKA / ZANIMANJE ZA MOREBITNO ZAPRTJE JE KRŠKO

Deželni glavar Zernatto pozdravil pobudo o referendumu

Avstrija pripravljena tudi finančno pomagati Sloveniji

CELOVEC - Pobuda 37 poslancev državnega zbora Slovenije za izvedbo referenduma o zaprtju jedrske elektrarne Krško je zasluga ne le slovenskih nasprotnikov jedrske energije, temveč tudi politikov in protijedrskih gibanj na Koroškem in po vsej Avstriji.

S temi besedami je včeraj na vprasanje našega lista na tiskovni konferenci v Celovcu koroški deželni glavar Christof Zernatto komentiral najnovejši razvoj v zvezi z na Koroškem nadvse sporne nuklearke v Sloveniji. Najvišji koroški politik je temu se dodal, da v primeru, da bi se večina Slovencev in Slovenk na referendumu odločila za zaprtje JE v roku desetih let, Slovenija lahko racuna na finančno pomoč Avstrije. Za zaprtje elektrarne da ne bo odgovorna le Slovenija sama, temveč tudi države, ki so ji v preteklosti zagotovile pomoč pri morebitnem izklopu nuklearke. Zernatto je s tem v zvezi izpostavil nacijo oz.

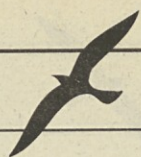
modernizacijo TE Sostanj kot primer uspešnega bilateralnega sodelovanja med obema državama na ekološkem področju, ki se brez dvoma da se razsiriti.

Zernatto je na pogovoru z novinarji govoril tudi o drugih pozitivnih premikih med obema državama oz. Slovenijo in dezele Koroško. Tako je pozitivno izpostavil oceno slovenskega predsednika Milana Kucana, ki jo je ta podal v okviru srečanja z avstrijskim zveznim predsednikom Thomasom Klestilom v zvezi s praznovanjem 75. obletnice koroškega plebiscita 10. oktobra letos v Celovcu. »Mislil, da gre za priznanje, da je dezelna Koroška nasla pravičen odnos do svoje preteklosti,« je poudaril Zernatto. Kot smo poročali, je Kucan v pogovoru s Klestilom menil, da je na Koroškem bila dosežena »nova atmosferična kvaliteta v odnosu Koroške do slovenske narodnostne skupnosti«.

Ivan Lukan

Koroški deželni glavar Christof Zernatto je zadovoljen nad napovedjo referenduma o zaprtju JE Krško

KRIZA / PRED NOVIM OSIPOM DELOVNIH MEST

Orion bodo hudo oklestili

Miljska ladjedelnica pred stečajem?

Uslužbencem tovarne jeklenih varovalk Orion v industrijski coni se pišejo težki časi. Na včerajšnjem sestanku med zastopstvom kovinarskih sindikatov FIOM-CGIL, FIM-CISL in UILM ter predstavnikom bergamske družbe BFE, ki je lastnica obrata v Ul. Caboto 8, je prislo na dan, da namerava delodajalec krepko zredčiti število delojemalcev: zdaj jih je 64 (38 delavcev in 26 uradnikov), potem pa jih bo ostalo samo se kaksnih 20 ali kvečjemu 30.

»Morda celo se manj, če se razmere ne bodo ze v kratkem popravile.« nam je priznal sindikalist FIOM Antonio Saulle. Ali bodo tako imenovano odvečno delovno silo odpustili? Pravzaprav ne: deset

ljudi naj bi jih zaposlili v novi tovarni, ki da jo bo odprl neki podjetnik iz notranjscine države, druge pa vpisali najprej v dopolnilno blagajno in pozneje v režim mobilnosti. Več predstavnik lastništva g. Barone ni povedal, zato pa so se domenili za novo srečanje, ki bo v petek, 24. novembra, na sedezu združenja industrijcev.

Vodstvo BFE, ki ima enako tovarno v Vicenzi, utemeljuje klestenje s finančno stisko, to pa pripisuje pomanjkanju naročil. Toda v sindikalnih krogih tej razlagi ne morejo verjeti, saj menijo, da gre do jeklene varovalke prav dobro v promet, in se zaradi tega vprašujejo, od kod vrtoglava zguba, ki jo je podjetje nakopilo v zadnjih dveh

letih; po nepotrjenih vesteh naj bi lani znašala 5, 328 milijarde lir.

Antonio Saulle se je včeraj sešel tudi z delavci miljske ladjedelnice Cantieri Trieste, ki skoraj že mesec dni stavkajo in poldrugi mesec ne prejema plače. V ponedeljek se bodo zbrali na novi skupščini in spet glasno pozvali lastnike obrata, naj vendarle predložijo učinkovit razvojni načrt, ki so ga obljubili že pred časom; v tem primeru bi pač lahko aktivirali medinstitucijski krizni stab in zadevo jeli reševati na najvišji ravni. Ker pa menda iz te moke ne bo kruha, bo treba zahtevati stečaj, kajti drugega izhoda za nesrečnih 22 delavcev in njihovih družin očitno res ni.

Drago Gasperlin

KRAJEVNE UPRAVE / ZGONIK IN REPENTABOR

Odobritev vrste novih pravilnikov

Predlogi za promocijo kmetijskih dejavnosti in razširitev vinske razstave na druge pridelke

Prejšnji večer sta zasedala tako zgoniški kot repentabski občinski svet.

V Zgoniku so imeli na dnevnem redu več pravilnikov, in sicer v prvi vrsti novi pravilnik za delovanje samega občinskega sveta, ki so ga soglasno odobrili. Pred sejo so ga namreč preverili tudi s predstavnik opozicije, tako da so lahko vse svetovalske skupine pristale na posodobitev pravilnika, na podlagi katerega deluje občinski svet. Zatem so odobrili se pravilnika za smetarsko službo in za določitev tarif smetarske službe. Medtem ko so dosegli soglasje pri kriterijih za določitev pristojbin - vendar samih zneskov se niso določili -, so se pri pravilniku za smetarsko službo svetovalci opozicije vzdržali. Vsekakor so se na seji dogovorili, da bodo v najkrajšem pravilnika skupno preverili in morebiti popravili.

Na seji zgoniškega občinskega sveta so tudi določili smernice za delovanje občinske kmetijske komisije. Ta se je sestala prejšnji teden in predsinocnim so svetovalci osvojili smernice, ki so jih nakazali na sestanku. Gre predvsem za

določitev pristojnosti tako na institucionalnem področju, kot npr. v zvezi z gradbenimi dovoljenji, kakor tudi glede na kmetijsko problematiko. S tem v zvezi gre omeniti predloge za promocijo kmetijskih dejavnosti v občini: vsakoletna razstava vin naj bi prerasla v razstavo domačih pridelkov, prihodnje leto pa naj bi se predstavitev vin Enokras, ki je bila letos v devinskem gradu, odvijala v jami pri Briscikih.

Tudi v repentabskem občinskem svetu so vzeli v pretres nova pravilnika za smetarsko službo, župan pa je predstavil tudi pobude občinske uprave ob skorajšnjem dnevu mrtvih, ko bodo položili vence na partizanske spomenike. Dosedanjo odbornico Bruno Skabar je nadomestila Nives Gustin Subani. Medtem ko bo Skabarjeva ostala v občinskem svetu kot svetovalka, Gustinova ne bo imela pravice do glasovanja, ker ni bila izvoljena in je torej »zunanj« so delavec župana, podobno kot v številnih drugih občinah, začeni s trzasko, kjer ni noben Illyjev odbornik neposredno izvoljen na volitvah.

Trst most med Italijo in RS

Trst mora odigrati se pomembnejšo vlogo v okviru izboljševanja odnosov med Italijo in Slovenijo. To je prislo do izraza na včerajšnjem sestanku med predsednikom Trgovinske zbornice Adalbertom Donaggio in novim italijanskim veleposlanikom v Sloveniji Massimom Spinettijem, ki sta obravnavala razvoj trgovinskega in sirskega gospodarstva sodelovanja med jadranskima sosedama. Donaggio je poudaril, da si zbornica prizadeva za cim globlji prodor trzaskih podjetij na slovensko trzišče.

Vzdrževalna dela IACP v Miljah in Nabrezini

Upravni svet trzaskega zavoda za ljudske hiše IACP je odobril sklep o izvedbi izrednih vzdrževalnih del v miljski in devinsko-nabrezinski občini. Gre za obnovitev strehe na poslopju s hišno številko 28/a v Nabrezini (kamnolomi) in pročelja stavbe s hišno številko Riostorto 9 v Miljah. Poleg tega so odobrili obračun o lanskem upravljanju občinskih poslopj, ki izkazuje bistveno ravnovesje, in sklep o modernizaciji informatične mreže IACP; stare hardverje bodo zamenjali s sodobnimi softveri.

POMORSTVO / SENAT PROTI NAČRTU FINMAREJA

Tržaški Lloyd naj bi se rešil

Zdaj gre beseda poslancem - Zadovoljstvo deželne vlade

»Nase teze so bile sprejete,« je izjavil deželni odbornik za prevoze Cristiano Degano brz potem, ko je zvedel, da je senatna komisija za prevoze in javna dela zavrnila tisti del Finmarejevega preureditvenega programa, ki zadeva Trzaski Lloyd. Pomisli, ki jih je izrekla komisija pod predsedstvom sen. Rinalda Bosca, so po zatrdilu deželne vlade tudi sad utemeljitvenega posega, ki ga je imel prejšnji teden pred to komisijo sam Degano, sicer tudi v zastopstvu drugih zainteresiranih dežel.

Odbornik je tedaj poudaril nujo, da se trzaska plovna družba in genovska Italia ločno privatizirata; ko pa ju tudi ne bi prodali, naj vsekakor tudi v prihodnje samostojno opravljata svoje mednarodne blagovne prevoze in pri tem računata z

državno finančno pomočjo za poravnano dolgov. »Zdaj pričakujemo, da bo enako mnenje izrazila se komisija za prevoze v poslanski zbornici,« je dejal Degano s pripombo, da se bo to zelo verjetno zgodilo nekje v prvi tretjini novembra.

Trzaskega Lloyda in genovske Italije torej ne bi smeli spojiti, kakor je bilo prvotno zapisano v načrtu ministra Giovannija Caravaleja. Senatorji so se zoper takšno rešitev soglasno izrazili in se zavzeli za prodajo obeh družb privatnikom (kandidatov je že kaksnih deset, kaj ponujajo, pa se ne ve), za primer, da to ne bi bilo mogoče, pa naj bi pomorska linijska prevoznika vsekakor delovala po vzoru zasebnih podjetij.

Komisija je tudi potrdila nujo o okrepitevi priobalne plovbe na Jadranu.

Tržaški svet nesklepčen: odpadla seja

Tresla se je gora, rodila se ni tista miska: na sinocnji seji trzaskega občinskega sveta bi se morala nadaljevati in celo zaključiti razprava o preustroju mestnega podjetja ACEGA, ki naj bi postalo delniška družba. Vendar je sinoči manjkala večina ... večine: v dvorani je bilo samo 5 svetovalcev Ljudske stranke, 3 svetovalci Zavezništva za Trst in dva svetovalca DSL. Opozicija je zapustila dvorano in so seje takoj prekinili na samem začetku, ker ni bil svet sklepen.

Občinski svet se bo spet sestel v ponedeljek, na dnevnem redu bo se vedno preustroj podjetja ACEGA po postopku, ki naj bi trajal do leta 2000 s pristopom zasebnikov kot manjšinskih delničarjev.

DANES V VIŽOVLJAH

Programska konferenca SSK

Danes bo stranka Slovenske skupnosti priredila v dvorani Sportnega centra v Vižovljah programsko konferenco pod naslovom Kako naprej? Konferenca se uokvirja v niz prireditvev ob 20-letnici dezelne organiziranosti stranke. SSK namerava na njej izoblikovati svoje predloge za nadaljnjo politiko slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Dezelno vodstvo stranke je pripravilo izhodišča za razpravo ter jih objavilo v zadnji številki glasila Skupnost.

Konferenca se bo pričela ob 9.15 in se bo zaključila predvidoma v večernih urah. Nanjo so vabljene izvoljene predstavniki, dezelni, pokrajinski in občinski voditelji Slovenske skupnosti ter sploh vsi aktivisti in somisljelniki. Vsi bodo imeli možnost sodelovati v razpravi, pri čemer so žazeleni pisni posegi. Stranka tudi sporoča, da bo opoldne mogoče kositi v bližnji gostilni v Mavhinjah.

ZAKLJUČEK POBUDE / »MACARONI' E VU' CUMPRÀ' «

»Solidarnostna« trgovina

Proizvodi neposredno od proizvajalcev Tretjega sveta

V nedeljo se bo s poldanskim praznikom v Dijaskem domu zaključil niz pobud proti razizmu in za strpnost »Macaroni e Vù Cumprà«. Nastopile bodo glasbene skupine iz Afrike, Brazilije in Istre, prodajali pa bodo tudi proizvode držav Tretjega sveta. Gre za pobudo trgovine »Bottega del mondo - Trgovina sveta« iz Ul. XXX. oktobra 8 (na sliki: foto KROMA), ki so jo decembra lani odprli na pobudo združenja »Senza confini - Brez meja«, ki je že s svojim dvojezičnim imenom hotelo poudariti pomen večkulturnosti.

Po Italiji je več kot sto tovrstnih »solidarnostnih« trgovin, v katerih prodajajo raznovrstno blago, ki ga nabavljajo pri zadrukah kmetovalcev in obrtnikov v številnih nezavrtih državah. Pri tem plačujejo proizvajalce več, kot bi sicer iztržili od tradicionalnih mednarod-

nih posrednikov (v primeru kave znasa razlika celo eno tretjino!) in jim proizvode tudi izplačajo vnaprej. Poleg tega sodelujejo samo z zadrugami, v katerih ne izkoriščajo otrok in ki namenjajo del dobička v socialne namene, kot so izgradnja vodovodov, bolnišnic, sol ipd. Na prodaj je več živil-

skih proizvodov, pa tudi obrtniški izdelki: na policah so razne vrste pristnega čaja, kave, sladkorja, meda, pa se suho sadje, cokolada in zacimbe, kakor tudi preproge, usnjeni izdelki, volnene rokavice in nogavice, kape, šali in puloverji iz raznih dežel Afrike, Azije in Južne Amerike.

SORRENTO / NA SKUPŠČINI ANCI

Župan Pangerc o naši narodnostni skupnosti

Včeraj sta se v Sorrentu končala 12. generalna skupščina in 11. kongres združenja italijanskih občin ANCI, na katerih sta zastopala Trzasko miljski župan Sergio Milo in dolinski župan Boris Pangerc.

Na shodu prvih občanov z vseh koncev Apeninskega polotoka je bil torej govor tudi o »slovenski občini« in o problematiki nase narodnostne skupnosti.

Pangerc je orisal položaj svoje občine tik ob meji s Slovenijo in njene specifične lastnosti, ki jo razlikujejo od večine drugih občin v Italiji: večino prebivalstva tvori avtohtoni slovenski živelj, ki biva v sožitju z italijanskim in celovito skupnost oplaja z bogastvom svojih jezikovnih, kulturnih, ljudskih običajev, pač v skladu z novim evropskim duhom o

prepletanju ter vzajemnosti med etničnimi skupinami in siceršnjimi »drugacnimi« v znamenju omikanega sobivanja ob ohranjanju specifik. In se: občini je dvojezična, dvojezičnost pa terja hude finančne napore, ki jo izzemajo, ker Italija po 50 letih se ni uzakonila globalne zascite.

Pangerc je navedel stisko kulturnih, sportskih in drugih ustanov ter organizacij in poudaril, da je slovenska manjšina v celem ogrožena zaradi napadov na njeno solstvo in bančni sistem.

Govornik pa je tudi očital državi, da macehovsko ravna z župani manjših občin, ker ne prejema nobene doklade za svoje delo, ceprav ga morajo opravljati mimo redne službe, in pozval ANCI, naj posreduje pri odgovornih.

KRAS / UREDITEV LABORATORIJA

Pristaši Kraškega parka nikakor nočejo popustiti

Slo naj bi za pravcato banko podatkov, ki naj bi služila za funkcionalnejše poznavanje kraških področij; s tem namenom je že pred 13 leti padla zamisel o ureditvi Laboratorija za raziskave kraških pojavov; za njegovo ureditve je bilo že uporabljeno veliko javnega denarja, načrt pa je ostal le na papirju. Pobudo in poznejše zaplete o ureditvi Laboratorija sta včeraj na tiskovni konferenci podrobno obnovila občinski svetovalca Massimo Gobessi in predsednik dezelnega odbora za zascito kraških pojavov Alberto Dini, sicer vneta zagovornika Kraškega parka, kateremu pa odločno nasprotujejo tako neposredno prizadeto kraško prebivalstvo kot organizacije, ki ga zastopajo. Za ustanovitev Laboratorija se je daljnega januarja leta 1987 odlocila Pokrajina in za ta namen predvidela 240 milijonov lir iz-

datkov, 80 od sto le-teh pa bi krila dezelna uprava. Predvideno je tudi bilo, da bi Laboratorij uredili v bivši orožniški kasarni na Proseku.

Iz raznovrstnih razlogov se je predvideni finančni izdatek v naslednjih letih povečal na 450 milijonov lir, dezelni prispevek pa je bil izgubljen. Prosesko karabinersko kasarno so nato obnovili s finančnimi prispevki Pokrajine in iz Sklada za Trst; izdelana je bila tudi studija o Laboratoriju, ki je sedaj neuporabna.

Pobudniki se sedaj ponovno zavzemajo, da bi omenjena struktura postala operativna; po njihovem mnenju naj bi že davno od tega utrla pot uresnitvi Kraškega parka. Sedaj pa se bodo z memorijo obrnili na dezelne svetovalce, da bi omenjeni načrt našel svoj prostor v programu nove dezelne vlade.

DIALOGI / POVRATEK V ZAGREB

Užaljeno otroštvo dolgo vse življenje

Knjigo je predstavil Mitja Volčič

Spomini užaljenih otrok. Spomini tistih, ki so pred 50. leti postali simbol za vsa užaljena, poteptana otroštva tega sveta in te zgodovine: otroci Shoe. In ob njihovih spominih tudi nesteta pričevanja iz sodobnega sveta otrok, ki ne smejo biti otroci - namig na BiH.

Spomini užaljenih otrok je naslov niza kulturnih srečanj, v teku katerih bodo predreditelji sklopa Dialogi z umetnostjo srednje in vzhodne Evrope predstavili tri knjižne izdaje. Včeraj je novinar Dimitrij Volčič spregovoril o delu Povratek v Zagreb (Ritorno a Zagabria) italijanskega avtorja Sergia Marzoratija. Glavni junak knjige, Felix Glavan, je bil tudi med prisotnimi: ni se sicer predstavil s svojim "literarnim" imenom, pač pa s pravim, s tistim, ki je res spremljalo dečka in moža skozi dogodke, ki jih opisuje Marzoratijevo delo. Roman pripoveduje o usodi človeka, ki ga je zgodovina (ali samo zlobni nacrt človeka) iztrgala iz rodnega kraja zaradi židovskega porekla in ga veliko let pozneje, tokrat že tujca, poklicala nazaj. Zakaj so otroci Shoe se vedno privilegirani simbol za vsa ponizana otroštva? »Zato,« so na naše vprašanje odgovorili gostje večera, »ker je Shoa dejansko simbol za vse tiste, ki jo se danes doživljajo, in o katerih bodo spregovorila dela, ki jih bomo predstavili v naslednjih srečanjih.« Biti

begunec - biti begunec in obenem otrok - je usoda prenekaterega človeka... in ko je recitatorka prebrala odlomek iz romana Povratek v Zagreb, so pred zavestjo občinstva zaplesale slike televizijskih reportaz.

V teku večera so se gostje dotaknili nekaterih aktualnih tem: v kolikšni meri je Evropa obubožalo skoraj popolno uničenje židovskega naroda? je "novi Zagreb" lahko mirna domovina Židov? kaksne razsežnosti ima "antisemitizem brez Židov" v današnji vzhodni Evropi? Na vprašanje iz občinstva o usodi knjige med hrvaskim bralstvom so gostje odgovorili, da uradni Zagreb zavrača realno vrednost dela, medtem ko ga je opozicija postavila v svojo protivladno orožarno.

»Ob branju se odpirajo široka vprašanja,« je omenil Volčič. »Obstaja splošna krivda? In kdaj se ta krivda opere?« Tako odgovarja Peter Rendi, čigar življenjska zgodba je vodilna nit dela: »Se vedno imam občutek (tudi na Dunaju, kjer živim), da sem v kraterju ognjenika...«

Danes bodo v sklopu srednjeevropskih Dialogov otvorili razstavo o sodobni slovenski umetnosti. Odprtja, ki bo ob 12. uri na sedežu Predstojništva za arheologijo, arhitekturo, umetnost in okolje, se bo udeležil tudi slovenski minister za kulturo Sergij Pelhan. MG

ZAČETEK NOVE KONCERTNE SEZONE

Repertoar GM obsega 8 abonmajskih koncertov

Prvi koncert bo 9. novembra s pihalnim orkestrom slovenske policije

24. sezona abonmajskih koncertov Glasbene matice 1995/96 bo tudi tokrat obsegala 8 koncertov, začela se bo 9. novembra in končala 18. aprila prihodnje leto z dodatkom se enega izvenabonmajškega koncerta. Nastopajoče ansamble in soliste je na včerajšnji tiskovni konferenci na sedežu GM predstavil ravnatelj sole GM »Marij Kogoj«, prof. Bogdan Kralj (v odsotnosti umetniškega vodje Stojana Kureta), nekaj uvodnih besed ob vstopu v novo abonmajsko koncertno sezono pa je (zaradi zadržanosti predsednika Adrijana Semna) povedal v slovenscini in italijanscini podpredsednik Upravnega odbora GM odv. Drago Stoka. Dejal je, da smo lani praznovali 85-letnico GM brez kakih posebnih slavnosti, ker smo pač bili v hudi finančni stiski, ki ji se sedaj ne vidimo jasnega izhoda. Nekaj se je sicer zjasnilo, je dejal dr. Stoka, s tem, da nam je matična država Slovenija priskociła na pomoč z izrednim brezobrestnim posojilom v pričakovanju izplačila državnega prispevka. V bistvu zahtevamo od države - je dejal - dvoje čisto preprostih rešitev, da bomo tudi v prihodnje lahko nemoteno delovali kot deželna in kulturno pomembna ustanova: državne in deželne prispevke, ki naj bodo stalni, objektivno zadovoljivi in pravični z ozirom na delo, ki ga opravljamo in drugič: vlada in parlament naj s posebnim zakonom, za katerega so osnutki že v parlamentu, lahko pa tudi s posebnim zakonom ad-hoc, dokončno uredi naše stanje in nas prizna kot javno-pravno ustanovo - konser-

vatorij kot je se predvideno v vladnem Maccanonicovem zakonskem predlogu.

V predstavljaju abonmajške koncertne sezone je prof. Kralj izpostavil tri nje značilnosti: 1. poudarek na ustvarjalnosti 20. stoletja; 2. poudarek na skladbah slovenskih skladateljev s posebnim ozirom na 100-letnico rojstva skladatelja Slavka Osterca in 40-letnico smrti skladatelja Marija Kogoj, po katerem nosi sola GM v Trstu ime; 3. poudarek na domačih poustvarjalcih, ki so izšli iz sole GM ali z njo sodelovali, kot so Godalni kvartet GM, mešani pevski zbor Jacobus Gallus, violinist Crtomir Sisković in celistka Simona Slokar.

Sicer pa so na programu 24. abonmajške koncertne sezone GM naslednji koncerti:

9. november 1995 - Pihalni orkester slovenske policije; dirigent Milivoj

Surben; solisti: Bojan Gorisek, klavir, Aljoša Defერი, klarinet, Milos Mlejnik, violoncelo;

12. dec. 1995 - Godalni kvartet Glasbene matice (Zarko Hrvatic, violina, Stefano Iob, violina, Bogomir Petrač, viola, Peter Filipčić, violoncelo);

21. dec. 1995 - Big Band RTV Slovenije, dirigent Alojz Krajncan, solistka Alenka Godec;

29. jan. 1996 - Crtomir Sisković, violina, Emanuele Arciuli, klavir;

13. febr. 1996 - Zbor »Jacobus Gallus«, dirigent Janko Ban;

18. marec 1996 - Bojan Gorisek, klavir, Janez Skof, recitator;

26. marec - Duodena cantitans - Capella Rudolphina, vokalno-instrumentalna skupina iz Prage za staro glasbo, dirigent Petr Danek;

18. april 1996 - Milko

Bizjak, orgle, Simona Slokar, violoncelo.

Ker paznuje v tej sezoni Trzaski oktet 25-letnico delovanja, mu bo GM omogočila jubilejni koncert izven sezone, a vedno se v aprilu 1996.

Vsi koncerti bodo v Kulturnem domu, razen orgelskega, ki bo predvidoma v stolnici Sv. Justa.

Gostovanje enega od dveh velikih simfončnih orkestrorov iz Ljubljane zal ni prislo v postev zaradi prevelikih stroškov, ki jih GM ne zmore. Če ne bo prislo v Gorici do skupne koncertne sezone med GM in Centrom »Emil Komel«, bo GM sama organizirala v Gorici dva ali tri koncerte, od katerih bo eden nastop vokalno-instrumentalne skupine iz Prage.

Podrobnosti o programih posameznih koncertov bomo se objavili.

Jože Koren

Z včerajšnje predstavitev nove koncertne sezone GM (foto KROMA)

TURISTIČNI DOSEŽEK

Miramar med najbolj obiskanimi muzeji

Miramarski grad spada med najbolj obiskane italijanske muzeje.

Avugusta si je obmorsko rezidenco Maksimilijana Habsburškega ogledalo več kot 31 tisoč ljudi. S tolikšnim obiskom se je Miramarski grad uvrstil na 14. mesto najbolj obiskanih italijanskih muzejev. Na lestvici, ki jo mesečno objavlja ministrstvo za kulturne dobrine, vodijo se vedno izkopanine v Pompejih, sledijo park in kraljeva palača v Caserti, muzej Uffizi v Firencih in rimske izkopanine v Rimu. Gradbeni biser med Barokovljami in Grljanom je vsekakor najbolj obiskana zgodovinska znamenitost v severni Italiji, kar mu daje se dodatni pomen. Zanimanje zanj

se iz meseca v mesec veča, saj je bil julija na 17. mestu ministrske lestvice, avgusta pa je bil uvrščen kot rečno - že tri mesta više.

Vzrokov za tolikšno privlačnost je več, med najpomembnejšimi pa gre gotovo omeniti dobro ohranjenost zunanje strukture in notranjosti, kar je bilo moč doseči z vztrajnim restavriranjem prostorov in zgodovinskih predmetov, ki jih v njih hranijo.

Vodstvo muzeja je medtem sporočilo nov urnik, ki bo veljal od 1. novembra do 29. februarja 1996. Muzej bo odprt od 9. do 16 ure, park pa od 9. do 17. ure. Tudi razstava o Ebli v konjunsnici Miramarskega gradu bo odprta od 9. do 17. ure.

TRGOVINSKA ZBORNICA

Tečaj za 30 specialistov finančnega centra off-shore

V ponedeljek, 30. oktobra bodo ob 9. uri na Trgovinski zbornici uradno otvorili tečaj za diplomirane tehnike trzaskega centra za finančne in zavarovalniške usluge off-shore. Gre za pobudo, ki jo je finansiral socialni sklad Evropske unije in ki je namenjena predvsem izpopolnjevanju osebja za bodoči off-shore. Med 140 prijavljenimi kandidati so jih izbrali 30, ki se bodo udeležili tečaja: to je ena prvih konkretnih pobud zato, da bi pravočasno udeležili napovedani finančni in zavarovalniški center. Doslej je bilo namreč bolj malo storjenega in proti celo nevarnost, da se bo enkratna priloznost za razvoj trzaskega gospodarstva izblinila zaradi birokratskih zamujanj pri pripravljanju potrebnih izvajalnih zakonov. Tudi o tem oz. o perspektivah uresničevanja off-shoreja bo spregovoril predsednik Trgovinske zbornice Adalberto Donaggio na otvoritveni slovesnosti tečaja.

V B. Garofolu tečaj ehografije

95 zdravnikov-ginekologov in porodnicarjev ter babic iz vse Italije se udeležuje tečaja za specializacijo v ehografski tehniki, ki jo je v bolnišnici Burlo Garofolo organiziral primarij oddelka za porodništvo in ginekologijo prof. Giampaolo Mandruzzatto. Na tečaju obravnavajo naj sodobnejše pristope do ehografije, ki z ultrazvoki omogoča pravočasne izvide. Zal pa na italijanskih univerzah se ni tecajev te specializacije na pomembnem področju ženskega zdravja in porodništva, zaradi česar so priredili prvi tovrstni tečaj (naslednji bo spomladi prihodnjega leta) prav v Burlu, ki je na tem področju na najvišji ravni.

Sporočilo mladinske gledališke skupine Tabor

Mladinska gledališka skupina SKD Tabor nam je poslala v objavo naslednje sporočilo:

»Ce ste gledali našo letosnjo predstavo, kabaret Vaje v slogu, ste opazili s kaksnim navdušenjem igramo, pojeemo, plesemo in kako se zabavamo. Kdor je gledal našo predstavo večkrat, in teh ni malo, pravi, da je v njen vsakič nekaj novega. Zato se je nismo se navelicali in bomo radi se veliko nastopali, vendar razmišljamo že tudi o novem delu, ki bo prav tako zabavno s pevske in plesnimi vložki, kot je že postalo običaj pri nas. Delo predvideva več moskih vlog, zato vabimo fante od 17. leta dalje, ki bi se hoteli vključiti v našo skupino, naj se javijo v Prosvetnem domu v ponedeljek, 30. oktobra ob 19. uri. Openci ste se posebej dobrodosli, torej fantje na plan.«

NOVICE

Lahko prižgemo gretje

Trzaska občina sporoča, da je izdala dovoljenje, po katerem je mogoče prižgati gretje. Grelci lahko delujejo največ 12 ur dnevno.

Ogljikov monoksid

Avtomatične naprave, s katerimi merijo kakovost zraka na Galdonijevem trgu, so v četrtek zabeležile nevarno stopnjo onesnazenosti. Povprečje ogljikovega monoksida je znašalo 9,2 miligrama na kubični meter zraka, ko pa je najvišja dovoljena stopnja le neznatno visja, in sicer 10 miligramov na kubični meter zraka.

»Okence« za nabornike

Na Trzaski občini so podpisali z generalom Robertom Malžjem, poveljnikom za nabor, vpoklic in mobilizacijo, sporazum o odprtju »okeneca«, na katerem bodo tukajšnji naborniki lahko dobili vse potrebne informacije. Občinska uprava in vojsko poveljstvo za severovzhodno Italijo bosta v sodelovanju uredila službo, ki bo delno nadomescala ukinjeni naborni urad in ki bo delovala od prihodnjega januarja 1996 v anagrafski palači na Osirku Granatieri.

Teddy Reno v muzeju

Trzaski podzupan Roberto Damianai in direktor mestnih muzejev Adriano Duglioni bosta danes ob 10.30 v muzeju Shmidl v Ul. Imbriani 1 sprejela znanega pevca Teddyja Rena, ki je po rodu Trzacan, in mu izročila občinsko priznanje ob 50. obletnici njegovega uspešnega udejstvovanja na glasbenem področju.

UMRLA JE MARTA WERK-VOLK

Marti v slovo

Nikoli ni lahko pisati članka v spomin na nekoga, ki nas je komaj zapustil. Se teže je meni, ko se moram poslavljati od Marte Werk-Volk, ki sem jo na njeni življenjski poti spremljala takorec od njenega rojstva, pa vse preko težke bolezni do smrti.

Zelo težka je moja tokratna naloga, saj sem poznala njeno družino, spoznala Marto, ko ji je bilo komaj nekaj čez lezo dni in potem spremljala njeno usodo, od vseh težkih dogodkov, ki so prizadeli njeno družino, do njenih uspehov na področju pevske ustvarjalnosti in ob koncu se ob trenutkih spremljanja njene težke bolezni.

Marta je bila zame kot del moje družine. Spremljala sem delo njene družine - očeta Zorka in matere Vide v vrstah osvobodilnega boja, do aretacije Vide in deportacije v nemško taborišče Ravensbrück, do aretacije očeta Zorka in njegovega tragičnega odhoda v nacistično taborišče Mauthausen. Zame je bil to dvojni udarec. Zadnjič sem se poslovila od brata Ervina, ki ga nisem več videla živega, zadnjič tudi od Zorka, ki mi je skozi okno živinskega vagona zaklical: »Pazite na mojo Marto«.

Tako moj brat kot Zoro sta izgubila življenje prav v tem taborišču, se živa zažgana. Mama Vida se je nekaj mesecev po koncu vojne vrnila iz taborišča.

Ta ovbeza do očeta, ista usoda, ki je povezovala brata Ervina in Zorka, sta bili tista nevidna vez, ki me je od vedno družila z Marto. Spremljala sem njeno delo na področju solstva, nato pa tudi na področju ustanavljanja pevskega zbora v domačem društvu v Skednju. Bila sem vesela vseh njenih uspehov in delila z njo tudi razne ovire in nevšečnosti. Včasih sem se z njenim stališčem strinjala, drugič ne, a s srcem sem bila vedno na njeni strani. Marta je bila v moji duši moja!

Takšno sem jo spremljala, ko je začela kot zborovodkinja pri pevskem zboru v Skednju, bila vesela vseh uspehov in lepih nastopov; spremljala sem jo, ko je začela v vodenju zbora »Primorsko« v Mackoljah. In ko se je z družino preselila v Zgonik, sem bila zvesta spremljevalka

vsega tistega, kar je Marta pozitivnega opravila z zborom »Rdeča zvezda« v Salezu, nato s krajšim delom tudi pri ženskem zboru Prosek-Kontovel. Petje ji je bilo v krvi, pevska dejavnost in ustvarjalnost nekaj, brez česar ni mogla živeti. Saj se je prilagajala življenju v Zgoniku, kamor se je z možem Frankom preselila, a njeno srce je bilo v Skednju. Ni veliko taksnih med nami, ki bi se tudi danes s taksno vnemo in srcem razdajali našemu petju. Marta je to bila. In ko jo je začelo zdravje zapuščati, je bila skorajda do kraja prepričana, da bi ji lahko delo z našimi zbori se pomagal.

Pravtako je bila z dušo in srcem pri Odboru za postavitev spomenika padlim pri Sv. Ani. Bila je ze zdravstveno prizadeta, ko je pripravila na svojem domu sestanek članov pripravljalega odbora za postavitev tega spomenika. Spomnim se, kako so jo prizadele kritike in kako je bila pripravljena na sodelovanje samo, da bi bilo to vprašanje pravično rešeno.

Z njenim odhodom se ne poslavljam samo od zaslužne kulturne delavke, učiteljice, dobre matere in zene, temveč tudi od cloveka, ki predstavlja del mojega življenja. Mislim, da bom njemu očetu držala besedo in Marto očuvala vseh tegob in težav, pa ni bilo mogoče. To me sedaj najbolj muči in teži.

Draga Marta! Vedi, da ne te bomo pozabili. Poleg pevcev in pevk, se te bomo spominjali vsi, ki smo te imeli radi, ki smo cenili tvoj pogum, predvsem pa tvojo predanost slovenstvu, za katerega sta že toliko storila in zrtvovala tvoj oče in mama in po katerih poti si zvesto nadaljevala.

Naj ti bo lahka domača zemlja.

Neva Lukes

PREDSTAVITEV / KNJIGA ALLE SPALLE DI TRIESTE

Tomizza na Opčinah, v vasi »svojega« profesorja Tavčarja

Zbirko člankov in esejev predstavila Pavel Fonda in Marino Vocci

Fulvio Tomizza se je vrnil na Opčine. Zadnjič, pred več kot desetimi leti, se je udeležil predstavitve svojega »slovenskega romana«, ce se lahko tako izrazimo, o mlado-poročencih iz Ul. Rossetti, Danici in Stanku Vuku. V četrtek je bila na vrsti spet predstavitev, tokrat njegove zadnje knjige Alle spalle di Trieste, ki je izšla pri založniku Bompianiju. Srečanje z njim, psihoanalitikom Paolo Fondo in predsednikom kulturnega krožka Istria Marinom Voccijem so priredili SKD Tabor, knjižnica Pinko Tomazič in tovarisi, in krožka La Rupe - Ob pecini ter Istria.

Dvorana openskega Prosvetnega doma je bila prepolna. Prisluhnila je Pavlu Fondi, ki je takole spregovoril avtorju: »Mi, ki tukaj živimo, ne moremo mimo vloge, ki jo ima Fulvio Tomizza s svojim delom v krajevnem, kulturnem in socialno-zgodovinskem kontekstu. Njegova vloga v naši kulturni sredini je edinstvena. Skozi desetletja mu je uspelo, da se je uprl pritiskom, ki so v našem mestu izredno močni, in ki silijo vsakogar, da se opredeli za eno ali za drugo stran. Ce si na eni strani, lahko govoriš le na en način, in torej nisi nevaren; ce si na drugi, pa je avtomatično apriori diskvalificirano vse, kar rečeš. In tako lahko vse strani mirno živijo okamenele v svojih resnicah. Je sicer velik ljudi, ki se ne opredelijo, a jim to uspe le tako, da trdijo, da niso nič, da se ne istovetijo z nobeno skupino

in da se izogibajo problematikam, ki izvirajo iz razdeljenosti mesta. Le malokdo pa uspe - kot Tomizza - v tem, da se ne opredeli; a ne zato, ker bi trdil, da ni nič, ampak zato, ker sprejme, da je vse, ker sprejema, goji in izraza vse etnične komponente, iz katerih je zrastel in s katerimi spojen živi.«

Marino Vocci je poudaril, da je bil Tomizza med ustanovnimi člani krožka Istria, podčrtal je pomen, da so srečanje organizirale stiri organizacije, ki jim je pretakanje kulture med skupnostima pri srcu. Prav zato je bila izbira Opčin za tako srečanje najbolj primerena.

Fulvio Tomizza ni predstavil romana ali pripovedi, pač pa zbirko esejev in člankov. Kot je sam pojasnil, se ni nikoli veliko ukvarjal s tovrstnim pisanjem. Le tu in tam je sodeloval s kakim dnevnikom ali revijo. Pred kratkim je tiste članke pregledal in ugotovil, da imajo skupni imenovalec in skupno značilnost. Razvrstil jih je kronološko; iz zapisov njegovih izlusciti dolocene spremembe, ki so se pojavile s casom. Malce presenetljivo je ocenil, da predstavljajo narobe obrnjeno današnje realnost.

Pisatelj-esejist je povedal kopico zanimivosti. Med drugim tudi, da je bil openski profesor in književnik Josip Tavčar njegov profesor, kar tudi omenja v enem članku. V sedaj objavljenih delih dejansko prikazuje trzasko in istrsko kulturno st-

Tomizza je v četrtek napolnil Prosvetni dom na Opčinah (foto Kroma)

varnost, ki zajame v siršem kontekstu kot v nekakšnih koncentričnih krogih tudi Furlanijo, Slovenijo in bivšo Jugoslavijo. Zato je dal knjigi tudi tak naslov: Alle spalle di Trieste - Za hrptom Trsta. Pisatelj je spregovoril tudi o odnosu med italijani in Slovenci, pri čemer je poudaril pomen kulture kot zelve po spoznanju. Prav kultura naj bi bila tisti vzvod, ki naj bi povzdignila tukajšnji skupnosti do ravni sožitja in enotnosti. Besedo, dve je »posvetil« Trstu, saj drugace tudi bi ne moglo biti. »Ce je trmasto vztrajanje pri zaprtosti in nestrpnosti vzrok za diskriminacijo in prezir, ce je tako, potemtakem si to mesto ne zasluži in ne bo nikoli imelo svojega mesta v omikani Evropi.«

Pesimistično, a kruto realno.

SALEŽ / SVEČANOST

Mladi rodovi naj čuvajo spomenik

Obnovitev ob 50-letnici osvoboditve - Tudi 50-letnica Rdeče zvezde

Jutri ob 15. uri bo v Salezu slovesnost pred vaskim spomenikom padlim v NOB, ki so ga vaščani sami na novo uredili. Pobuda je prišla s strani domačega kulturnega društva Rdeča zvezda, ki slavi letos 50. obletnico svojega delovanja. Ker jubilej sovpada s 50-letnico osvoboditve izpod nacifasizma, se je porodila zamisel, da bi ob tej priložnosti obnovili spomenik. Tako so se vaščani sestali, stopili v stik z nekaterimi arhitekti in se lotili dela. Očistili so obeležje, popravili tlak okrog spomenika in zidek, s katerim meji. Prispevke so zbrali po vasi in na kulturnih in drugih prireditvah, ki so jih v ta namen organizirali. S prostovoljnimi delom so pripomogli k lepšemu videzu spomenika.

Svečanost bo popestril kulturni program s prosko godbo na pihala in domačim pevskim zborom Rdeča zvezda pod vodstvom Rada Milica. Spregovorili bodo predsednik pripravljalega odbora Rado Milic, zgoniska zupanja Tamara Blazina, predsednik pokrajinskega združenja VZPI-ANPI Arturo Calabria ter podpredsednik deželne sveta Furlanije-Juljske krajine Milos Budin. Ob zaključku bo starejša generacija simbolično predala oskrbo spomenika mlajšim rodovom. Starejši generaciji, ki je sodelovala pri gradnji spomenika, otvorjenega leta 1948, pripadata tudi vaščana Strečko Budin in Franjo Furlan, s katerima smo se pogovorili o spominu na takratno dobo.

Kdaj in kako je pravzaprav prišlo do te pobude?

»Zamisel je prišla na dan med sestankom Komunistične partije pri Pirčevih kmalu po vojni, se pravi leta 1947. Nato smo jo posredovali vsej vaski skupnosti, ki jo je navdušeno sprejela in podprla.«

Kako so se potem dela konkretno začela?

»Na kraju, kjer danes stoji spomenik, je bila nekot podrtija ter ozka pot z ostrim vogalom. Zgoniska občina je teren odkupila takratnemu lastniku in ga dala na razpolago vaski skupnosti za gradnjo spomenika. Prostor je bilo treba najprej krepko počistiti. Nacrtno je izdelal mojster v obdelovanju kamna Marega iz Kriza, ki je delo tudi stalno nadzoroval. Kamen in mogočni kapnik na vrhu spomenika smo dobili v javi pri Briscah, pri Cahariji, ki nam ju je takrat posredoval brezplačno. Ostale stroške smo vaščani sami poravnali s prostovoljnimi prispevki. Nekako tako kot danes za popravila. Vsakdo je daroval kolikor je mogel. Nato smo vsi sodelovali pri čiščenju, obdelovanju kamna, postavitvi železne ograje. Vsakdo je imel svojo nalogo. Predvsem smo se srečevali ob nedeljah, kdor pa je imel več časa na razpolago, se je delu posvetil tudi med tednom. Na pomoč so nam kdaj pa kdaj priskocili tudi Krizani.«

Na jutrisnji slovesnosti bo oskrba spomenika predana v roke mlajše generacije. Katero je sporočilo, ki bi ga radi s to simbolično gesto posredovali mladim?

»Naj tudi v prihodnosti čuvajo spomenik, kot smo ga mi doslej, kajti spomenik ne pomeni samo lepega videza v vasi, ampak predstavlja predvsem del nase zgodovine. Imena, ki so vklesana v ploščo, so imena ljudi, ki so zrtvovali svoje življenje za svobodo in za vse to kar mi danes imamo. Tega ne smemo nikdar pozabiti.«

(BIS)

NA GLASBENI MATICI

Počastitev dr. Gojmira Demšarja

Za 80-letnico so mu čestitali A. Semen, K. Palčič in M. Maver

V prostorih Glasbene matice v Ul. R. Manna, je bila v četrtek zvečer prisrčna počastitev dr. Gojmira Demšarja, dolgoletnega ravnatelja glasbene sole GM in člana upravnega odbora, ob njegovih osemdesetletnici, ki jo je obhajal 21. t.m. Poleg številnih članov upravnega odbora, ravnatelja, sedanjih in prejšnjih članov učnega in upravnega osebja, so se slavja udeležili tudi predsednik SKGZ Klavdij Palčič, podpredsednik SSK Marij Maver in kot poseben gost generalni konzul Rep. Slovenije v Trstu, Vlasta Valencic-Pelikan. Zaslužnemu jubilarantu je najprej čestital k visoki življenjski obletnici predsednik Upravnega odbora GM Adrijan Semen in prikazal njegove zasluge za razvoj glasbenega solstva na Trzaskem in sploh za kulturno glasbeno dejavnost GM. V zahvalo in priznanje za delo mu je pok-

lonil umetniško sliko slikarja Franca Vecchietta, soprogi pa sopek roz. Predsednik SKGZ, katere član je GM od vsega začetka, je prav tako izpostavil jubilarantov delež pri glasbeni vzgoji nase mladine in njegov odločen delež za rast GM. Obenem je zahvalo mu je poklonil priložnostno knjižno darilo »Naselbinska kultura na Slovenskem«. Marij Maver pa je v imenu SSO, katerega član je v zadnjih

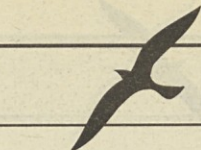
letih tudi GM kot ustanovna skupnega interesa, pa je jubilarantu ob priznanju za opravljeno delo izrekel tudi željo, da bi v slozmem sodelovanju GM se naprej širila glasbeno kulturo in uveljavljala kulturno prisotnost Slovencev v Italiji.

Za izrečena voscila in čestitke se dr. Demšar zahvalil ganjeno in skromno, Trzaski oktet pa mu je nazdravil z voscilno pesmijo »Mnogaja ljeta«.

j.k.

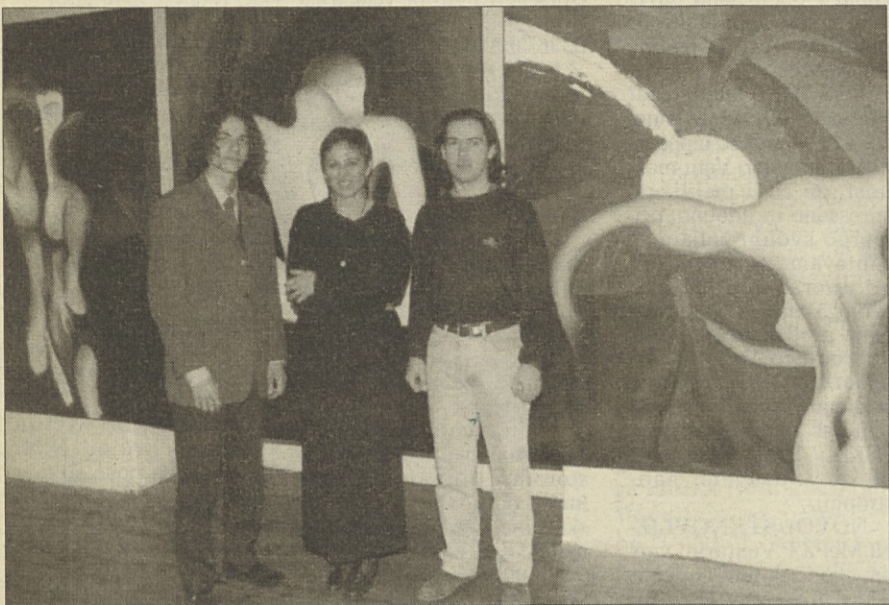

RAZSTAVA / V GALERIJ OB KINU VITTORIA

Zelo uspešen start likovne sezone Exit

Razstavljajo mladi umetniki Herman Kosič, Alesaandra Bernardis in Michele Drascek

Res številni obiskovalci so se predsinoci udeležili odprtja nove razstave v galerijskih prostorih ob kinodvorani Vittoria na goriskem Travniku in hkrati odprtja likovne sezone združenja Exit, ki se je v minulih letih že uveljavilo v mestni kulturni srenji zaradi iskateljskega duha in sveze, nekonvencionalne ponudbe na likovnem področju. Za novo sezono, ki je že tretja v prostorih kina Vittoria, so izbrali tri mlade goriske umetnike. Dva sta Goricana, Herman Kosič in Michele Drascek in imata za sabo že nekaj razstavnih izkušenj, za Alessandro Bernardis iz Trzica pa je to prva javna predstavitev.

Ob odprtju razstave je pozdravila Emanuela Uccello, likovna kritičarka in ena od nosilnih sil združenja Exit. Zahvalila se je družbi Transmedia in upravi kina Vittoria, ki

sta že tretjo sezono zapored dali na razpolago svoje prostore za likovne dejavnosti Exit. S tem je Gorica pridobila nov prostor za kulturno dogajanje, ki je se posebej zanimiv, saj omogoča zaradi povezovanja raznih kulturnih zvrsti, likovne in filmske umetnosti pa tudi glasbe, srečevanje sirsega kroga ljudi.

Emanuela Uccello je nato predstavila prvo razstavo, ki se nekako navezuje na prejšnje izkušnje Exit. Združenje se je v minulih sezonah usmerilo predvsem na predstavljanje sodobne umetnosti in novih iskateljskih oblik izražanja. Tokrat so se osredotocili na slikarstvo in sicer na tri mlade umetnike in domačega okolja, ki jih povezuje rdeca tematska nit pozornosti na človeka oziroma človeški lik. Pod nekoliko ironično-provokativnim naslovom Kdo se boji slikarstva? (v italijanscini

je tudi rima: »Perché la pittura fa tanta paura?») se skupaj predstavljajo trije med najzanimivejšimi umetniki mlajše goriske generacije, ki jih je pred to razstavo v poletnih mesecih zbлизalo in povežalo že skupno sodelovanje pri pesniskih in glasbenih večerih.

Povedati gre se, da je primerno glasbeno kuliso za odprtje razstave nudil posnetek originalne, nalašč za to priložnost zložene glasbe skupine mladih goriskih muzicistov. Skupina, ki jo sestavljajo P. Bumbaca, O. Duiz, P. Pintar in D. Sfilingoi, se bo v živo predstavila na koncertu, ki bo v razstavnih prostorih prihodnji četrtek, 2. novembra, po predvajanju filma iz Kinoateljejeve sezone Gorica kinema.

Na sliki (Fotostudio Reportage) z leve: Drascek, Bernardis in Kosič ob odprtju razstave v kinu Vittoria

KINOATELJE

Nova številka filmske revije

Spored sezone Gorica kinema

Te dni je izšla nova številka glasila Kinoatelje, ki je brezplačno na razpolago obiskovalcem filmskih predstav v kinu Vittoria. Nova številka prinaša spored sezone Gorica kinema v naslednjem mesecu in članke s poglobitvami s filmskega področja. Med temi gre omeniti prispevka Harald Weisa o Kenu Loachu - poslednjem levicarskem režiserju in o poetičnem filmu Pier Paola Pasolinija, medtem ko je Nadja Rebec avtorica prispevka o znanstveni fantastiki.

Prispevek o angleškem režiserju Kenu Loachu (njegov film "Piovono pietre" je bil lani v Gorici dobitnik nagrade Sergio Amidei za scenarij) se neposredno navezuje na sezono cetrkovih filmov v kinu Vittoria. Prihodnji teden bo namreč Kinoateljejev spored predstavil zadnji Loachev podvig, film "Land and Freedom" ("Terra e liberta"), ki pripoveduje o španskih Mednarodnih brigadah leta 1937 in o spopadih med stalinisti in anarhisti.

V novembru bo spored Gorica kinema ponudil se sledeče filme: "La cerimonie" ("Il buio nella mente") Clauda Chabrola - 9. nov., "Exotica" Atoma Egoyana - 16. nov. in "Dolores Claiborne" ("L'ultima eclissi") po romanu Stephen Kinga - 23. nov.

DOBERDOB / ČIŠČENJE OKOLJA

Lov na opadke ki kvarijo Kras

Akcijo prireja občinska uprava na pobudo društva Kremenjak

Jutri bo v Doberdobu akcija čiščenja Krasa, ki so jo poimenovali "Lov na odpadke". Doberdobska občina ima že nekajletno tradicijo v tem smislu. Prejšnje akcije so se dobro obnesle in udeležba je bila več kot zadovoljiva. Tokrat je zamisel prišla iz vrst društva Kremenjak iz Jamelj, občinska uprava pa je takoj sprejela predlagano zamisel in si je prevzela dolžnost, da poskrbi za koordinacijo akcije in za pokroviteljstvo.

Odbornik Gergolet nam je povedal, da so na akcijo povabili vsa domača društva in se tri društva iz Laskega, ki so s svojo organizirano dejavnostjo zelo blizu problematiki okolja na Krasu. To so WWF iz Trzica,

ACLI iz Ronk in "Marcia-tori dell' Olmo" iz Selc.

Zbirališče bo jutri ob 9.30 pred zupanstvom. Vsaka ekipa bo dobila zemljevid in bo počistila del, ki ji bo namenjen. Doberdobska občinska uprava bo poskrbela za odvažanje odpadkov, za vreče in za rokavice. Akcija se bo predvidoma zaključila okoli 13. ure. V občinskem parku bo nato krajša družabnost. Odbornik Gergolet nam je tudi povedal, da si zeli udeležbo solske mladine, kajti bodoče generacije bodo tiste, ki bodo najbolj zasute z odpadki in jih je zato treba vzgojiti k spopadanju narave. Prijazen odnos do okolja mora namreč postati del kulture sodobnega človeka.

MJ

KINO

GORICA VITTORIA 18.00-20.00-22.00 »Die hard (Duri a morire)«. Igrajo Bruce Willis, Jeremy Irons, Samuel L. Jackson. Ozvočenje Dolby stereo.

CORSO 18.00-20.00-22.00 »Fermo posta«. Rež. Tinto Brass. Prepovedan mladini pod 18. letom.

TRZIC COMUNALE 18.00-20.00-22.00 »La seconda volta«. Rež. Mimmo Calopresti. Igrata Nanni Moretti in Valeria Bruni Tedeschi.

* ČESTITKE

V družino Juretič je privedel prvorojenček MIRKO. Mamici Tamari in očku Valentinu iskreno čestitajo, malemu Mirku pa želijo obilo sreče in zdravja v nadaljnem življenju, člani in prijatelji KD Briski griciz Števerjana.

ŠOLSKE VESTI

GLASBENA MATICA prireja tečaj za JAZZ GLASBO. Vpisi in informacije na tajništvo sole v ul. della Croce 3, od ponedeljka do petka od 14. do 17. ure (tel. 531508).

IZLETI

SPD GORICA vabi jutri v Benecijo na Burnjak, praznik kostanja, ki ga prireja Planinska družina Benecije v Crnem vrhu. Prevoz z lastnimi sredstvi. Zbirališče ob 9.15 na Travniku. Poleg družabnosti v popoldanskem času bo dopoldne se krajši pohod s Crnega vrha na Vogu.

KULTURNI KROZEK "TERRA" priredi jutri izlet na Sabotin po slovenski strani. Izlet je posebej primeren za ljubitelje narave. Prijave po tel. 32273. Odhod bo ob 9.45 s parkirnega prostora pri Rdeči hiši.

RAZSTAVE

V GALERIJ KINA VITTORIA je na pobudo likovnega združenja Exit postavljena razstava slikarjev Alessandro Bernardis, Micheleja Drascka in Hermana Kosiča. Na ogled bo do 12. novembra po urniku kinodvorane.

V SINAGOGI v Ascollijevi ulici je do jutri, 29. t.m., odprta fotografska razstava o Jeruzalemu. Fotografije so delo DUBY Tala in Moni Haramati. Ogled: danes med 16. in 19. uro, jutri med 10. in 13. uro.

V GALERIJ KATOLISKE KNJIGARNE razstavlja samo se danes svoja dela slikar Kristof Zupet. Ogled po urniku knjigarne.

V NEKDANJIH ZAOPRIH na GORISKEM GRADU je do 12. novembra odprta retrospektivna razstava grafika Virgilia Malnija. Ogled: delavniki 9.30-12.30 in 14.00-17.00, nedelje in prazniki 10.30-12.30 in 14.00-18.00. Ob ponedeljkih zaprt.

ČRPALKE

Danes popoldne in jutri bodo na Goriskem obratovalne naslednje bencinske črpalke

GORICA
IP - Ul. Crispi 14
ESSO - Ul. L. Isonzo 77
MONTESHELL - Ul. Aquileia 20
ERG - Ul. sv. Mihaela 35
AGIP - Ul. Trieste 174
TRZIC
MONTESHELL - Ul. Boito, 43
IP - Ul. Matteotti
AGIP - Ul. Cosulich
RONKE
AGIP - Ul. Redipuglia
KRMIN
AGIP - Drev. V. Giulia
GRADISCE
MONTESHELL - Ul. Trieste
SKOCJAN
AGIP - Ul. Battisti (Pieris)
MARJAN
AGIP - Ul. Manzoni
STARANCAN
AGIP - Ul. Trieste 33

PRIREDITVE

SPD GORICA prireja 12. novembra martinovanje v lovski koči na Kremancah nad Renčami. Prijave na sedežu ob sredah od 11. do 12. ure in ob četrkih od 19. do 20. ure. Ob zadostnem številu udeležencev bo zagotovljen avtobusni prevoz.

DRUŠTVO SLOVENSkih UPOKOJENCEV prireja 19. novembra večerjo ob martinovanju v gostišču Fogolar v Gallianu pri Cedadu. Vpisovanje na sedežu in pri poverjenikih do 8. novembra. Zaradi praznikov bo dežurstvo na sedežu 3. novembra.

MARTINOVANJE bo 11. novembra v domu na Bukovju, v prireditvi KD Briski gric. Prijave in informacije na sedežu od ponedeljka do petka od 20. do 21. ure in pri Maji Humar (tel. 884187) in Emanueli Juretič (81163).

KD OTON ZUPANCIC prireja martinovanje 4. novembra v domu A. Budal v Standrežu. Vpisovanje pri Marti (tel. 21407).

OBVESTILA

CICIKLUB sporoča, da bo prihodnje srečanje v ponedeljek, 30. oktobra, ob 15. uri v Kulturnem domu v Sovodnjah.

SKD KREMENJAK iz Jamelj prireja plesne vaje za otroke in odrasle. Prijave pri Milki Pahor tel. 419993 ali pri odbornikih društva.

OBČINA SOVODNJE OB SOCI sporoča, da so stopili v veljavo novi urniki občinskih uradov za stranke: 1) anagrafski urad, tajništvo in knjigovodstvo: od ponedeljka do petka 8.00-9.30 in 12.00-13.30; ob sredah tudi 15.30-18.00; ob sobotah 9.00-12.00; 2) tehnični urad: od torkih in četrkih 12.00-13.30, ob ponedeljkih in sredah 16.00-18.00. Občinska knjižnica deluje ob torkih in četrkih od 10.00 do 12.00; ob ponedeljkih, sredah in petkih od 15.00 do 18.00.

SGZ GORICA je odprlo svoje okence na sedežu Zadrzne kreditne banke v Doberdobu. Članom s tega območja je na razpolago ob sredah od 14. do 15.30.

SPD GORICA - SMU-CARSKI ODSEK prireja od 27. oz. 29. decembra do 2. januarja zimovanje v Cerknem. Zaradi rezervacije hotela se prijave zaključijo 30. oktobra. Prijave na sedežu društva (tel. 33029) ob sredah od 11. do 12. in četrkih od 19. do 20. ure.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI
OBCINSKA 1, Ul. S. Michele, tel. 21074
530268.
DEZURNA LEKARNA V TRZICU
OBCINSKA 1, Ul. Terenziana 26, tel. 48278

POGREBI

Danes: 8.30, Walter Di Biaggio iz splosne bolnišnice; 10.00, Bruno Svab iz splosne bolnišnice v Starancan; 10.00, Nicolina Cumar iz bolnišnice sv. Justa na glavno pokopališče; 11.30, Andreana Cernic v cerkvi v Standrežu in na tamkajšnje pokopališče; 13.15, Stefania Peca por-Billings iz splosne bolnišnice v Mos.

MLADI / PO ODCEPITVI OD SKUPINE "GORIZIAGIOVANE"

Nastalo je novo združenje "Zuf de žur"

Izdajali bodo trijezično glasilo in se zavzemali za dialog med vsemi goriskimi etnijami

V Gorici se je konstituiralo novo združenje "Zuf de žur". Gre za skupino, ki je že dve sezoni izdajala istoimensko trijezično glasilo in je doslej delovala v sklopu združenja "Goriziagiovane". Sedaj so sklenili, da uberejo vsak svojo pot: združenje "Goriziagiovane" se naslanja predvsem na občinske strukture in bo delovalo predvsem kot nekaksen občinski urad za mlade. Ostali pa se nočejo za pescico javne pomoči prilagajati političnim pogojem in se odpovedati svobodnemu snovanju.

Združenje namerava obnoviti izdajanje lista "Zuf de žur", ki je bil med pobudniki akcije za odpravo mreže na meji pred severno železniško postajo. List naj bi bil se naprej glasilo mirovniške, ekološke in solidarne kulture, zavzemal se bo se posebej za dialog in sodelovanje med različnimi narodnostmi in kulturami. Poleg te-

ga so med cilji združenja tudi druge dejavnosti na kulturnem in družbenem področju, vedno s ciljem ovenotenja etnične in jezikovne kompleksnosti goriskega prostora.

"Zuf de žur" je tudi ime ansamblu, ki izvaja zani-

mivo etnično glasbo. V prejšnjih dneh je ansambel nastopil na prazniku ob prihodu ladje Altair združenja Greenpeace v Trst (na sliki), iste, ki je v naslednjih dneh bila žrtev surovega napada francoske mornarice v pristanišču v

Brindisiju.

Vsi, ki želijo sodelovati v združenju, se lahko javijo na sedežu in Kapucinški ulici 21 ob ponedeljkih, sredah in petkih po 21. uri ali tel. 537089 vsak dan dopoldne ali v ponedeljek zvečer.

GORICA / SLOVENSKA OBČINSKA KONZULTA

Več sodelovanja med upravami

Sedanje razprte zastrujeje probleme šole Konzulta proti financerski šoli na letališču

Konzulta za vprašanja slovenske manjšine pri Goriski občini je ponovno obravnavala zgoča vprašanja slovenskega solstva v Gorici pa tudi druge aktualne probleme. Seja je bila priložnost za obracun opravljenega dela v prvem dvomesečnem obdobju delovanja konzulte, ki se je morala že takoj soočiti s problemom neustrezne namestitve srednje sole Ivan Trinko. Ta je bila ena glavnih tem razgovora z zupanom Valentijem in odborico za solstvo Franciosovo. Predsednik konzulte Pavsic je povedal, da sta mu upravitelja na srečanju ponovila že znana stališča občinske uprave, ki kot alternativo sedanjim prostorom predlaga se manj sprejemljivi rešitvi, kot sta Locnik ali solski center v Ul. Puccini. S tem v zvezi je Marko Marincic, kot predstavnik konzulte v koordinacijskem odboru za vprašanja sole, poročal o srečanju s solskim skrbnikom. Slednji predlaga vrnitev sole v Kapucinsko ulico, kjer mora občina prej izvesti vsaj najnujnejša popravila, ali pa njeno preselitev v Ul. Marco-

ni. Clani konzulte so negativno ocenili dejstvo, da se posledice sporov med javnimi upravami prenasajo na slovensko solo, ki zaradi tega močno trpi. Dokaz tega je tudi problem selitve slovenske sekcije ITI, o čemer so se predsednik Pavsic in podpredsednik Paulin in predstavnik Sindikata slovenske sole pogovarjali s predsednico Pokrajine Marcolinijevo in odborikom za solstvo Tava-

gnuttijem. Glavna ovira, ki se preprečuje selitev sekcije ITI v solsko središče, je spor z Obcino glede najemnine. Pavsic je povedal, da so vzeli na znanje obljubo Marcolinijeve, da bo za rešitev spora sklicala sestanek s solskim skrbnikom in občinskimi upravitelji. Potrebo po usklajevanju stališč raznih uprav bo prej omenjeni koordinacijski odbor postavil tudi na srečanju s prefektom, ki ga bodo obiskali v kratkem.

Pavsic je poročal se o drugih temah sestanka z zupanom: slovenski prisotnosti v pripravah na tisoletnico Gorice, reviziji pravilnika konzulte, prisotnosti slovenskega predstavnika v komisiji za toponomastiko, dodelitvi

prostora na občini, ki bi bil namenjen konzulti.

Na seji je bil se govor o ureditvi nedokončanih prostorov v osnovni soli v Ul. Brolo. Občina je bila doslehl gluha na vse vloge didaktične ravnateljice, zato se bo za rešitev problema zavzela tudi konzulta.

Konzulta je obravnavala tudi aktualno vprašanje financerske sole in potrdila svoje že v prejšnjem mandatu sprejeto stališče proti gradnji na letališču. S tem v zvezi je v teku zbiranje podpisov za tri referendume, na katerih bi se goriski občani izrekli o tem vprašanju. Clani konzulte podpirajo to akcijo in vabijo občane, naj cim prej podpisujejo zahteve za tri občinske referendume.

TRŽIČ / OBLJUBA ENELA

Elektrarna na plin?

Pogoj je realizacija plinske centrale Snam

Ce bodo v Trziču realizirali plinski terminal družbe Snam, se družba Enel obvezuje, da izvede prestrukturiranje 3. in 4. enote tržiške termoelektrarne. Ti danes delujeta na plinsko olje, ki je vir nevarnega onesnaževanja, ko pa bi realizirali plinski terminal, bi za pogon elektrarne lahko uporabljali dosti manj onesnažujoči metan. Zagotovilo v tem smislu sta včeraj generalni direktor Enel inž. Chizzolini in odgovorni za zunanje odnose inž. De Felice dala tržiškemu zupanu Persiju in podzupanu Altranu. Predstavnika Enel sta obiskala Trzič in se s predstavnikoma občine pogovarjala o načrtu družbe Snam za orjaški plinski terminal, na katerega uprava gleda z zanimanjem a tudi z upravičeno zaskrbljenostjo za vpliv v okolje. Družba Enel je tudi sama zainteresirana za načrt, saj je z Nigerijo podpisala dvajsetletni sporazum za dobavo plina za centralo v Montaltu di Castro, ki so jo iz nuklearke spremenili v termoelektrarno na plinski pogon. Predlog o plinifikaciji elektrarne je izredno zanimiv, saj bi občutno zmanjšal onesnaževanje.

GORICA / SREČANJE KDC-SGV

Bosna potrebuje jamstvo EZ za obstoj in razvoj

Namesto Casinija Giovanardi

Udeleženci srečanja med delegacijama italijanskega KDC in bosanske SGV (Fotostudio Reportage)

Na obisku v Gorici se je včeraj mudila delegacija političnega gibanja SGV iz Bosne, pod vodstvom člana predsedstva BiH Mirka Pejanovića. V delegaciji pa so bili se član akademije in univerzitetni profesor Ljubomir Berberović, članica predsedstva gibanja Tanja Mijatović ter tajnica gibanja iz Tuzle Spomenka Mičić. Gosti so prišli v Gorico na povabilo kršćanskodemokratskega centra (KDC-CCD) in bi se morali sestati z vsedržavnim tajnikom tega gibanja Pierferdinandom Casinijem. Namesto Casinija je na srečanje prišel načelnik te skupine v poslanski zbornici Carlo Giovanardi, gostitelj pa so bili lokalni predstavniki KDC. Na opoldanskem srečanju za novinarje je Giovanardi objasnil pomen srečanja predstavnikov strank, ki sta si

ideološko zelo sorodni in namen, da se sodelovanje razširi tudi na druge sogovornike (n.pr. na Bavarsko kršćansko zvezo), ki bi lahko pomagali v utrjevanju miru v Bosni in Hercegovini, pri gospodarski obnovi in predvsem pri vzpostavljanju take demokratične ureditve, ki bi zagotavljala sožitje različnih narodov. Pejanović je poudaril, da SGV (Srpsko gradjansko vijeće) zagovarja obstoj in razvoj Bosne in Hercegovine kot multietične države, ki pa jo je treba na mednarodni ravni zaščititi pred apetiti Beograda in Zagreba. Prvi korak bi bil že v tem, da bi BiH po izrednem postopku priznali status pridružene članice EU. Bosna je, po mnenju prof. Berberovića, preizkusni kamen urejanja odnosov v Evropi in v svetu nasploh.

NOVICE

Podpisi za tri referendume proti financerski šoli

Kot smo v Primorskem dnevniku napovedali že včeraj, so odbor za varstvo in razvoj letališča ter razne stranke in skupine, ki nasprotujejo gradnji financerske sole-vojasnice na letališču, dali pobudo za tri občinske referendume o tem vprašanju. Občani naj bi se izrekli o gradnji na letališču, o prodaji dela zemljišča, ki je last Goriske občine in o tem, ali naj občina krije strošek za urbanizacijska dela v korist vojasnice. Podpise bodo zbirali tudi danes ob kostanjadi, ki jo prirejajo trgovci s Korna in sosednih ulic in klub "Amici del Tajeto". Mizico za referendume bodo postavili na Komu (pri drogeriji Degehardt) danes od 17. do 20. ure, jutri dopoldne pa od 10. do 13. ure pred slasticarno Scorianz na istem trgu. Referendumske pole lahko podpisujejo polnoletni goriski občani.

Predlogi za "Zvezde za delo"

Konec meseca poteče rok za predstavitev predlogov za priznanja - Zvezde za zasluge na delu za leto 1996. Priznanja se podeljujejo odvisnim delavcem in uslužbenecem javnih ustanov, funkcionarjem sindikalnih in drugih združenj, upokojevcem, delavcem na začasnem delu v tujini, ki so se izkazali po pridnosti, vztrajnosti in vestnosti. Kandidati morajo biti italijanski državljani. Predloge je treba poslati do 31. oktobra na Deželno nadzornistvo za delo ul. Carducci 20 v Trstu.

Natečaj za 503 mesta didaktičnega ravnatelja

Solsko skrbništvo opozarja, da je v prilogi Uradnega lista št. 78 z dne 10.10.1995 objavljen javni natečaj na podlagi naslovov in izpitov za 503 mesta didaktičnega ravnatelja. Prosnje je treba dostaviti v roku 30 dni od objave razpisa Glavnemu ravnatelju štuva za osnovne sole pri ministrstvu za solstvo.

Semeniško ulico so končno odprli za promet

Odprtje kakih petdeset metrov dolgega odseka ulice ne bi zaslužilo posebne pozornosti, ker pa je govor o Semeniški ulici, menimo, da velja stvar zabeležiti. Če ne drugega zaradi številnih protestov in polemik glede trajanja del za obnovo vodovodnega in plinskega omrežja, pločnikov in tlaka. Ulica je bila zaprta od prvih mesecev letosnjega leta, v teh dneh pa je spet odprta promet.

V Trziču bodo uničili žarišče nevarnih tropskih komarjev

Pred dnevi so na območju Trziča ugotovili prisotnost posebne vrste komarja, ki je sicer doma v tropskih in subtropskih območjih Afrike in Azije, kjer je med prenasalci nevarnih boleznih. Na zupanstvu v Trziču je bilo včeraj srečanje med upravitelji, predstavniki Dezele in Zdravstvene ustanove, kjer so razpravljali o prisotnosti te potencialno nevarne vrste žuželke ter o ukrepih za uničenje žarišča. Ugotovili so, da trenutno ni neposredne nevarnosti za prebivalstvo, da pa bo treba ob upoštevanju izkušenj iz drugih krajev poskrbeti za ustrezno dizinfekcijo. Aedes albopictus, tako je namreč znanstveno ime komarja, so odkrili v odlagališču odrahljenih avtomobilskih plascov pri Moscenicah.

JAMLJE / VČERAJ ZJUTRAJ V SREDIŠČU VASI, TIK OB DRŽAVNI CESTI

Ogenj povsem uničil kiosk na dvorišču gostilne Pahor

Poleg strukture so zgoreli tudi gospodinjski stroji in oprema

Dokaj nemirno noč oziroma jutro so včeraj preživeli v Jamljah, kjer so planeni povsem uničili vrtni kiosk pri gostilni Pahor, v samem središču vasi, tik ob državni cesti in nedaleč od karabinjerske vojasnice. Ogenj je poleg kioska uničil tudi nekaj gospodinjskih strojev in vsa oprema, ki je bila spravljena v prostoru v pričakovanju na novo poletno sezono. Prav tako so plameni ozgali tudi nekaj dreves v neposredni bližini.

Trziški gasilci, ki so jih poklicali v Jamlje ob 4.40, so bili na delu kaki dve uri. Od domačinov smo izvedeli, da so kiosk zaprli že prejšnji mesec, ob koncu poletne sezone. V teku je preiskava o vzrokih požara.

Na mestu, kjer je bil poletni kiosk je ostalo le pogorišče (Fotostudio Reportage)

KRONIKA / V ČETRTEK PONOČI V ŠEMPETRU OB SOČI

V rulotki živa zgorela 84-letna stanovalka

Materi je skušal zaman pomagati 50-letni sin

Shrljiva nesreča se je v četrtek zvečer zgodila v Sempetru ob Soči. V stanovanjski prikolicici (rulotki) je živa zgorela 84-letna Clarice Piccoli. Kljub hitremu posegu gasilcev je od prikolicice in od njene priletne stanovanke ostalo bore malo. Nesreča se je zgodila nekaj po 22. uri na travniku ob koncu ulice Oberdan, kjer je družina ponesrečenke časno stanovala v dveh prikolicicah v pričakovanju dograditve hise. V manjši rulotki si je uredila dom Clarice, v drugi, nekoliko večji, pa 50-letni sin Bruno s snaho Auroro.

Na nesrečo je z lajanjem opozoril pes okrog 22.30, vendar je bilo že prepozno. Iz rulotke je uhal dim in ko

je Bruno Piccoli skušal odpreti vrata, so ga oplazili plameni. Stanovalki bližnjih his so takoj poklicali pomoč, vendar pa stanovalki niso mogli več pomagati, saj je v

stanovanjski prikolicici dobesedno zgoznela. V teku je preiskava, ki naj bi pojasnila vzroke požara. Domnevati je mogoče, da je požar izbruhnil po nesreči, morda zaradi pregretja peči ali vnetja materiala, ki je bil v neposredni bližini plinske pevice, ki so jo v rulotko namestili samo nekaj ur prej. Prostor pa v stanovanjskih prikolicicah nikoli ne ostaja in je vse nekam utesnjeno.

Družina Piccoli se v poletnih mesecih seli iz kraja v kraj (imajo namreč potujoče zabavišce), v zimskih mesecih pa se vrača v Sempeter, kjer, kakor smo uvodoma zapisali, gradijo hiso.

Na sliki (Fotostudio Reportage) žrtev požara Clarice Piccoli

gospodarstvo in finance

PRIVATIZACIJE / KOLEDAR

Zelena luč za prodajo prve tranše Enija

RIM - Ministrski odbor za privatizacije je včeraj določil okvire za ceno delnic družbe ENI, ki jih bo zaklad v okviru prve tranše privatizacije naftno-kemijskega velikana ponudil na trgu. Cena posamezne delnice se bo gibala med 5.250 in 6.000 lirami, celotna tranša v prodaji pa bo veljala 10 tisoč milijard lir. Dokončna cena bo znana v nedeljo, 19. novembra, naročila bodo sprejemali od 6. do 17. novembra, javna prodaja pa se bo začela 21. novembra.

Vrednost koncerna ENI, ki sodi med največje tovrstne grupe na svetu, je ocenjena na 50 tisoč milijard lir. Po včerajšnji določitvi razsežnosti prve tranše privatizacije in njenega koledarja, je zdaj grupa, ki jo je bil osnoval Enrico Mattei, pripravljena za vstop na borzo, in to z bilanco, ki se je lani po zaslugi temeljite preosnove koncerna zaključila z rekordnim presežkom in vrednosti 3.521 milijard lir. Po zagotovilih vlade obeta prodajna operacija velik uspeh, med novostmi pa je posebno pomembno jamstvo proti znižanju vrednosti delnic, ki ga bodo deležni najbolj zvesti delničarji.

SDGZ / Z OBČNEGA ZBORA SEKCIJE ZA TRGOVINO NA DROBNO

Tri smeri delovanja za čim učinkovitejše reševanje težav

Novi predsednik je Ervin Mezgec

TRST - Clani sekcije za trgovino na drobno pri Slovenskem deželnem gospodarskem združenju so se preteklo sredo zbrali na občnem zboru v Prosvetnem domu na Opcinah. Predsednik Egon Meden in tajnik Ervin Mezgec sta v svojih poročilih številnim udeležencem (na posnetku - foto Križmancic) razčlenila delovanje sekcije v zadnjih dveh letih od zadnjega občnega zbora in okoliščine, v katerih se je to delovanje razvijalo.

Trgovci so se morali soočiti s celo vrsto problemov, ki so prizadeli gospodarstvo, ob tem pa so imeli vrsto specifičnih težav. Ob splošni gospodarski krizi, uvedbi tim. minimum tax in poostitvi drugih davkov ter nenazadnje ob vojni na Balkanu, ki je nahuje prizadela prav krajevno trgovino, so se morali trgovci soočiti se s prodorom velike distribucije. Prav to je s postopnim staranjem in upadanjem prebivalstva povzročilo zapiranje obratov v raznih sektorjih, še posebno na živilskem področju.

Nasi trgovci pa niso izgubili upanja vase, v svojo profesionalnost in vztraj-

nost. Kot je izhajalo iz tajniškega poročila, je odbor sekcije razvil svojo dejavnost v tri smeri: v stike z občinami in ustanovami, v sodelovanje z ostalimi stanovskimi organizacijami in v samostojno sindikalno delo. Odbor se je npr. skupaj z ostalimi trgovskimi organizacijami vključil v odbor za ukinitve zloglasne minimum tax.

Pomembni so bili stiki s trzasko in drugimi občinskimi upravami, s pristojnimi odborniki za trgovske davščine in tako rekoč prvo »zgodovinsko« srečanje s trzaskim županom Illyjem. Sodelovanje z okoliškimi občinami pa je teklo predvsem okrog vprašanja trgovskih nactov. Med najvažnejšimi sogovorniki je bila tudi Trgovinska zbornica. Clani Združenja so bili imenovani v izpitno komisijo za vpis v trgovski register REC in v druge organe Zbornice. Pri tem gre poudariti, da je Trgovinska zbornica na pobudo SDGZ dala Slovenskemu deželnemu zavodu za poklicno izobraževanje svoje predavatelje za pripravljalnice za vpis v REC.

Sploh pa je bil pomen

poklicnega izobraževanja na občnem zboru posebno poudarjen. SDZPI je ravno na predlog trgovske sekcije priredilo omenjeni tečaj za vpis v REC in za tehniko prodaje, ki sta bila lani odlično obiskovana in bosta zato letos ponovljena.

Močno podčrtano je bilo tudi vprašanje investicij. Clani združenja so kljub velikim spremembam in neznanam glede prihodnosti posodabljali obrate in zabeležili v tem smislu veliko uspehov, tudi nova odprtja s strani mladih. Vse to so omogočila ustrezna sredstva, ki so jih nasi clani dobili med drugim pri skladu za jamstvo posojil CONGAFI za trgovino, v katerem je včlanjeno precej slovenskih trgovcev, čeprav bi jih lahko bilo še veliko več.

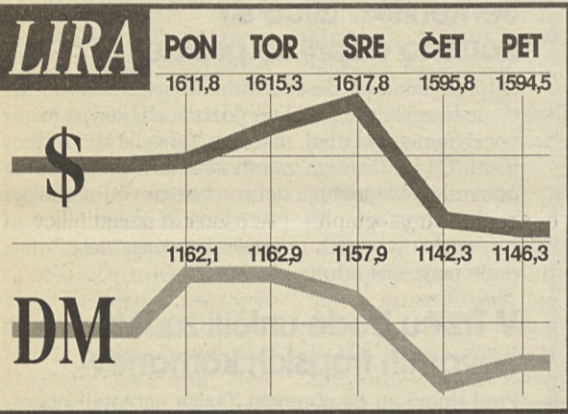
V zvezi s financiranjem gre povedati, da je bilo obravnava tudi vprašanje naših bank, ki doživljajo v tem trenutku znane težave. Trzaski trgovci so sicer izrazili obzalovanje zaradi premajhne pozornosti, ki so jo bančni zavodi doslej izkazovali mali trgovini, in ugotovili, da je prislo do takšne situacije in napadov tudi zato, ker se je izkoristilo nekatere napake, ki so jih naredili dosedanjí upravitelji. Vendar pa so zborovalci izrazili polno podporo našim zavodom in poudarili potrebo po skupnem nastopu, če hočemo, da bodo ostale banke se naprej v slovenskih rokah.

Vprašanja bank se je dotaknil tudi Benedikt Kosic, predsednik trgovcev pri Slovenskem gospodarskem združenju v Gorici,

ki je poudaril pomen ohranitve Kmečke banke za tamkajšnje gospodarstvo in v svojem pozdravu izrazil željo po sodelovanju s trzaskimi kolegi, zlasti pri skupnih interesih, saj so drugače problematike tega sektorja specifične glede na ozemeljsko območje.

Na volitvah je bilo izvoljeno novo vodstvo sekcije. Da so bili clani sekcije zadovoljni z delovanjem odbora, prica dejstvo, da je bil dosedanjí tajnik Mezgec izvoljen za predsednika, medtem ko je Meden prevzel tajniško mesto.

Občni zbor se je končal z vrsto aktualnih informacij o varnosti pri delu (odlok st. 626), o davčnem konkordatu in pokojninski reformi, za kar je poskrbela tehnična služba SDGZ. **Andrej Sik**

ADRIA

ADRIA AIRWAYS

SLOVENSKI LETALSKI PREVOZNIK

NOV ZIMSKI VOZNI RED

(od 29.10.1995 do 30.3.1996)

NOVOSTI! NOVOSTI! NOVOSTI!

Redne linije

Z novim voznim redom uvajamo novo redno linijo v Amsterdam s prvim letom 16. decembra. V nizozemsko prestolnico bomo leteli enkrat tedensko ob sobotah. V Kopenhagen letimo ob sredah namesto ob torkih (sobotni let ostane nespremenjen), v Frankfurt je poleg sobotnega popoldanskega tudi dopoldanski let. V London letimo tudi ob ponedeljkih, v Moskvo dodatno ob torkih, v Tirano pa tudi ob nedeljah.

Čarterske linije

Kot že nekaj zim doslej bomo tudi letos Ljubljano s čarterskimi leti povezali z Gran Canario in Tenerifami in sicer ob sobotah; ponovno smo oživeli tudi čarterske polete v Tel Aviv ob petkih.

Prodaja po telefonu

Dobrodošla novost e tudi telefonska prodaja letalskih vozovnic s plačilnimi karticami: eurocard, kmečko kartico in american express. Poleg tega vam vozovnico lahko na vašo željo dostavimo na zahtevani naslov za minimalno doplačilo.

S plačilnimi karticami tudi na letalu.

S plačilnimi karticami boste odslej lahko kupovali tudi brezcarinsko blago na naših letalih.

Izboljšave v potniški kabini letala in postrežbi

Ker si želimo izboljšati kakovost naših storitev, pripravljamo izboljšave potniškega servisa in potniške kabine na vseh tipih letal.

Uvajamo porcelansko posodo in kovinski pribor. Na določenih rednih linijah bomo potnikom postregli s toplimi obroki. Letala bomo opremili z novimi kuhinjami za pripravo toplih obrokov in garderobno omaro. Z zmanjšanjem števila sedežev v potniški kabini bomo nudili več prostora za ročno prtljago in obleke ter pridobili večji razmak med sedeži in tako poskrbeli za večje udobje potnikov.

KEY CLIENT

S tako kreditno kartico je lažje!

Kreditna kartica Key Client

zagotavlja možnost

poslovanja vsepovsod in v kateremkoli trenutku: izdamo

jo lahko za sistem VISA

oziroma za sistem

MASTERCARD; oba sta

leaderja na tem področju,

povezana z več kot

11.000.000 prodajalnih mest

po celem svetu.

Key Client lahko zahtevate na

vseh bančnih okencih

CR TRIESTE BANCA SPA

oziroma s telefonskim klicem

na zeleno številko

Bancaphone 167 265676.

Prihodnji teden spremenjeni umiki trgovin in javnih lokalov

Slovensko deželno gospodarsko združenje obvešča, da bodo od 29. oktobra do 5. novembra lahko javni in gostinski lokali v trzaski občini po izbiri odprti tudi na dan svojega tedenskega počitka.

Trgovine v Trstu bodo imele vrsto možnosti izrednega odprtja na dan mrtvih in ob prazniku trzaskega patrona sv. Justa: v ponedeljek, 30. oktobra bodo lahko odprti vsi obrati zaradi drugega praznika v tednu; v sredo, 1. novembra pa bodo vse trgovine zaprte. Za sv. Just, 3. novembra, ko bodo uradi in druge dejavnosti zaprti, bo ponovno možno prostovoljno odprtje za vse trgovine, v soboto, 4. novembra pa za tiste, ki so ob sobotah praviloma zaprte. Kot je v tradiciji, bodo cvetličarne v času od 25.10. do 5.11. lahko odprte ob nedeljah, praznikih in običajnih dneh počitka. V okviru »Srečan ob sv. Justu - Appuntamenti di S. Giusto« bodo lahko od 31.10. do 5.11. odprte vsak dan od 10. do 20. ure vse trgovine v ulicah Ponchielli, Dante, S. Caterina in Delle Torri. Pobjuda ima namen oživeti del mestnega jedra med Drevo-redom XX. setembra in Ul. Delle Torri, predvsem za pesce in turiste, ki bodo obiskali nase meto v tem času.

Dodamo naj, da bodo lahko trgovine poljubno odprte tudi ob prazniku Brezmadežne, 8. decembra.

Za podrobnejše informacije o predpisih, ki urejajo zgoraj opisane storitve, glej analitične informativne liste.

Enotno besedilo zakonov, ki urejajo bančno in kreditno področje, DL GS 385/93 z dne 1/9/93, členi st.115-128, je na razpolago pri bančnih okencih.

14. DNEVI NEMEGA FILMA V PORDENONU / OCENE PREDSEDNIKA LIVIA JACOBA

Večplasten prikaz otroštva in pubertete desete muze

Ugasnil je svetlobni filmski zarek v pordenonskem kinu Verdi, prizorišču 14. Dnevnem nemega filma, ki so se sklenili s podobami Chaplinovega nepozabnega filma »Zlata mrzlica« (The Gold Rush, 1924) v doslej nepoznani, obnovljeni izvorni inaciji iz leta 1925, ki so jo festivalski publiki poklonili Chaplinovi potomci. Ob priložnosti so privedli poskrbeli za glasbeno izvedbo partiture, ki je spremljala bolj znano kopijo iz leta 1942, v furlanskem mestu pa jo je igrala ljubljanska Camerata Labacensis pod taktirko Carla Davisa. Bil je se en prvovrsten dogodek letošnjega festivala, katerega kakovosti so očitne kljub 600 filmom (od nekajsekundnega kadra do trinsekundnega celovečerca) in otežkoceni selekciji, ki je prizanesljivo občinstvo včasih le spravila v skripce. Festival je v devetih dneh predstavil bogat spored dokumentarnih filmov, to je tistih, ki so odslikovali odlomke realnosti v desetletjih, ko se je kinematografija rojevala in naglo razvijala. V Pordenonu so »Giornate« priklicale v

re ne vidim takojšnje resitve. Za prihodnje leto je slika se nedoločna. Nadaljevali bomo seveda s svojimi časovnimi in zemljepisnimi pustolovski pohodi skozi razdobje nemega filma. Pripravljamo retrospektivo sovjetskega filma dvajsetih let in izložbo velikih ameriških nemih vesternov. Končno bomo pričakali že za letošnji napovedani retrospektivni prikaz produkcije Thomasa A. Edisona in njegovih družb Edison Laboratory in Edison Manufacturing Company, ki sta od 1890 do 1900 dala v obtok približno tisoč filmov. Nekaj stotin se jih je čudežno ohranilo, so pa samevali, pozabljeni v arhivih in mnogi brez imena. Tolikšno količino kratkih Edisonovih filmov si bo mogoče ogledati v le nekajurnem sporedu, vrnil pa jim bomo nesporno zgodovinsko vrednost.«

Kulturno učinkujete tudi na domačih tleh.

»Res je. Uspelo nam je to, kar drugim ni. Krajevna stvarnost je vezana na naš festival, ceprav ravnamo s tako imenovanim elitnim filmskim blagom. Združili

»Vprašanje zadeva bistvene premike, ki jih bomo morali uresničiti glede na obetavno, a naporno prihodnost. Ne morem ob tem zamolcati pereče potrebe po rigoroznem premisleku na račun organizacije, ki prireja vsakoletne Dneve nemega filma. Kot skupina prostovoljcev smo v le nekaj letih dogradili kakovosten festival in spravili v dejavnost celoletne pobude, ki bi danes zahtevale poklicno delovanje stalno nameščenih izvedencev, zato da se vseskozi zajamcijo usluge, za katere nas mnogi poverjajo. Potrebujemo gotove strukture, ki jih nimamo. Naša prizadevanja na področju nemega filma ostajajo pustolovske. Postavlja se kritičen problem, kako naj ohranjamo in krepimo široko aktivirano sodelovanje z ustanovami iz vsega sveta, ki nas pristevajo medse in tvorijo z nami nepogrešljivo mrežo, ki edina omogoča učinkovito ukrepanje.«

Kako vam taki podvigi uspevajo?

»Gojimo dobre odnose s Slovensko kinoteko in Muzejem za film. Pred sedmi leti smo v Pordenonu priredili retrospektivo jugoslovanskega nemega filma z beograjskim Filmskim inštitutom, pri čemer je sodelovala tudi ljubljanska ekipa. Danes se sodelovanje uresničuje z obojestranskimi posojili filmskega blaga in s posredovanjem informacij, v Ljubljani kažejo replike naših filmskih sporedov, ki jih zaradi skupnega interesa Slovenija pogosto tudi koproducira. Odnosi s Slovenci bodo seveda še bolj intenzivni, to je namreč čas, ko zadobiva njihova kinoteka urejeno obliko. Slovenija je mala država, kinoteka torej ne bo velika, vendar je doslej dokazala perspektivnost. Poznamo v svetu male kinoteke, ki opravljajo izvrstno nalogo na področju ohranjanja in prikazovanja filmov.«

Je slovenska kinoteka vaš strokovni sodelavec?

»Obracun je vsekakor pozitiven - o tem so me prepirali izrazi priznanja zelo številnih gostov - kljub nekaterim strukturalnim pomanjkljivostim, za kate-

Presenečenja v dokumentarni filmski sekciji

Na dnevnih nemega filma so v dokumentarni sekciji, ki se je kakor zlata nit prepletala z ostalimi izbori, vrteli nekaj filmskih trakov, zanimivih za naso dezelo in njene prebivalce, ki morejo v njih prvič gledati podobo preteklega življenja na svojih tleh.

Film »Po poteh zmage« (Sulle vie della vittoria, 1922) je izdelal neznani avtor, ki je zasledoval Viktorja Emanuela III. skozi Trst, Kras, Gorico, Istro in Dalmacijo. Posnetki so gotovo med najstarejšimi, ki razkrivajo slike iz življenja dobro znanih krajev. Film je sedaj restavriran in last humane kinoteke, k njegovi obnovitvi pa sta prispevala deželna kinoteczna ustanova in nizozemski Hagefilm, stalni partner pordenonskih prireditev.

Na sporedu je bila tudi premiera montažnega filma »O, zmagoviti bojevniki« (O guerrieri vittoriosi, 1995) izvornih sodobnih filmskih ustvarjalcev Yervanta Glaniklana in Angele Ricci Lucchi. Na trak sta posnela v smiselno enoto odlomke dokumentarnih posnetkov - izdelanih večinoma s propagandnim namenom - iz prve svetovne vojne, ki je bila dobra sola za filmske manipulatorje. Posnetke sta staknila v arhivskih zapuščinah dveh cesarstev, avstroogrškega in carskega, ki sta naperila lastni vojski raznorodnih vojakov drugo proti drugi. Video-izdaja filma bo na prodaj celó v trafikah, kinoteka v dezeli pa bo hranila filmsko kopijo. Avstrijski Filmarchiv je prikazal filmski politični portret Franca Jozefa in njegovega rodu. Filmsko sintezo dokumentarcev iz različnih arhivov tedanjega cesarstva sklepajo slike pogrebnih svečanosti gigantnih razsežnosti in pa razburjivega ljudskega zalovanja ob smrti cesarja, v cigar imenu se se danes družijo v nasi neposredni bližini prisrčni nostalgični »zlate avstrijske dobe«, sinovi zvestih podložnih narodov.

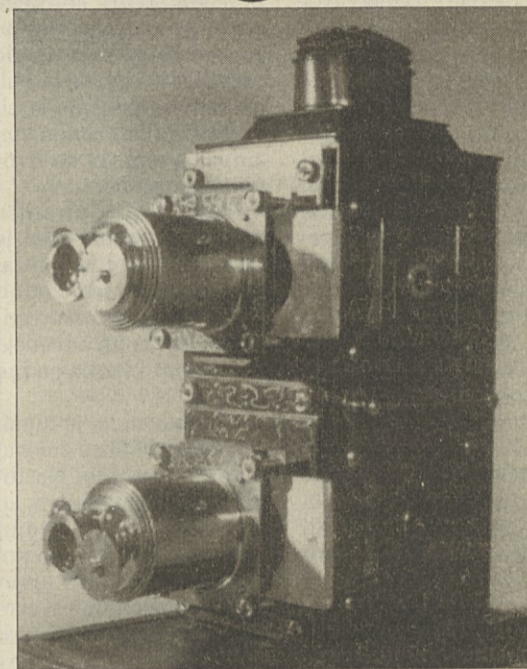
Presenečenje sklepnega večera »Giornate« je bil film »Gradež in oglejska laguna« (Grado e la laguna di Aquileja, Cines-Italija), ki ga je neznani operater posnel leta 1910 (!). Triminutni posnetki so izjemni tudi zaradi barvne preobleke, ki jo je tedaj uresničil z mehanskim postopkom delavec prestižne pionirske italijanske družbe Cines. Dragoceni filmic je prispeval in se naprej hrani londonski National Film Archive, pordenonski prijatelji nemega filma pa so zagotovili, da bo kopija pripadla tudi Furlanski kinoteki iz Humina, motorju Dnevnem nemega filma v sodelovanju s pordenonskim Cinemazeroom ter domačimi in tujimi free-lancerji, zagledanimi v nemi film. LD.

Kakšno lekcijo pa lahko potegnemo iz poglobljanja v neme filme klasičnih pionirjev in prvih suverenih avtorjev?

»Sem tudi poznavalec in ljubitelj sodobnih filmov. Glede na neme filme bi si upal reci, da bi danes rezijski zmogli boljše filme, ko bi dobro poznali dediscino nemega obdobja. Scorsese, Kubrick, Truffaut, Chabrol - in mnogi drugi - so »cineasti« in zaneseni poznavalci filmske zgodovine. Oblikovali so se v kinotekah, ob pouzivanju nemih podob svojih prednikov. Dobro vemo, česa je bila doslej zmožna omenjena četverica in kaj je prispevala k filmskemu univerzumu. Ugi-bama, da so zmožnosti filmskega ustvarjanja danes ne-lociljive od poglobljenega poznanja filmske preteklosti, ne le klasičkov, temveč tudi tistih izdelkov in zavrrov, ki jih imamo za obrobne. To so viri za ideje, za spodbude. Dnevi nemega filma so zato priloznost tudi za filmske ustvarjalce. Sadove bomo pobirali vsi.«

Tako je Livio Jacob ob stoletnem jubileju nazdravil sedmi umetnosti in pozdravil deseto muzo na pragu drugega stoletja. Igor Devetak

»Lanterna magica«

Actograph, american biactograph, animatograph, biofantaskop, bioskop, camera-graph, chronophotograph, cronophotaphoscope, counterfivoscope, eidoloscope, eknetographe, elektrographie, fenakioskop, fonograf, getthemoneygraph, ikonograf, kinoptikon, kaleidoskop, kinetioskop, klondikoscope, koreutioskop, lanterna magica, panoptikon, phantascope photomatoscope, polyscope, scenamatograph, stroboskop, tahioskop, taumatrop, vivioskop, zootrop, ... kinematograf so ime-

na za fantastične naprave tisočeri iznajditeljev optičnih igrac. Na cilju bojevite dirke je leta 1895 »fotofinish« pokazal na zmagovalca brata Lumière. Razstava »Svetloba in gibanje« (v porde-nonskem bivšem samostanu Sv. Franciska do 28. decembra) je učinkovit poučni prikaz predhodnikov filmske kamere in projektorja, cvet v gumbnici letošnjih Dnevnem nemega filma, edinstvene priloznosti za ogled in preizkusanje naprav, ki spadajo v moderni mit o rojstvu filma. LD.

Charlie Chaplin v »Zlati mrzlici«

spomin in podobe obdobje otroštva in pubertete tovrstne filmske manire, ki so ji predsodki vsilili podrejen status spričo njene očarljive dvojice - filmske fikcije. Dokumentarnih filmov so danes kinoteke polne in z njimi reklamirajo novo pozornost. V tem je posebnost in namen Dnevnem nemega filma: da se čim širše prikazujejo in ovrednotijo filmi, ki bi drugače tonili v pozabo.

O tem in še o marsicem je v pogovoru dejal Livio Jacob, zakulisni animator in pa za uradno plat predsednik Dnevnem nemega filma.

»To je edini festival v Italiji, posvečen izključno filmom iz nemega obdobja, četudi ni edini, ki izpostavlja filme iz preteklosti, (npr. tradicionalni L'Imma-

smo zgodovinsko in filološko raziskovanje z ljudskim okusom za spektakel in so na primer naši filmski in glasbeni dogodki postali učinkoviti nagibi, da je marsikdo, tudi domačin, pristopil k nememu filmu. Pordenon je mestece v Furlaniji, ni letovišcarsko središče, kamor radi namestajo filmske festivale. Verjamem, da je razlog za tolikšno krajevno ukoreninjenje naših Dnevnem v značaju in prizadevanjih furlanskega mesta.«

Kateri je vaš osebni obracun in kaj imate v pripravi za 15. izvedbo festivala?

»Obracun je vsekakor pozitiven - o tem so me prepirali izrazi priznanja zelo številnih gostov - kljub nekaterim strukturalnim pomanjkljivostim, za kate-

Kako rešiti milijone metrov filmskega traku pred uničenjem?

Milijoni metrov filmskih trakov tve-gajo danes uničenje. To je opozorilo in poziv, ki ju avtoritetno naglasajo tudi Dnevi nemega filma. V očitni stoletni mrzlici so nekateri, ki le na videz kazijo praznično razpoloženje in zagnanost - med njimi Unesco in Mednarodna federacija filmskih arhivov (Fiaf) - sprožili problem, ki more imeti razsežnost kulturne katastrofe: 220 milijonov metrov filmskega traku potrebuje takojšen restavratorski poseg. Pogoj za takšno ukrepanje v varstvo vizualnega spomina 20. stoletja so seveda finančni fond, ki pa s patološko in kronično točnostjo izginjajo, ko gre za kulturo. Sredstva naj bi pršla od državnih vlad, zainteresiranih za preživetje nacionalne filmske zakladnice, od industrijcev audiovizuelnih tehnologij ter javnih in zasebnih institutov. Ali ni se dovolj prepriljivo dejstvo, da je vsaj tri četrtine filmov, ki so jih snemali pred 1950., že popolnoma izgubljenih?

Tako Livio Jacob: »Res je, da se rojeva nova zavest, celo med politiki. Danes je mogoče promovirati in udejanjiti varstvo večje količine filmov kot pa se pred petnajstimi leti. V preteklosti je bila tehnika slabša, medtem ko je danes postopek bolj enostaven, spretnost na visoki poklicni ravni in so premisljeni posegi sad načrtnega sodelovanja med kinotekami, muzeji in javnimi ustanovami. Enostavnemu po-

stopku pa se zoperstavljajo povisani stroški. Doseženega je že veliko, toda posegi so nezadostni spričo ogromne količine filmskih »bolnikov«. Ne morem se izdati za optimista. Prva potrebna operacija je prepis posnetkov z vnetljivega traku na negorljivi acetat; postopek pa je težaven in ne reši dokončno slik, saj tudi nova podlaga zahteva ustrezno zaščito. Problem o prihodnosti naših prizadevanj je odprta zadeva, ki morda čaka tudi na prispevek mladih digitalnih tehnologij. Obljubljajo neverjetne možnosti, zlasti pri odpravljanju napak na traku, kar je za obrtniške metode pogosto nemogoče ali tvegano. Pionirji so danes zlasti raziskovalci in operaterji družbe Walt Disney, njih preizkušnje novih sredstev pa se rojevajo iz razumljive Disneyeve potrebe, da primerno ohranja, obnavlja in razširja lastno premoženje filmov.

Ce poskusim kvantificirati samò italijansko filmsko blago, izdelano do prvih petdesetih let (1953. je postal acetat konvencionalna podlaga za filme), ki zahteva nujen restavratorski poseg, je številk orjaska: 15.000 do 20.000 naslovov.«

Mimogrede: verjamem, da je zaradi teh razlogov festival pordenonskega tipa najbolj umesten v jubilejnih letih 1995; da gre praznovati začetek novega stoletja, ne pa konca preteklega. LD.

PRESTRANEK / DRUGI TRŽAŠKI PROCES

Njihova kri ne sme biti prelita zaman

Sinovi primorske grude se vračajo v njen objem

Tako je zapisal Primorski dnevnik 28. oktobra 1945, natančno pred 50 leti, ko so z zapuščenega pokopališča v Vilorbi v Trentinu prepeljali posmrtno ostanke petih junakov, ki so bili na drugem tržaškem procesu obsojeni na smrt in petnajstega decembra 1941 ustreljeni na Opcinah pri Trstu.

Pred menoj leži orumeneli list s svojo castljivo starostjo in z uvodnimi besedami slovenskega pisatelja Franceta Bevka, ki jim kot globoko cuteča primorska umetniška duša posveča slavo-spev in zahvalo.

Tistega jesenskega dne je pet krst, ki so jih pripeljali na glavni trg v Trst, sprejela velika množica ljudi ter jih obsula s cvetjem in vencih stvilnih tržaških in drugih primorskih organizacij.

Okrog krst so se tedaj zbrali tudi sotrpini in preživeli obsojenci drugega tržaškega procesa, ki so z njimi prestajali kalvarijo zasliševanj, mučenj, nečloveških poniženj v samicah koronejskih zaporov in ki so pozneje morali prestajati kazni po različnih zaporih v Italiji.

Zloglasni proces se je pod vodstvom sodnega zbora posebnega rimskega sodišča, ki se je drugič preselilo v Trst, da bi bolj učinkovito poglavo strah v kosti ne le Primorcem, ampak vsem, ki so domili o zmagi fasizma.

V zgodnjih jutranjih urah 2. decembra 1941 je 60 obtožencev je v mrčnem podzemnem hodniku vklenjeno v težke verige kakalo, da jih odvedejo v dvorano bližnje sodne palace.

Na obtožence je zunanji policijski blisc deloval ravno nasprotno. Nastopil je namreč trenutek, ko so pred vso fasistično svojatjo strnjeni v eno pokazali svojo srdito upornost in nezlomljivost svobodomiselnega duha primorskega ljudstva.

Tisti, ki so takrat stali pred sodniki, niso bili le

z različnih koncev Primorske in ne samo iz različnih slojev, tudi njihovi nazori in pogledi na zivljenje niso bili enaki. Toda eno je bilo nesporno: vsi so goreče ljubili svojo domovino, svoj materni jezik in vsi so bili pripravljeni boriti se, in tudi umreti za njeno svobodo in srečnejšo prihodnost.

Sodnemu procesu je predsedoval sam predsednik posebnega sodišča, fasistični general Tringali Casanova v družbi drugih fasističnih generalov in polkovnikov, obtožnico pa je podal vsi državni pravnik Fallace - strupena kača v cloveski podobi.

Proces je trajal vse do 14. decembra. V vseh teh dneh je po vseh primorskih vaseh budno patroliralo veliko karabinjerjev, črnosrajcniikov ter vojske. Hkrati pa so sirom po Primorski vsi čakali na končno razsodbo.

Prisla je v grozljivi podobi: devet smrtnih obsodb in 973 let ječe. Po

pomilostitvi je bilo pet obsojenih na smrt.

Uradni akt o ustrelitvi pravi: »V smislu cl. 139-140, pravilnika za civilni stan vas obveščam, da je danes ob 8.20 predpoldne (zakonita ura) na strelišču na Opcinah v Trstu umrl Vadal Ivan, neoženjen, kmet, arijec, vsled ustrelitve, na katero je bil obsojen s sodbo dne 14.12.1941 - XX. tega specialnega tribunala za obrambo države. Pricakuje se potrdilo prejema, ki naj se naslovi na ta tribunali v Rimu (glavni kancelist vodja pisarne: Augusto Ferrazzoli, l.r.)«.

Noč pred ustrelitvijo je bila strašna. Vsakemu so odkazali posebno celico, pripravljeno v pritlicju zavora v krilu ob ulici Coroneo. V njej sta bila le dva stola za strazarje.

Težke ure pred smrtjo pred ločitvijo od domačih in visoko moralno drzo obsojenih potrjujejo poslovilna pisma mladega Simona Kosa, ki se je težko ločeval od zivljenja, in Pinka Tomaziča:

Krste z žrtvami drugega tržaškega procesa v Trstu avgusta 1945

»Ljubil sem prevec to naso zemljo, te naše gore, tako da se tedaj, ko je bilo se cas, nisem mogel lociti iz njih objema. Zato je treba, da tej zemlji zrtvujem svoje skromno zivljenje, saj drugega tako nimam. Ni težko umreti, verujete mi. Ziveti je težje, Vas Simon«.

S temi zadnjimi napisanimi besedami so odšli na morisce in fasistični eksekutorji, kakor da bi se se mrtvih bali, so jih skrivaj odpeljali in skrili na zapuščeno pokopališče v severni Italiji, od koder so se vrnili na osvobodeno Primorsko.

Tistega dne pred petdesetimi leti je vsa Primorska z zastavami in cvetjem pozdravljala junake in se poslavljala od

njih, kajti mrliski vozovi z vencih in spremstvom so vsako zrtve odpeljali v domači kraj.

Tudi v sirsi okolici na Postojnskem smo se na prihod Ivana Vadnala v Zeje pripravljali z veliko skrbjo in spoštovanjem. Junija 1940 so ga odpeljali s travnika in zdaj se vračajo njegovi posmrtni ostanki. Ivan Vadnal je bil vodja zejske tigrovske trojke, v kateri sta delovala še Franc Sluga in Jakob Semec, oba obsojena na 30 let ječe, zadnji je umrl za posledicami mučenja na otoku Pianosa. Vsi trije so poleg ljubezni do domače zemlje nosili v srcu velike ideale o končni zmagi nad fasizmom in prav ti so pogojevali njihove izredno tvegane

akcije prenašanja in cuvanja orožja ter sirjenja slovenske uporne pisane besede. Na kaloni domačega dvoriska je pisalo: Pozdravljen v domači vasi, zrtvoval si se za nas, ne bomo te pozabili! Vse-povsod solze in jok, v srcu pa gnev, zakaj smo morali toliko zrtvovati za to svobodo.

Ivan Vadnal danes spokojno leži v domači zemlji, ki jo je s tolikšno ljubeznijo oral in ljubil, in prav na pokopališču v Slavini je končno našel svoj mir in svoje zadosčenje.

Društvo za ohranjanje rodoljubnih tradicij Tigra mu bo danes po 50 letih ponoslo cvetje v zahvalo.

Vera Brgoc,
Marija Semec-Malnarsič

NOVICE

Zasoljena pitna voda v Kopru

KOPER - Jeseni je Koprčane zelo razburilo povisanje cene vode in kanalscine. Na Obali je voda že sicer najdražja v Sloveniji, zaradi težav pri odplacavanju mednarodnega dolga, ki je bil porabljen za naložbe v kanalizacijo, pa so se morali v Kopru julija odločiti za dodatno povisanje cene. Odmevi in protesti so se začeli vrstiti septembra, ko so občani prejeli obracune z višjo ceno. Zadevo je prejšnji teden obravnaval tudi koprski občinski svet, včeraj pa je koprski zupan Aurelio Juri izdal sporočilo za javnost, v katerem navaja, kako namerava koprška občina rešiti ta problem. Občina bo kratkoročno zagotovila nekaj denarja za subvencioniranje kanalscine. Del dolgov Komunale Koper iz naslova mednarodnega posojila bodo pokrili tudi s sredstvi sklada stavbnih zemljišč in stanovanjskega sklada, saj je slo za naložbe v infrastrukturo. Zupan Juri pa je poslal pismo predsedniku vlade Janezu Drnovsku. V pismu ga seznanja s položajem v občini ob podrazitvi vode in z zahtevo občinskega sveta, naj država poveča svoj delež pri sofinanciranju projektov Mednarodne banke, ki so jih izvajali na slovenski Obali. Nesporni posebni interes slovenske države za ta prostor in specifčna problematika oskrbe z vodo in odvajanjem ter čiščenjem odplak sta zadosten razlog, da država s posebnim poslušom pomaga reševati te težave. Juri poziva predsednika vlade, naj čim prej sprejme na pogovor delegacijo mestne občine Koper, ki ga bo podrobno seznanila s temi težavami. Koprski zupan v sporočilu za javnost obljublja, da bo že na novembrski seji občinskega sveta odločeno, za koliko bo mogoče znižati ceno vode in kanalscine. (B. V.)

Avstrijski umetnik razstavlja v Murški Soboti

MURSKA SOBOTA - V okviru obsejnega kulturnega sodelovanja med Prekmurjem in avstrijsko Stajersko bo danes ob 18. uri okrajni glavar Jenersdorfa dr. Hubert Janics v soboski galeriji odprl razstavo slik, risb in objektov Erwina Reiserja. Razstava bo pregled dela priznanega avtorja v zadnjih petindvajsetih letih, odkar je koncal studij likovne umetnosti na Dunaju. Zbranim na otvoritvi bo umetnika predstavil ravnatelj soboske galerije Franc Obal. (B. H.)

Pred dnevom mrtvih bodo trgovci dežurali

MURSKA SOBOTA - Ker bodo prvega novembra, na dan mrtvih, vse trgovine v Murški Soboti zaprte, so se v trgovskem podjetju Potrosnik odločili, da bodo njihovi trgovci dan prej, 31. oktobra, dežurali v več trgovinah. Tako bo v torek od 8. do 11. ure odprta samopostrežna prodajalna Dom na Lendavski cesti v Murški Soboti, market in trgovina Toplice v Moravskih Toplicah bosta odprta od 8. do 15. ure, samopostrežnica Ravenka v Beltincih od 7.30 do 11.30, prav tako market na Cankovi. (B. H.)

MEDNARODNI KIPARSKI SIMPOZIJ FORMA VIVA '95

Zaključek Forma vive na Seči še živi

Slovenija ima najstarejši redno delujoči kiparski simpozij na svetu

SECA - Forma viva praznuje letos 35-letnico ustanovitve. Ob tem velja omeniti, da je bil prvi takšen kiparski simpozij na svetu prirejen dve leti prej v kraju St. Margarethen v Avstriji.

Zamisel avstrijskega kiparja Karla Prantla je spodbudila številna podobna srečanja po vsem svetu, v Slovenijo pa sta jo prinesla udeleženca Prantlovega simpozija kiparja Jakob Savinsek in Janez Lenassi. Ustanovitelja

Naporno fizično delo umetnikov pri oblikovanju trdega kraškega kamna

nasega simpozija sta našla dve delovisci: Kostanjevico na Krki, kjer kiparji obdelujejo hrastovo les, in Seco, kjer umetniki klesejo kraski kamen. Pozneje sta zaziveli se dve delovisci, in sicer na Ravnah na Koroskem, kjer so umetniki delali z jeklom, in v Mariboru, kjer so vlivali betonske plastike. Slovenija se je v teh 35 letih tako obogatila za skoraj tristo različnih skulptur, ki so jih izdelali številni svetovno priznani kiparji.

Od starih delovisce je organizatorjem forme vive v teh casih uspelo obdržati pri zivljenju le portorosko, ostale tri zaradi omejenih možnosti in manjšega poslaha okolice že nekaj let ne delujejo. Ker pa na sreco vsaj na Seci zamisel »zive oblike« se ni pokopala, se lahko Slovenija pohvali, da ima najstarejši redno delujoči kiparski simpozij na svetu.

Da forma viva se živi, imajo zaslugo predvsem tri obalne občine - Koper, Izola in

Piran, ki so v teh nenaklonjenih casih zagotovile vsaj minimalne pogoje za obstoj prireditve. Omeniti pa je treba tudi podjetja, ki so kot pokrovitelji prispevala svoj delež, med njimi predvsem podjetje Bosch, ki je pomagalo s tehnično opremo, ter Kompas Hertz, Hidro Koper in Lip Bled.

Obalne občine bo letosnja forma viva kot že v prejšnjih letih spet obogatila z novimi zanimivimi umetnostnimi objekti. Hrvaški ki-

par Ljubo de Karinja in Japonec Nobuaki Kanamori sta naredila skulpturi za zelenico v poslovni cetri Kopra ob Pristaniški ulici. Angleski kipar Richard Perry je iz kamna izkopal stilizirano podobo oljke, ki bo obogatila zelenico pri izolskem svetilniku. Domacin Janez Lenassi in Makedonec Atanasoski pa sta izdelala kiparsko parkovno opremo za park na Cankarjevem nabrežju v Piranu.

Ob uspešnem zaključku Forme vive '95 je treba poleg kiparjev omeniti tudi trud ostalih sodelujočih. Kiparjem so pri fizičnem naporem preoblikovanju kamnitih gnot v umetnine pomagali gostujoči kamnoseki Viliam Gazik in Viliam Gall s Slovaske ter Albino Stulin iz Cedada. Organizacijske in podobne skrbi pa sta prevzela Nevija Božič ter direktor Obalnih galerij Toni Biloslav, ki vodi prireditve že od leta 1977.

Boris Vuk

IZOLA / SLAVNOSTNA SPLAVITEV

Vnovično rojstvo regatne jadmice Galeb

Pomorski muzej Sergej Masera je v včeraj ob slovesni splavitvi obnovljene regatne jadmice Galeb v izolskem hotelu Delfin pripravil prireditev s tiskovno konferenco in nagovorom ministra za kulturo Sergija Pelhana.

V 30. letih, ko je bila Slovenija odrezana od svojega obalnega pasu, so nekateri ljubiteljski pomorski spoznavali morská prostranstva prek jadralskega sporta. Mednje sodita tudi baletna plesalca in koreografa svetovnega slovesa Pia in Pino Mlakar, ki sta leta 1936 pri trogirski ladjedelniki zadrugi kupila desetmetrsko jadrnico Galeb. Jadrnico so izdelali po naročilu in je edini ohranjeni primerek nekdanjih slovitih jugoslovanskih regatnih jadmnic - tip M6. Taksne so izdelali samo tri, zakonca Mlakar pa se se zdaj ponosno spominjata svojih krizarjenj z Galebom ob jadranski obali in predvojnih regatnih tekmo-

vanj v Riminiju in Catolici. Jahta je bila v redni uporabi do leta 1986, maja leta 1994 pa sta jo zakonca Mlakar podarila piranskiemu Pomorske-mu muzeju Sergej Mase- ra, ki je s pomočjo slovenskih in tujih sponzorjev začel obnavljati ta pomembni primerek materialne dediscine slovenske kulturne zgodovine. Obnovo Galeba naj bi koncali prihodnje leto, ko bodo ladjo opremili z novim jamborom, podpalne sodita tudi baletna plesalca in koreografa svetovnega slovesa Pia in Pino Mlakar, ki sta leta 1936 pri trogirski ladjedelniki zadrugi kupila desetmetrsko jadrnico Galeb. Jadrnico so izdelali po naročilu in je edini ohranjeni primerek nekdanjih slovitih jugoslovanskih regatnih jadmnic - tip M6. Taksne so izdelali samo tri, zakonca Mlakar pa se se zdaj ponosno spominjata svojih krizarjenj z Galebom ob jadranski obali in predvojnih regatnih tekmo-

Slavko Gaberc

Vipavski župan dela za sto tolarjev

VIPAVA - Poklicni ali nepoklicni nacin opravljanja zupanske funkcije je bil v občini Vipava precej casa (politico) jabolko spora. Vprasanje je večkrat obravnaval občinski svet v zvezi s sprejemom statuta in obravnavo honorarjev svetnikov in posameznih funkcionarjev. Na zadnji seji sveta pa je na vprasanje, kako namerava zupan Ivan Princes opravljati funkcijo, ta odgovoril, da bo to pocel nepoklicno in za simbolični honorar sto tolarjev. Preostali del honorarja, ki mu pripada, bo dal dobrodelnim organizacijam. V skladu z enim od členov statuta bo vipavski zupan svetu predložil tudi pisno izjavo o nacinu opravljanja funkcije. (A. L.)

**IZREDNA SEJA DZ
O SPORNEM
RAZPISU
REFENDUMA**

Zadnjo besedo bo imelo ustavno sodišče

Sašo Lap vztraja: Pustite demokraciji 60-dnevni rok

LJUBLJANA - V dopoldanskem delu včerajšnjega zasedanja je parlament razpravljale o dopolnilih k predlogu zakona o lastnini družbenega premoženja znotraj Triglavskega narodnega parka. Druga obravnava tega akta je bila tik pred koncem prekinjena, saj se je ob 12. uri začela izredna seja, na kateri so na predlog 39 poslancev razpravljali o zahtevi ustavnemu sodišču, naj se izreče o pobudi za razpis predhodnega zakonodajnega referenduma v zvezi z odvzomom državljanstva, pridobljenega po 40. členu zakona o državljanstvu.

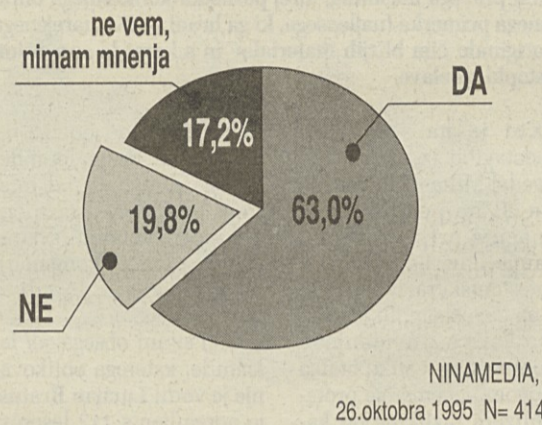
Kot je znano, sta pobuda, ki bi ji po zadostnem številu zbranih podpisov lahko sledila zahteva za razpis predhodnega zakonodajnega referenduma o tem, ali naj se 170 tisoč državljanom Slovenije odvzame po osamosvojitvi pridobljeno državljanstvo, vložila v proceduro poslanca Marjan Poljsak (SPS) in Stefan Matus (SLS). Po veljavni zakonodaji je pobuda pršla v roke predsedniku parlamenta Jozefu Školcu, ki je moral določiti 60-dnevni rok za zbiranje podpisov volilcev. Ko je akcija formalno že stekla, je podpredsednik državnega zbora, dr. Lev Kreft, ustavnemu sodišču poslal pismo, v katerem ga poziva, naj v skladu s svojimi pristojnostmi preveri sum, da gre za ustavno sporno pobudo. Ker je ustavno sodišče na poziv odgovorilo, da ga k izrekanju lahko pozove le državni zbor, je na predlog 39 poslancev s tem namenom prislo do včerajšnje seje parlamenta.

Uvodoma je Marjan Poljsak v imenu predlagateljev referenduma skušal obravnavo prekvalificirati v nekoliko manj zavezujočo obliko, ko je predlagal, naj bo predmet razprave pobuda in ne zahteva, kot je bilo predvideno v sklicu izredne seje. V imenu predlagateljev za sklic včerajšnje seje je takšno »poigravanje« z izrazi, ki bi zameglilo končni cilj pobude, zavrnil dr. Lev Kreft. Notranji minister Andrej Šter se v imenu vlade ni izrekel o primernosti pobude, pač pa je opozoril, da izvedenci Sveta Evrope slovenski model reševanja problema državljanstva predlagajo tudi drugim vzhodnoevropskim državam, kjer se z njim srečujejo.

Sašo Lap (SND) je potožil, da je bila vrsta predlogov, ki jih je doslej v zvezi z odvzomom državljanstva vložil v proceduro, gladko zavrnjena. Po njegovem ga v tovrstno dejavnost sili predvsem pričanje, da stvari na podro-

čju državljanstva niso spravljeni v red zato, ker je bil Demosu veljavni zakon o državljanstvu dobesedno vsiljen s prevaro. Svoj - z demagogijo nabit - govor je najbolje ponazoril s koncnim pozivom z govorniškega odra: »Pustite demokraciji 60-dnevni rok!« Tone Persak (DS) je brez taksnega razpihovanja strasti opozoril na vse možne negativne posledice morebitne uspešnosti referendumске pobude in koncnim pozivom, da bi jih parlament v prihodnje imel pravico prestopiti in neustrezne takoj zavrniti. Za njim je Miran Potrč (ZLSD) poudaril, da je njegova stranka na vse to prva in takoj opozorila. Po njihovem mnenju gre za kršenje temeljev slovenske državnosti, saj se je treba zavedati pismene zaveze vseh strank, ki so jo dale od plebiscitu. Na ta sporazum se je skliceval tudi Lojze Peterle (SKD) in v imenu svoje stranke podprl predlagane sklepe matičnega odbora. Z njimi se je v imenu poslancev LDS strinjal tudi Tone Anderlic, saj scitijo osnovne človekove pravice, med katere državljanstvo nedvomno spada, občasna vnovična prestevanja ljudi pa so značilna le za totalitarne sisteme. Zmaga Jelencica (SNS) je pri vsem najbolj molilo neresevanje problema

Ali menite, da lahko akcija zbiranja podpisov za referendum vpliva na poslabšanje mednarodnih odnosov v Sloveniji?

dvojnega državljanstva, sicer pa se je zavzel za reševanje vseh problemov v zvezi z državljanstvom samo na temelju mednarodnih pravil obnašanja. S tem ko je dr. Joze Pucnik (SDSS) izrazil »nenasprotovanje« svoje stranke temu, da bi ustavnemu sodišču prepustili izrekanje o spornosti zahteve po referendumu, je od vseh govorcev do pobude izkazal se največ simpatij, to pa je potrdil se s predlogom, da bi bilo treba končno enkrat opraviti revizijo državljanstev, saj jih skrbi vznemirjenost lojalnih dr-

zavljanov. Najkrajše se je v imenu narodnosti o zahtevi izrazil Roberto Battelli, ki je dejal, da bolj, ko je neka zahteva na prvi pogled neumna, bolj zlovesca je.

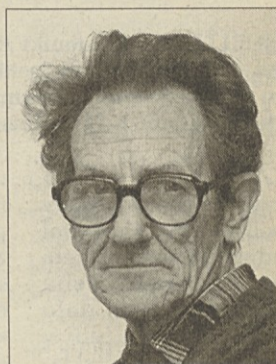
Po krajšem usklajevanju je parlament z veliko večino glasov nazadnje sprejel le nekoliko dopolnjene sklepe matičnega odbora in zavrnil predlog SLS za morebitno uvedbo revizije državljanstva po 40. členu. Zdaj je na potezi ustavno sodišče, ki se mora o zadevi izreči v tridesetih dneh.

Robi Kovsca

Kaplja južnjaške krvi

PETER BOŽIČ

V romanu Svetloba v avgustu ameriškega nobelovca Williama Faulknerja ima glavni junak Chritmass samo eno kapljo crnske krvi. Ta ga skupaj z njegovo žensko Leno pripelje na pot v Alabama, ki se zanj tragicno konca - prav zaradi te »kaplje«.

Peter Božič

Od provincialnih politikov, kakršen je Sašo Lap, seveda ni mogoče pričakovati, da bi kaj vedeli o tragiki zrtev rasne ali nacionalne segregacije. Ko ga gledas in poslušas, ti je takoj jasno, da pri tej količini adrenalina v njem od človeka ni mogoče zahtevati sposobnosti za najbolj preprost izračun, ki bi mu povedal, da je med 160 tisoč prebivalci neslovenske narodnosti, ki jih zadeva 40. člen zakona o državljanstvu, največ ena tretjina odraslih volilnih upravičencev. To pa pomeni kvečjemu kakih 50 tisoč volilnih upravičencev, kar zadostuje komaj za dva poslance. Iz enakega vira sledi tudi slepilo, da bo s tem, ko bo manj glasov neslovenskih volilcev, zmaga desnici že zagotovljena.

V primeru, da bi na referendumu zares dosegla odvzem državljanstva 160 tisoč prebivalcem Slovenije, bi bil tudi jaz za to, da desnica prevzame oblast. Za nadaljnje »reševanje« tega vprašanja (mar to ne spominja na dikcijo Himmlerja ali Heydricha?) bi namrec tej oblasti ostalo samo dvoje različic. Tista, ki pomeni podobno stopnjo rasne segregacije, kot jo poznajo v ZDA, s Ku Klux Klanom vred, ali pa tista, ki jo je preizkusil Hitler in jo zdaj uveljavlja Milosevič v zadnji balkanski vojni. 160 tisoč prebivalcev preprosto ni mogoče pognati v beg brez morij oziroma specialnih ubijalskih enot. Brez tega pa so obojni na brezposelnosti, črno ekonomijo in kriminal, saj bi jim bile z odvzomom državljanstva odvzete tudi možnosti za normalno preživetje. In ce se v dvomilijonski državi v taksem položaju znajde 160 tisoč ljudi, bi se socialno ravnotežje docela porušeno in državi ne ostane nič drugega, kot da podeseteri policijski aparat, uvede hitra sodišča in podobno. Pa to se ni vse. Uveljavljati se vsesplošna paranoja, saj neslovinci na koncu niso samo tisti s poreklom iz Tuzle, Sandzaka ali Pomoravja, temveč tudi vsi tisti, ki ne spustijo dovolj prizadevno vseh zapovedi, prepovedi in omejitev, ki jih predpisuje država za upravičenost do državljanstva. Država pa počasi tone v zaostalost, podobno tisti v najjužnejših nekdanjih jugorepublikah. Cemu potem sploh imeti samostojno Slovenijo? Mar le za to, da bodo naši psi lajali po slovensko?

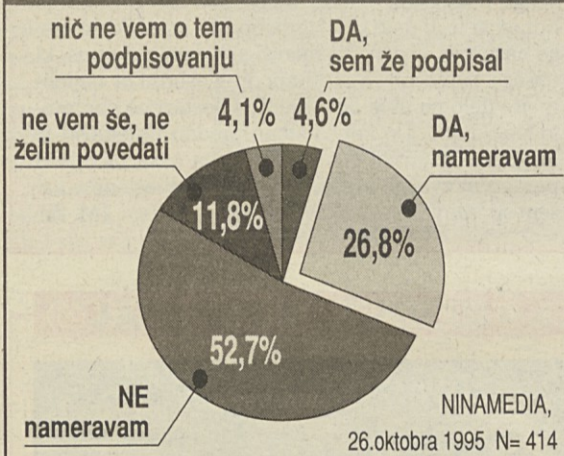
Ce ta proces komu se vedno ni dovolj hiter za temeljito regresijo neke družbe, se lahko odločimo za tisto, kar poznamo iz časov Hitlerja in kar sem nekoč na TV že predlagal ultraslovenskemu gospodu Klavsu. Kam s 160 tisoč prebivalci, ki jih z ubijalskimi »Belimi« ali kaksnimi našimi »Orli« ne moreš pognati čez mejo v beg? Nikamor ni mogoče! Lahko pa uporabiš nekdanjo Himmlerjevo logistiko: dvojne osebne izkaznice, posebne za neslovence, trakove ali pa oznake, na primer veliki J, kar zdaj seveda ne bi pomenilo Judje, marveč Južnjaki. Potem pa lahko taksnega »J« za najmanjši prekrsek stlačis v delovno taborišče, od tam pa ne v kraske fojbe, temveč v krematorije, saj so fojbe že polne. Samo tako je mogoče rešiti problem 160 tisoč nezazelenih prebivalcev, ce nočas imeti organiziranega množičnega kriminala zaradi tega, ker si jim odvzel državljanstvo.

Pri vsej tej socialni patologiji, vredni samega Arkana, se naprej ostaja problem suma, da ima morda vsak Slovenec v sebi vsaj kapljo južnjaške krvi. Bog daj, da bi do te paranoje prislo že v času mandata sedanjih poslancev, ki se zavzemajo za dokončno rešitev južnjaškega vprašanja. Njihova imena so preveč slovenska, da ne bi bila sumljiva, gotovo se za njimi skrivajo južnjaki (razni nekdanji Lapoviči, Matusiči...) Upam, da bodo ti prvi, ki bodo pri njih ugotovili po kapljo južnjaške krvi. In z njimi postopali tako, kot je opisano.

Thaler v Amanu

LJUBLJANA - Od 29. do 31. oktobra bo v jordanski prestolnici Aman potekal gospodarski vrh bližnjevzhodnih in severnoafriških držav, ki se ga bo udeležil tudi slovenski zunanji minister Zoran Thaler. Drzave Bližnjega vzhoda in Severne Afrike so bile zaradi nestabilnosti regije v zadnjih desetletjih gospodarsko zapostavljene. Bližnjevzhodni mirovni proces pa je na madridski mirovni konferenci dosegel pomemben napredek in gospodarski razvoj je postal prednostna naloga regionalne geopolitike. Oktobra lani so se na mednarodnem forumu v Casablanci zbrali poslovneži in politiki ter razpravljali o miru in gospodarskem razvoju te regije. Letošnja konferenca pomeni nadaljevanje srečanj, s pomočjo katerih bo regiji morda uspelo narediti odločilni korak od mirovnega procesa k gospodarskemu sodelovanju. (N. R.)

Za razpis referenduma potrebujejo predlagatelji 40 tisoč podpisov polnoletnih državljanov. Ali nameravate podpisati ta predlog?

Javno mnenje ni naklonjeno »lapanju«

Nasa anketa ne potrjuje Lapovih napovedi, da vecinski del javnega mnenja podpira pobudo za odvzem državljanstev po 40. členu zakona o državljanstvu. Ker je za javnomnenjska stališča značilno, da verbalne eksplikacije (namere) presegajo dejanski izid referenduma brzokne se nekoliko manj ugoden za pobudnike.

Zanimivo je, da obstaja precejšnja korelacija med uradnimi stališči strank in izjavami oziroma namerami njihovih volilcev. Tako največji odpor do pobude kažejo volilci ZLSD in DS, nekoliko manjšega, a se vedno vecinskega pa volilci LDS.

Na drugi strani med večjimi strankami največjo podporo pobudi dajejo

volilci SDSS (ki se edina ni »uradno« opredelila), manj kategorično podporo volilci SLS, se manjšo pa volilci SKD.

Glede na izobrazbeno strukturo pobudo najmanj podpirajo visoko izobraženi (in studentje), najbolj pa kvalificirani delavci. Presenetljivo velike so razlike glede na spol anketirancev: med ženskami je bistveno večji delež tistih, ki zavračajo pobudo, kar je lahko za naše radikalne desničarje, ki se tako kot drugod po svetu bojijo, da se bodo tuji polastili »naših deklet in zen«, dodatna motivacija, da se resijo tistih, ki »begajo nase ženske«.

Rezultati torej kažejo, da so možnosti, da bi bila akcija odvzemanja državljanstev uspešna, minimalne. (N. R.)

MEDNARODNI POSVET / PERSPEKTIVE EVROPSKE LEVICE

Levica priznava različne politične kulture

BLED - Na Ribnem pri Bledu se je včeraj začelo dvodnevno posvetovanje na temo Perspektive evropske levice, ki se ga udeležujejo predstavniki levo usmerjenih strank iz Avstrije, Bavarske, Svice, dežel Benečije in Furlanije-Juljske krajine in Italije. Srečanje organizirajo združenje alpskih socialističnih strank, znanstvena instituta Dr. Karel Veber Institut z Dunaja in Georg von Vollmar Akademie iz Salzburga, kot gostiteljica pa Združena lista socialdemokratov.

Osnovno izhodišče o temi posvetovanja so včeraj z znanstvenimi izhodišči zastavili stirije uvodničarji. Zanimivo je, da so vsi imeli podobna izhodišča in predloge o delovanju v pri-

hodnosti. Predsednik združene liste Janez Kocjancic, Avstrijec Erich Fröschel, italijanski senator in zamejski Slovenec prof. Darko Bratina, ter dr. Mitja Zagar menijo, da socialistične in socialdemokratske izkušnje temeljijo na nekaterih osnovnih dilemah razvoja, napredka in demokracije, ki so postale splošno priznane vrednote in so se vedno aktualne. Toda prihodnosti ne gre več iskati v tovarniških dimnikih, kajti vstopili smo v postindustrijsko družbo. Zato pa so nastopila nova vprašanja, ki zahtevajo usklajevanje vrednot z reševanjem splošnih težav.

Zanimive so tudi primerjave avstrijskega in slovenskega razvoja. V obeh državah je bila ves čas po vojni na oblasti levi-

ca, ki je skušala na različne načine reševati težave. Zdaj pa razvoj zahteva prerazporeditev bremen. Pri tem bo odločilen odgovor na vprašanje, ali bo prevladala konservativna usmeritev, ki zagovarja subvencije za kmetijstvo in olajšave za proizvodnjo, a omejuje socialne ugodnosti, ali pa usmeritev, ki bo upoštevala tudi evropsko prerazporeditev. Odgovor na vprašanje bo odvisen od tega, ali se bodo bolj organizirali mednarodni koncerni, ali pa mednarodna levica.

Bratinu se zdi zanimiva izkušnja severnoitalijanskih dežel Benečije, Bologne in Furlanije-Juljske krajine, ki skoraj ne poznajo velikih gospodarskih gigantov, njihov hiter in uspešen razvoj pa temelji na

majhnih podjetjih, ki svojo identiteto iščejo v regionalnem okviru. To je odgovor levice, ki ne vsiljuje enega samega modela, saj meni, da je prava pot tista, ki priznava različne politične kulture. To pa je enaka pot kot tista, ki jo zagovarja slovenski levicar dr. Zagar, ko govori o sožitju in sodelovanju, koncu eskuzivizma in ustvarjanju notranje enotnosti brez boja, temveč s pogovorom.

Govorniki so opozorili tudi na nevarnost populizma. V času razkroja industrijske družbe so se nekateri sloji znašli na robu družbe in brez vsakršnih obetov, zato zlahka nasledajo nacionalističnim parolam avstrijskega Haiderja, slovenskega Janše in italijanskega Finija. Bogo Samsa

GLASBA / ZELENİ ABONMA

Zaplavzom v novo desetletje

LJUBLJANA - Simfoniki RTV Slovenija so prejsni teden pod vodstvom dirigenta Antona Nanuta začeli novo sezono zelenega abonmaja. Poleg polne dvorane jim je prisluhnilo tudi mednarodno radijsko občinstvo.

Koncert za flavto in manjši orkester sestavlja poljski avtor Krzysztof Penderecki napisal leta 1993. Flavtistka **Irena Grafenauer** je to delo uspešno izvajala tudi v tujini, in sicer pod skladateljevim vodstvom. To je zagotovilo avtentično interpretacijo, skladba, ki zahteva tesno sodelovanje orkestra in solista ter natančno dirigentovo roko, je vseskozi zvenela enotno in kompaktno. V prepletu igrivih kadenčnih izsekov se je pokazala solistkina virtuoznost, vabljiva struktura in zvočnost skladbe ter preciznost soigre pa poslušalca niso pustili dihati vse do konca.

Podobno vzdušje se je nadaljevalo v drugem delu. Orkester je poustvaril 7. simfonijo Dmitrija Šostakoviča. Obsežno, več kot 70-minutno delo, večinoma napisano v času

nemškega obleganja Leningrada, so nastopajoči predstavili zbrano in pazljivo. Dirigentu in orkestru je počasno dinamično stopnjevanje v prvem stavku uspelo pripeljati do grozečega bobnenja in spet nazaj do ljubke lirčne melodije. Tudi naslednji stavki so bili taksni, kot jih zahteva partitura. Vihravi, sprevni in na koncu zmagovalno vzvišeni. Nastopajoči so si resnično zaslužili gromko plaskanje, ki jim ga je izkazalo občinstvo v polni dvorani, ki je bilo hkrati tudi priznanje za 40 let delovanja, ki so ga polnila snemanja, abonmajski koncerti in turneje. V teh starih desetletjih so namreč v orkestru vestno arhivirali svoje delo, občinstvu pa so predstavili vse bogastvo svetovne glasbene literature in dela iztekajočega se stoletja.

Martin Žuzek

LITERATURA / TRUBARJEVA HIŠNA POSTILA

Pol milijona za 860 strani

LJUBLJANA - Pri založbi DZS so pripravili faksimilirano izdajo Trubarjeve Hišne postile, ki je v izvorniku izšla pred 400 leti. Knjigo, ki je zadnje delo Primoza Trubarja (1508 - 1586), hkrati pa za Dalmatinsko Biblijo drugo najobsežnejše slovensko protestantsko delo, je DZS izdala v obliki pravega faksimila, torej posnetka konkretnega ohranjenega primerka (najlepšega, ki ga hrani NUK), narejenega iz originalu čim bližjih materialov in s karseda sorodnimi postopki izdelave.

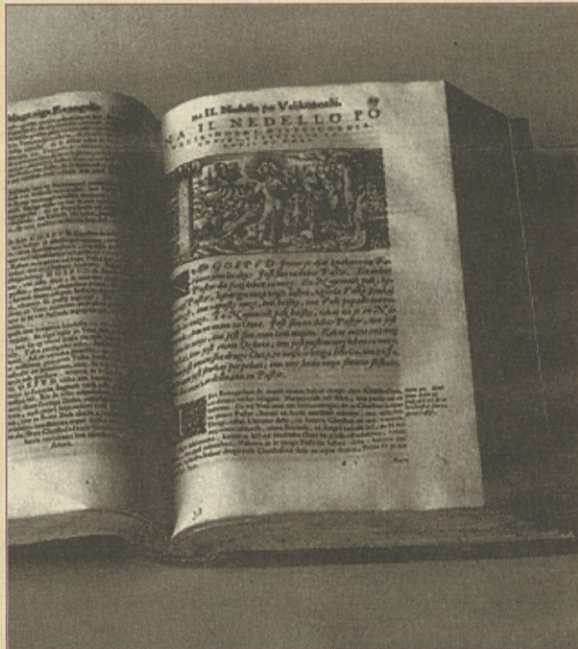
Kot je na včerajšnji predstavitvi izdaje v NUK povedal **Mihael Glavan**, so bile Hišne postile (izraz označuje pripis na robu evangelijev, komentar) v protestantski različici - zlasti na Nemškem jih je izšlo zelo veliko - namenjene neposrednemu stiku bralca z bogom, v čemer se protestantizem razlikuje od katoliških izhodisc. Njihovi avtorji so jih namenili hišnim gospodarjem, ki so v družinskem okolju ob prazničnih priložnostih in nedeljah spoznavali verska besedila.

Trubar je Hišno postilo poslovenil v zadnjih dneh svojega življenja, za njeno izdajo pa sta poskrbela njegova sinova, zlasti Felician. Razdeljena je na tri sklope. Začenja jo zimski

del, ki sega od božiča do velike noči, drugi, letni del obsega preostali del leta, tretji pa obsega praznični del s pomembnimi svetniškimi godovi in komentarji ob pomembnih dogodkih (krst, poroka...).

860 strani obsegajoči faksimile, katerega oblikovanje je vodil **Lucijan Bratus**, je opremljen s 112 lesorezi (med njimi je tudi edini znani sodobni Trubarjev portret). Uvršča se med tradicionalne izdaje DZS, ki jih v založbi pripravljajo ob 8. februarju in 31. oktobru, dnevu reformacije. Za lansko razkosno izdajo

Dalmatinske Biblije, ki je pomenila prvi domači poskus izdaje pravega faksimila (ki ga je treba lociti od ponatisa), so tako tokrat pripravili prav tako razkosno izdelan posnetek Hišne postile, ki je izšla v omejeni nakladi sto primerkov, namenjenih kupcem, ki bodo zanje odsteli 480 tisoč tolarjev (zgodovina je protestantske knjige nekoliko obrnila na glavo; v originalu so bile natisnjene za čim širše bralstvo, v 20. stoletju pa v omejeni nakladi za zelo ozek krog). Dostopnih je le se nekaj deset primerkov, delez NUK v celotni nakladi pa znasa le stiri knjige. Posredovanje faksimilov v tuje knjižnice zaenkrat ni predvideno (kar velja tudi za lansko Dalmatinsko Biblijo). Izdajo spremlja brošura s krajšim strokovnim prispevkom Mihaela Glavana. (V. U.)

400 let Trubarjeve Hišne postile (1595-1995)

sto let
1895-1995
filma

30.10.		FESTIVALI, RETROSPEKTIVE	
CANKARJEV DOM; KINOTEKA 20.15; 18.30 Duhovnik (The Priest), Antonia Bird, VB, 1994. Film Art Fest: Predpremiere. Kontroverzen celovečerni prvenec britanske režiserke.	18.10.- CANKARJEV DOM, KINOTEKA, DVORANA ZKOS Film Art Fest - 6. mednarodni festival avtorskega filma. (Cankarjev dom) 2.-17.11.	KINOTEKA Retrospektiva filmov Rainerja Wernerja Fassbinderja. (Slovenska kinoteka)	RAZSTAVE 7.10. - 7.11. SLOVENSKI GLEDALIŠKI IN FILMSKI MUZEJ Razstava »Kinematograf v Ljubljani 1896-1918« (SGFM, Slovenska kinoteka) 25.10.- POKRAJINSKI MUZEJ MARIBOR »Obleka naredi film, film naredi obleko«, razstava oblačil iz prve polovice 20. stoletja ob 30-letnici muzejske kostumske zbirke in 100-letnici filma. (Pokrajinski muzej maribor) FILMSKO BRANJE Ekran - številka september-oktober prinaša (ob rednih in izrednih rubrikah) potopise in zapise s polletnih in jesenskih filmskih festivalov. (Ekran)
31.10.			
CANKARJEV DOM 20.15 Carrington, Christopher Hampton, VB, 1995. Film Art Fest: Zaključek festivala.			
2.11.			
KINOTEKA 20.00 Ljubezem je hladnejša od širti (Liebe ist kälter als der Tod), Rainer Werner Fassbinder, Nemčija, 1969. Uvod v retrospektivo filmov Rainerja Wernerja Fassbinderja.			
3.11.			
KINOTEKA 20.00 Navadni ljudje niso nič posebnega (Les gens normaux n'ont rien d'exceptionnel), Laurence Ferreira Barbosa, Francija, 1994. Slovo od novega francoskega filma.			

In memoriam

Bogo Leskovic, ki je življenje posvetil glasbeni umetnosti, se je prek svojega ustvarjalnega življenjskega toka uspešno uveljavljal na več področjih. Studij glasbe je začel na konservatoriju v Ljubljani in ga nadaljeval na dunajski Akademiji za glasbo in dramsko umetnost. Tam je studiral kompozicijo, dirigiranje, violoncelo in solo petje. Kmalu je kot celist postal redni član dunajskega filharmoničnega orkestra in se medtem posvečal tudi skladateljevanju. Z leti je počasi preselil v dirigentski poklic. Najprej si je izkusnje nabiral v tujini kot vodja opernega orkestra v zdraviliškem kraju Baden, po koncu 2. svetovne vojne pa je prevzel dirigentsko vodstvo Slovenske filharmonije in Opere v Ljubljani. S svojim delom je Bogo Leskovic zel velike uspehe v Sloveniji in tujini, gotovo pa ne moremo mimo izredno uspešne operne postavitve Sergeja Prokofjeva Zaljubljen v tri oranže iz leta 1956. Izredni uspehi v Parizu in na Nizozemskem so v tistem času ljubljanski operni ansambel postavili ob bok evropskim, dirigentu Leskovicu pa so odprli pot k nadaljnjemu sodelovanju s tujimi orkestri. Dirigiral je v Londonu, Frankfurtu, Kölnu, Stockholm, Oslu, Bergnu, Leningradu in Moskvi ter gostoval na turneji po Avstraliji. Vsi se ga spominjajo tudi kot odličnega pevškega pedagoga, v letih med 1968 do 1973 pa je opravljal tudi delo direktorja operne hiše. Poleg vsega nastetega je ustvaril manjši skladateljski opus, ki obsega komorno in simfonično glasbo, kot najtehtnejše delo pa bi lahko omenili enostavno simfonijo Domovina. Do konca srčno predan umetnosti je Bogo Leskovic občinstvu svojega časa odkrival predvsem zvočne lepote in tak naj tudi ostane v našem spominu. (M. Z.)

NOVO NA ODRU

Barbara Novakovič: Lo Scrittore

Koncept, režija in kostumografija Barbara Novaković, asistenta za likovno umetnost Helena Pivec, scenografija Aljosa Kolenc. Igrajo Ivan Petermelj, Sandi Pavlin, Petra Govc, Janja Majzelj, Sanja Nesković, Mateja Rebolj. Produkcija Muzeum v sodelovanju s SNG Drama, Panoptikum in SOU. Nocoj ob 19.30 ponovitev v SNG Drami na velikem odru (premiera je bila v sredo). Predstava Lo Scrittore nadaljuje senzibiliteto prejsnje predstave Cricek v pesti in samosvoje avtorstvo Barbare Novaković. Gre za delo, ki se ne navezuje na literarno ali teoretska besedila. Postavljeno je v čas in prostor srednjega veka, iz katerega crpa vire v smislu simbolike in zakonitosti. Glavna oseba, Scrittore, je moški, ki lovi crke in z njimi zeli govoriti, njegova manifestacija so zenske. Dogajanje, ulovljeno v neki drug čas, govori o problemu med ženskami in moškimi. Avtorica se naslani na čas srednjega veka tudi pri govorici gest, ki izhajajo iz inicialk srednjeveških spisov in kodeksov. V dogajanju približevanja in oddaljevanja igrata veliko vlogo neulovljiv in nedefiniran čas ter ogledalo, ki ima funkcijo posrednega pogleda na Boga. S tem pa tudi zrcaljenja lastnih dejanj in zmognost pogleda v lastno dušo zavedanja. (K. Z.)

IZŠLO JE

Josip Vidmar: Kulturni problem slovenstva

Ponatis. Izdala in založila Cankarjeva založba, natisnila Tiskarna Kurir, Ljubljana, 1995, mehka vezava, 13 x 19 cm, 93 strani.

Ob stoletnici rojstva Josipa Vidmarja je Cankarjeva založba ponatisnila Vidmarjevo delo z naslovom Kulturni problem slovenstva, ki je prvič izšlo leta 1932. Knjiga je razdeljena na dva dela z naslovoma Narodnost in Slovenstvo, v katerih avtor obravnava pojem naroda, ali pa se vsaj opira nanj. V prvem delu avtor prek kritičnega pregleda ugotavlja nezadostnost opredelitve naroda in ga skuša na novo definirati. Podal je svoje stališče do slovenstva in takratnih aktualnih vprašanj. Tudi v drugem delu se razprava nanasa na pojem naroda, vendar s poudarkom na kulturnem področju. Kot je v knjigi zapisal Vidmar, razpravlja samo o »kulturnem jugoslovenstvu«. Knjiga je ob prvem izidu sprožila številne polemike, kar se utegne zgoditi tudi zdaj, saj opredeljuje in obravnava pojme, ki so aktualni tudi danes. Spremnno besedo h knjigi je napisal Ales Debeljak, naslovil pa jo je Konec slovenstva? Ne, hvala. (A. Z.)

PANORAMA ODTUJENEGA / UMETNOST, KI PROPADA V TUJIH KLETEH (6)

Giovanni Battista Tiepolo: Marija s pasom

Delo ni signirano in datirano, olje na platno, 190 x 100 cm, nekoc v sv. Mariji Tolaznici v Piranu.

Delo, ki sicer ni podpisano, je zaradi stilnih potez in visoke kakovosti stroka sprejela kot avtografsko delo najpomembnejšega beneskega slikarja settecenta, freskanta, slikarja religioznih, klasičnih, zanskih in zgodovinskih tem, grafika ter risarja Giovanni Battiste Tiepola (1692-1770). Tiepolo je ustvaril izredno obsežen opus, pri katerem sta mu pomagala tudi sinova Domenico in Lorenzo, prepotoval pa je tudi dobršen del Evrope od Wuerzburga do Madrida.

Slika, ki so jo hranili v Piranu, prikazuje Marijo na prestolu iz oblakov, ki jih podpirajo angeli in kerub. Slednji podaja pas skofovskemu svetniku in rožni venec sveti Terezi. Na sliki je na levi strani nadangel Mihael, ki tepta demona, desno od osrednjega prizora pa se sveti Tomaž v dominikanskih oblačilih, s knjigo in soncem na prsih. Obraz svetega Tomaza je stroka že pred 2. svetovno vojno sprejela kot Tiepolov avtoportret. Atribucija je v predvojnih letih sprožila tudi dolge casopisne polemike v trzaskem Il Piccolo della Sera. Sliko so restavriral leta 1922 (Kraljevo nadzornistvo za umetnost v Trstu); iz Pirana je bila - sodec po dokumentaciji Uprave RS za varstvo kulturne dediscine - odnesena 20. junija leta 1940. (V. U.) Nadaljevanje prihodnje soboto

Giovanni Battista Tiepolo: Marija s pasom (detalj), nekoc v Piranu

ISLANDIJA / REŠEVALCI ODKOPALI 19 TRUPEL, ENEGA OTROKA ŠE POGREŠAJO

Islandija žaluje za žrtvami najhujšega snežnega plazu

Že januarja so ljudem svetovali, naj se pozimi izselijo iz rizičnih vasi

REYKJAVIK - Na Islandiji so včeraj vse zastave spustili na pol droga v znak žalovanja za žrtvami četrtkovskega snežnega plazu v ribiški vasi Flateyri, najhujše naravne katastrofe, ki je doletela to otoško državo po letu 1919. Reševalci so do sedaj odkopali 19 trupel, pogrešajo pa se enoletno deklico. Polozaj na tem severozahodnem območju Islandije je dobesedno dramatičen, ker se snežni meteži nadjujejo z nezmanjšano močjo, tako da so že začeli izseljevati ljudi iz hiš, ki bi lahko bile na udaru snežnih plazov. Včeraj so tako v Flateyriju izpraznili 39 stanovanj, na varno pa so se podali tudi ljudje iz bližnjih zaselkov in osamljenih domacij.

Islandski finančni minister Fridrik Sofusson je obljubil vsestransko pomoč prizadetim. Premier David Oddson, ki je moral zaradi zaprtih islandskih letalisc ostati v New Yorku, pa je izjavil, da ne morejo prepričati naravnih katastrof, a da bodo morali kaj storiti. Po podobni letošnji januarski tragediji, kjer je v nekaj kilometrov od Flateyra oddaljeni vasi Sudavik v snežnem plazju življenje izgubilo 14 oseb, so oblasti celotno območje proglasile za rizično in svetovale, da bi se ljudje pozimi izselili na varno. Pricenjanja reševalcev in preživelih so namreč

srljiva. Prvi so sporočili, da je plaz prekril celo strehe enonadstropnih hiš, tako da so le po obrisih lahko ugotovili, kje so pod snegom poslopja. Pricenjanja preživelih pa so se bolj dramatična. Iz spanja jih je prebudil oglušajoc ropot in v trenutku so se znašli v vrtincu snega, ki je vdiral skozi razbita okna in vrata. Resili so se predvsem tisti, ki jim plaz ni prekril streh, tako da so se lahko podali na varno skozi strešna okna. »V trenutku naša hiša ni imela ne stropa in ne poda, kot da bi se prekucnila. Sneg je bil povsod. Z rokami smo ga odstranjevali in se prebili do podstresja,« je povedal neki vasčan, ki se je z ženo in tremi otroci rešil iz obeh bele smrti.

Reševalci z lavinskimi sondami iščejo zasute pod ogromnim snežnim plazom. (AP)

ZDA / V OPORIŠČU FORT BRAGG

Vojak je pri jutranjih vajah ranil 14 oseb, eno pa ubil

WASHINGTON - Oboroženi moski je včeraj v vojaškem oporišču Fort Bragg v ameriški zvezni državi Severne Karoline iz se nepojasnjenih razlogov pricel streljati. Pri tem je ubil eno osebo, ranil pa jih je 14.

Predstavniki za stike z javnostjo oporišča Tim Donahue je sporočil, da je bilo ob 6.30 po krajevnem času zadetih petnajst vojakov 82. letalske divizije med opravljanjem jutranjih telesnih vaj. V Fort Braggi, največjem ameriskem vojaškem oporišču, živi več kot 40.000 vojakov. Od teh je kar 17.500 vojakov pripadnikov 82. letalske divizije, ene od ameriških elitnih bojnih enot, ki je pogosto na celu ame-

riskih vojaških akcij. »En vojak je izgubil življenje, stirinajst pa jih je bilo sprejetih na zdravljenje v bolnišnico oporišča Womack Army Medical Centre,« je izjavil Donahue, ki pa ni povedal, kako hude so posledice ranjenih vojakov. Donahue tudi ni razkril imen ranjenih in ubitega vojaka oziroma ime vojaka, ki so ga po dogodku aretirali. Glede na to, da vojaki navadno nimajo dostopa do municije, razen pripadnikov vojaške policije, je edino mogoče sklepati, da si je pred akcijo napadalec kje priskrbel strelivo in morda tudi orožje, mogoče celo izven oporišča. Vojaške oblasti so o dogodku že odprle raziskavo.

ZDA / PO ROJSTVU HČERKE IRELAND

Baldwin nad fotografa

NEW YORK - Slabi časi za vsiljive fotografe: kot že Robert De Niro je tudi Alec Baldwin premlatil fotografa, ki ga je skušal slikati, ko je zeno Kim Basinger in novorojeno hčerko Ireland pripeljal domov iz porodnišnice. V bolnišnico je moral Alan Zanger, eden od najslavnejših hollywoodskih bulvarjskih fotografov. Zanger je kakal v zasedi pred Baldwinovo vilo v bogati predmestni četrti Woodland, ko se je pripeljala srečna družinica.

Baldwin je stopil iz avta in fotografa pozval, naj otroka pusti pri miru. Zanger pa se ni dal kar tako. Očka Alec se je končno navelical in fotografa krepko krcnil po nosu, tako da je naposled posegla se policija. Zaradi svojega dejanja Baldwina tvega do šest mesecev zapora ali tisoč dolarjev globe. Na konferenci za tisk po dogodku pa je poudaril, da morajo fotografi v določenih trenutkih spostovati clovekovo intimnost.

JAPONSKA / PROCES

Asahara spet imenoval zavrnjenega odvetnika

TOKIO - Vodja sekte Vzvisene resnice Soko Asahara se je včeraj premislil in ponovno imenoval za svojega branilca 67-letnega Sozija Jokojama (na sliki AP), ki se mu je pred dnevi odpovedal. To je storil, ker bi v nasprotnem primeru sodišče samo imenovalo uradnega branilca. Joko-

jama, ki je bil zrtev lazje prometne nesreče, s katero so baje Asaharovi pristasi na svobodi poskušali odložiti proces, je na celu skupine odvetnikov in sodelavcev. Po njegovih besedah bo prva razprava za res prihodnji teden, a pravi proces se bo začel sele konec decembra.

ZDA / ZASKRBLJUJOČ POJAV V MEHIŠKEM ZALIVU

Področje mrtvih voda se širi

Nenormalni razvoj planktona je povzročil 11.200 kvm puščave

HOUSTON - Vse bolj razsežna »cona mrtvih voda« v Mehiskem zalivu skrbi znanstvenike in pristojne oblasti, ki se boje vpliva pojava na eno od najbogatejših ameriških ribiskih lovisc. V bistvu gre za velikanski madež sredi oceana, v katerem ni kisika in torej tudi nobene oblike življenja.

Madež se vsako leto pojavlja pred obalami zveznih držav Louisiane in Teksasa, vendar se je v zadnjih letih po obsegu zaskrbljujoče razširil. Znanstveniki, ki vsako poletje krizarijo po zalivu in merijo to, kar je v bistvu prava mrtva puščava, so pred nedavnim ugotovili, da meri tako imenovana mrtva cona 11.200 kvadratnih kilometrov. To pomeni, da se je področje brez kisika od leta 1993 in 1994 razširilo za kar 1.600 kilometrov, že takrat pa se je mrtva cona po obsegu podvojila v primerjavi s preteklimi leti. Znanstveniki nadzirajo pojav že več kot deset let. »Kar me najbolj skrbi je to, da nihče ne ve, kako bi bilo pojav mogoče ustaviti,« je izjavil državni komisar za okolje Garry Mauro, ki vodi teksaško obalno politiko.

Mrtva cona je sezonski pojav, do katerega pride spomladi, poleti doseže svoj višek, izgine pa šele z jesenskimi podnebnimi spremembami, ki navadno razburkajo sicer tople in mirne vode zaliva. Znanstveniki menijo, da je pojav

posledica nenormalnega razvoja rastlinskega planktona. Tega povzroca priliv hranljivih snovi cloveskega oziroma industrijskega izvora, ki jih v ocean izliva reka Mississippi. V zalivu plankton zacveti, nato pa odmere in pade na dno morja, kjer se razkroji in med tem procesom povsem izcrpa kisik, ki je tudi v vodi potreben vsem oblikam življenja.

Obseg mrtve cone se je obcutno povecal po poplavih reke Mississippi leta 1992, ko se je v morje izlila ogromna količina strupenih snovi. Obenem je na cvetenje planktona vplivalo tudi neobicajno vroče vreme zadnjih let, ki je segrelo hladne oceanske tokove, ki razprsijo razpadajoci plankton. Problem je predvsem ta, da se mrtva cona širi sorazmerno s prilivom strupenih snovi, ta pa se je od leta 1950 podvojil.

Pojav sicer ne vpliva na clovekovo zdravje, pač pa na ribji ulov - in s tem na gospodarstvo. V zadnjem desetletju je ulov dramatično upadel. Da razumemo zaskrbljenost ameriških oblasti, moramo upostevati dejstvo, da prihaja kar 40 odstotkov celotnega ameriškega ulova iz voda mehiskega zaliva. Naravovarstveniki so sicer že predlagali seznam potrebnih ukrepov, ki pa so seveda v nasprotju z drugimi gospodarskimi interesi in so zato zaenkrat naleteli na gluha usesa.

NOVICE

Koristnost prehrane praljudi

LONDON - Neki antropolog je včeraj pred Kraljevim združenjem za medicino v Londonu povedal, da je prehrana praljudi najprimernejša tudi za sodobne ljudi, ker se clovek biologsko ni spremenil. V bistvu bi se morali hraniti kot v kameni dobi z nemastnim surovim ali rahlo pečenim mesom, z gozdnimi sadeži in gomolji, izogibati pa bi se moral vsem žitnim proizvodom in mlečnim izdelkom. Univerzitetni profesor Boyd Eaton iz Atlante pa ni povedal, kako bi s tako hrano »lovcev nabiralcev« prehranili sedanje milijarde ljudi.

V Zairu spet ebola?

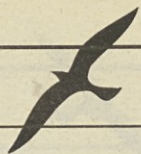
ZENEVA - Svetovna zdravstvena organizacija je včeraj sporočila, da proučujejo primer treh pred kratkim v Zairu umrlih oseb, ker obstaja upravičen sum, da so umrli zaradi tropskega virusa ebola.

V Yunnanu vse več mrtvih

PEKING - Kitajski reševalci so na območju Yunnan, ki ga je v terek prizadel potres 6, 5 stopnje po Richterju, ugotovili že 51 mrtvih in 373 težko ranjenih. Sunek je obenem porušil 8.027 in poškodoval 69.400 stanovanj.

Grška pravica

ATENE - Neki atenski sodnik je ukazal aretacijo dveh zaloznikov, ker sta na njenih dnevnikih objavila slike gole Dimitre Liani, s katero se je grški premier Papandreu poročil, potem ko se je loci s svojo prejšnjo ženo. Dimitra Liani, sedaj 40-letna bivša hostesa, je bila pred poroko precej let ljubica socialistična politika. Na slikah je gola v družbi neke svoje prav tako gole prijateljice.

HRVAŠKA PRED VOLITVAMI / ZBOR HDZ V ZAGREBU

Naslednja postaja - Donava in Vukovar

To je bil verjetno najbolj pogosto omenjan hrvaški cilj

ZAGREB - Kje se vsa stvar dogaja, seveda ni bilo težko ugotoviti; najbolj zanesljivo znamenje, da se clovek blizu mestu dogodka, je bila verjetno koncentracija policistov, ki se je s približevanjem Trgu bana Jelčića, kjer je imela stranka HDZ svoj zadnji predvolilni shod, seveda zviševala. Tudi brez spraševanja je bilo torej mogoče najti mesto dogodka, kjer so vsi pričakovali, da se pojavi predsednik Tudman.

To svoje pričakovanje so kazali na različne načine, največkrat z razocaranim vzdihovanjem, ko hrvaske televizijske zvezde z odra niso in niso hotele napovedati cloveka, ki so ga vsi čakali. Čeprav so jih nagovarjali številni kandidati za mesta v saboru, jih njihove obljube niso kaj prida ganile; prej nasprotno, saj so eni od govornic sporočali »poberi se, babnica«, na govor obrambne-

ga ministra Gojka Suska pa so se odzvali s po-

Mesić: Hrvaška postaja Paragvaj

ZAGREB (STA) - »Če bo HDZ prihodnje nedeljo zmagala na parlamentarnih volitvah, se bo Hrvaška razvijala v smeri južnoameriskega sistema in postala država, kot je denimo Paragvaj.« je izjavil nekdanji premier, zdaj pa vodja opozicijskih neodvisnih demokratov Stipe Mesić. Hrvaška bi tako »imela do nadaljnjega na čelu generala Tudmana, ki se bo pustil razglasiti za dosmrtnega predsednika, država pa bo se naprej v rokah nekaj privilegirancev«. Mesić blizajoče se volitve označuje kot nelegalne, zlasti pa obsoja način, na katerega bodo hrvaški »izseljenci« - tudi približno 300 tisoč Hrvatov iz BiH - vključeni v volitve.

smehljivim ponavljanjem njegove izgovorjave besede »Hrvatice«. Clovek je pač iz Hercegovine, kar tudi ne preveč pozornemu poslušalcu ne more uiti. In biti Hercegovec v Zagrebu ni najbolj cenjen položaj.

Vse se je seveda spreminilo, ko je na oder sto-

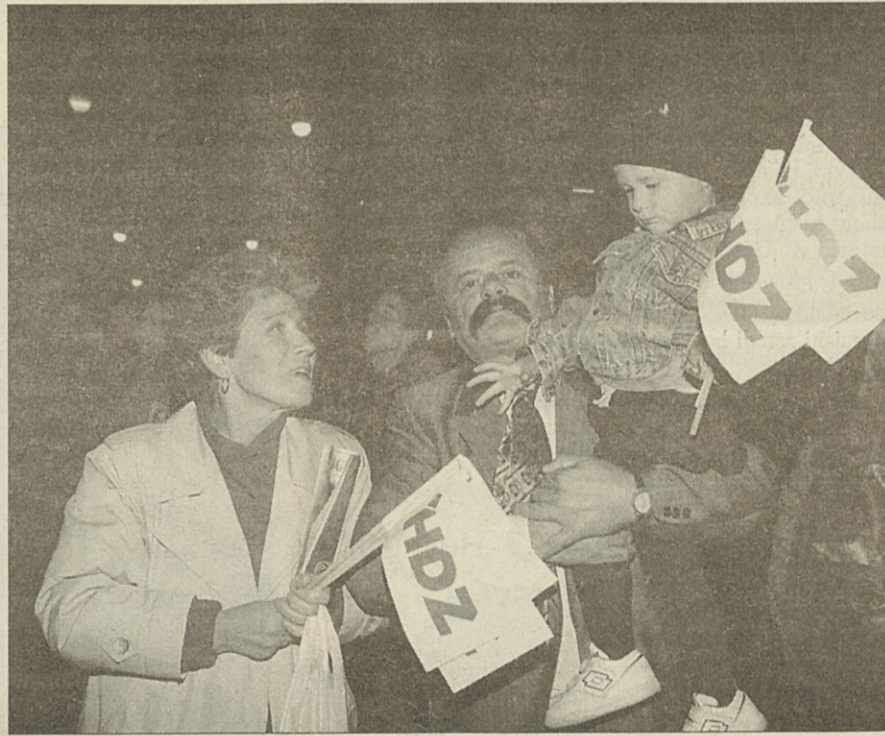
pil Tudman. Nagovoril je množico in že v začetku mu je usla neka ne preveč posrečena primerjava, v kateri je omenil nekdanje ime nogometnega kluba Dinamo. Kaj hujšega! Stevilni, predvsem mladci, so začeli skandirati ime Dinamo, Dinamo, na kar so nekateri navzoči odgovorili s posiljanjem v Moskvo, neka gospa je bila sveto prepričana, da to tako ali tako ne morejo biti nič drugega kot četniki, njena soseda pa je pristavila, da je bila med njimi in da »se je skoraj stpla«. Govorniku je s tega malce spolzkega terena seveda uspelo priti na tla, kjer je bolj domač, se prej pa je okrcal šestnajst- in sedemnajstletno mularijo, da so nekogarsnji eksponenti, da so zavedeni, da ne vedo ničesar o zgodovini in da naj gredo v Pancevo, če hočejo Dinamo. V nadaljevanju je pridno ponavljal vse fraze, na katere se je množica odzivala že pri njegovih »drugoligaskih« predgovornikih, starsi so svojim jokajočim otrokom sporočali, naj jih vendar v tem trenutku pustijo pri miru, zastavice so plapolale, kandelabri so bili polni radovednežev, nekateri so z malce bebavim izrazom na obrazu skandirali Tudmanovo ime, z odra pa so donele besede o gospodarski Nevihti, o tem, da bodo, če bo treba, tudi s silo pregnali sovraga, in da gredo v Vukovar...

Za privržence Franja Tudmana nobena ovira ni previsoka (Foto: Barbara Reya)

Tudman je kljub zapletu z imenom Dinamo ogrel večtsočglavo množico (Foto: Barbara Reya)

Antisa Korljan »Prava stranka« leze v zavest vseh generacij (Foto: Barbara Reya)

ŽIVLJENJE IN SMRT V OSVOBOJENI KRAJINI

»Čisti« umor za »čisto« Hrvaško

To, da hrvaški mediji nenehno brez posluha ponavljajo naučeno pesmico o zajamčenih clovekovih pravicah preostalih Srbov (zdaj večinoma ze državljanov RH) na območju Krajine, je znamenje, da taknih pravic pravzaprav ni. Z vsakim refrenom razglase ne pesmice pa je manj tudi tistih, o pravicah katerih poje izpeto besedilo. Če ne moreš brez pene na ustih spremljati niti osrednjega dnevnika in o pravni državi lahko govoriš le se z ironijo, potem se res dogaja nekaj, kar je kljub bujni nacionalni domisljiji težko verjeti.

Med nove polete, ki jih je v zadnjem času doživela narodova domisljija, sodi tudi dejstvo, da niti Hrvatoma, ki so ostali v Krajini, ni prizanešeno. Zaradi izbora napačne strani na začetku vojne postajajo zdaj tudi oni žrtve etnicnega čiščenja, saj so s tem, da so ostali med Srbi, prenehali biti »naši«.

Žalostna zgodba se je nedavno odvijala v Glini, ko je v očitnem poskusu umora družine Hrvata Jerolima Troškota rafal iz avtomatske puske pokosil njegovo snaho Milkico Troškot, medtem ko je njen triletni sin spal v isti sobi. Strel drugega terorista je zašel v »napačni« konec sobe, kjer na srečo ni bilo nikogar. Morilca sta opravila svoje in izginila v temo. Sin je ostal brez matere. Ze dlje časa je

pravzaprav tudi brez očeta, Jerolimovega sina Marinka, ki od Nevihte dneve preživlja na Remetincu v preiskovalnem zaporu, ker naj bi na začetku vojne dva meseca sodeloval v sovražnikovi vojski, predvsem kot kuhar. Deckova babica to noc ni bila v hiši.

»Tisti večer je zena odšla v Sisak in naročila Milkici, naj zvečer zaklene vrata in zapre polkna na oknih,« nam je povedal Jerolim. »Svetovala nam je, naj se takoj, ko pade mrak, umaknejo v hišo, kar smo tudi storili. Po televizijskem dnevniku sem šel spat, se prej pa sem odnesel televizijo v sobo, kjer sta spala Daniel in Milkica, saj si je deckova mati želela ogledati se film. Kmalu sem zaspal, pa ne za dolgo. Naenkrat me je zbudil zvenket stekla. Najprej sem pomislil, da je za trušč kriva kaksna žival. Trenutek pozneje me je vrgel iz postelje rafal. Vrgel sem se na tla. Slišal sem, kako zvižgajo naboji. Splazil sem se do njune sobe. Snaha je ležala na preprogi, prepojeni s krvjo. Daniel je klečal ob materi in govoril: 'Greva dedi, greva.' Odneseš sem ga v dnevno sobo in se vrnim. Milkica je se vedno nepremično ležala na okrvavljenih tleh. Ni bila več živa. Vzel sem njeno roko v svojo; hladila se je že,« je o najhujši noci svojega življenja pripovedoval Jerolim.

Milkica ni zaprla polken, kar je plačala z življenjem. Jerolim je prepričan, da so morilci nameravali pobiti vso

družino. »Napad je bil načrtovan. Bili so najmanj trije. Snaha je žal storila napako in ni pravčasno zaprla polken.« Napadalci so preplezali ograjo in tako prišli na verando. Na sprednji strani hiše sta dve okni, eno od sobe, kjer je spal Jerolim, drugo od sobe, kjer sta bila mati in sin. Pod vsako okno se je postavil vsaj en oborožen clovek. Pred rafali je bilo slišati dva strela, znak za začetek »akcije«, kar potrjujejo tudi sosedi. Milkica je ravno takrat odprla okno, da bi zaprla polkna - in prsa ji je prebila svinčena toča.

»Celo noc sem bedel,« pravi Jerolim. »Nisem si upal ven. Bal sem se, da me čakajo. Ob zori sem otroka posadil v avto in ga odpeljal k Milkicinim staršem. Potem sem odšel na policijo.«

Policisti so prispeli ob devetih zjutraj. Z Jerolimom so ravnali, kot da bi bil on tisti, ki je ubijal. Sumljivo se jim je zdelo, da jih ni takoj obvestil. »Namesto da bi preiskovali okolico hiše, sledi smodnika na oknu in pod njim, so trdili, da so strelji prišli iz hiše čez cesto, ki je oddaljena vsaj trideset metrov. S preiskovalnim sodnikom sem spregovoril le nekaj besed. Vprašal me je, ali vem, kaj bi lahko bil motiv. Odgovoril sem, da je motiv to, da sem Hrvat, med okupacijo pa sem ostal med Srbi in sem se vedno tu.«

Policija je ves čas preiskave zanikala obstoj sledi smodnika na oknu Jerolimove sobe, kar je zelo nenavadno, ker so sledi vidne že s prostim očesom. O tem smo se lahko prepričali tudi novinarji AIM in Feral Tribunna. Jasno je videti, da je bila cev prislonsjena ob polkno, pa tudi če ne bi bilo tako, ni bilo vzroka za ustavitve preiskave.

Starša ubite, Srba, živita v Glini. Verjela sta obljubi predsednika države, da bo za njuno zaščito poskrbljeno, in nista odšla z večino. Med Nevihto sta dobila zatocišče pri pripadnikih jordanskega bataljona. Ko se je ofenziva polegla, sta se vrnila v oropano stanovanje. Odločila sta se, da vendarle ostaneta. Verjela sta, da gredo stvari na bolje - do usodnega dne.

»Takrat sem bil ubit tudi jaz,« pravi oče. »Niso mi pustili, da bi jo videl v sobi, kjer je bila ubita. Videl sem jo lahko sele v Sisku, v mrtvašnici. Hoteli smo jo pokopati v Glini, toda tukaj je mrtvašnica popolnoma unicevana, zato smo se odločili, da jo pokopljemo v vasi Obljub, kjer se nahaja družinska grobnica. Mnogi so nam pomagali; opazovalci EU so prepeljali truplo od Siska do Obljuba. Nismo vedeli, da ji preti nevarnost. Hrvatoma je tukaj še huje kot Srboma, ona pa je bila žal tisti večer v hrvaški hiši. Obljubili so nam varnost in mir, moja hči pa je zdaj mrtva...« Pogreb je bil 23. oktobra, toda mož Marinko se ga ni mogel udeležiti. Kljub sodnemu nalogu, s katerim so odobrili njegovo

prošnjo, da v spremstvu prisostvuje soproginemu pogrebu, mu uprava zaporu v Remetincu ni dovolila oditi.

»Kaj zdaj?« razširjenih rok sprašuje Jerolim. »Policija mi 'svetuje', naj se vrnem v Dalmacijo, saj sem dalmatinski Hrvat. Pomislite! Tukaj sem zasnova svojo družino, tam nimam ničesar in nikogar razen brata, ki me lahko sprejme le kot gosta. Mislim sem, da se mi slabše, kot se mi je godilo v zadnjih starih letih, ne more goditi. Živel sem v hišnem priporu, težko sem se preživljal, toda nihče ni streljal name ali na mojo družino. Vedeli so, da sem Hrvat, da nisem njihov, vendar niso ubijali. Če je to svoboda, nas res ni bilo treba osvoboditi.«

Mnogi, ki jih je poznal pred vojno, se zdaj zaradi nacionalne higijene pretvarjajo, da ga ne poznajo. »Se so dobri ljudje, toda tudi njih je strah. Prijatelji so se oglasili in mi izrazili sozalj, toda le skrivaj in prestrašeni. Ljudje so po umoru vneto kupovali dnevniki, a niti vrstice o teh dogodkih niso našli. Zakaj?!« Policija je Jerolimu zazelela srečno pot v Dalmacijo. Opravila je svoje uradno delo, njeni postopki pa dokazujejo, da se lahko morilci prav na daleč in zlahka ognejo vsem zakonom. Jerolim ostaja sam z zavestjo o neporavnani krivici, oblast pa je s pričujočimi dogodki samo potrdila svoj volilni program - »Čista« Baranja v »čisti« Hrvaški.

PRED ZAČETKOM POGAJANJ O BOSNI IN HERCEGOVINI V OHIU

Odpoved moskovskega sestanka neopažena

Dokazana stranska vloga Rusije v mirovnem procesu

SARAJEVO (Reuter) - Rusija in ZDA odpravljata se zdaj nesoglasja glede izvajanja bosanskega mirovnega načrta, potem ko je bil zaradi zdravstvenih težav ruskega predsednika odpovedan sestanek predstavnikov sprtih strani in Jelcina v Moskvi. Odpoved moskovskega sestanka ni vplivala na začetek mirovnih pogajanj v Daytonu, saj je bil namen sestanka le prikaz ruskih stališč o reševanju balkanske krize.

Ameriški obrambni minister William Perry je po sestanku z ruskim obrambnim ministrom Gracovom dejal, da so delno premostili največja razhajanja, kar zadeva sodelovanje ruskih enot pri izvajanju mirovnega načrta. »Na sestanku sta obe strani jasno predstavili svoja stališča o sodelovanju ruskih enot v bosanskem mirovnem načrtu.« je dejal Perry. »Pred sestankom so obstajala razhajanja, ki smo jih delno premostili, čeprav nekatera vprašanja ostajajo nerešena.« Gracov je prepričan, da bosta veselili odpravili se zadnja nesoglasja. »Prepričan sem, da bomo na koncu dosegli soglasje,« je dejal ruski general.

Opazovalci so prepričani, da bi prišlo do krize večjih razsežnosti, če bi ZDA odpovedale začetek mirovnih pogajanj zaradi bolezni kakega ključnega ameriškega pogajalca. Potem ko je Rusija odpovedala moskovski sestanek zaradi Jelcinove bolezni, pa se ni zgodilo prav nič. Strokovnjaki to ocenjujejo kot dokaz, da je ruska vloga v mirovnem procesu zanemarljiva in da je bil napovedani moskovski sestanek zgolj krinka, ki naj bi prikrija dejstvo, da je bila Rusija izpodrinjena iz središča odločanja o mednarodnih vprašanjih. »Odpoved moskovskega sestanka ni nikakršna izguba,« je dejal predstavnik londonskega Mednarodnega inštituta za strateske studije Michael

Williams. »Namen sestanka je bil le prikazati rusko vlogo v mirovnem procesu kot pomembno.« V zadnjih tednih so si zahodne sile prizadevale ugoditi ruskim zahtevam po osrednji vlogi v mirovnem procesu, zato so jim sle na roko s preložitvijo daytonskih mirovnih pogajanj za en dan zaradi moskovskega sestanka. Dejstvo, da odpoved sestanka ne bo vplivala na pogajanja, je razkrilo nepomembnost ruske vloge pri reševanju bosanske krize. »Poudarjanje pomena sodelovanja ruskih

enot je bilo le vprašanje reševanja ruske casti,« je dejal neki zahodni diplomat. »Nihče zares ne misli, da igra Rusija pomembno vlogo.« Muslimanski civilisti so v Sarajevo pripeljali štiri tovornjake in pri tem neovirano prevozili cestne zapore vojske bosanskih Srbov, ki

so prvič po začetku vojne civilistom omogočili dostop v Sarajevo po avtocesti na zahodu prestolnice. Konvoj so spremljale francoske enote v sestavi Unproforja z oklepnimi vozili, da bi zavarovale civiliste, če bi jim srbske enote skušale preprečiti dostop do mesta.

Vzhodnoslavonski Srbi so zavrnili hrvaške predloge

BEOGRAD (Reuter) - Srbski voditelji v vzhodni Slavoniji so postavili pod vprašaj podpis dogovora s Hrvaško o rešitvi vzhodnoslavonskega vprašanja, saj so hrvaške predloge označili za nerealne. »Srbska stran je prepričana, da tako resnega dokumenta, kot je mirovna pogodba za to ozemlje, ni mogoče oblikovati in podpisati do 30. oktobra,« je dejal vodja slavonskih Srbov Milan Milanović. Milanović je poudaril, da je za Srbe triletno prehodno obdobje do popolne reintegracije vzhodne Slavonije v hrvaški pravni in politični sistem najkrajši sprejemljiv rok. Poleg tega je zahteval, da mirovna pogodba predvidi ukrepe proti Hrvaški, če se ne bo držala dogovorov.

SRBI ODPRLI CESTO V SARAJEVO TUDI ZA CIVILISTE

Včeraj so po cesti iz Tarčina v Sarajevo v spremstvu francoskih modrih čelad prvič po začetku vojne pripeljali štiri civilni tovornjaki.

Zdaj si lahko bosanski vojaki privoščijo tudi kakšen trenutek »umetniškega« razvedrila

MOSTAR OSTAJA RAZDELJEN

Nihče nikomur ne zaupa

MOSTAR - Starodavno mesto, ki naj bi dajalo zgled za etnično spravo v povojni Bosni, svojo nalogo slabo opravlja. Nasprotno, življenje v mestu je svarilo za pogajalce, ki si na tem koncu sveta prizadevajo doseči mir.

Poskus, da bi odtujene skupnosti v Mostarju skupaj in v miru zazivele, se je izrodil. »Mostar je danes razdeljen prav toliko, kot je bil ob našem prihodu pred petnajstimi meseci.« ugotavlja Dragan Gasić, predstavnik EU.

Ameriški posredniki so Muslimane in Hrvate marca 1994 prepričali, naj se povežejo proti skupnemu sovražniku, Srbom. Ker je bilo negotovo stanje premirja treba nadzorovati, so zavezniki v Mostar poslali izvedence iz EU, ki so v mestu odprli svoj urad. Njihove naloge so bile stvilne in zahtevne. Družbo naj bi poenotili z vnovično gradnjo domov, trgovin in sol ter z vrnitvijo izgnanih - predvsem Muslimanov, ki so iz zahodnega dela mesta zbežali pred Hrvati. Sole in hiše so danes prekrite s plastiko in majav most povezuje obe nabrežji Neretve, prebivalci Mostarja

pa se vedno niso združeni. »V Mostarju je naša naloga izredno težavna, saj poskušamo združiti ljudi, ki ne želijo živeti skupaj,« pravi uslužbenec urada, ki mestu preskrbuje človekoljubno pomoč. »Nihče nikomur ne zaupa.«

Predstavniki ZN in EU trdijo, da so za spore med prebivalci odgovorni predvsem nacionalistični Hrvati, ki so zahodni del Mostarja oklicali za »prestonico« svoje majhne države. Zahodni del mesta je poln hrvaških policistov, ki nadzorujejo vsak muslimanski premik. Obe strani sta sicer podpisali dogovor, da imajo prebivalci Mostarja dostop do »sedeža urada EU« v hotelu na zahodni, torej hrvaški strani Neretve. V resnici pa imajo dostop do tega dela mesta le ženske, otroci in starci. Tisti Muslimani, ki vendarle poskusijo, se lahko ves dan zadržijo na

»mejnih kontrolah«, ko kažejo dokumente in dovolilnice. Če hrvaški policisti ugotovijo najmanjšo nepravilnost na njihovih papirjih, se morajo preprosto obrniti v nasprotno smer. »Hrvatje dokazujejo svojo oblast na vsakem koraku,« pravi policist iz enot EU. »Zaradi nase navzočnosti pa vsaj ne prihaja do večjih sporov; to mi vliva upanje.«

Obe strani sta ustanovili svoja urada in svoje policijske sile. Prizadevati si, da bi se združili, je povsem brezupno početje. Major Puljić, ki vodi hrvaške cete, obtožuje uradnike EU, da prehitujejo dogodke. »Evropejcem se mudi, mi pa želimo nekaj, kar bi trajalo. Če bi se združili, bi spet prišlo do klanj, saj vsi vemo, kdo je ubil koga v preteklosti.« Mohamed Badžak, ki vodi muslimanski urad na vzhodu, pa je bolj optimističen. »V naslednji generaciji se bo tudi norost umaknila zdravemu razumu. Take stvari so periodične, sledijo si kot letni casi.« Maggie Fox / Reuter

POPOTOVANJE PO SRBIJI

Strah pred mirom, strah pred vojno (5)

Srbski predsednik Milošević ima na voljo zelo učinkovita sredstva za ohranitev srbske politike - to so srbski mediji. Milošević ima nadzor nad televizijskimi postajami in časopisi, ki pokrivajo največji del srbskega medijskega prostora. Z njihovo pomočjo je doslej zmagal na vseh volitvah, v bistvu so temelj njegove politične moči.

Direktor državne televizije RTS je zato pomembnejši od vseh ministrov. Nedavno je Milošević odpustil dolgoletnega direktorja RTS Milorada Vučelića, ki je med prebivalstvom širil vojno propagando. Zdej je Milošević postal mirovnik, saj skuša tako doseči odpravo ukrepov. Vučelića je nadomestil z direktorjem, ki dela natančno po njegovih navodilih. Trenutno na srbski televiziji poteka kampanja proti »vojnim hujskačem«. To je oznaka, ki bi lahko postala nevarna se številnim ljudem v Srbiji.

Milan Misić, urednik uglednega časopisa Politika, je razložil, kako se on in njegovi kolegi izogibajo sporom z vladajočo stranko: »V državi, kot je Srbija, morajo časopisi najti način, da pokrivajo nasprotujoča si stališča. Živimo v težkih casih. Čeprav nismo vladni organ, se opiramo na vladajočo stranko, saj lahko le tako prezivimo.« Misić pravi, da tradicionalno intelektualno zahteven časopis Politika od ustanovitve leta 1904 nikoli ni bil

opozicijski časopis. Tako kot je Politika leta 1991 razlagala, zakaj imajo vsi Srbi pravico živeti v eni državi, zdaj razlaga, zakaj je mir pomembnejši od vsesrbske države.

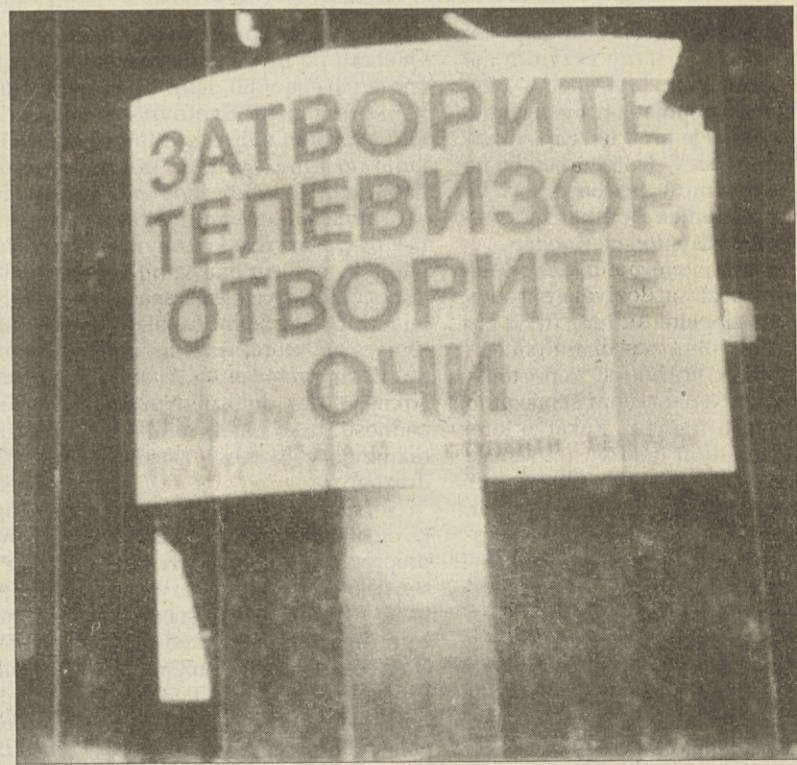
Problemi Politike pa niso značilni za vse srbske časopise. Čeprav država nadzira najpomembnejše medije, se je na lokalni ravni razvilo veliko neodvisnih časopisov, na primer beograjska Nasa borba ter tednika Nin in Vreme, ki jih je mogoče z malo sreče kupiti tudi zunaj glavnega mesta. Neodvisen je tudi časopis Republika, katerega glavni urednik pravi: »V Titovih casih se nisem smel pogovarjati z ljudmi na cesti, danes imam lasten časopis z naklado pet tisoč izvodov.« Toda s tem je nacel že bistven problem neodvisnih časopisov: zaradi pomanjkanja papirja in visokih prodajnih cen imajo zelo nizko naklado. »Dokler nasega mnenja ne slisi preveč ljudi, ga lahko svobodno izražamo,« je dejal z nasmehom na ustnicah. V teh časopisih je kritika Miloševića pogosto na prvem mestu. V Beogradu sodijo sale na račun Miloševića na dnevni red - brez vsakršnih posledic za obe strani. Primer, ko je tajna služba pred dvema letoma ugrabila nekega novinarja, je ostal osamljen.

Milošević ima veliko bolj prikrita sredstva za ohranitev svoje oblasti. Najpomembnejši distribucijski sistemi so namreč trdno

v rokah države, prav tako tudi velike tovarne papirja. Predsednik občasno izkorisča tudi nejasen pravni status neodvisnih časopisov. Tako je konec leta 1994 ustavil izhajanje dnevnika Borba, ki se mu je zdel preveč vpliven. Najprej so v prostore casnika prišli pravniki, ker pa niso mogli preprečiti izhajanja Borbe, je poslal policiste z gumijevkami. Zdej obstaja državni časopis Borba in neodvisni dnevnik Nasa borba, ki ga izdajajo nekdanji uredniki Borbe.

Podobno se je Milošević skušal znebiti tudi neodvisne televizijske postaje Studio B, katere osnovno vodilo »to, kar državna televizija zamolci, povemo mi«, je srbskega predsednika motilo, čeprav seze signal Studia B le malo dalje kot pogled iz 20. nadstropja beograjske stolpnice. »Razložili so nam, da nismo pravilno registrirani,« je dejal glavni urednik Milorad Roganović. Finančni inspektorji so nato štiri mesece preverjali poslovanje Studia B, toda kljub temu niso mogli dokazati, da deluje s pomočjo javnih sredstev. Edini lastniki Studia B so po besedah direktorja njegovi uredniki. Ta neodvisna beograjska televizijska postaja je napad sicer preživela, toda novinarji Studia B se vedno delajo v coni somraka med svobodo in represijo.

Michael Thumann, Die Zeit
Nadaljevanje jutri

»Zaprte televizor, odprite oči!« - krik vpijočega v puščavi

NOVICE

Optimistične napovedi o zmanjšanju nemškega javnega dolga

BONN (Reuters) - Nemški finančni minister Theo Waigel je izjavil, da bi lahko s predvidenim brzdanjem javne porabe in zmanjšanjem proračunskega primanjkljaja Nemčija ze letos dosegla stroga merila, ki jih zahtevajo dolocila o enotni evropski valuti. Finančni odbor nemškega parlamenta je pred dvema dnevoma ze sprejel osnutek proračuna za leto 1996, v katerem je predvideno javno zadolzevanje v mejah, določenih z maastrihtskim sporazumom. V skladu s predvidevanji naj bi nemški skupni javni dolg ze naslednje leto padel pod 60 odstotkov bruto domačega proizvoda.

Zaslišanje Andreottija preloženo

PERUGGIA (Reuters) - Preiskovalno sodišče je zaslisanje Giulia Andreottija, ki je obtožen, da je mafiji leta 1979 naročil umor novinarja Mina Pecorellija, ker je imel dokaze o nezakonitem financiranju Andreottijevih kršćanskih demokratov, preložilo na 2. november. Ta sodba bo imela velik vpliv na razvoj dogodkov na sojenju v Palermu, ki poteka proti Andreottiju zaradi domnevnega sodelovanja z mafijo. Pecorellija so ubili pred stavbo revije Op v Rimu, ko je nameraval oddati članek o »umazanem« poslovanju kršćanskih demokratov. Tozilstvo je prepričano, da je umor zagresila sicilijanska mafija, da bi ustregla Andreottiju, ki naj bi bil njena povezava z italijansko politiko. Andreottijevi odvetniki so zanikali obtožbe, češ da so »tako neutemeljene kot tiste v Palermu«.

Mehiške oblasti bodo izpustile zapatišćinega voditelja

CIUDAD DE MEXICO (Reuters) - Mehiške oblasti so v poskusu, da bi rešile pogovore o prihodnosti Chiapas, objavile, da domnevnega zapatišćinega voditelja Fernanda Munoza ne bodo kazensko preganjale zaradi nedovoljene posesti strelnega orožja. Munoz je imel pri aretaciji pri sebi avtomatsko puško in pistolo, zato je preiskovalni sodnik zanj odredil pripor. Predstavniki državnega tozilca je izjavil, da je tozilec umaknil kazensko ovadbo in da bodo Munozu kmalu izpustili. Uporniki so po sredini aretaciji Munozu objavili, da bodo prekinili pogovore o prihodnosti Chiapasa. Po njihovem mnenju naj bi vlada z aretacijo kršila zakon, ki je zapatišćinim pogajalcem dovoljeval prosto gibanje in zanje odredil zacasni suspenz sodnega pregona. Vesti o morebitnem zastoju pogajanj so negativno vplivale tudi na mehiško borzo.

Izraelske oblasti zavirajo namestitvev palestinske policije

GAZA (Reuters) - Voditelj PLO Jaser Arafat ni zadovoljen z izvajanjem mirovnega sporazuma, podpisaneega septembra v Washingtonu. Po palestinskih navdbah naj bi izraelske oblasti v mestu Dzenin zavlacevale z namešćanjem palestinskih policistov. Arafat naj bi v cetrtak ukazal sto petdesetim policistom, naj prevzamejo policijsko postajo v Dzeninu, izraelske oblasti pa so objavile, da bodo preprečile vsak enostranski poskus namestitve palestinske policije v tem mestu. Izraelski in palestinski pogajalci so z mrzličnimi pogajanj v zadnjem trenutku preprecili poslabšanje ze tako napetega položaja. V skladu s sporazumom naj bi palestinska policija postopoma prevzela nadzor nad Dzeninom do 13. novembra, ko naj bi se izraelske varnostne sile v celoti umaknile iz mesta.

40 LET NOVE NEMŠKE VOJSKE

Kohl proti »prisklednikom zgodovine«

BONN (Reuters) - Nemški kancler Helmut Kohl je včeraj med parlamentarno razpravo, ki je bila posvećena stitrideseti obletnici ustanovitve nemške vojske, protivojaske protestnike oklical za »prisklednike zgodovine«. Mirovniki, med katerimi jih je bilo tudi veliko ekološko usmerjenih iz stranke Zelenih, so v cetrtak na bonskih ulicah protestirali zaradi vojaske parade, prirejane v cast nemški vojski, ustanovljeni po drugi svetovni vojni.

Kohl je nemško vojsko bolje usposobil, saj si prizadeva, da bi združena Nemcija premagala ovire, ki ji onemogajo večje sodelovanje z zavezniki pri vojaskih posredovanjih na tujem. Včeraj je v parlamentu ostro napadel poslance Zelenih Fischherja. »Ljudje vaše vrste se ne zavzemajo za mir; ne včeraj, ne danes, prav gotovo pa ne jutri.« mu je oćital. Mirovniki so kanclerju zamerali, da je za mesto voja-

ške parade izbral prav park Hofgartenwiese v središču Bonna, kjer so v zacetku osemdesetih let potekali množični protesti proti jedrskemu oborozevanju v hladni vojni. Kohl je oćitke mirovnikov in poslance Fischherja zavrnil z besedami: »Takrat ste se zbrali na ulicah in trgih zato, ker vam ni bilo dosti do svobode v Nemciji. Zato ostajate priskledniki zgodovine, ne pa njeni ustvarjalci.«

Obrambni minster Rñhe, zvezni predsednik Herzog in kancler Kohl na paradi (Telefoto: AP)

Većina Nemcev se nacistične vojske in njene vloge v zgodovini se vedno sramuje, zato so mirovnišćim gibanjem, ki nasprotujejo pošiljanju nemških vojakov v tujno, naklonjeni. Kohl pa jim skuša pojasniti, da je ustanovitev nemške vojske pred stitridesetimi leti pomenila »nov zacetek, tako političen

kot moralen«. Nemški vojak, kot pravi kancler, morajo biti »pripravljeni mednarodni skupnosti pomagati, ce ta to zahteva«. Kohlu je tako v treh letih uspelo porusiti nemške predsodke do te mere, da so nemška vojska letala letos poletela v Bosno na prvo zunanje poslanstvo po petdesetih letih. Zeleni trdi-

jo, da Kohl vojsko poveljuje in poskusa na svojo roko legitimizirati intervencionizem zunanje politike. »V cetrtak ste se postavili v središće dogajanja in postavili temelj za vnovično militarizacijo Nemcije po drugi svetovni vojni.« je Kohlu v parlamentu zabrusila predstavnića Zelenih Angelika Beer.

NAPOVED OSTRE FINANĆNE POLITIKE V FRANCJIJI

Chiraca nepriljubljenost ne moti

PARIZ - Francoski predsednik Jacques Chirac je ze po petih mesecih na položaju prisel na odločilno razpotoje. Podobno kot njegov socialistični predhodnik François Mitterrand se je moral tudi konservativec Chirac pod pritiskom finanćnih trgov in nestrpnih volilcev odlocati med dvema možnostima, ki imata zagovornike v njegovi stranki.

Predsednik se je odlocil za ostro finanćno disciplino, ki jo zahtevajo dolocila o vstopu v evropsko monetarno unijo, in se ni pustil premamiti zamisli o programu nacionalne gospodarske resitve, s katerim bi Francija s tezavo uspesno kljubovala mednarodnim gospodarskim tokovom. Chirac je v televizijskem intervjuju Francozom povedal, da bo njegova prednostna naloga zmanjšanje proračunskega primanjkljaja, da bi država v dveh letih lahko izpolnila pogoje za prikljućitev k skupni

evropski valuti. Primanjkljaj je po njegovih besedah jedro francoskih problemov. »Preprian sem, da nam bo v dveh letih uspelo,« je dejal in priznal, da njegova politika verjetno ne bo priljubljena med državljani. Dolgoročno naj bi prav zmanjšanje proračuna omogoćilo ustvarjanje novih delovnih mest in znižanje davkov.

Mitterrand se je za strožje ukrepe na finanćnem področju odlocil sele leta 1983, po 22 mesecih mandata in treh devalvacijah franka, in tudi on je Fran-

cozom napovedal, da bodo morali potrpeti. Chiraca sta nestabilnost francoske valute in politična nepriljubljenost prisilili, da se je za ostre poteze odlocil ze prej. S svojo zaveznanostjo evropski politiki je obrnil hrbet zamisli o gospodarskem okrevanju pod državnim taktirko in s tem povezanim »mehkejšim« frankom, kar predlaga Philippe Seguin, predsednik spodnjega doma francoskega parlamenta, sicer tesni Chiracov zaveznik.

Ekonomisti ugotavljajo, da bodo Chiracova prizadevanja lahko ocenili sele po tem, ko bo vlada predstavila prepričljiv nacrt za zmanjšanje primanjkljaja. Pri tem pa bo treba posteno zarezati v stroške za zdravstveno varstvo, pokojnine in socialno pomoc.

Finanćni strokovnjaki niso prepričani, da bo Franciji do leta 1997 uspelo znižati proračunski primanjkljaj na tri odstotke bruto domačega proizvoda, kot zahtevajo dolocila o vstopu v evropsko monetarno unijo. Po njihovem mnenju vlada namrec se ni pripravljena znižati javne porabe.

Chirac je postal zrtev svojih populističnih predvolilnih obljub. Zagotavljal je, da bo njegova politika omogoćila zvišanje plać, znižanje davkov in ohranjanje ravni socialnega zavarovanja ob hkratnem zmanjšanju primanjkljaja. Ze kmalu po imenovanju pa je predsednik vlade Alain Juppé napovedal »zacasno« zvišanje davkov, da bi lahko zagotovili sredstva za ustvarjanje novih delovnih mest. Se-

ptembra je premier priznal, da zvišanje davkov ni zacasno, temvec bo trajalo vsaj se tri leta. Hkrati je vlada zamrznila plaće delavcem v javnem sektorju, kar je povzročilo njihovo stavko in napovedi novih akcij sindikatov. Program ustvarjanja novih delovnih mest ne kaže blešćecih rezultatov; nezaposlenost sicer pada, vendar se to dogaja ze od konca preteklega leta. Predsednik se ne vznemirja. V intervjuju je podatke, da ga v javnomnenjskih raziskavah podpira le se 14 odstotkov volilcev, medtem ko jih je kar 74 odstotkov nezadovoljnih, komentiral z odgovorom: »Nisem bil izvoljen zato, da bi bil priljubljen.« Njegov mandat je dolg se sest let in pol...

Paul Taylor / Reuters

ANALIZA

Težko razložljiva québeška želja po odcepitvi

Finanćni trgi so vznemirjeni, sami prebivalci Quebeca pa hoćejo le to, da se njihov glas bolje sliši v centru

Država brez zunanje sovražnika, s tržno razvitim gospodarstvom, brez enotne državnje ekonomije - takšna ugotovitev, ki jo je pred leti zapisal avtor članka v reviji Forbes, bo na preizkusnji v Québecu, kjer bo v ponedeljek potekal referendum o odcepitvi od Kanade.

Québec namrec ustreza omenjeni tezi: ima dolocene lastnosti nacionalne kulture, ni od zunaj ogrožen, v primeru odcepitve si bo prizadeval za pristop k Severnoamerišćemu sporazumu o prosti trgovini. Zakaj je torej referendum deležen tolikšnega nasprotovanja po vsem svetu? Najbolj so v skrbeh finanćni trgi, ki tiho upajo na zmago nasprotnikov odcepitve. Njihova bojazen narasca v dneh pred referendumom, ko so možnosti za in proti precej enake.

Nedvomno sicer razumejo položaj prebivalcev Québeca, ki v Kanadi živijo s številčno moćnejšo angleško skupnostjo. Država je res ugodila - morda celo preveć - zahtevam francosko go-

vorećih Kanadčanov, saj se je v Québecu po zacetku separatističnega gibanja v 60. letih marsikaj spremenilo. Svetovna javnost razume morda sentimentalno razlago oblasti, da bi Kanada, »dolgočasno« spodobna družba, znana po tem, da se v njej prepletata dve kulturi, ki ju varujejo policisti na konjih, z odcepitvijo Québeca izgubila značilnosti države. Ce strpna Kanada ne more ustrezno ugoditi tistim prebivalcem, ki se razlikujejo »le« po jezikovni pripadnosti, kako naj se torej sporezumejo veliko bolj razklane družbe?

No, tudi separatisti se zavedajo, da odcepitev Québeca ni tako preprosta, kot si nekateri predstavljajo. Ceprav je morda utemeljena, pa bi bil proces loćevanja zelo drag, ne le za državljane Québeca in Kanade, ampak tudi za vse tiste, ki imajo tam naložen svoj kapital. Tezave bi se poslabšale ze tako težak finanćni položaj kanadskega javnega sektorja, ki se je v tezavah znašel

tudi zaradi tekmovanja med provincami.

Québec si najbolj prizadeva za priznanje posebnega položaja v Kanadi. Prav ta želja razlaga paradoksalni položaj prebivalcev province, zaradi katerega bi se lahko većina izrekla za odcepitev, ceprav o njeni utemeljenosti ni povsem prepričana, hkrati pa je ponosna na svojo dosedanjo državo. Ce bodo volilci obkrožili »da«, se bo nova québeška vlada med pogajanj zavzemala za večje pristojnosti province. Ce bodo pogovori neuspesni, bo Québec avtomatično postal samostojna država. Ce bodo separatisti zmagali le z nekaj glasovi večine - kar številni med njimi potihem upajo -, bi s tem dokazali nezadovoljstvo ljudi s sedanjim razmerjem. Slabo razpoloženje gre pričakovati tudi v primeru poraza zagovornikov odcepitve. Seveda je v obdobju skaljenega ozračja sodelovanja med centrom in zveznimi notami, ko slednje cedalje bolj nasprotujejo širjenju osrednje obla-

sti, v ozadju vprašanje federalizma. Tudi v skupnostih, kjer ni nacionalističnih teženj - kot na primer v ameriških zveznih državah in prostalih kanadskih provincah - zahtevajo lokalne vlade drugaćen odnos s centrom oblasti. Ta zaradi proračunskih omejitev izgublja svoje najmoćnejše orožje - nekdanje vsemoćno skupno blagajno.

Nesporno je ozadje referendumu v Québecu nacionalna zavest francosko govorećih prebivalcev. Ostaja pa upanje, da bo većina vendarle glasovala za ohranitev kanadske federacije, ne le iz povsem praktičnih, ampak tudi iz idealističnih razlogov. Ne glede na izid glasovanja bodo politiki tudi zunaj kanadskih meja morali uvideti, da gospodarstvo ni več najpomembnejši državotvorni dejavnik. Regije postajo nezadovoljne in tam, kjer se nezadovoljstvu pridruži se nacionalizem, je lahko takšna povezava se kako skodljiva. Ali celo - eksplozivna.

Financial Times

PORTRET

»Rdeća« Ritt razburja duhove v Bruslju

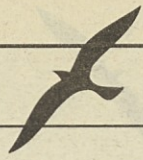
BRUSELJ - Stiriinpetdesetletna danska evropska komisarka Ritt Bjerregaard je videti kot ravnateljica osnovne sole. Sodelavci jo imenujejo tudi »ledena devica« ali »rdeća Ritt«.

Ritt je nameravala objaviti dnevnik svojih prvih šestih mesecev v Bruslju, v katerem bi predstavila ozadje dogajanja v institucijah Evropske unije, a se je odlocila za preklic objave zaradi razburjenja, ki so ga povzročili odlomki, ki so pršli v javnost. V dnevniku je med drugim omenila, da se nemški kancler Helmut Kohl sploh ni zmenil zanjo in da se ji je zdel predsednik španske vlade Felipe Gonzalez zanimiv clovek, ki pa mu manjka energije in politične volje.

Bjerregaardova, ki je v Bruselj prišla januarja letos, je tokrat ze cetrtič razburila tamkajšnje duhove, pred tem pa je morala ze dvakrat odstopiti kot danska ministrica, ceprav so jo poslanci in danska javnost branili. Kot ministrica za izobrazevanje je morala odstopiti, ker je na obisku v Parizu prespala v hotelu Ritz, ceprav jo je danska javnost branila, ces da ni storila ni cesar slabega. Kljub aferam pa ji evropski komisarji se vedno zaupajo, ceprav bodo v prihodnje v pogovorih z njo verjetno pazljivejši.

The Guardian

POLITIČNO DEJAVNOST RUSKEGA PREDSEDNIKA ZAČASNO ODPOVEDALI

Jelcin ostaja v bolnišnici

Voda na volilni mlin komunistov

MOSKVA (Reuter) - Zdravniki so ruskega predsednika Borisa Jelcina postavili pod strog zdravniški nadzor do konca novembra ter mu predpisali omejitve zunanjepolitičnih in predvolilnih dejavnosti. Jelcinov predstavnik za tisk Sergej Medvedjev je povedal, da so zdravniki pri predsedniku odkrili »nestabilno oskrbo srca s krvjo«.

»Zdravniki so sklenili, da mora predsednik nujno ostati pod strogim zdravniškim nadzorom do konca novembra,« je dejal Medvedjev. Odločitev je v ruski javnosti zbudila sum, da je predsednikovo zdravstveno stanje precej bolj kritično, kot so sprva predvidevali. Zaradi okrnjene zunanje-politične dejavnosti predsednika Jelcina so odpoovedali napovedani novembrski obisk na Kitajskem. Odpadel je tudi sestanek s sprtnimi stranmi v balkanski vojni, ki naj bi potekal dan pred začetkom mirovnih pogajanj v Daytonu. Obisk Norveške, kamor naj bi Jelcin odpotoval konec novembra, pa je se vprašljivo.

Vnovično poslabšanje predsednikovega zdravja je med opazovalci spet zbudilo dvome o Jelcinovi politični prihodnosti. Jelcinovo sodelovanje v predvolilni kampanji za decembrske parlamentarne volitve bo zaradi zdravstvenih težav zelo okrnjeno, kar je voda na mlin komunistom, ki jim strokovnjaki napovedujejo zmago. Kriza vodstva bo le še povečala politično nestabilnost, ki jo nameravajo komunisti izkoristiti za svoj pohod na oblast.

Gospodarstvo sicer kaže znamenja stabilizacije, kar pa stiri desetim milijonom Rusov, ki živijo v skrajni revščini, pomeni bore malo. Bohotenje kriminala in vse bolj bleda podoba Rusije v mednarodnih odnosih sta temeljna razloga za zahteve prebivalstva po spremembah. Decembrske volitve v 450-clansko dumno bodo po predvidevanjih te spremembe prinesle, vendar utegne to ogroziti prehod Rusije v tržno gospodarstvo in njeno približevanje Zahodu.

Posladek ruske politične prihodnosti pa bodo predsedniške volitve junija naslednje leto, saj je po ustavi iz leta 1993 predsedniška funkcija središče politične moči. Opazovalci zdaj postavljajo pod vprašaj Jelcinovo zmago, če bo sploh kandidiral, saj naj bi bila nevarnost zdravstvenega poslabšanja prevelika, da bi lahko Jelcin zagotavljal politično stabilnost, ki jo Rusija potrebuje. Največjo nevarnost Jelcinu predstavljajo napovedi, da bodo komunisti in njihovi zavezniki nasli skupnega kandidata. Tudi če do tega ne bi prišlo, pa Jelcin ne bo imel lahkega dela v predvolilni kampanji, saj se bo moral soočiti z upokojenim generalom Aleksandrom Lebedom, ki je med ruskim prebivalstvom zelo priljubljen. Za Zahod najbolj sprejemljiv Jelcinov naslednik pa bi bil gospodarstvenik Grigorij Javlinskij, ki v dumi vodi liberalno stranko Jabloko. Strokovnjaki ocenjujejo, da bodo veliko vlogo v predsedniški predvolilni kampanji odigrali izidi decembrskih parlamentarnih volitev.

Ali Moskvo spet čaka obdobje negotovosti?

RUSKA OROŽARSKA AFERA

Strupene snovi za Bliznji vzhod

Predsednikov svetovalec izmaknil 800 kilogramov kemičnega orožja

MOSKVA - Ruski vodilni strokovnjak za kemično in biološko orožje Anatolij Kunccevic naj bi bil vpleten v tihotapljenje strupenih snovi na Bliznji vzhod. Ruska varnostna služba domneva, da gre za osemsto kilogramov strupenih snovi vojskega izvora. Po navedbah Nikolaja Ribanova, sicer predsednika ruske volilne komisije, naj bi Kunccevic za neznan kupce na Bliznjem vzhodu pripravljaval pet ton nevarnih kemičnih snovi.

Enainšestdesetletni Kunccevic je prejšnje leto odstopil s položaja načelnika sveta za kemično in biološko orožje pri ruskem predsedniku Jelcinu, ruska varnostna služba pa je proti njemu uvedla preiskavo. Moskovski radio je navedel izjavo uradnika ruskega obrambnega ministrstva, da je »izginotje kemičnega orožja iz skladišč ruske vojske skoraj nemogoče«.

Kunccevic je član ruske akademije znanosti in ima cin generalporočnika ruske

vojske. Bil je eden od najpomembnejših oseb v programu razvoja kemičnega in biološkega orožja v nekdanji Sovjetski zvezi. Za svoje delo je bil takrat večkrat odlikovan z visokimi državnimi odlikovanji. Po razpadu Sovjetske zveze je postal načelnik predsedniškega sveta za kemično in biološko orožje.

Aprila prejšnje leto ga je predsednik Jelcin obtožil, da skrivoma izvaja program biološkega orožja v nasprotju s predsednikovimi ukazi. Ra-

Parlament razpisal predčasne volitve

ANKARA (Reuter) - Turski parlament je včeraj sprejel zakon o razpisu predčasnih splošnih volitev, ki sta ga predlagali stranki Prava pot in Republikanska ljudska stranka. Volitve naj bi potekale 24. decembra.

Premierka Tansu Ciller se je za razpis predčasnih volitev odločila po tem, ko so parlamentarci njeni manjšinski vladi 15. oktobra izglasovali nezaupnico, čeprav hkrati opozarja, da bo predvolilni boj upočasnjen turska prizadevanja za sklenitev carinske unije z EU in oviral proces lastnjenja državnih podjetij. Nasprotniki Cillerjeve domnevajo, da se je za razpis predčasnih volitev in spremembe volilne zakonodaje odločila zato, da bi ustavno sodišče te predloge zavrnilo, kar bi ji omogočilo, da bi

ostala na celu vlade do izteka mandata oktobra 1996.

Pettedenska stavka 335 tisoč delavcev v turskih državnih podjetjih se je v četrtek končala, potem ko je vlada s sindikati sklenila dogovor o zvišanju plač v skupni višini 1,3 milijarde dolarjev. Nov izdatek v državnem proračunu bo močno ogrozil vladni stabilizacijski program, vendar premierka zaradi bližajocih se volitev ni imela druge izbire. Verjetnost, da bi Ankara z EU sklenila sporazum o carinski uniji se pred decembrom, je majhna, ker je tur-

ska pritožbeno sodišče sklenilo, da izpusti samo dva od šestih zaprtih kurdskih parlamentarcev. Evropski parlament, ki vztraja pri izboljšanju položaja na področju varovanja človekovih pravic v Turčiji, bo zato na decembrski seji verjetno zavnil predlog o sklenitvi carinske unije. Predsednik državne volilne komisije Nihat Javuz je po glasovanju v parlamentu s svojo izjavo se povečal opozicijske dvome o dobrih namenih predsednice vlade. Dejal je namreč, da mora »po uradni dolžnosti« sicer zagotoviti, da bodo volitve izvedene 24. decembra, čeprav se mu zdi kot državljanu poskus, da bi jih pripravili se letos, politična pustolovščina.

NOVICE

Ubit domnevni sevemokorejski agent

SEUL (Reuter) - Južnokorejske varnostne sile so včeraj po tridnevem pregonu, v katerem je sodelovalo 20 tisoč vojakov s psi in helikopterji, ubile domnevne sevemokorejskega agenta. Vohuna so ujeli v past v bližini južnokorejskega mesta Pujo, nedaleč od kraja torkovega incidenta, in ga ustrelili. Pri njem so našli pistolo z dusilcem, ameriske dolarje, južnokorejske vonne in telefonsko kartico. Uradna obvestila Seula o času in kraju njegove smrti se med seboj precej razlikujejo.

Konec gladovne stavke Tibetancev pred ZN

NEW YORK (Reuter) - Šest tibetanskih protestnikov, ki so gladovno stavkali pred sedežem ZN in s tem protestirali proti kitajski zasedbi Tibeta, naj bi po navedbah ameriske diplomacije končali proteste. Protestniki so zahtevali, da ZN priznajo Tibet kot državo, proglasijo kitajsko zasedbo za protipravno ter posredujejo med dalajlamo in kitajskimi oblastmi pri reševanju tibetanskega vprašanja. Dalajlama je protestnike pozval, naj gladovno stavko končajo, ker »je svet dojel resnost in iskrenost njihovih zahtev«. H koncu gladovne stavke jih je pozval tudi ameriški veleposlanik pri ZN, rekoč, da »se ZDA zanimajo za rešitev tibetanskega vprašanja«.

Lokalne volitve v Bolgariji

SOFIJA (Reuter) - Vladajoča socialistična stranka se pripravlja, da bo na nedeljskih lokalnih volitvah se utrdila svojo oblast. Približno 6, 5 milijona bolgarskih volilcev bo po decembrskih splošnih volitvah volilo predstavnike v lokalne organe in župane. Raziskave javnega mnenja socialistični stanki napovedujejo približno eno tretjino glasov predvsem v podeželskih volilnih okrožjih in s tem okrepitev njenega položaja v primerjavi z največjo opozicijsko stranko združenih demokratov. Združenim demokratom ankete obetajo približno osemnajst odstotkov glasov, zlasti v mestih. Socialisti so se v predvolilnem boju oprli na svojo razvejano organizacijo. K uspehu socialistične stranke naj bi po mnenju diplomatov in političnih strokovnjakov veliko pripomogli tudi razpoloženi ugodni makroekonomski kazalci in razkol znotraj opozicije.

Za rešetke zaradi objave fotografije

ATENE (Reuter) - Včeraj je grška policija aretirala založnika Makisa Psomiadisa, ker je casopis v njegovi lasti objavil »zgeckljivo« fotografijo Dimitre Papandreu, zene grškega premiera. Fotografijo, ki prikazuje Dimitro v intimnem položaju z drugo žensko na plaži, sta objavila dva grška casopisa. Drugi založnik in trije uredniki, ki jih se iscejo, so obtoženi »neizzvanega napada« na zeno grškega premiera. Če bodo spoznani za krive, jih čaka šestmesečna zaporna kazen. Eden od »protidravnih« casopisov je objavo utemeljil s tem, da skuša prisiliti Dimitro Papandreu k umiku iz javnega življenja. Ne samo opozicija, temveč tudi nekateri ugledni člani socialistične stranke premierovo zeno obtožujejo, da si je ustvarila svoj »dvor«, ki ima odločujoč vpliv v stranki in grški vladi. Dimitra Papandreu je tudi sčica premierovega kabineta. Glede na izjave casopisov, ki so padli v nemilost, lahko Grki pričakujejo se nekaj »umetniških« fotografij premierove zene.

V ROČI SEDEŽI RUSKEGA PARLAMENTA

Nasilne smrti in nezanesljivi volilci

ANATOLIJ VERBIN / REUTER

MOSKVA (Reuter) - Opravljati funkcijo parlamentarnega poslanca je za časa Sovjetske zveze pomenilo delo brez obremenitev, cesar pa ne bi mogli trditi za današnji ruski parlament. »Do volilne kampanje si odpocijte, kolikor je v moogoče,« je Ivan Ribkin, predsednik državne dume (spodnji dom), ze poletu opozoril poslance. »In pazite nase,« je se dodal.

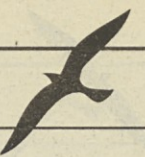
S tem je imel v mislih nevarnosti, s katerimi se soočajo poslanci, saj sta bila od leta 1993, ko je bil izvoljen sedanji parlament, ubita ze dva poslanca, umora pa se do danes nista pojasnjena. Za številne poslance sedanje dume, nevajene trdega dela po zahodnem zgledu, s katerim si poslanci zagotovijo vnovično izvolitev, bo to verjetno zadnje leto službovanja v dumi. Potem ko je ruski predsednik Boris Jelcin oktobra 1993 razpustil nekdanji parlament, sedanja 450-sedežna дума predstavlja prehodno dveletno izvršno telo. Sicer je bilo za novo rusko demokracijo sprejetih nekaj zelo pomembnih zakonov, kljub temu pa so komunistični in ultranacionalistični Jelcinovi nasprotniki negodovali nad vladno politiko. Na začetku julija je opozicija sicer ultimativno

prisilila Jelcina, da je zaradi krize po ugrabitvi talcev v Budjonovsku odstavil nekaj ministrov, kljub temu pa opozicija nima niti ustavne moči niti politične volje, da bi lahko občutne spremeni Jelcinov kabinet. Kljub temu politiki menijo, da je parlament v preteklih dveh letih deloval uspešno. »Obstajala so ostra nasprotja, vendar smo vedno vse resili po pravni poti, kar je nedvomno zelo velik dosežek tistih, ki so si za splošno stabilnost prizadevali najti kompromis,« je dejal Ribkin. »Ze dejstvo, da je duma prezivala, je uspeh,« je izjavil reformistični poslanec Genadij Burbulis.

Nacrč Kremlja za decembrske volitve je ustvariti dva močna bloka, in sicer desni blok pod vodstvom ministrskega predsednika Viktorja Cernomirdina ter levi blok pod vodstvom Ribkina. Do zdaj Ribkinu se ni uspelo pridobiti na svojo stran vplivnejših političnih skupin, zato je njegov uspeh vprašljiv, razen če se mu bo posrečilo prepričati konservativno ljudsko stranko. Cernomirdinova stranka Naš dom je Rusija ima precej več možnosti za uspeh, saj je v njej združenih veliko regionalnih močev in velik del moskovske politične elite. Kljub temu pa je nemogoče napo-

vedati, kako se bodo ruski volilci odločili.

Ko je leta 1991 prislo do upora proti togošti sovjetskega sistema, je Rusija izbrala Jelcina za predsednika kljub nasprotovanju dotodanjega sovjetskega predsednika Mihaila Gorbačova. Leta 1993 so volilci, nezahvalni z nizkim življenjskim standardom in hitrim prehodom v tržni sistem, na parlamentarnih volitvah podprli ultranacionalista Vladimirja Zirinovskega, s čimer so njegovo stranko popeljali k veliki zmagi. Po mnenju nekaterih bi lahko stranka Naš dom je Rusija dosegla podoben neuspeh kot reformistična Ruska izbira, ki se ji kljub državnim podpori ni posrečilo zbrati veliko glasov. Komunistična stranka po vodstvom Genadija Zjuganova velja za največjo in najbolj organizirano stranko v državi, zato ji pripisujejo tudi največje možnosti za uspeh. Po najnovejših javnomnjskih raziskavah so komunisti z osmimi odstotki malce izgubili v primerjavi z drugouvrščeno liberalno stranko Jabloko, ki jo vodi Grigorij Javlinski. Sledi Cernomirdinov blok s štirimi odstotki, ki za en odstotek vodi pred stranko Zirinovskega. Kljub temu je v sedanjem zapletenem političnem ozračju skoraj nemogoče napovedati izid glasovanja.

MENJALNIŠKI TEČAJI

27. oktober 1995

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LTL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A banka Ljubljana*	85,70	86,50	12,04	12,29	7,20	7,60
A banka Koper*	85,50	86,45	12,01	12,27	7,18	7,59
A banka Nova Gorica*	85,80	86,35	12,05	12,27	7,20	7,57
Banka Celje d.d., t: 063/431-000	85,90	86,70	12,10	12,38	7,30	8,00
Banka Noricum d.d., t: 133-40-55	85,70	86,60	12,10	12,30	7,40	7,80
Banka Vipava NG, t: 065/ 28-511*	86,10	86,44	12,13	12,25	7,38	7,50
Come 2 us Tel: 061/ 15-92-635, od 8-15, sob od 9-12	86,00	86,40	12,18	12,27	7,40	7,75
Creditanstalt d. d.	85,90	86,50	12,10	12,30	7,30	7,80
Ilirika Ljubljana, t: 12-51-095	-	-	-	-	-	-
Kompas Hertz Celje Tel: 063/ 26-515, od 7-19, sob od 7-13	85,85	86,40	12,10	12,20	7,30	7,60
Kompas Hertz Velenje Tel: 063/ 855-552, od 7-15, sob od 7-13	85,80	86,20	12,10	12,20	7,30	7,60
Kompas Hertz Idrija Tel: 065/ 71-700, od 7-15, sob od 7-13	86,00	86,40	12,10	12,20	7,30	7,60
Kompas Hertz Tolmin Tel: 065/ 81-707, od 7-15, sob od 7-13	86,00	86,40	12,10	12,20	7,30	7,55
Kompas Hertz Bled Tel: 064/ 741-519, od 7-19, sob od 7-13	85,80	86,20	12,10	12,20	7,30	7,60
Kompas Hertz Nova Gorica Tel: 065/ 28-711 od 7-19, sob. od 7-13	86,00	86,40	12,10	12,20	7,30	7,60
Kompas Hertz Maribor Tel: 062/ 225-252, od 7-19, sob od 7-13	85,60	86,00	12,10	12,20	7,30	7,60
Nova kreditna banka Maribor d.d.*	85,05	86,35	11,97	12,25	7,20	7,75
Ljudska banka d.d. LJ, t: 13-11-009	85,80	86,40	12,10	12,30	7,40	7,80
M.B. Gustincic - Lucija, t: 066/ 70-603	-	-	-	-	-	-
Poštna banka Slovenije	84,85	86,50	10,85	12,25	6,80	7,80
Publikum Ljubljana, t: 312-570	-	-	-	-	-	-
Publikum Piran, t: 066/ 747-370	85,95	86,29	12,13	12,19	7,45	7,55
Publikum Celje, t: 063/ 441-485	86,10	86,29	12,15	12,22	7,40	7,75
Publikum Maribor, t: 062/ 222-675	85,85	86,10	12,16	12,19	7,40	7,75
Publikum Sentilj, t: 062/ 651-355	84,46	86,20	12,10	12,24	7,30	7,90
Publikum Tolmin, t: 065/ 82-180	86,20	86,40	12,16	12,25	7,53	7,59
Publikum NM, t: 068/ 322-490	86,15	86,43	12,15	12,25	7,45	7,69
Publikum Kamnik, t: 061/832-914	86,20	86,45	12,16	12,30	7,45	7,75
Publikum Portorož, t: 066/747-240	85,95	86,30	12,12	12,19	7,44	7,56
Publikum Ljubljana Miklošičeva Tel: 061/ 318-788	86,20	86,35	12,20	12,24	7,55	7,65
SKB d.d., ***	85,10	86,70	12,04	12,38	7,25	7,75
SHP Kranj, t: 064/331-741*	86,10	86,30	12,10	12,18	7,40	7,70
SZKB d.d. Ljubljana, t: 1263320	85,95	86,55	12,07	12,27	7,30	7,67
UBK Ljubljana, t:061/444-358	85,70	86,57	12,04	12,32	7,30	7,70
Upimo Ljubljana, t: 212-073	-	-	-	-	-	-

Tečajji po poslovnih enotah SKB banke d.d. so lahko različni.*** Včerajšnji tečajji *
Bralce opozarjamo da so tečajji okvirni! Menjalnice lahko sproti spreminjajo tečaje po dnevni ponudbi in povpraševanju!

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 208 z dne 27. 10. 1995 - Tečajji veljajo od 28. 10. 1995 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	88,9071	89,1746	89,4421
Avstrija	040	šiling	100	1201,2087	1204,8232	1208,4377
Belgija	056	frank	100	411,1739	412,4111	413,6483
Kanada	124	dolar	1	85,7704	86,0285	86,2866
Danska	208	krona	100	2180,4036	2186,9645	2193,5254
Finska	246	marka	100	2800,1151	2808,5407	2816,9663
Francija	250	frank	100	2419,5801	2426,8607	2434,1413
Nemčija	280	marka	100	8454,4536	8479,8933	8505,3330
Grčija	300	grd	100	-	51,3458	51,4998
Irška	372	funt	1	-	191,8576	192,4332
Italija	380	lira	100	7,3909	7,4131	7,4353
Rep. Hrvaška	191	hrv. kuna	100	2272,0330	2278,8696	2285,7062
Japonska	392	jen	100	116,4685	116,8190	117,1695
Nizozemska	528	gulden	100	7546,6144	7569,3224	7592,0304
Norveška	578	krona	100	1906,9865	1912,7247	1918,4629
Portugalska	620	escudo	100	79,9199	80,1604	80,4009
Švedska	752	krona	100	1792,1751	1797,5678	1802,9605
Švica	756	frank	100	10447,8447	10479,2825	10510,7203
Velika Britanija	826	funt sterling	1	186,4291	186,9901	187,5511
ZDA	840	dolar	1	117,8382	118,1928	118,5474
Evropska unija	955	ECU	1	154,8433	155,3092	155,7751
Španija	995	peseta	100	96,9979	97,2898	97,5817

Opomba: Tečaj HRK se uporablja za izkazovanje rezultatov poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 28. 10. 1995

dospelost blag. zapisa	Število dni do dospelosti	tečaj za vpis v %			tekoča nominalna vrednost (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
20.3.96	144	98,9629%	98,3271%	98,6450%	1.700.000	841,184	835,780	1.676,965
					170.000	84,118	83,578	167,696

Tečajnica borznega trga

št.: 205 Datum: 27. 10. 1995

Vrednost.	qbr.	ex.kupon	enotni	%	datum	povpraš.	ponudba	Max.	Min.	pro.v
papir	m.div.	st.dat.(3)	tečaj	sprem						1000 SIT
BORZNA KOTACIJA A - Redne delnice										
LEK	800	(115.95)	12.254		26.10.	11.360	12.690	18.710	18.080	16.738
FRB	665	(136.95)	18.414	1,94	27.10.	18.370	18.720	20.000	19.610	6.958
SAL	500	(2)(119.95)	19.879	41	27.10.	18.620	19.890	20.000	19.610	6.958
SKBR	1000	(242.95)	36.818	1,81	27.10.	36.800	37.000	37.000	36.000	44.845
BORZNA KOTACIJA A - Obveznice										
BCE1	10,0	2(110.95)	105,3A	95	27.10.	104,5	105,0	105,8	103,0	1,763
RSO1	8,0	5(306.95)	103,0	09	27.10.	103,0	103,1	103,1	103,0	9,504
RSO2	9,5	10(110.95)	113,7	19	27.10.	113,4	113,9	113,9	113,4	33,378
RSO8	5,0	4(315.95)	93,8		25.10.	93,0	95,0			
SI11	7,0	5(157.95)	99,1		26.10.	99,0	105,0			
RS1D	8,0	5(306.95)	102,0		26.10.	101,3	102,9			
RS1ZD	9,5	10(110.95)	113,0		23.10.	109,3				
SKB1	10,0	6(111.95)	104,1	52	27.10.	103,5		104,2	104,0	4,727
SKB2	10,5	4(153.95)	109,5		27.10.	109,2	110,0	110,2	108,5	38,771
SKR1	5,0	3(306.95)	78,5		26.10.	79,1	81,3			
BORZNA KOTACIJA B - Redne delnice										
BTER	300	(2)(287.95)	14.832	1,23	27.10.	14.620	14.940	14.930	14.600	578
DAD	10.000	(116.94)	146.786*	4,68	27.10.	154.250	154.250	141.200	158.823	
EMD	1715	(245.95)	20.979	3,29	27.10.	21.000	21.360	21.380	20.600	8.496
PGCR	(1)	(1)	23.990	17	27.10.	21.560	23.990	23.990	23.990	490
EMER	(1)	(1)	16.815	63	27.10.	16.800	17.250	16.950	16.810	8.576
MKZ	218	(303.93)	13.388	3,03	27.10.	13.550	13.640	13.640	13.350	10.081
NKR	200	(266.95)	4.544	1,26	27.10.	4.516	4.568	4.568	4.488	4.321
TCTR	(5)	(5)	971,9	34	27.10.	966,0	977,0	980,0	956,0	16.026
BORZNA KOTACIJA B - Prednostne delnice										
KBP	2750	(226.95)	39.750	1,34	27.10.	39.500	40.500	40.500	39.300	15.536
FPNP	(1)	(1)	49.617*	7,38	27.10.	50.800		50.800	47.010	28.927
UBKP	720	(255.95)	16.500	1,48	27.10.	16.000	17.250	17.000	16.000	33
VIPP	(1)	(1)	43.846		27.10.	43.640	43.950	44.000	43.610	2.192
BORZNA KOTACIJA B - Obveznice										
OZG	11,0	4(11.95)	103,1	71	27.10.	103,0	104,0	103,2	103,0	2,095
VIP2	10,0	2(110.95)	104,7	18	27.10.	104,5	105,0	104,8	104,5	8,940
PCE	12,0	7(116.95)	101,5		16.10.	98,0	101,8			
PGO	10,0	2(116.95)	101,8A	02	27.10.	101,8		101,8	101,8	725
SZB1	10,0	2(159.95)	104,6		26.10.	103,0				
SZB2	10,0	1(110.95)				105,5	108,0			

Tečajnica izvenborznega trga

št. 205/95 - 27. 10. 1995

Vrednost.	qbr.	ex.kupon	enotni	%	datum	povpraš.	ponudba	Max.	Min.	pro.v
papir	m.div.	st.dat.(3)	tečaj	sprem						1000 SIT
ODPRTI TRG C - Redne delnice										
GEAR			4.840		26.10.	3.500	4.750			
GRDO	200	(7)(306.95)	5.220	4,9	27.10.	2.001	5.300			
HBRO	55	(116.95)	3.301	7,38	27.10.	3.301	3.599	3.301	3.301	7
INTR			2.300A	1,32	27.10.	2.150	2.580	2.300	2.300	46
RDKO		(156.95)	10.109		26.10.	10.200	10.800			
RGRS			604,7	3,90	27.10.	595,0	606,0	606,0	590,0	678
ODPRTI TRG C - Prednostne delnice										
HBPO	320	(116.95)	3.044	08	27.10.	3.041	3.170	3.170	3.041	310
KBPI						30.000				
KBPP			35.835	4,96	27.10.	36.000	36.500	36.500	34.990	7.812
RGPO		(6)	1.000		19.10.	900,0	980,0			
UBKC	360	(255.95)	9.413	9,45	27.10.	8.500	9.500	9.500	9.350	38
OD										

RAI 1

- 7.00 Otroski variete La Banda dello Zecchino, risanke
9.00 Oddaja za najmlajše L' albero azzurro, risanke
9.30 Dok.: Velike razstave
10.00 Verdemattina - Nasveti
10.35 Film: Seguendo una stella (kom., VB '60)
12.25 Vreme in dnevnik
12.35 Nan.: Gospa v rumenem
13.25 Izzrebanje lota
13.30 Dnevnik
14.00 Aktualna oddaja o morju Linea Blu
15.20 7 dni v Parlamentu
15.50 Risanke: Disney Club
16.55 Risanke: Aladdin
17.55 Izzrebanje lota
18.00 Dnevnik
18.15 Aktualna odd.: Sviste - Fred Bongusto
18.30 Nan.: Pazza famiglia (i. P. Panelli, A. Casella)
19.35 Nedeljski evangelij
19.50 Vreme, dnevnik, sport
20.40 Variete: Scammettiamo che...? - Stavimo, da...? (vodita Fabrizio Frizzi, Milly Carlucci)
23.05 Dnevnik
23.10 Posebnosti TG 1
24.00 Dnevnik 1, horoskop in vremenska napoved
0.30 Filmske novosti
0.35 Film: Sara, sarà (dram., It. '93, i. K. Engelbrecht, G. Brogi, C. Esposito)

RAI 2

- 6.55 Jutranji variete: Mattina in famiglia, vmes (7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 9.30, 10.00) dnevnik
10.05 Evropski dnevi, 10.35 TGR v Evropi
11.05 Nan.: Saranno famosi
12.00 Variete: Mezzogiorno in famiglia - Opoldne, v družini (vodi M. Giletti)
13.00 Dnevnik, sportna rubrika
14.00 Dribbling in vreme
14.50 Variete: Il fantacalcio
14.50 Mladinska glas. oddaja: Mio Capitano
15.45 Aktualno: Tvoj bližnji
16.15 Izzrebanje lota
16.20 Film: La marcia su Roma (It. '62, r. D. Risi, i. V. Gasmann, U. Tognazzi)
18.05 Rubrika o potovanjih: Sereno variabile, vreme
18.45 Nan.: Hunter
19.45 Dnevnik in sport
20.20 Risanke: Go-Cart
20.40 Film: Visioni dal delitto (dram., ZDA '93, i. J. Brodin, B. Eden, J. Pringle)
22.30 Nagrada za liriko G. Lauri Volpi, vmes (23.30) dnevnik in vreme, (23.45) glasba in gledališče za sobotni večer

RAI 3

- 6.30 Pregled tiska, Drobc
6.50 Film: Pronto chi parla? (kom., It. '45)
8.10 Film: Sposata ieri ('63)
9.35 Film: Lontano dalle stelle (dram., ZDA '54)
11.00 TGR Italija - Kmetijstvo
12.00 Dnevnik
12.15 Dok.: Onorato ogleдалo, 12.40 Vivere il mare - Ribici pripovedujejo
13.00 Nan.: I professionals
14.00 Dezelne vesti, dnevnik
14.50 TGR - Okolje Italija
15.15 Sport: odbojka, mali nogomet Jugoslavija-Italija, kolesarstvo, kosarka
18.50 Vreme in dnevnik, dezelne vesti
19.50 Aktualno: Caro Lubrano
20.30 Film: Le relazioni pericolose (dram., ZDA '88, i. G. Close, M. Pfeiffer)
22.30 Dnevnik, dezelne vesti
22.55 Variete: Harem
23.55 Dnevnik in vreme
0.10 Variete: Fuori orario, Cosa (mai) viste

RETE 4

- 7.45 Nad.: Piccolo amore, 8.30 Il disprezzo, 9.00 Cuore ferito, 10.15 Felicità (i. T. Ramos, V. Pasmarter), 11.15 Il prezzo della vita, vmes (11.30) dnevnik
11.40 Variete: Adam proti Evi
13.30 Dnevnik
14.00 Medicine a confronto
16.00 Aktualno: Le stelle della moda
17.00 Nan.: A cuore aperto, 18.00 Colombo (i. P. Falk), vmes (19.00) dnevnik in vreme
20.30 Film: Tempeste sul Congo (pušt., ZDA '53, i. R. Mitchum, S. Hayward)
22.35 Film: Processo alla città (dram., It. '52, r. L. Zampa, i. P. Stoppa, A. Nazari, S. Pampanini), vmes (23.30) nočni dnevnik
0.30 Pregled tiska
0.40 Nan.: Serpico

CANALE 5

- 6.00 Na prvi strani
9.00 Nan.: Casa dolce casa
9.30 Aktualno: Nonsolomoda, 10.00 Teleprodaja, 10.30 Una bionda per papà
11.30 Televizijsko sodišče: Forum
13.00 Dnevnik TG 5
13.25 Sgarbi quotidiani
13.40 Aktualno: Amici
15.30 Nan.: Simpsonovi
16.00 Otroski variete
18.00 Dnevnik TG5 - Flash
18.05 Kviza: OK, il prezzo è giusto!, 19.00 La ruota della fortuna (vodi Mike Bongiorno)
20.00 Dnevnik TG 5, vreme, 20.25 Striscia la notizia
20.40 Variete: La Corrida, vmes (23.00) dnevnik
23.30 Nan.: New York Police Departement (i. D. Caruso), vmes (0.30) dnevnik
1.00 Nan.: Dream On

ITALIA 1

- 6.10 Otroski variete
11.30 Avtomobilizem F1
12.25 Odprti studio, 12.40 Fatti e misfatti
12.45 Studio sport
13.00 Variete za najmlajše, vmes risanke in nan.
14.30 Nan.: VR Trooper
15.00 Variete: Re per una notte
17.45 Nan.: Primi baci
18.25 Odprti studio, vreme, 18.45 Sport studio
18.50 Nan.: Renegade, 19.50 Il principe di Bel Air
20.40 Film: Rambo 2 - La vendetta (vojni, ZDA '85, i. S. Stallone, R. Crenna)
22.40 Film: Invasion USA (vojni, ZDA '85, r. J. Zito, i. C. Norris, R. Lynch), vmes (23.40) aktualna odd. Fatti e misfatti
0.45 Italia 1 sport
2.00 Film: Le foto di Gioia (krim., It. '87, r. L. Bava)

TELE 4

- 13.30 17.45, 19.30, 22.10, 0.00
Dogodki in odmevi
20.40 Film: Nemico amato ('47)
22.30 Anteprema sport

MONTECARLO

- 14.00 18.45, 20.25, 22.30, 1.00
Dnevnik
14.10 Film: Ponte verso il sole
20.00 Sportna odd. Ciclissimo
20.35 Film: 2010 - L' anno del contatto (fant., ZDA '84)
23.15 Spanski nogomet

RAI 3 slovenski program

- 20.25 Risanka: Popaj
20.30 Dnevnik

BORIS S.

popravila TV - VCR
antene - SAT

Ul. Biancospino 22/2
OPCINE

Telefon: (040) 214867 - 214871

SLOVENIJA 1

- 08.35 Radovedni Taček: Rog, ponovitev
08.50 Učimo se ročnih ustvarjalnosti, 43. oddaja, ponovitev
09.05 O. J.: Koline, madzarski film
09.15 Male sive celice, kviz
10.05 Oglejmo si!, angleska dokumentarna oddaja
10.30 Tok, tok, kontaktna oddaja za mladostnike
11.15 Zgodbe iz školjke
11.45 Izziv za Lassie, ameriški film
13.00 Porocila
13.05 Intervju: Mirko Jelenc, ponovitev
14.20 Malo anglescine, prosim
14.35 Tednik
15.20 Poglej in zadeni
17.00 TV dnevnik 1
17.10 France Bevk: Pestrna, igrani film, 1. del
18.00 Boj za obstanek, 5. del
18.50 Hugo, tv igrara
19.10 Risanka
19.30 TV dnevnik 2, vreme, sport
19.50 Utrip
20.10 Podelitev Borstnikovega prstana, prenos iz Maribora
21.10 Vesele zgodbe iz zakonskega življenja, 4. del
22.05 Za TV kamero
22.20 Ozare
22.30 Dnevnik 3
23.00 Grace na udaru, 8. del
23.25 Roke, švedski film
00.55 Tiček vraziček, 9. del serije

SLOVENIJA 2

- 08.00 Euronews
10.00 Joe Zawinul Syndicate
11.05 Primer za dva, 8. del
12.10 Turistična oddaja
12.25 Lahko noc, ljubica, 8. del
12.55 Sova: Frasier, 8. del serije
13.25 Poročevalka s sodišča, 8. del angleske nanizanke
14.15 Videospon
15.00 Euronews
15.55 Mojstri, 8. oddaja: Toni Camo
16.55 Sportna sobota
18.30 Slovenski magazin
19.05 Karaoke
20.10 Resnični zahod, 2. del
21.00 Poveljstvo v peklu, film
22.30 Novice iz sveta razvedrila: Jean Michel Jarre, posnetek koncerta; nagleska glasbena lestvica

KANAL A

- 09.20 Zapornik iz Zende, pon. risanega filma
10.15 Imamo jih radi
11.35 Marucini kristali, pon.
12.05 Spot tedna, A-Shop
16.35 Spot tedna
17.55 Klic divjine, pon. 5. dela
19.00 Vreme
19.05 Generacija transformerejev II, 25. del risane serije
19.30 Živeti danes, ponovitev
20.15 Splošna praksa, 45. del avstralske serije
21.10 Domovanje zmajev, ameriški film
22.45 Vreme
22.50 Notranje nasilje, ponovitev ameriškega filma

Koper

- 16.00 Euronews
16.10 Leteci zdravniki, TV nanizanka
17.00 TVD mladi
17.30 Tecaj angleskega jezika
18.00 Slovenski program: Sportel - oddaja o zamejskem sportu in sportnikih
18.45 Primorska kronika
19.00 TV dnevnik
19.30 Jutri je nedelja, verska oddaja
19.40 »Accordi« - 6. oddaja
20.00 Cetrtkova sportna oddaja, ponovitev
20.30 Moj sin ne zna brati, italijanska nadaljevanka, 2. del
Režija: Franco Giraldi
Igrajo: Omero Antonutti, Mimsy Farmer in drugi
22.05 Vsedanes - TV dnevnik
22.20 »Capodistria Jazz«, 1. del
23.05 Achtung Baby! - oddaja o kulturi
Avtor: Bruno Ferrucci

ORF Avstrija 1

- 10.10 Alfred J. Kvak
10.40 Scooby Doo
11.15 Duck Tales
11.45 Garfield in prijatelji
12.15 Harry in Hendersonovi
12.35 Klic na pomoč Kalifornija
14.10 Blossom:
Lazi in druge malenkosti
14.35 Parker Lewis:
Finale
15.00 Baywatch:
Tekma s časom, 1. del
15.45 Superman - Lois in Clark:
Zmajevno srce
16.30 Beverly Hills 90210:
Vse ali nič
17.15 Melrose Place:
Umazana igra
18.00 Nogomet
19.00 Korak za korakom
19.30 Cas v sliki, kultura
19.53 Vreme
20.00 Sport
20.15 Zabava je adut
21.50 Sport
23.00 Andreas Vitasek
23.50 Cas v sliki
23.55 Carrie,
ameriška grozljivka, 1976
01.30 Klic na pomoč, pon.
02.15 Melrose Place,
ponovitev
02.55 Beverly Hills 90210, pon.
03.45 Prijateljsko prepričevanje,
ameriški film, 1956

ORF Avstrija 2

- 10.35 Zenska v moskem, ameriška komedija
12.30 Hello Austria, Hello Vienna
13.00 Cas v sliki
13.10 Indijski nagrobni spomenik,
koprodukcijski film, 1958
Režija: Fritz Lang
14.45 Skoraj posteno dekle, nemško-spanska komedija, 1963
16.15 Zemlja in ljudje
17.00 Cas v sliki
17.05 Ozri se po deželi
17.35 Svetovne religije
18.00 Milijonsko kolo
18.25 Sporni primeri
19.00 Avstrija danes
19.30 Cas v sliki, kultura
20.15 Nikolajeva cerkev, 2., zadnji del nemškega TV filma, 1995
21.40 Cas v sliki
21.50 Zakonski obračun, ameriška TV komedija
Režija: James Frawley
Hladno mascevanje, nemško-francoska kriminalka, 1966

RADIO

Slovenija 1

- 4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 23.00
Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Jutranja kronika; 8.05 Sobotna raglja; 9.30 O jeziku; 10.05 Kulturna panorama; 11.30 S knjižnega trga; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Naši poslušalci čestitajo; 13.00 Danes do 13-ih; 13.20 Obvestila; 14.05 Poslušalci čestitajo; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Aktualni mozaik; 18.15 Večerni utrinek; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 5 x 5 - v živo; 22.40 Igra; Nokturno.

Slovenija 2

- 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.00 Poslovne zanimivosti; 8.30 Sobotni val; 8.40 Koledar prireditvev; 9.45 Sobotna akcija; 11.00 Moped show; 11.30 Novice, obvestila; 14.00 Glasbene zeljze; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Popevki tedna; 17.50 Šport; 19.00 Večer z J. Webrom.

Slovenija 3

- 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.05 Glasbena matineja; 10.05 Zgodnja dela; 11.05 Jazz, blues...; 13.05 Izbrali smo; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Zborovske skladbe; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Baletna glasba; 16.40 Umetni svetovi; 17.00 Glasbeni arhiv; 18.05 Roman; 18.30 H. Purcell; 19.30 Borstnikovo srečanje; 20.00 Somrak bogov (R. Wagner); 00.40 Medigra; 00.55 Ultrinek.

Radio Koper (slovenski program)

- 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30, 17.30, 19.00 Dnevnik; 6.30 Jutranjik; 7.30 Pregled tiska; 7.40 OKC obveščajo; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.15 Sobotni teren; 9.00 Informacije; 9.10 Planet Primorska; 9.45 Du ješ!, zabavno in humorno; 10.45 Primorski zaliv - Sobotna terenska akcija; 11.30 Turistična poročila; 11.50 S terena; 12.30 Opoldnevnik; 12.55 Terenska akcija; 13.45 Okno v svet; 14.00 Glasba po željah; 14.45 Sobotna reportaža; 15.15 Hit dneva; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 20 Modrih; 19.30 Šport; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 iz diskoteke; 24.00 Nočni.

Radio Koper (italijanski program)

- 6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Amanah; 6.45 Privedite; 8.05 Horoskop; 8.40 Telefonski kviz; 9.00 Pred naše mikrofone; 9.50 Izbrali ste; 10.00 Pregled tiska; 10.05 E. Galletti; 10.35 Souvenir d'Italy; 11.00 Kulturne aktualnosti; 11.45 Dorothy ed Alice; 12.00 Ballo è bello; 13.00 Glasba po željah; 14.00 Narečna odd.; 15.00 Redazione teen;

- 16.00 Modri val; 18.45 Rigatoni; 20.00 Prenos RMI.

R. Glas Ljubljane

- 6.00 Dej nehi no; 8.00 Horoskop; 9.30 Kam danes; 10.15 Novice; 11.05 Notranjsko-kraški mozaik; 12.00 BBC Novice; 13.55 Pasji radio; 14.00 13 ozi gosanih; 15.00 Vodeni program; 15.15 RGL komentar; 17.15 Novice; 17.30 Angleščina, 19.15 Novice; 19.25 Vreme; 20.00 Stampeedo; 22.00 DJ Jernej in hot mix.

Radio Kranj

- 9.00, 14.00, 18.00 Gorenjska včeraj, danes, jutri; 5.30 Dobro jutro; 7.40, 8.40 Pregled tiska; 9.20 Rožnati planet; 10.10 Štiri tace; 12.00 Mali oglasi; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 13.00 Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.20 Pesmi tedna; 19.30 Večerni program.

Radio Maribor

- 6.00, 8.00, 10.00, 12.00, 14.00 Poročila; 17.00, 19.00 Dnevnik; 6.05 Kmetijski nasveti; 6.15 Horoskop; 6.45 Pregled tiska; 7.00 Kronika; 10.05 Otroski studio; 10.30 Top 17; 12.05 Sestanek starejših; 13.00 Slovensko-bistrška panorama; 14.10 Od Ptuja do Ormoža; 15.00 iz Slovenskih gor; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Zeleli ste; 17.30 Osmrtnice, obvestila; 17.40 Radio express; 19.30 Športna sobota; 21.00 Lestvica zabavnih melodij; 22.00 Zrcalo dneva; 23.15 Nočni.

Radio Študent

- 0.00 Ko robot kaka; 11.00 Curriculum vitae; 14.30 RO: Editions Sylophone Conacy; 17.00 Kinoburger; 19.00 TB: Glenn Spearman Double Trio; Dead Moon - Ghösti.

Radio Trst A

- 7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravljica; 8.00 Dezelna kronika; 8.10 Kulturni dogodki; 8.40 Ob zlatem jubileju našega Radia; 9.40 Slov. glasba; 10.10 Koncert Simf. orkestra RTV Slovenija; 11.45 Filmi na ekranih; 11.50 Orkestri; 12.00 Ta razajanski glas, nato Orkestri; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Dezelna kronika; 14.10 Nedeljski zvon, nato Evergreen; 15.00 May way, ali zelo osebno pogled na glasbo; 15.40 Made in Italy; 16.00 Pogovori z bratom Avsenik; 16.30 Glasba za vse okuse; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Roman: Alamut; 18.40 Soft music; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

- 7.15, 12.15, 18.15 Krajevna poročila; 11.30, 15.10, 17.10 Poročila; 10.00 Foyer; 13.00 Glasba po željah; 17.00 Morski val (vsakih 14 dni); 20.30 Prenos Jadranskih košarkarskih tekem.

Radio Koroška

- 18.10-19.00 Od pesmi do pesmi - Od srca do srca.

FORMULA ENA / PRED VN JAPONSKE

Schumacher želi dohiteti Manslla

Po številu zmag v eni sezoni - Na prvem treningu Nemeč najhitrejši - Boj za 2. mesto

SUZUKA - Stari in novi svetovni prvak v formuli 1 Nemeč Michael Schumacher je bil najhitrejši na prvem uradnem treningu v Suzuki pred dirko za veliko nagrado Japonske. Nemeč si je letošnji naslov prvaka zagotovil že po zmagi na veliki nagradi Tihega oceana prejšnji teden v Aidi in ima 92 točk, drugi pa je Britanec Damon Hill, ki jih je zbral 59.

Schumacher ima kljub temu veliko motiva za zmago, saj bi ob slavju na jutrisnji dirki v Suzuki dosegel deveto zmago v letošnji sezoni in bi s tem izenačil rekordni dosegel Nigel Manslla iz leta 1992. Na treningu v Suzuki je bil več kot 6 desetink sekunde hitrejši od drugouvrščenega Hilla, tretji je bil Finec Mika Häkkinen, ki ni nastopil na

zadnji dirki v Aidi. Cetrni čas je dosegel Francoz Jean Alesi, petega pa Britanec David Coulthard. Prav boj med Coulthardom in Hillom, ki sta člana mostva Williamsa, bo zelo zanimiv, saj ima Skot 49 točk in se vedno priložnost, da poseže po drugem mestu v skupnem seštevku. Njegova šibka stran na dirki v Suzuki pa bo slabo poznavanje med dirkači sicer priljubljene, a zelo hitre proge, saj tu nastopa prvič v karieri. Pred zadnjo dirko za veliko nagrado Avstralije čez dva tedna se ni dokončno odločil boj za naslov med konstruktorji. Vodita Schumacher in Johnny Herbert (Benetton, 123) pred voznikoma Williamsa (102). Avstrijec Karl Wendlinger je po težki nesreči lani v Monaku, ko je bil več

kot dva tedna v komi, zno-va na dirkališču. Včeraj je dosegel 17. čas. Sam je nastop, ki mu ga je ponudilo mostvo Sauberja, označil za življenjsko priložnost, ki se mnogim ne ponudi niti enkrat.

Izidi prvega uradnega treninga: 1. Michael Schumacher (Nem, benetton-renaault) 1:38.428 (povprečno 214.475 km/h), 2. Damon Hill (VB, williams-renaault) 1:39.032, 3. Mika Häkkinen (Fin, mclaren-mercedes) 1:39.127, 4. Jean Alesi (Fra, ferrari) 1:39.142, 5. David Coulthard (VB, williams-renaault) 1:39.155, 6. Heinz-Harald Frentzen (Nem, sauber-ford zetec) 1:40.010, 7. Eddie Irvine (Irs, jordan-peugeot) 1:40.153, 8. Gerhard Berger (Avt, ferrari) 1:40.305, 9. Johnny Herbert (VB, benetton-renaault)

Schumacher v boksu preko monitorja nadzoruje tekmece v Suzuki (AP)

1:40.349, 10. Rubens Barrichello (Bra, jordan-peugeot) 1:40.381, 11. Olivier Panis (Fra, ligier-mugen honda) 1:40.838, 12. Mika Salo (Fin, tyrrrell-yamaha) 1:41.355, 13. Ukjo Katajama (Jap, tyrrrell-yamaha) 1:41.977, 14. Aguri Suzuki (Jap, ligier-mugen honda) 1:42.561, 15. Gianni Morbidelli (Ita, footwork-hart) 1:42.623, 16. Pedro Lamy (Por, minardi-ford) 1:43.387, 17. Karl Wendlin-

ger (Avt, sauber-ford zetec) 1:43.634, 18. Luca Badoer (Ita, minardi-ford) 1:43.940, 19. Takacihio Inoue (Jap, footwork-hart) 1:44.386, 20. Pedro Paolo Diniz (Bra, forti-ford) 1:46.654, 21. Andrea Montermini (Ita, pacific-lotus-ford) 1:46.869, 22. Bertrand Gachot (Fra, pacific-lotus-ford) 1:48.824, 23. Roberto Moreno (Bra, forti-ford) 1:50.097, 24. Mark Blundell (VB, mclaren-mercedes) 16:42.640.

SMUČANJE / PREDSTAVITEV REPREZENTANC PRED PRIČETKOM SVETOVNEGA POKALA

Slovensko smučanje si tudi od letošnje sezone obeta veliko uspehov

Slovenski smučarji in smuкарke so se predstavili na vsakoletni tradicionalni novinarski konferenci pred začetkom nove sezone v Vinoteki na Gospodarskem tistavšču v Ljubljani. Poleg tekem svetovnega pokala slovenske najboljše smučarje čaka se lani od padlo svetovno prvenstvo v Sierra Nevada.

Zenska ekipa A ima letos obilico težav zaradi poškodb tekmovalk, vendar je znova pričakovati izjemne dosežke tudi v letošnji sezoni. »Cilj letošnjih priprav je bil povečati obseg vadbe. Se nikoli nismo toliko vadili, saj so bili treningi dvakrat dnevno na veliki višini, kar je zelo naporno in veseli me, da so dekleta vzdržala. Sedaj jih čakajo tekmovanja dva, trikrat tedensko, kar so zelo hudi napori. Najbolj je bil uspešen trening v Cilu polti, prav tako pa sta bila uspešna tudi predzadnji in zadnji v Sallfeldnu in Cerviniji. Formo bomo skušali med sezono še dvigniti, saj nas poleg svetovnega pokala čaka se svetovno prvenstvo v Sierra Nevada. Cilji zenske reprezentance v letošnji sezoni sta dve uvrstitvi med 10, ena med 6 in ena kolajna na svetovnem prvenstvu, v svetovnem pokalu pa dve uvrstitvi med prve tri in ena med 5 v končni razvrstitvi posamezne discipline svetovnega pokala ter ena kolajna na mladinskem svetovnem prvenstvu,« je pripravile ocenil Jaro Kalan, vodja zenske vrste.

Priloge na bližajočo sezono sta pozitivno ocenila tudi oba trenerja Marko Jurjec, trener za slalom, pa tudi Stojan Puhalič, trener hitrejših disciplin. Edina težava, s katero se je srečeval Jurjec, je bilo pomanjkanje trde snežne podlage. Ta je najbolj primeren za slalom, vendar je v tem času velika redkost. »Vrstni red naših tekmovalk bo podoben kot lani, najboljši sta Urška in Katja, sledita pa jima Alenka in Nataša,« je dejal Jurjec.

»Nivo na treningu na južni poloobli se je dvignil s pomočjo Američanov, opravljali pa smo tudi kontrolna merjenja, v mojih disciplinah pa najbolj pogrešam Spelo Pretnar,« je dejal Stojan Puhalič.

Slovenske lisičke, kot jih je v svoji populami skladbi poimenoval Henček in njegovi muzikanti, sicer gledajo na sezono optimistično, čeprav so jih pestile poškodbe. Spela Pretnar si se ved-

no ni doobra opomogla po zlomu noge po končani lanski sezoni, Nataša Bokal je pestilo koleno, Katja Koren je imela težave s hrbtom, Urška Hrovat pa je dobila alergijo, ki ji se ne vedo vzroka. In kakšni so načrti deklet pred sezono?

»Z razliko od lanske sezone smo imeli več treningov, kar pa se nam bo obrestovalo na sredini sezone z dvigom forme. Sedaj se me loteva rahla gripa, tako da se najbrž ne bom udeležila naslednjega treninga,« je dejala Alenka Dovzan, Urška Hrovat je presenetila alergija, tako da se prav tako ne bo udeležila naslednjega treninga. Katja Koren pa pravi: »Imela sem težave s hrbtenico, vendar me to ne sme ustaviti, upam pa na ponovitev rezultatov iz lanske sezone.«

Najbolj je sreča obrnila hrbet s težko poškodbo Špeli Pretnar. »Moje stanje se boljša in v Mariboru kondicijsko treniram. Tam bom se tri do štiri dni pred prvim odhodom na sneg, to pa bo najbrž sele čez en mesec. Upam, da se bom tekem svetovnega pokala udeležila po novem letu. Vem, da sem veliko zamudila, za odpis pa se nisem,« je dejala tmasta Gorenjka Špela.

A reprezentantke pa imajo med sabo novo osemnajstletno vrstnico, skofjelocanko Spelo Bracun.

Kaj pa fantje?

Lansko smučarsko sezono je Mojstrancan Jure Kosir zaključil v skupnem seštevku na tretjem mestu, drugi je bil v veleslalomu, v slalomu pa tretji. Takšen razplet bi pred sezono veljal za sanjskega. Tudi pred letošnjo sezono v slovenski moški vrsti niso govorili toliko o načrtih in napovedih izidov, raje so povedali, kako so izpolnili načrtovane programe vadbe, ki jih bo popeljala se stopničko višje.

Cilji ekipe so po besedah glavnega trenerja moške vrste Pavla Grašiča podobni kot pri ženskah. To je odličje na svetovnem prvenstvu, kjer si želijo doseči se eno uvrstitev do šestega in dve do desetega mesta, v svetovnem pokalu pa dve uvrstitvi med prvo trojico v posamezni disciplini in eno do petega mesta v skupni razvrstitvi.

»Po končani sezoni nas je zapustil Tomaz Cerkovnik, sedaj nam je v veliko pomoč glavni koordinator Matjaz Koselj,« je dejal glavni trener Pavle

Grašič. V slovenski vrsti bodo za tekme svetovnega pokala pripravili kvalifikacije za tekmovalce, ki ne bodo med najboljšimi na startni listi. V slalomu lahko Slovenija nastopi s šestimi tekmovalci, v veleslalomu s petimi, v superveleslalomu s tremi, v smuku pa ima slovenska vrsta pravico do enega tekmovalca.

Med pripravami so bili izpolnjeni vsi cilji, prislo je do nekaterih sprememb, in sicer iz zdravstvenih razlogov. S pomočjo atletskega trenerja Srdjana Djordjevića so poskrbeli za trening za večjo moč in hitrost, ki je v minulih sezonah predstavljal največjo pomanjkljivost. Joze Gazvoda se je priključil reprezentanci za vadbo hitrih disciplin. Delal je z različnimi selekcijami, znotraj prve ekipe pa je oblikoval skupino, v kateri so Jernej Koblar, Miran Ravter in Ales Brezavšček. Skupina je že vadila skupaj z nemeško ekipo, s katero je slovenska reprezentanca sklenila poseben sporazum. Tekmovalci so bili nemeškimi kos na bolj strmih predelih, na ravnih pa se vedno dosti zaostajajo za nemeškimi.

V smuku si v svetovnem pokalu želijo, da bi se slovenski tekmovalci približali prvi trideseterici. V tehničnih disciplinah za posamezne tekme načrtujejo uvrstitev po nekaj tekmovalcev med dobitnike točk za svetovni pokal in nekaj stopničk. Poleg tega pa si želijo uvrstitve med prvih 15 v superveleslalomu in med prvih 30 v smuku.

Jure Kosir je omenil poškodbo kolena, ki ga je nekoliko ovirala pri pripravah za ohranitev ali celo izboljšanje mest iz lanske sezone. »Vnetje ligamentov, tendinitis, mi je onemoglo teden dni kondicijskega treninga. Zadovoljen sem s pripravljenostjo v slalomu in veleslalomu. Ne bojim se prvega nastopa v Tignesu. Neposrednih primerjav s tekmeči sicer nismo imeli, vendar sem imel priložnost, da sem si ogledal nekatere tuje reprezentante. Kar so pokazali, ni bilo nič posebnega,« je samozavestno dejal najboljši slovenski smučar.

Mitja Kunc je bil v nasprotju s prejšnjimi leti tokrat na vseh predvidenih snežnih treningih. »Pri padcu predzadnji dan vadbe v Cilu sem si izpahnil ramo, vendar mi pri treningih, razen kondicijske vadbe, ni nič uslo, pa tudi to sem že nadomestil. Poškodba me ne ovira več. V letošnji sezoni bom tvegal več, kot sem v minulih,« je zatrdil Kunc.

Andrej Miklavc je lani že posegal med deseterico v slalomu, poškodba v Lienzu pa mu je preprečila nadaljnji prodor v svetovni vrh. Po rehabilitaciji se je v rekordno kratkem času vnovič priključil reprezentanci. »Operirali so mi križno vez in odstranili del meniskusa v kolenu. Ze junija sem začel kondicijske priprave, 27. julija pa sem prvič stopil na sneg. Šest mesecev po operaciji sem bil v Cilu že na prvi tekmi. Začel sem s slalomom, veleslalom pa sem začel vaditi pred mesecem dni,« je o vrnitvi na bele poljane povedal Miklavc in zatrdil, da se bo med vadbo v ZDA skušal pripraviti tudi za veleslalom. »Zelim se ustaliti v prvi jakostni skupini slaloma,« je napovedal.

Matjaz Vrhovnik je bil previden: »Nicesar ne obljubljam. Na tekmah bom dal vse od sebe. Čeprav nisem bil v Cilu, sem imel v Evropi ustrezne razmere za delo in sem dobro pripravljen.« Tudi Gregor Grilc ni bil v Cilu, zatrdil pa je, da se mu to ne pozna na pripravljenosti.

Posebno poglavje pa je akcija Podarim - Dobim, ki je smučarjem prinisala nepotrebna gmotna sredstva. Ta se bo letos začela z zamudo, saj se je zaradi novega zakona o igrah na srečo morala preoblikovati v delniško družbo.

Gregor Cerar

NOVICE

Enver Marić znova v голу

DÜSSELDORF - Nekdanji vratar jugoslovanske nogometne reprezentance Enver Marić znova brani. Marić, ki je v letih 1976 do 1978 branil za Schalke 04, je trenutno trener vratarjev pri Fortuni v Düsseldorfu. Na voljo ima le prvega vratarja Georga Kocha, drugi vratar Pierre Essner se je poskodoval, tretji Stefan Passlack pa zbolel. Zato bo danes na rezervni klopi sedel 47-letni Marić, saj trener mostva Ristić ostalim vratarjem v klubu ne zaupa.

Kitajski nadigrali Kolumbijce

PEKING - Kitajska nogometna reprezentanca je v prijateljskem srečanju v Pekingu premagala enajsterico iz Kolumbije z 2:1 (1:0). Mrežo južnoameričanov so načeli v 35. minuti z zadetkom Haoa Haidonga, povisali na 2:0 z golom Lija Bina v 63. minuti, čast Kolumbijcev pa je pred 60 tisoč gledalci v 81. minuti iz enega redkih napadov resil veteran Alexis Mendoza. Nagrado za najboljšega igralca je tako upravičeno prejel gostujoči vratar Higuita.

Brett in Ivanišević sta se razšla

ESSEN - Šesti tenisač na svetu Hrvat Goran Ivanišević je ostal brez dolgoletnega trenerja Boba Bretta. Locitev je ta sporočil na turnirju v Essnu, kjer je hkrati poudaril, da se nista razšla zaradi slabih rezultatov Hrvata, temveč zaradi načela, ki si ga je Brett zadal pred štirimi leti, ko je prevzel trenersko delo tedaj najbolj talentiranega igralca na svetu. Ivanišević se ni komentiral očitne enostranske poteze njegovega dosedanjega trenerja, ki se bo po novem verjetno posvetil Nemcu Michaelu Stichu.

Muster uspešen, Becker izpadel

ESSEN - Nemeč Boris Becker, ki je cetrni nosilec teniskega turnirja v Essnu, je izpadel v osmini finala. Premagal ga je petnajsti igralec sveta in branilec lanske zmage Nizozemec Richard Krajicek. Izidi osmina finala: Courier (ZDA, 11) - Rosset (Svi, 10) 7:6 (7:4), 3:6, 6:3, Enqvist (Sve, 8) - Ritter (Nem) 6:4, 6:3, Krajicek (Niz) - Becker (Nem, 4) 6:4, 6:7 (4:7), 6:3; Muster (Avt, 3) - Medvedjev (Ukr) 6:4, 6:3. Pari cetrfinala: Washington - Enqvist, Krajicek - Boetsch, Bruguera - Muster, Courier - Sampras.

Kasparov KO z belimi figurami

ZÜRICH - Ukrajinec Vasilij Ivancuk je na sahovskem turnirju svetovne elite v Horgnu pri Zürichu poskrbel za veliko presenečenje. Petindvajsetletni vele mojster iz Lvova je v sestim krogu s črnimi figurami premagal svetovnega prvaka Garija Kasparova in je s štirimi točkami se naprej na prvem mestu. Kasparov je v francoski partiji moral po 31 potezah priznati premoč tekmeča. Porazi napadalnega virtuozna Kasparova z belimi figurami so prava redkost. V svoji karieri je Rus izgubil manj kot 25 partij, ko je imel začetno potezo.

Senzacije v avstrijskem pokalu

DUNAJ - V osmini finala avstrijskega nogometnega pokala so se kar vrstile senzacije. Iz nadaljnega tekmovanja so izpadli kar trije prvotligasi, med njim lanskoletni pokalni prvak Austria Dunaj in tudi vladajoči prvak SV Casino Salzburg. Dunajska Austria je na domačih tleh izgubila proti ekipi Ivica Osima Sturm iz Gradca z 0:1, Salzburg pa proti drugemu graskemu prvotligasu GAK z 0:2. Za veliko presenečenja sta posrbela regionalna ligaša Kundl (4:3 proti drugoligasem DSV Leoben) in FC Hard (1:0 proti VfB Mödling). V cetrfinalu so se uvrstili naslednje ekipe: Sturm Gradec, GAK, Vorwärts Steyr, Admira/Wacker, Flavia Solva, FC Hard, SC Kundl in SG Gerasdorf (I.L.).

Odbojkarji Doba izgubili derbi

CELOVEC - Crna serija odbojkarjev SK Dob se nadaljuje: po porazih proti Union Enns (2:3) in velikemu favoritu za play off-tekmovanje in večkratnemu avstrijskemu prvaku SVS Transver iz Dunaja (0:3), so izgubili se koroski derbi proti Hypo VBK Celovec. Dvoboj se je končal s 3:1 za Celovcane, ki pa so kljub tretjim zaporednim porazom obdržali četrto mesto na lestvici državne lige A. (I.L.) Lestvica: 1. Hypo VBK Celovec 10 (15:4), 2. Union Enns 10 (15:5), 3. SVS Transver 8 (14:30), 4. SK Dob 4 (9:10), 5. Union Steyr 4 (9:11), 6. Innsbrucker AC 2, 7. Gleisdorf 2, 8. Kagan/ATV 0.

Začela se je prva kolesarska dirka po Kitajski

SHEN ZHEN - American Steve Hegg je zmagovalec uvodne preizkusnje, 4.1 kilometra dolgega prologa, prve kolesarske dirke po Kitajski. 31-letni nosilec zlatega odličja z olimpijskih iger 1984 v Los Angelesu je v cilj prišel 3.7 sekunde pred Italijanom Danielom Nardellom in 7.1 sekunde pred rojakom Normom Alvisom. Med znanimi imeni, ki nastopajo na tej dirki, sta tudi dvakratni svetovni prvak Italijan Gianni Bugno in Rus Vjačeslav Jekimov, ki se je v uvodni preizkusnji uvrstil na sedmo mesto s skoraj 10 sekundami zaostanka za najhitrejšim. Francoz Damien Nozon je dobil prvo etapo. V sprintu je premagal Uzbekistanca Djamilidina Abdudžaparova in Americano Robbija Venturo. Vsi 104 kolesarji so v cilj prisli v času zmagovalca. V skupnem seštevku je vodstvo zadržal Hegg. Dirka po Kitajski se bo končala 5. novembra s ciljem v Pekingu.

NOVICE

B liga: drevi Foggia - Brescia

FOGGIA - V anticipiranem srečanju 10. kola italijanske B lige sebesta drevi ob 20.30 (zaradi televizijskega prenosa) sporpjeli Foggia in Brescia. Za mostvo iz Apulija je danes zmaga nujna, saj bi nasprotno zdrknilo proti dnu lestvice. Brescia pa bi se lahko zadovoljila tudi z neodločenim izidom. Ostali spored tega kola bo jutri, in sicer: Ancona - Avellino; Bologna - Venezia; Genoa - Pescara; Lucchese - Cesena; Palermo - Chievo; Pistoiese - Cosenza; Reggiana - Salernitana; Reggina - Perugia; Verona - F. Andria.

Košarkarska A1 liga: v Milanu derbi Stefanel - Ambrosiana

MILAN - Na drevisnjem milanskem derbiju kosarkarske A1 lige med Stefanelom in Ambrosiano je seveda nesporni favorit za zmago Tanjevičev mostvo. Ambrosiana je namreč se vedno brez točke na zadnjem mestu. Doslej v prvenstvu sicer tudi Stefanel ni zadovoljil, ima pa tako kakvosotno mostvo, da bi bila zmaga Ambrosiane že prvovrstno presenečenje. Trzaski Illycaffè bo v tem kolu igral jutri v Pistoii proti Madiganu, ki je doslej zelo ugodno presenetil, saj je z 8 točkami na drugem mestu lestvice. Trzasko mostvo je doslej razočaralo in tudi jutri v Pistoii nima večjih izgledov za osvojitve drugega para točk.

Odbojarska A1 liga: derbi kola Las Daytona - Sisley

MODENA - V anticipiranem srečanju 6. kola bo sta danes v Modeni igrala domači Las Daytona in Sisley iz Trevisa. Obe ekipi sta se nepremagani na vrhu lestvice in zato se danes v Modeni obeta izredno zanimiv in izenačen boj. Tekmo bo prenasal tudi Rai 3.

NAMIZNI TENIS / DRUGI KROG V EVROPSKEM POKALU ETTU NANCY EVANS

Romunski BNR je bil za krasovke prehuda ovira

Poraz s 4:2 bi bilo kvečjemu mogoče omiliti, ne pa preprečiti

Drugoligašice čaka hud boj v Bocnu

V četrtem krogu namiznoteniskih prvenstev bodo vse krasove ekipe girale na zunanjih igriščih. Krasove drugoligašice bodo gostje Flash Cluba iz Serentine pri Bocnu. Obe ekipi si delita vrh prvenstvene lestvice, zato se obeta huda borba. Krasove fante v C-1 ligi bo gostilo tretjevrsteno mostvo Quartiere 7 iz Padove. Zato je zelo težko verjeti, da bo mlada krasova vrsta tam osvojila prve prvenstvene točke. Zenske sovrstnice v isti ligi se bodo srečale s postavo CUS Udine v nedeljo dopoldne. Po tesnem porazu v prvem krogu upamo, da bo krasovkam sportna sreča bolj naklonjena. Prvenstvo v promocijskih ligah, kjer nastopa Kras s štirimi ekipami, se bodo nadaljevala v novembru. Tekma ženske A lige z mesinskim Che Lin pa bo 17. decembra.

Krasovci v deželni reprezentanci

Krasovi igralci Dasa Bresciani, Martina Milic, Gorazd Milic, Bojan Simoneta bodo člani deželne reprezentance na mednarodnem turnirju Alpen Cup v Gradcu, ki je rezerviran za starostno kategorijo Under 14 vseh alpskih dežel in jih bo zaposloval danes in jutri. Kot najmočnejše društvo v deželi Kras pogostoma prispeva glavnino reprezentance. Mednarodne izkušnje vsekakor bogatijo njihovo sportno kariero. (J.J.)

BNR Bukuresti - Kras Zgonik 4:2

Simion - Bersan 2:0 (21:12, 21:7), Encea - Wang 1:2 (16:21, 22:20, 5:21), Rotaru - Milic 2:0 (21:10, 21:11), Simion/Encea - Wang/Bersan 2:0 (21:12, 21:18), Simion - Wang 0:2 (15:21, 12:21), Rotaru - Bersan 2:0 (21:16, 21:9).

Krasova pot v namiznoteniskem pokalu Nancy Evans se je končala v Bukaresti. Po zmagi prvega kola v Zgoniku proti nizozemskemu Hoonhorstu so se trenerka Miliceva in igralke podale na vzhod brez natančne predstave o moči nasprotnic, toda že ob svojem prihodu v Bukaresto so spoznale, da bo BNR zanje brzokone prehuda ovira. Romunska ekipa, ki le lani v državnem prvenstvu zasedla 3. mesto, letos pa meri na osvojitve naslova prvaka, ima v svojih vrstah ta čas najboljšo romunsko igralko Adriano Simionovo (dekliski priimek Nastase), ki precej pomeni tudi v mednarodnem merilu, zelo dobra pa je tudi Enceova, o cemer prica tudi odpor, ki ga je v prvih dveh setih drugega dvoboja včerajšnjega popoldneva nudila najboljši Krasovi igralki Wangovi. Ro-

munski BNR se je lani v pokalu Nancy Evans dokopal do polfinala in letos ne skriva želje, da bi pokal celo osvojil.

Krasovke vsekakor niso obupale in so se srčno borile, vendar pa je bil poraz neizbežen, verjetno pa bi bil lahko za spoznanje milejši. Trenerka Miliceva je po dvoboju namreč ocenila, da bi bil Kras lahko osvojil vsaj se igro dvojic. V prvem setu je namreč vodil z 12:9, ko je Wangova po posegu v obrambi nerodno padla, odtlej pa do konca seta igrala povsem nezbrano in naredila zanjo neobičajno veliko število napak. Drugi set, ki je bil vseskozi izenačen, pa se je končal s tesno zmago gostiteljic.

»Zavedam se, da objektivno gledano nismo mogli računati na uspeh. Z igro in rezultatom moram biti zadovoljna, čeprav imam vtis, da so naše igralke dosepele v Romunijo prepričane, da ne morejo zmagati. To se jim je poznalo že na obrazu,« je povedala Sonja Milic in hkrati poudarila, da so bile v Bukaresti deležne zelo gostoljubnega sprejema.

Krasovke se bodo domov vrnile jutri zvečer.

KOŠARKA / V 6. KOLU MOŠKE B LIGE ZDRUŽENA EKIPA V GOSTEH

Riva je proti Jadranu TKB favorit, a na domačih tleh še ni zmagal

Obračun starih porazov v petih tekmah je nedvomno močan udarec za katerokoli mostvo, v primeru nase združene kosarkarske ekipe pa je grenkoba se večja, saj je dva poraza doživela na domačih tleh po podaljšku, ostala dva (v gosteh) pa sta se razvila v zadnjem delu tekme, potem, ko so se jadrancovi dobro upirali večji del srečanja.

S takim nevhvaleznim obracunom po samem mesecu dni prvenstvenih bojev se jadrancovi pripravljajo, da bodo nočjo preizkusili moč peterke Riva del Garda, ki je pred samim začetkom veljala za drugo silo B lige. Trener Andrej Vremec si je med tednom močno prizadeval, da bi se njegovi fantje čim boljše pripravili za današnjo tekmo, saj preti nevarnost ze petega zastoja, ki bi lahko tudi v nadaljevanju imel slabe posledice, tako zaradi lestvice kot zaradi vzdušja v ekipi. Ne moremo mimo dejstva, da je vloga favorita nočjo na strani mostva Riva del Garda, ki ima v svojih vrstah več zelo dobrih kosarkarjev in lahko racuna na podporo domačega občinstva, je pa tudi res, da je Riva del Garda doslej krepko razočarala, saj je doživela ze tri poraze, predvsem pa ji doma se ni uspelo zmagati.

Jadrancovi so ze mnogokrat, zlasti v lanski sezoni in tudi na zadnji tekmi proti Bielli, dokazali, da znajo reagirati zelo temperamentno, zlasti v težkih trenutkih. Jadrancovi se na Gardsko jezero ne podajajao na izlet, niti ne na obisk zna-

nega zabavišča Gardaland. Nasprotno, prepričani so in si zelo želijo, da bi s pravim podvigom vnovčili nov par točk in izboljšali za zdaj skrajno »neprijazno« le-

stvistvo. JADRAN: Med tednom so igralci nase združene ekipe redno trenirali. S polnim ritmom je končno lahko vadil tudi David Pregarc, ki je končno okrevl po dolgotrajni gripji. V Četrtek so jadrancovi odigrali prijateljsko tekmo v Sezani proti Kraškemu zidarju in po poprečni igri visoko zgubili (-18), ce pa pomislimo, da so v zadnjih tednih redno zmagovali na teh trening - tekmah...

R. DEL GARDA: Drustvo, ki je nastalo ze leta 1954, je do nekaj let od tega tavalo v nižjih ligah, nato se je hitro vzpelo na vrednostni lestvici in mu je pred tremi leti uspelo napredovati v B ligo. V lanski sezoni se je mostvo uvrstilo v skupino za napredovanje, kjer pa ni prislo do izraza. Najbolj znana imena so nedvomno sam trener Gianni Asti, ki ima za sabo mnogo izkusenj v A1 ligi, Walter Bobicchio (bivši playmaker Pallacanestro Trieste) ter Gabriele Pratesi (bivši dolgoletni A ligas v San Gorgiu in Pavii). Negativna značilnost mostva pa je v tem, da je na novo sestavljeno in igralci se niso našli pravega skupnega jezika. O nihajoci formi Rive del Garda najbolj zgovorno prica podatek, da je po prvem polcasu doma proti Bielli vodila z 22 točkami prednosti, ob koncu pa igrisce zapustila porazena!

Postava - playmakerji:

Cortese (70 letnik, 182 cm), Valentini (71, 187), Castagnera (76, 180); branilci: Bobicchio (65, 192), Banini (71, 188); krila - Capelli (75, 197), Graglia (69, 202); centri - Pratesi (64, 201), Finozzi (67, 207), Grobberio (75, 203); trener Gianni Asti.

NAPOVED OSTALIH TEKEM 6. KOLA
SS Giovanni - Cassano 2
Biella - Oderzo 1
Cividale - Collegno 1
Monza - Orobica Bg 1
Scame Bg - Robur Va 2
Pari prihodnjega kola bodo izjemoma ze v sredo, 1. novembra.

Jadran TKB se bo v trzaski sportni palaci pomeril s Sestom San Giovanni, ki je po treh uvodnih porazih zmagal dvakrat zapored. Tekma se bo pričela ob 20. uri.

Vanja Jogan

Stefan Samec (Foto Balbi/KROMA)

KOŠARKA / 4. PRVENSTVENO KOLO V C 2 LIGI

Svojevrsten derbi Bora v Tržiču

Ekipo Pom trenira Vatovec, v njej pa igrata Paulina in Pertot

Borovi kosarkarji (dve zmagi v treh kolid) s mirnim srcem pričakujejo nočojni spopad C2 lige s trzaskim Pomom. Mesto trenerja je v Tržiču prevzel bivši Borov in Jadrancov »head coach« Walter Vatovec. Z njim sta se v bližnji Tržic preselila se Robi Paulina in Martin Pertot, ki sta v zadnjih sezonah branila Sokolove barve, pred leti pa sta ravno tako igrala tudi v vrstah Bora in Jadrana.

Gre torej za svojevrsten derbi, spopad med trenerjema - Jure Krečić in Walter Vatovec, ki sta pred letu tudi tvorila trenerski par Jadrana v vlogi glavnega in pomožnega trenerja. Bor in Pom sta v tem uvodnem delu prvenstva imela enak učinek, saj je tudi trzaska ekipa osvojila dve zmagi. Pom, ki je sicer novinec v ligi, vsekakor spada v skupino najboljših outsiderjev za vrh in to je v prvih dveh kolidih tudi potrdil, saj si je privosil najprej Interja iz Milij v gosteh, za-

tem pa se Sgt doma. V tretjem kolu pa so Vatovecvi fantje doživeli pravo katastrofo, saj so v Martignaccu zgubili kar s 84:43.

V Borovih vrstah bo zal gotovo odsoten kapetan Robi Smotlak, ki je v La Spezii, medtem ko je Percić povsem okrevl in bo ponovno v deseterici, točen spisek igralcev pa je trener Krečić dolocil sele po sinočnjem zadnjem treningu. Med tednom so borovci odigrali obicajno prijateljsko tekmo in se, tako kot ze tradicija v zadnjih tednih, proslavili z novim visokim porazom. Tokrat so jih povozili cicibonaši, ki so tekmo zaključili s preko 30 točkami naskoka.

NAPOVEDI OSTALIH TEKEM 4. KOLA: Staranzano - Sgt 2; Pagnacco - Virtus Ud 1; Spilimbergo - Intermuggia 2; Manzano - Gradisca 2; Udinese - Barcolana 1; Arte Go - Martignacco 2; Porcia - Ardita Go 1. (VJ)

Obvestila

SK DEVIN sporoča, da se prične v torek, 31. t. m. rekreacijska telovadba za odrasle. Telovadba bo vsak torek in četrtek od 20.30 do 22. ure v telovadnici sole De Marchesetti v Sosljanu. Tel. st. 200912.

SK BRDINA sporoča, da se nadaljuje telovadba v repenski telovadnici vsako sredo od 18. do 20. ure.

SK DEVIN obvesca, da bo tecaj na plastični stezi v Nabrezini za odrasle 31. oktobra, 2., 6. in 8. novembra od 20. do 22. ure. Na razpolago je se nekaj mest. Tel. 220423.

SK DEVIN obvesca, da bo potekal 2. zacetniški otroški tecaj na plastični stezi v Nabrezini 21., 23., 28. in 30. novembra od 17. do 19. ure.

SK DEVIN obvesca, da bo potekali treningi na snegu na Ledeniku Mölltaler, 27. t. m. in 3., 4. in 5. novembra. Interesenti naj se javijo na tel. 220423 cimprej.

SK BRDINA sporoča, da se bo pricel tecaj smucanja na plasicni stezi v Nabrezini dne 7. novembra in bo ob torkih in četrkih od 18. do 20. ure. Cas vpisovanja je se v ponedeljek, 30. t. m. na sedezu Kluba, Proseka ul. 131 na Opcinah od 19. do 20. ure.

SPD GORICA prireja od 27. decembra do 2. januarja zimovanje v Cerknem. Nastanitev bo v hotelu Eta, smucanje na Crnem vrhu, kjer imajo naprave za umetno zasneženje. Prijave na sedezu drustva ob sredah, od 11. do 12. ure in ob četrkih, od 19. do 20. ure (tel. 0481-33029). Rok za prijavo (in vplacilo akotacije) zapade 31. oktobra.

SD KONTOVEL obvesca, da poteka otroška telovadba (za otroke vrtcev in 1. ter 2. razreda OS) v telovadnici na Kontovelu ob torkih in četrkih od 15.45 do 16.45.

NAMIZNOTENISKA SEKCIJA SZ BOR obvesca stare in nove clane, da bodo treningi ob ponedeljkih in četrkih od 15.30 do 17. ure. Vabljeni so zacetniki in stari igralci. Po potrebi je zagotovljen prevoz. Za informacije poklicite v tajnistvo stadiona 1. maj (tel. 51377) od 8.30 do 13.00 in od 14.00 do 20.00.

ODBOJKARSKO DRUSTVO BOR vabi fante, ki zelijo igrati odbojko in so rojeni v letih 82, 83, 84, da se prijavijo za trening na tel. st. 814212 (Katja) ali v tajnistvu drustva, tel. 51377, kjer dobijo tudi podrobnejše informacije.

SMUCARSKI ODSEK SPDT prireja od 26.12.1995 do 1.1.1996 zimovanje v Auronzu. Za prijave in informacije o zimovanju in ostalih smucarskih dejavnostih interesenti lahko poklicijo Valentino Fachin (tel. st. 571327) ali Marka Presla (tel. st. 425105) ob uri kosila. 31. t. m. tudi zapade rok za poravnavo prvega obroka za zimovanje v Auronzu. Znesek se lahko poravnava v uradu ZSSDI v ul. sv. Franciska 20.

SK DEVIN organizira bozicno in novoletno zimovanje v smucarskem srediscu Alleghe. Možnost smucanja na smuciscih Civette in Val Badie. Informacije po telefonu 220423.

MOŠKA B2 LIGA / DANES PRVENSTVENI ŠTART ODBOJKARJEV GORIŠKE IMSE

Pomlajena Valova postava začenja pot v neznanu

Najbolj jih skrbijo nova moštva iz Emilije - Cilj je vsekakor obstanek

Navdušenje, pričanje v pravilnost letošnjih izbir, a tudi zaskrbljenost in negotovost. Pomlajena Valova ekipa se v letošnjo odbojgarsko B2 ligo podaja kot preizkušeni padalec, ki verjame, da se mu ne more nicesar zgoditi, a vendarle pred skokom ne more stooostoto vedeti, ali se mu bo padalo odprlo in kje bo pravzaprav pristal.

Ze ob koncu lanske sezone so se v društvu odločili za korenito obnovo in pomladitev sesterke. Stabile je odšel, Buzzinelli je prenehal z igranjem, Marchesini pa je postal trener in... rezervno padalo. V moštvo so bili vključeni se nekateri res perspektivni mladinci, iz Trziča pa se je vrnil podajalec Rigonat, ki mu je namenjena nelahka naloga, da nadomesti veterana Marchesinija. Prava okrepitev pa je Gianluca Populini, ki je po hudi poškodbi kolenskih vezi že dokazal, da se hitro vrača v nekdanjo formo. Ekipa, v kateri lahko Walter Princic igra vlogo starega dedka, obkoljenega z vnuki in nekaj mlajšimi brati, čeprav ima sele sestindvajset let, ima pred seboj lepo bodočnost, celo takšno, da lahko sportni vodja Ivan Plesnicar napoveduje napredovanje v B1 ligo v ne več kot treh letih, ne da bi tvegal prisilni jopic. Vsi, ki so si ogledali pokalno tekmo z VBU v Standrežu, vedo navsezadnje povedati, da niso Videmcani pravzaprav nič boljši, le malo bolj izkušeni. Pa v višji ligi igrajo že celo večnost. Toda sanje je treba zaenkrat pustiti ob strani. Pred valovci je zdaj realnost letošnje sezone. In letošnja sezona zna biti težka. Vodstvo in strokovni tabor so moštvo namreč sestavili po meri lanske konkurence in si ciljem,

da mirno ostanejo v ligi, naenkrat pa so se znašli v drugačni skupini od pričakovane, natrpani z moštvi iz Emilije Romagna, zibelke italijanske odbojke. V teh mostvih pa kar mrgoli mladih upov, starih mačkov in bivših prvoligasev, pa čeprav povprečini takih, ki so v A1 ligi greli klopi za rezerve. Skratka, pri Valu se bojijo, da jih ne bi pot zanesla v prvi Dantejev peklenski krog, iz katerega ne bi bilo izhoda.

Skrb zaradi nepoznavanja moči večine nasprotnikov jasno izhaja iz pogovorov z nekaterimi od valovcev.

»O ekipah, s katerimi se bomo letos prvič srečali, res nimamo nobenih pravih informacij,« pravi Lorenzo Zamò, trener, ki je ekipo v starih letih iz C2 lige pripeljal v B2 ligo in se po enem letu »begunstva« v Trzicu vrnil k Valu. Vidi se, da je z ekipo in delom zelo zadovoljen, čeprav tega navzven nikoli noče pokazati. »Od starejših igralcev so ostali samo naj-

bolj ambiciozni. Vadijo celo z večjim navdušenjem od mladih. Potem je tu generacija dvajsetletnikov, ki mora po mojem mnenju svojo pravo vrednost sele pokazati. Poleg teh pa imam letos v ekipi nekaj res zelo perspektivnih mladincev. Bolj »zanimive« ekipe ne bi mogel trenirati. Preprican sem tudi,

da smo močni, seveda pa je končni rezultat odvisen tudi od moči drugih. Pozitivno je to, da se mi zdijo igralci zdaj bolj zreli. Nekdanji individualizem je prepustil mesto zavesti, da mora vsak delovati v interesu kolektiva,« ugotavlja trener.

»Zavedamo se svojih sposobnosti, vendar res ne bi mogel napovedati, kakšna bo naša končna uvrstitev. Največ bo odvisno od tega, kako se bosta obnesla naša podajalca, ki se nimata pravih izkušenj. Zavedati se je treba, da tako izkusenega igralca kot je Marchesini ni lahko nadomestiti. Se večja neznanka pa so nasprotniki, zlasti ti, ki prihajajo iz Emilije Romagna,« pravi kapetan

Ales Feri, ki je na vprašanje, ali se bo ekipa na koncu uvrstila v zgornjo ali spodnjo polovico lestvice, po nekaj sekundah oklevanja vendarle dejal - v zgornjo!

»Nekaj dobrih pokalnih rezultatov nas ne sme preslepiti. Po mojem mnenju moramo biti pred startom zelo ponizni. Pokalna tekma z VBU je pokazala, da se nismo povsem dozoreli. Poleg tega pričakujem, da bo letošnje prvenstvo zahtevnejše od lanskega. To je seveda problem, ali pa tudi ne. Močna konkurenca lahko namreč predstavlja za nas spodbudo, dodatno motivacijo, da se se izboljšamo,« pa meni Walter Princic.

Aleksander Koren

Ales Feri	1971	185	tolkač
Igor Florenin	1975	193	tolkač
Walter Princic	1969	189	center
Gianl. Populini	1973	190	tolkač
Gianc. Populini	1976	187	tolkač
Robert Paoletti	1975	192	center
Fabjan Korsic	1972	188	tolkač
Simon Cernic	1978	180	podajac
Matej Cernic	1978	188	tolkač
Danjel Radetti	1977	182	center
Stefano Rigonat	1975	191	podajac
Paolo Cola	1969	196	center

Drevi v Standrežu (20.30) proti Carpiju (vstop brezplačen) »mobilizirali« Marchesinija

Valovi navijaci bodo lahko svojo ekipo na delu videli že drevi. V prvem kolu se bodo namreč odbojkarji Imse v Standrežu (20.30) pomerili s Carpijem, moštvom, ki je se lani igralo v B1 ligi, a kaže, da nastopa letos s precej pomlajeno sesterko, ki si je za cilj postavila samo obstanek v ligi.

Zal ne bo Imsa nastopila v najboljši postavi. Podajalec Stefano Rigonat in center Paolo Cola, kljub optimizmu prejšnjega tedna, se nista okrevala. Vodstvo je za to srečanje takoj »mobiliziralo« veterana Marchesinija, ki pa je z ekipo o pravih le nekaj treningov. Na klopi naj bi »bedel« nad Simonom Cernicem, ki bo vsekakor startal v začetni postavi.

Vodstvo OK Val si je z raznimi akcijami prizadevalo privabiti v standresko dvorano čimveč gledalcev in opozarja, da je danes vstop brezplačen.

Sobotna napoved: Igor Cotič

Igor Cotič (letnik 1967) je svojo odbojgarsko pot začel pri desetih letih pri Olympii. S tem društvom je nastopal v vseh mladinskih kategorijah, v prvenstvu under 16 pa je bil tudi deželni podprvak. Pri šestnajstih letih je vstopil v člansko ekipo v C2 ligi, kjer je ostal do sezone 1985/86, ko je Olympia nastopala v C1 ligi. Naslednje leto je prestopil k Soci, kjer je iz 1. divizije prišel do C1 lige.

Najboljši igralec na svetu: Lorenzo Bernardi

Najboljši igralec pri nas: Ales Feri

Moja najboljša tekma: lani Soca - Buia 3:2

Moja najslabša tekma: lani Prevenire - Soca 3:1

Derbi 3. kola Soca - Koimpex: zmagamo 3:1, ker igramo doma

Favoriti moške C1 lige: Mogliano V., S. Giustina, Koimpex in Pallavolo Ts

Končna uvrstitev Soca: 9. mesto

Današnja napoved:

Imsa - Carpi 3:1

S. Giustina - Soca Sobema 2:3

Vivil - Koimpex 0:3

Bor Mercantile - Conegliano 3:2

Porcia - Koimpex 1:3

Olympia CDR - Natisonia 3:1

Bor Fortrade - Maniago 3:2

Farra - Olympia K2 sport 0:3

Rivignano - Sokol 1:3

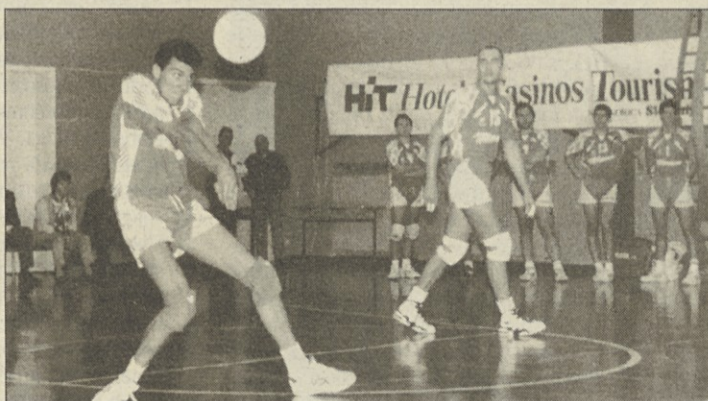
MOŠKA C1 LIGA / OBA NAŠA PREDSTAVNIKA V GOSTEH

Santa Giustina prvi trd oreh za Sočo Sobema

Gostitelji odkrito merijo na napredovanje - Koimpex v Villi Vicentini proti neugodnemu novincu Vivilu

Jutri začnejo svoje prvenstvene boje tudi Koimpex in Soca Sobema v C1 ligi. Obe ekipi se odpravljata na gostovanje, posebno zahtevna pa je tekma sočanov, ki se bodo spopadli z enim od favoritov v letošnjem prvenstvu.

Santa Giustina je namreč že več let med boljšimi ekipami v C1 ligi. Lani je bila skoraj celo prvenstvo za petami San Miguelu in Pordenonu, na koncu pa je nekoliko popustila in zasedla končno peto mesto. Letos pa društvo cilja direktno na napredovanje, zato je sklenilo, da sestavi kompletno moštvo z zanesljivimi rezervnimi igralci. Med poletnim prestopnim rokom so se tako lanskim igralcem pridružili se trije. Od Sedica sta prisla podajac Ebone in center Duranti, ekipa Ponte nelle Alpi pa je Santi Giustini posodila se Uruga. Sočani so se na to tekmo dobro pripravili. Prisotni bodo

vsi igralci razen Mitje Ferija. Neizkušenost (za večino igralcev je to prvi nastop v C1 ligi) bodo skušali nadomestiti z borbenostjo in željo po zmagi, premoč Sante Giustine pa bodo skušali omejiti z blokom in ostrim servisom. Sočani so vsekakor odločeni, da ne bodo poceni prodali svoje kože.

Koimpex gostuje danes v Villi Vicentini proti drugemu novincu v ligi, Vivilu. Kljub temu, da je ekipa novinec, pa se je nikakor ne sme podcenjevati. V ekipi je namreč nekaj igralcev, ki je že igralo v državnih ligah, od letos pa vodi ekipo stari maček Trzacan Manzin. Napad ekipe sloni predvsem na dveh močnih

napadalcih, ki ju bodo skušali slogasi zaustaviti. O moči te ekipe se ne ve veliko, saj v zadnjem mesecu ni nastopala v tekmo vanju za zvezni pokal. O nastopih Vivila v pripravljalnem obdobju vemo le za nastop na memorialu P. Spacapan, ki ga organizira Olympia. Nastopali so Olympia, Soca in Vivil, prvo mesto pa je osvojila prav Manzinova ekipa. Pomožni trener Koimpexa De Walderstein je zato pred današnjo tekmo previden: »Ker so novinci v ligi, bodo z velikim entuziazmom začeli prvenstvo in bodo prav gotovo na vsak način hoteli začeti z zmago. Mi smo se na tekmo dobro pripravili, žal pa je se v dvomu nastop Aljose Kralja, ki je v cetrtek imel visoko vročino. Vsekakor pa startamo na zmago, da cimbolje začetno letošnje prvenstvo.« (A.M.)

Na sliki: David Kralj v sprejemu, gleda pa ga Zuccon

domači šport

Danes

Sobota, 28. oktobra 1995

ODBOJKA

MOSKA B2 LIGA

20.30 v Standrežu: Imsa - Mobirolo Carpi

MOSKA C1 LIGA

20.30 v San Giustini (BL): San Giustina - Soca Sobema; 20.30 v Villi Vicentini: Latterie Friulane - Koimpex

ZENSKA C1 LIGA

18.00 v Trstu, »1. maj«: Bor Mercantile - Veltro Conegliano; 20.30 v Porcii: Domovip - Koimpex

MOSKA C2 LIGA

20.30 v Gorici, Katoliki dom: Olympia CDR - Eltor; 20.30 v Trstu, stadion »1. maj«: Bor Fortrade - Volley Ball Maniago

ZENSKA C2 LIGA

20.00 v Rivignanu: Danone Rivignano - Sokol; 20.30 v Fari: Candolini - Olympia K2 Sport

MLADINCI

15.00 v Trstu, »1. maj«: Körting - Volley 80; 20.30 v Trstu, sole Volta: Pallavolo Ts - Koimpex

NAMIZNI TENIS

ZENSKA B LIGA

15.00 v Sarentinu (BZ): Flash Club Sarnthein - Kras

MOSKA C/1 LIGA

16.00 v Padovi: Quartiere 7 Padova A - Kras

KOSARKA

B LIGA

20.30 v Rivi del Garda (TN): Riva - Jadran TKB

C2 LIGA

18.30 v Trzicu: Pom - Bor Radenska

D LIGA

20.00 v Gorici, Kulturni dom: Dom Agorest - Acli Ronke; 18.30 v Gorici: UG Goriziana - Kontovel;

18.00 v Trstu, Poggi Paese: Inter 1904 - Cicibona

KADETI

17.30 pri Brisckih, dom Ervatti: Jadran TKB - SGT; 19.30 pri Brisckih, dom Ervatti: Kontovel - Libertas

NOGOMET

MLADINCI

14.45 v Sovodnjah: Sovodnje - Lucinico; 16.00 na Proseku: Primorje - Sistiana; 14.30 pri Domju: Domio - Vesna; 16.30 v Ogleju: Aquileia - Juventina

NAJMLAJSI

15.30 v Starancanu: Staranzano - Sovodnje

CICIBANI

14.30 v Doberdobu: Mladost B - San Canzian B; 15.30 v Doberdobu: Mladost A - San Canzian A; 14.30 v Locniku: Lucinico - Juventina

Jutri

Nedelja, 29. oktobra 1995

NAMIZNI TENIS

ZENSKA C1 LIGA

10.00 v Vidmu: Cus Ud - Kras

NOGOMET

PROMOCIJSKA LIGA

14.30 v Aiellu del Friuli: Aiello - Sovodnje; 14.30 v Manzanu: Manzano - Juventina

1. AMATERSKA LIGA

14.30 v Bazovici: Zarja - Medeuzza; 14.30 v Basaldelli: Basaldella - Primorje; 14.30 v Pradamanu: Pradamano - Vesna

2. AMATERSKA LIGA

14.30 v Trebcah: Primorec - Studenti

3. AMATERSKA LIGA

14.30 v Repru: Gaja - Dolina; 14.30 v Zavljah: San Vito - Kras; 14.30 v Dolini: Breg - Junior Aurisina;

14.30 v Doberdobu: Mladost - Fogliano

NARASCAJNIKI

10.30 v Bazovici: Zarja Adriaimpex - San Sergio; 10.30 v Locniku: Lucinico - Sovodnje

NAJMLAJSI

9.00 v Bazovici: Gaja - Costalunga

ZACETNIKI

10.00 na Opcinah: S. Andrea - Primorje Telital; 10.30 v Doberdobu: Mladost - Fincantieri

ODBOJKA

MLADINKE

11.00 v Trstu, sola Rossetti: Volley 93 - Koimpex

ŽENSKA C1 LIGA / TUDI LETOS NA ŠTARTU BOR MERCANTILE IN KOIMPEX

Obe naši šesterki si želita izboljšati lansko uvrstitev

*Borovke z nespremenjeno, slogašice pa s temeljito obnovljeno šesterko
Začetek s številčno omejenim igralskim kadrom - Trenerja sta optimista*

Zgodba se nadaljuje. Odbojkarice Bora in Sloge bodo tudi letos nastopile v državni C1 ligi, na katero so takorekoc... naročene. Slogašice se bodo v njej preizkusile sestic zapored, borovke pa res sele cetrtic, ker so v sezoni 1991/1992 nastopale v B2 ligi, toda če to odmislimo, potem velja, da bo to zanje že deveta sezona v tej ligi v zadnjih desetih letih. Pravi rekord!

Obe sesterki se v letošnje prvenstvo podajata z odkrito željo, da bi izboljšali lansko uvrstitev. Zelje niso iz trte izvite. Zdi pa se, da je glavna ovira na tej poti v številčni omejenosti igralskega kadra obeh sesterk. Trenerja Marko Kalc in Branko Sain sta že pred samim današnjim startom v dokajšnjih težavah. Kalc je tekme za zvezni pokal odigral z osmimi igalkami, Sain pa jih je imel v zadnjem sobotnem nastopu s tržaško Omo na razpolago celo samo sedem. Koliko lahko trenerjema pomagata nekatere rezervne igralk, pa bo treba sele preveriti. Na dlani je torej, da bo prvenstveni razplet v marsičem odvisen prav od števila poskodb in nepravilnosti, s katerimi je treba zal vedno računati. Če jih bo malo ali nič, potem si lahko nadejamo uspešne sezone, ker sta »udarni« sesterki prav gotovo zelo solidni, konkurenca pa naj ne bi bila močnejša od lanske.

Borovke so v minuli sezoni kot najmlajša ekipa v ligi zasedle zelo dobro 5. mesto, z malo več sreče in odločnosti pa bi bila lahko njihova končna uvrstitev se za spoznanje boljše. Letos se za morebitne neuspehe ne bodo več mogle izgovarjati, da so mlade, ker bo to za večino igralk že tretja sezona v C1 ligi. Vrh tega Bor Mercantile tudi ni več najmlajša ekipa v ligi, ker je to zdaj Volley 2000 iz Bagnaria Arse. V letošnji sezoni trener Kalc ne bo mogel več računati na doprinos Saske Azman, Katja Vodopivec pa je po operaciji meniskusa sele pričela trenirati in bo potrebovala se nekaj časa, da pride v formo. Novih igralk ni, tudi zato,

ker je društvena blagajna prazna. Ambicije ekipe slonijo na predpostavki, da je v sesterki se veliko notranjih rezerv, kar bo nedvomno držalo. Res pa je tudi, da do sedanjih predprvenstveni nastopi bistvenih izboljšav se niso pokazali, tu pa je opravičilo tehtno, kajti ekipa je do zdaj zaradi neuporabnosti objektov na 1. maju trenirala malo in v popolnoma neustreznih razmerah. Napredek je torej pričakovati sele v prihodnjih mesecih, vendar pa so morebitne želje po visoki končni uvrstitvi oziroma vključitvi v boj za napredovanje vezane tudi na dober prvenstveni start. Kvalitete Borove sesterke so znane (servis, sprejem, prodornost ekipe, ko ima servis nasprotnik, sposobnost ključnih igralk, da enako učinkovito igrajo v različnih vlogah), a nekatere lanske strukturalne pomanjkljivosti, ki so zlasti prihajale do izraza pri organizaciji kontrapadov, niso bile odpravljene. Ključna igralka bi lahko bila prav Vodopivec-

Borovke drevi ob 18. uri prvič na »1. maju«

Na domačih tleh bodo v C1 ligi debitirale samo borovke. Prvič bodo igrale na »stadionu 1. maj« in to ob 18. uri. Njihov nasprotnik bo novinec Conegliano. Koimpex bo igral v Porciji, s pričetkom ob 20.30.

Oba nasprotnika nasih dveh sesterk sta baje zelo nevarna, zato bi bil start z zmago še toliko bolj spodbuden.

Glavni favorit naj bi bil Battagliano, obeta pa se zelo izenačena liga

Vse kaže, da v letošnji C1 ligi ne bo nobene tako močne ekipe, kot je lani bila Heraclia, ki so jo v bistvu sestavljale profesionalke in je že vnaprej »rezervirala« enega od dveh mest za napredovanje v visjo ligo. Predstavniki skoraj vseh društev jočejo nad svojo usodo, toda vsem ne gre slepo verjeti, »nevarnost« pa, kot vedno, prihaja predvsem iz Veneta.

Favorit številka ena za napredovanje naj bi bil veronski **Battagliano**, ki je pod imenom Sommacampagna lani izpadel iz B2 lige. Vodstvo pričakuje takojšen povratek v visjo ligo. Obdržalo je vse najboljše igralk, najelo nekaj novih, ekipa pa je v pokalu izločila drugoligasa Schia in hudo zaposlila z bivšimi prvotligasami natrpano Novento Vicentino. Nasima sesterkama dobro znana **Dolo** in **Fontane** na papirju nista močnejša kot lani (kvečjemu slabša), zato pa so tem bolj nevarni novinci. **Conegliano**, s katerim se bodo danes pomerile borovke, naj bi celo bil resen kandidat za boj za prva mesta. V tej sesterki se vedno zelo uspešno igra zdaj 30-letna Zanfranceschi, prava »nočna mora« naše nekdanje združene ekipe

Meblo v dresu Nervese. Nekdanji nesojejni prvotligas Conegliano (odpovedal se je A2 ligi, ravno ko je jo dosegel) je lani zmagal v svoji skupini C2 lige, a le zaradi boljsega količnika v setih od **Cavazzala**, ki je v dveh letih napredoval iz D lige, v tem času pa doživel le dva poraza. Cavazzala se odlikuje po zagrizenosti igri v polju, številnim izborom igralk, v zveznem pokalu pa je dosegel spodbudne rezultate. Zelo borbena ekipa je baje tudi **Codognè** (zmagovalec druge skupine C2 Veneta), ki pa letos ne bo mogel več igrati v svoji izredno tesni telovadnici, ki je zanj predstavljala lepo prednost.

Moštva iz FJK so dobro znana. Najbolj ambiciozna je letos **Porcia**, ki je (prav od Conegliana) najela izvrstno podajalko Furlanetto, ostale furlanske sesterke, kot tudi tržaška **Oma**, so na papirju nekoliko oslabiljene, a nobenega dvoma ni, da bodo, se posebej na domačih tleh, trd oreh za vsakogar. Skratka, letošnje prvenstvo bi lahko bile se bolj izenačeno od lanskega, ko so bile vse ekipe skoraj do konca v boju za napredovanje (2. mesto) ali obstanek.

Trener Bora Marko Kalc

Trener Sloge Branko Sain

va, ki je med krilnimi tolkacimi najbolj prodorna, a pogoj je, da (ko okreva) zaigra tako kot pred dvema sezonama in ne kot lani. Če bi tudi Tanja Pitacco končno stooostotno zaupala v svoje moči, bi se za zdaj vprašljiv Borov potencial v napadu bistveno povečal, in tudi ekipa bi bila veliko bolj kompetitivna.

Trener Kalc je optimist: »Mislim, da prihajamo v formo ob pravem času. S tehničnim delom sicer zaostajamo za kaka dva tedna, ker nismo imeli na voljo telovadnice. Igralk se so zelo vedno pripravile na prvenstvo. Verjamem, da so bolj zrele. Veliko pozornosti smo namenili piljenju individualne tehnike, da pridemo na ta način do bolj učinkovite kolektivne igre. V igro vnasamo določene nove elemente, a koncept ostaja lanski. Zelimo igrati hitreje, bistvo vsega pa je, da moramo delati letos manj napak. Zavedamo, da so se mnogi naši nasprotniki okrepili, mi pa ne, kljub temu pa menim, da lahko realno se izboljšamo lansko uvrstitev. Potreben pa bo doprinos prav vseh igralk«.

Pri Koimpexu je prišlo do precejšnjih sprememb, ki jih je vodstvo kluba napovedalo že takoj po koncu lanske sezone. S prihodom podajalke Monice Piccoli (Camst Vi-

lo malo igrala in trenirala, pričakujejo, da se bo njena forma se izboljšala. Sricchia ni v napadu nič manj učinkovita od visje Skerko-ve, dosti bolj dinamična pa je v polju. Levoroka Mamillo pa je resnično zelo perspektivna igralka, manj izkušena, a bolj sposobna od Pittionijeve. V klubu se tudi sicer pripravljajo na generacijsko zamenjavo, saj naj bi sedanjo prav kmalu zamenjala garnitura igralk, ki bodo letos igrale v deželni D ligi, in v katere društvo polaga velike upe.

Prvi letošnji predprvenstveni nastopi so potrdili utemeljenost pričakovanj. Nove igralk so takoj osvojile »animus pugnandi«, ki je glavna karakteristika te naše ekipe, udarna moč se je se povečala, tehnična raven sesterke pa je visja in obstajajo tudi obeti, da bo sprejem servisa (prava rak rane sesterke) manj sepav. Toda septembrskemu razcvetu so sledili oktobrski zapleti. Kaže, da trener Sain se precej časa ne bo mogel računati na stebra ekipe Fabrizijevo (neodložljive službene obveznosti), Miliceva je izbrala pot v D ligo, s precej resnimi zdravstvenimi težavami se spopada tudi Brumatova, nazadnje se je poskodovala

Bor Mercantile

Rossana Benevol	1976	180	C/T
Breda Cok	1976	168	T
Antonella Faimann	1976	168	T
Martina Flego	1977	181	T/C
Paolo Gregori	1976	170	U
Tjaša Gruden	1978	165	P
Tanja Pitacco	1977	180	C/T
Katja Vodopivec	1976	172	T
Tanja Zadnik	1978	172	T

Trener: Marko Kalc

Koimpex

Daniela Ciocchi	1976	163	U
Monica Piccoli	1972	170	P
Nicole Mamillo	1979	173	T
Tamara Vidali	1973	178	T
Monica Cossutta	1976	180	C
Barbara Gregori	1970	178	C
Katja Fabrizi	1972	177	C
Karmen Brumat	1973	179	T/C
Irina Pertot	1973	173	T
Massimiliana Sricchia	1976	176	T

Trener: Branko Sain

se Kosutova, tako da so igralk zdaj stete. Jasno je torej, da bo na najboljšo Sloge potrebno se nekaj časa počakati, ceprav tudi sedanja lahko s kancom sreče uspešno začne sezono, kar je predpogoj za visoko končno uvrstitev. Neznanki sta v glavem dve. Kaksen bo učinek ekipe na gostovanjih, zlasti na večjih igriščih (igranje v tesni openski telovadnici je dvorezen mec), in ali bo zdržala do konca sezone, glede na to, da je lani odličnemu prvemu delu sledil katastrofalen povrtati.

Trener Branko Sain zupa v moč svojih igralk, vendar pa pravi, da ne ve, kaj lahko pravzaprav dosežejo, ker ne pozna kakovosti sesterk iz Veneta. Meni, da je njegova ekipa pridobila

boljšo mentaliteto in da je tudi pristop do tekem boljši, s tehničnega vidika pa se je predvsem izboljšal učinek v sprejemu servisa in obrambi, ki je se bolj dinamična, kot je bila. Kaksne so Slogine možnosti po trenerjevem mnenju bolj ali manj jasno po starih kolih, v katerih se bodo po vrsti pomerili s Porcio, Gemono, Dolom in Fontanami. Program dela je bil v pripravljalnem obdobju enak lanskemu, verjetno pa bodo v prihodnjih mesecih odmerili telesni kondiciji nekaj več pozornosti kot lani. Letos bo sesterka tudi med sezono redno trenirala stirikrat na teden, kar tudi predstavlja novost in bi moral prispevati k večji učinkovitosti ekipe.

(A. Koren)

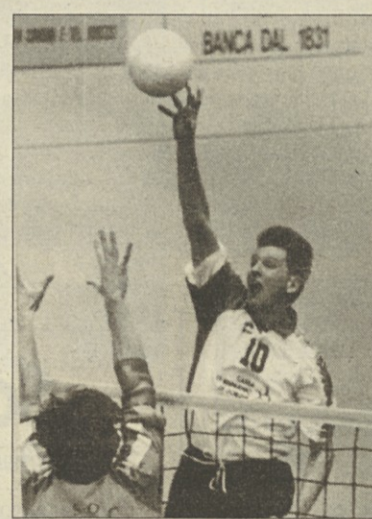
DEŽELNA C2 LIGA / FANTJE DOMA, DEKLETA V GOSTEH

Peta tekma Olympie CDR z Natisonio je tudi najpomembnejša

Bor Fortrade proti Maniagu - Olympia K2 Sport v Fari, Sokol v Rivignanu

Prvenstvo moske C2 lige nudi že v prvem kolu izredno zanimivo srečanje, saj se v Gorici srečata **Olympia CDR** in **Natisonia**, ki gotovo spadata med najboljše ekipe v ligi. Obe ekipi sta se že pred dvema letoma potegovali za prva mesta v ligi in sta se na koncu uvrstili takoj za Koimpexom in Povolettom. Lani pa sta obe ekipi imeli velike probleme in sta se borili za obstanek v ligi. Olympii je to uspelo v zadnjem kolu, medtem ko je Natisonia celo nazadovala v D ligo, a je bila ponovno vključena v C2 ligo. Obe ekipi stopata v letošnje prvenstvo z novimi ambicijami, saj sta se poleti okrepili. K Olympii se je vrnil Simon Terpin (na sliki), Natisonia pa je najela Berzacolo in Visentina. Zanimivo je tudi to, da sta se ti dve ekipi v tekmovalju za deželni pokal srečali v zadnjem mesecu že stirikrat, v medsebojnih obračunih pa trenutno vodi Natisonia s 3:1. V teh tekmah je Natisonia pokazala predvsem večjo uigranost in izkušnost od Goricanov, precej pa je odvisna od glavnega tolkaca Visentina, ki je bil za Goricane neustavljiv. Prav gotovo je za pomembno, da je po poskodbah popolnoma okreval Damjan Dorni, ki bo ekipo okrepil na centru. Poleg tega pa bo po mnenju trenerja Rinalda Dornija izredno pomemben sprejem, saj lahko njegova ekipa spravi v velike težave nasprotnika samo s hitro igro. Pomanjkljivost Natisonie je tudi v pomanjkanju ustreznih menjav.

Drugi nas predstavnik **Bor Fortrade** igra tudi na domačem igrišču proti ekipi iz Maniaga. Po petih letih »izgnanstva« bodo borovci končno spet zaigrali na svojem igrišču na stadijonu 1. maj. Povratek pa bodo vsekakor poskusili praznovati z zmago. Trener

Cella bo lahko danes računala na skoraj vse igralk, saj bo odsoten le Gombac, ki je v nedeljo zaradi študijskih obveznosti odpotoval v Anglijo za stiri tedne. V zamenjo pa bo Cella lahko računala na Tommasa Rossettija, ki je za borovce pomembna okrepitev predvsem na centru. Tudi Fabio Ruttar, ki si je pred časom poskodoval gleženj in je izpustil tri tekme za deželni pokal, je skoraj povsem nared. Roby Pavlica pa ima od včeraj eno skrb manj, saj je zaključil vojaščino. Današnji nasprotnik ne bi smel biti pretirano nevaren. Lani je ekipa končala prvenstvo v spodnji polovici lestvice, letos pa se govori, da sta dva igralka odšla v Buo. Realno moč Maniaga bomo torej spoznali komaj danes, borovci pa bi morali imeti rahlo prednost. Vsekakor pa startajo na zmago, da cimbolje začnejo prvenstvo in izkoristijo nekoliko ugodnejši koledar v začetku sezone.

V ženski C2 ligi igrata obe naši eki-

pi v gosteh. **Sokol** igra v Rivignanu, ki je lani v bistvu izpadel iz lige, a je bil ponovno uvrščen v ligo. Meuljeva ekipa začena prvenstvo brez posebnih ciljev, saj bo sele sproti videla, kaksne so njene možnosti in kaksna je moč nasprotnikov. Nabrezinska sesterka pa lahko prav gotovo spravi v težave vsakega nasprotnika. O letošnji ekipi Rivignana ne vemo veliko in tudi za sokolovke je današnji nasprotnik precej neznan. V tekmovalju za deželni pokal je vsekakor ekipa precej razocarala, saj v starih tekmah proti Codroipu in Fiume Venetu ni dosegla zmage. Sokolovke bi morale biti zato nekoliko favorizirane, saj imajo precej izkušeno in homogeno ekipo. Rivignana pa vsekakor ne gre podcenjevati, saj je lani osvojil obe prvenstveni tekmi s sokolovkami.

Olympia K2 sport bo opravila svoj krstni nastop v C2 ligi v gosteh proti Farri. Današnji nasprotnik ne bi smel biti pretirano nevaren za varovanke trenerke Kristancičeve, saj začena Farra prvenstvo s precej skromnimi možnostmi. Poleg tega sta bili Olympia in Farra v isti skupini za deželni pokal, Goricanke pa so obakrat zmagale. Kljub temu pa Kristancičeva pred današnjo tekmo ni prav brezskrbna. Gotovo bo namreč odsotna Viviana Zotti, vprašljiva pa sta nastopa Hadrijane Corsi in Mirjam Cernic, ceprav bosta verjetno obe stisnili zobe in igrali. Kristina Corsi ima še vedno poskodovalan prst na roki, tako da lahko igra le v drugi liniji. Za nameček pa bo danes odsotna tudi Trapuzzanova, ki je morala ta konec tedna domov v Kalabrijo. Kljub vsemu pa so Goricanke danes favorizirane in bi morale uspešno zaceti prvenstvo.

(A.M.)

JEDILNIK

Za vsak dan

ponedeljek:
smetanova juha, sirovi struklji, cepspljev kompot

torek:
ajdovi žganci, zelje, pečenica

sreda:
jota, krompirjevi svaljki, zelena solata, puding

četrtak:
fizolova juha, makaronovo meso, mesana solata

petek:
zelenjavna juha, oslič na sredozemski način, polenta, paradiznikova solata

sobota:
cebulna juha, pečena kokos, pražen krompir, solata iz rdece pese, jabolčni zavitek

nedelja:
goveja juha z zdrobovimi cmoki, pušta govedina, pire krompir, kolerabica v omaki s kumino, ananasov kompot

Za vegetarijance

ponedeljek:
gobova juha, krompir v oblicah s kislim zeljem, ocvrta jabolka

torek:
juha iz oranžne buče, musaka s sojinimi kockami, zelena solata

sreda:
korenčkova juha z ovsenimi kosmiči, cepspljevi cmoki, kompot

četrtak:
sojina juha, pšenice polpete, riz s curryjem, solata iz rdece pese

petek:
porova juha, spageti z olivami, endivija, medene hruske z orehi

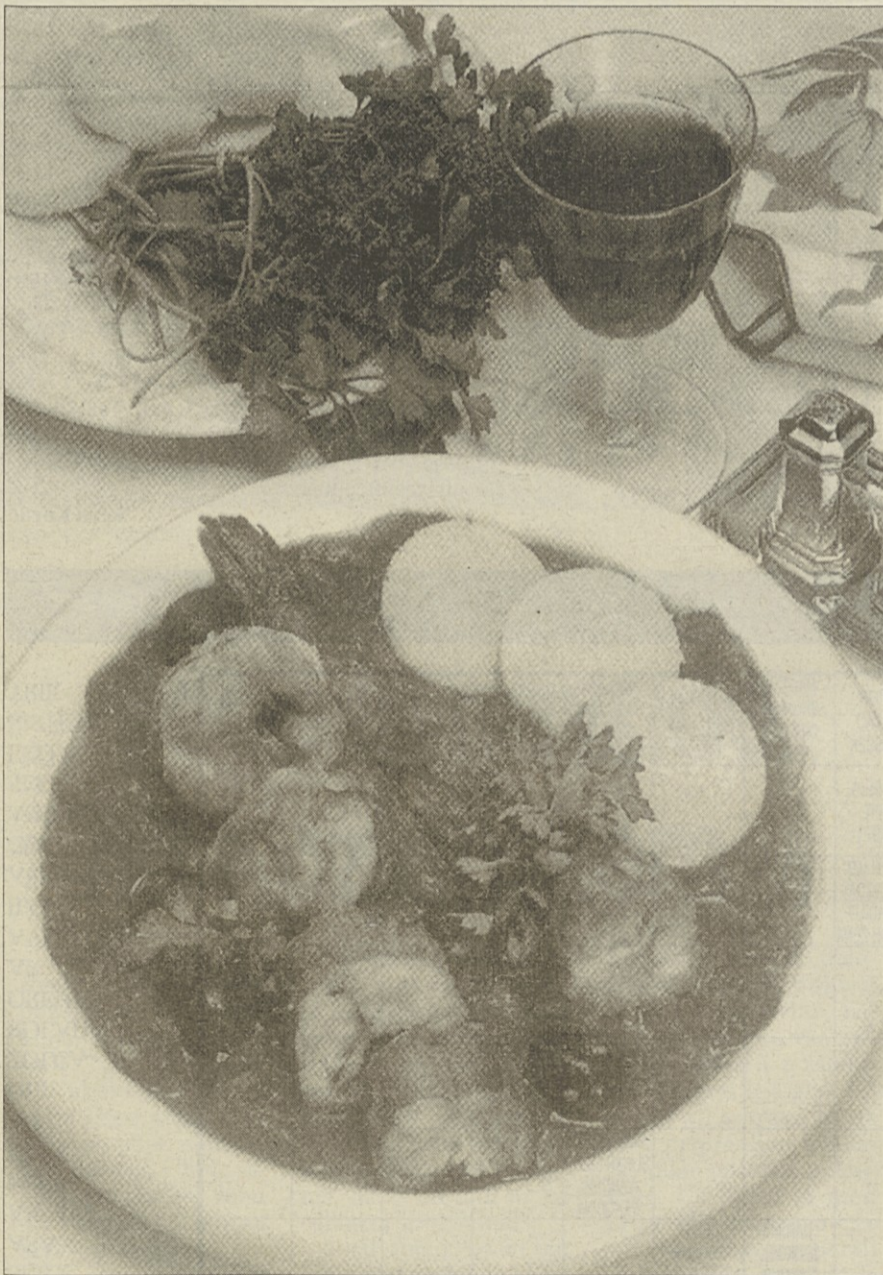
sobota:
miso juha, sojina sarma, krompir, sadna struca

nedelja:
spinacna juha, pire krompir, popečen tofu, solata s sojinimi kalčki, pečene banane

Oslič na sredozemski način

Potrebujemo: 1 kg osličev, sok ene limone, glavico čebule, dva stroka česna, 50 dag paradiznika, šest žlic olivnega olja, 2 dl belega vina, osem crnih oliv, sol, poper, baziliko

Oslice operite in posušite, nato jih narezite na debele rezine. Pokapajte jih z limoninim sokom, posolite in povaljajte v moki. Na hitro jih napol popražite. v posebni posodi segrejte preostalo olje in prepražite čebulo. Ko postekleni, dodajte očiščen paradiznik in napol zdusite. Posujte s poprom, dodajte vino, baziliko in zlijte vse skupaj v ognjevarno posodo. V omako položite prazene osliče, okrog razporedite olive in vse skupaj pecite v pečici približno pol ure. Postrezite s polento.

Kruh vzhajan z drožjo, lahko poskusite speči tudi vi

Namesto kvasa lahko uporabimo tudi domače droži. Kruh, pečen z drožmi, ostane dlje časa svež in nepokvarjen. Če so droži prekisle, lahko vzamemo polovico droži in polovico kvasa.

Domače droži pripravimo tako, da postrgamo s posode zadnje peke testo, ga izoblikujemo v hlebček, da-

mo na desko ali kroznik, potresemo z moko in posušimo na zraku. Na 1 kg moke dodamo približno 3 dag droži.

Za vinske droži zmešamo rzeno in proseno moko s se kipečim vinskim moštom v testo, naredimo hlebčke in jih posušimo na zraku, toda ne na soncu.

MOJ NAJLJUBŠI TEDENSKI RECEPT

Prleški krapci ali pica slovenica

Pečejo se v krušni peči, biku in seveda v pečici

Približuje se 1. november oziroma vsi sveti, ko se spominjamo vseh svetnikov in vseh umrlih. Kot je za praznike v navadi, tudi za ta praznik skuhamo posebne jedi, da pogostimo družino, ki se zbere ob prazniku. V Prlekiji v tem času pripravljajo tudi krapce.

Kako zavajajoče ime imajo, če bi se jed imenovala pica slovenika, potem bi si o njih mnogi lažje ustvarili predstavo in verjamem, da bi našli pot na jedilne liste slovenskih picerij, pa tudi tuje bi s ponosom uvrstile to jed v svojo ponudbo.

Z jedjo sem se prvič srečal na Kogu, enem od središč slovenskega vinogradništva. Vračali smo se s pokopališča, bil je mrzel dan in vsi smo bili dobro premraženi. Ko smo vstopili v hišo, nas je sosed Vinko povabil na sveže pečene krapce. Ker sem večino življenja preživel v Ljubljani, nisem imel niti najmanjše predstave, kaj je to. Ko pa je sosed Vinko povedal, da jih je spekel v biku, ki ga je zgradil prav zato, da bo pekel taksne jedi, sem bil čisto mrzel. Njegova kuhinja je bila topla in po-

nudil nam je vroče krapce, ki jih je prinesel iz bika. Krapci so bili izredni, topili so se v ustih in ob kapljici mošta smo vsi pozabili na mrz. Ob prazniku vseh svetih se pije mošt, ker sv. Martin se ni naredil vina.

Krapci zelo podobni pici, ker je osnova, testo, ista. Po obliki so lahko stirioglati ali pa okrogli, tako kot pica, le veliko večji. Pečejo se lahko v krušni peči, biku ali v pečici. V krušni peči ali biku pečemo krapce na loparju ali v lončeni posodi. Bik je pec, ki je namenjena peki kruha in drugih jedi in ima dve odprtini, v spodnji kurimo, v zgornji pa pečemo, obe pa imata vrata.

Za dobro testo morajo biti vse sestavine ogrete na sobno temperaturo in moka presejana. Moko vsujemo na desko ali v

posodo, solimo in naredimo v sredi jamico ter vanjo vlijemo mlačno vodo, v kateri smo raztopili kvas in scepce sladkorja. Zmes gnetemo, prilijemo olje ter po potrebi dodamo vodo. Testo naj bo mehko, mesimo in stepamo ga tako, da ga dvigujemo in mečemo ob desko. Ko je testo gotovo, se mora lociti od dlani in deske, biti gladko, voljno in mehko. Testo na vrhu zarezemo, da lažje vzhaja, in ga položimo v pomokano posodo, ki jo pokrijemo s prepognjenim prticem. Vzhaja naj počasi, ne manj kot pol ure. Pri gnetenju testa si lahko pomagamo tudi z mesalnikom, ki ima nastavke za testo, ali pa s posodo za vzhajanje.

Skuto zdrobimo, pri- mešamo ji smetano, sol in dva rumenjaka. Stepemo sneg iz dveh beljakov, ki ga rahlo vmesamo v zmes iz skute, smetane in rumenjakov. Vzhajano testo damo na desko, ga narahlo in prav na hitro raztegne- mo in položimo na nama-

Za krapce potrebujemo za testo:
400 g moke
20 g kvasa
scepce sladkorja
scepce soli
2 žlici olja
kozarec mlačne vode (200 stopinj Celzija)

za nadev:
pol kg skute
1 kislo smetano
2 jajci
scepce soli

zan pekač. S prsti ga razpotegnemo in naredimo rob. Na testo enakomerno razporedimo nadev in damo v pečico, segreto na 200 stopinj Celzija. Pečemo, dokler ne zarumenijo robovi (približno 30 minut). Čas peke je odvisen od vaše pečice. Testo pa lahko tudi raztegne- mo rob pekača in potem prepognemo nazaj tako, da pokrije del nadeva. Sladkosnede lahko v nadev primesajo stiri žlice sladkorja ali pa si krapce sladkajo, ko so na mizi.

Jeza Piano

ŠE O VINU

Morje je lahko tudi vinska »klet«

Steklenica vina, ki bo zorelo na morskem dnu, bo stala 500 frankov

Najbolj nenavadna vinska klet v Evropi leži na morskem dnu, na skrivni lokaciji 18 kilometrov od zahodne francoske obale. V njej je deset tisoč steklenic belega vina vrste pouilly-fumé.

Junija so steklenice vina lanske trgatve potopili na morskem dnu Biskajskega zaliva. Vino pred vdorom morske vode sciti poseben zamasek iz voska, saj bodo steklenice ostale v morju do leta 1999. Vinogradnik Jean-Louis Saget iz Pouillyja ob Loiri je prepričan, da vino bolje dozoreva na morskem dnu, saj je temperatura tam skozi vse leto med 12 in 13 stopinjami. Pred devetimi leti je poskusil vino s potopljenega ladje Amsterdam, ki na morskem dnu v bližini britanske obale ležala od leta 1749. Vino je imelo se vedno plemenit okus. Je na njegovo zorenje čudežno vplivala morska voda? Da bi Saget to dokazal, je leta 1990 v morje ob bretonski obali potopil devetsto steklenic najboljšega vina letine 1989. Ko je lani steklenice dvignil na površje, je pripravil pokusino vina in nanjo povabil priznane enologe. Vsi so priznali, da je vino, ki je zorelo na morskem dnu, veliko boljše okusa od vina istega porekla, ki je zorelo v kleti. Saget, ki na leto pošlje na trg približno štiri milijone steklenic vina, je prepričan, da vino v morskem vodi počasneje zori, zato ima tudi boljše okus.

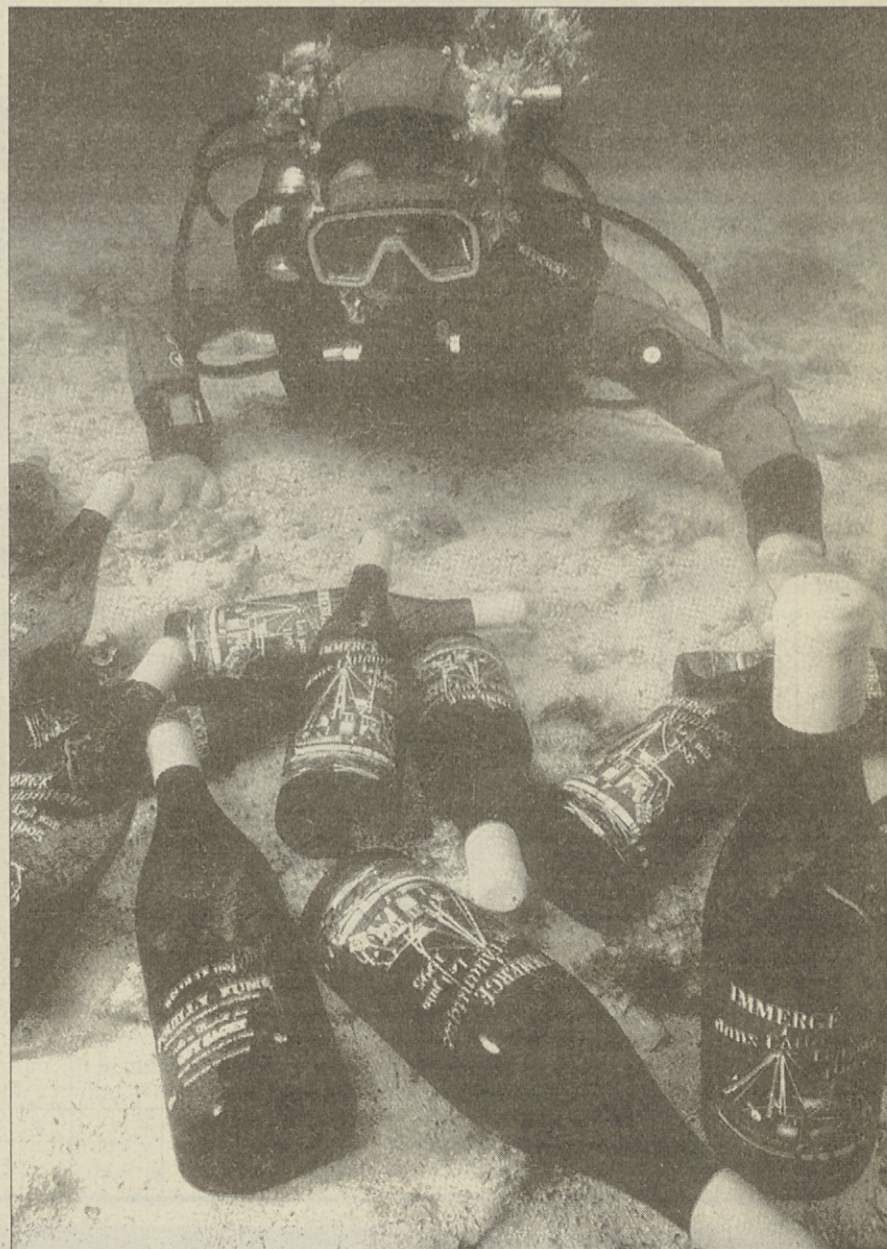
Njegovo zamisel je že podprlo finančno ministr-

stvo, ne pa tudi ministrstvo za javna dela. »Raje grem pred sodišče zaradi protipravne uporabe 800 kvadratnih metrov morskoga dna, kot da izdam

lokacijo svoje 'vinske kleti',« je izjavil Saget.

Dve tretjini vina je že vnaprej odkupila neka nemška trgovina. Steklonica vina, ki bo zorelo na

morskem dnu, bo stala 500 frankov (104 marke), kar je desetkrat več, kot je treba odsteti za »navadni«, v vinski kleti dozoreli pouilly-fumé.

PORTUGALSKA

Sintra - mesto čudovitih palač

Je tudi poletno zatočišče kraljeve družine

Sintra, eno najstarejših in hkrati najprivlačnejših portugalskih mest, je po svetu znana kot poletno zatočišče kraljeve družine in obudovana v pesmih številnih pesnikov vse od časov, ko so si Pirenejski polotok podjarmili muslimani, časov lorda Byrona pa do današnjih sodobnikov.

Sintra se kot skrivnostni dragulj skriva sredi zelenega morja pinj in drugega, skoraj eksotičnega rastja, ki obkroža pravljicne palače. Mesto leži dobrih 25 kilometrov severozahodno od Lizbone. Ne glede na to, s katere strani obiskovalci prvič ugledajo nenavadno mesto, se oči ustavijo na dveh ogromnih stožastih dimnikih, s katerimi se ponasa

petsto let stara kraljeva palača - Palaco Real. To pa se zdalec ni edini čar starega mesta. Ob vhodu v mesto se dviguje palača Ramalhao, na mestnem trgu vidimo masivno, v različnih slogih grajeno Narodno palačo, v kateri je vse od 14. stoletja poletja prezivljala kraljeva družina. Palaco Monserrate obkrožajo čudoviti vrtovi z eksotičnimi rastlinami,

zuborečimi fontanami in romantičnimi potkami. Ena od palač iz 18. stoletja je danes spremenjena v hotel z zgovornim imenom Hotel Palacio de Seteais, hotel sedmih vzdihov, ki pa ga krasi »le« pet zvezdic - vzdihni so očitno namenjeni drugim lepota, s katerimi se ponasa čudovita zgradba.

Posebna lepota med palačami je da Pena, ki se s svojimi markantnimi rumenimi kupolami kot grad iz pravljice dviguje vrh z drevjem porasčenega hriba. Palača je nastala s sirjenjem samostana iz 16. stoletja in je do današnjih

Palača da Pena

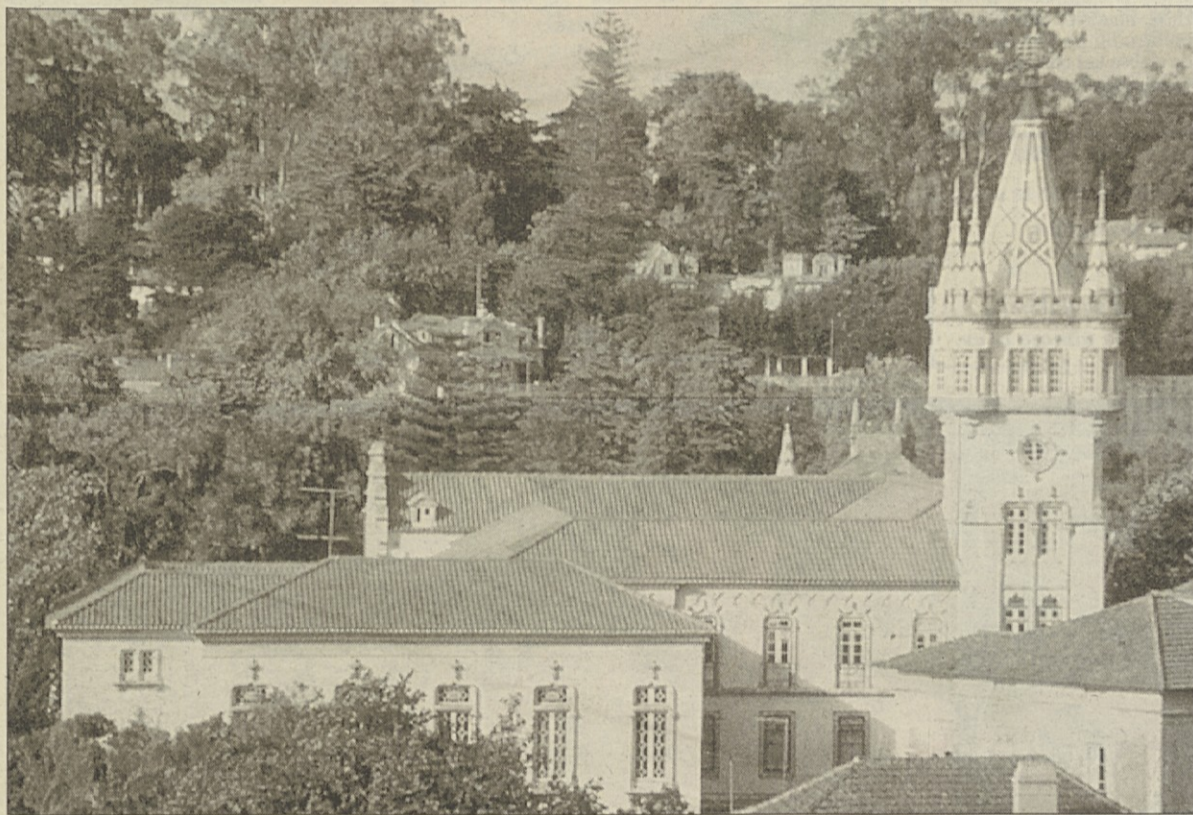
dni postala ekstravagantna mešanica vseh mogočih slogov iz različnih obdobij zadnjih stoletij. Do palače se lahko v dobrih dveh urah povzpnete pes skozi

nepregleden gozd. Ogled palače pa se lahko konča z neprijetnim presenečenjem - izpraznjenim avtomobilom. Parkirisce sredi navidez pustega gozda je pravi magnet za nepridiprave, saj imajo medtem, ko si turisti ogledujejo palačo, za svoje nečedne posle na voljo kar nekaj ur. O njihovi dejavnosti zgovorno pričajo velika opozorila pred vhodom v razkošni park, ki obdaja palačo.

Okolica mesta pa se ponasa tudi z ostanki muslimanske utrdbe, katere nastanek sega v 8. stoletje naše stetje, in čudovitim samostanom Capuchos, ki se skriva v zelenem objemu mogočnih hrastov.

Dalec pod najvišje lezečimi gradbenimi mojstrovinami pa vabijo ozke ulice starega dela mesta, ki so ves čas polne obiskovalcev, ter drobne prodajalne, restavracije in majhne gostilne z zelo okusno pripravljene morske prigrizke in dobri portugalskim vinom. Seveda ne skoparajo niti s pivom, ki se vsaj sredi vročega poletja se kako prileže.

Igor Fabjan

(Foto: Igor Fabjan)

ANEKDOTE

O Moserju...

Nekoj je avstrijski gledaliski in filmski igralec Hans Moser pozno v noc sedel s prijatelji v gostilni. Ko so odhajali, je igralec opazil, da mu manjka deset silingov. Poklical je natakarja in mu rekel:

»Vse kaze, da mi je padlo pod mizo deset silingov. Če jih najdete, mi jih boste jutri vrnili, ce pa jih ne boste nasli, jih lahko obdrzite!«

...Bizetu...

O vzroku zgodnje smrti francoskega skladatelja Georgesa Bizeta so veliko razpravljali. Nekateri menijo, da je pripomogel k njej tudi polom prve izvedbe opere Carmen, njegovega zivljenjskega dela. Večer po neuspehu je Bizet ves obupan blodil po Parizu in v svojem razocarjanju glasno tarnal. Srečal je skupino studentov, med katerimi je bil tedaj se neznani skladatelj d'Indy. Zagotavljali so mu, da je njegova opera odlično delo, ki bo osvojilo svet, Bizet pa jim je zalostno odvrnil:

»Vi ste prvi, ki mi to pravite, bojim pa se, da boste tudi zadnji.«

...in Heglu

Poznejši francoski filozof Victor Cozin je bil učenec filozofa Hegla in je večkrat prišel k njemu na dom, da bi mu učitelj razjasnil kakšno težje razumljivo postavko svojih teorij. Cosin je pozneje pripovedoval, da se je dalo iz odgovorov, ki mu jih je dajal Hegel, sklepati, da tudi njemu samemu nekatere njegove teorije niso bile popolnoma jasne, vendar je bil prepričan, da ima prav. Večkrat se je celo zgodilo, da je narava postavila na laž kakšno njegovo teorijo. V takih primerih je Hegel brez omahovanja izjavil: »Stvar je jasna: zmotila se je narava.«

FELJTON

Šege in navade na Kozjanskem (7)

Vsakič, ko je kdo zbolel, so ljudje postali pozorni na znamenja, ki naj bi napovedovala smrt. Taki »cahni« so bili skovikanje sove, petje ptica strugle, ki sicer ne poje, nenavadno pokanje v hiši, sanje o izpuljenem zobu ali velikih količinah krvavega mesa.

Ob umirajočem se je zbralo čim več domačih, ki so molili, da bi mu olajšali trpljenje. To pa je bil dvorezen meč, saj je bilo marsikom se huje, ko je videl, da so ga (tako rekoc) odpisali. Prišel je tudi duhovnik, ki je bolnika spovedal in ga dal v poslednje olje: s svetim oljem ga je namazal po nogah, prstih, celu in ustnicah ter zraven molil za zdravje.

Krog je sklenjen

Ko je nastopila smrt, so pokojniku zatisnili oči in povezali brado s crno ruto, da ni imel odprtih ust. Mocnejšim in tistim, ki so umrli nenadoma in so bili se polni hrane, so v usta zlili nekoliko zganja, da se od njih ni začel takoj siriti smrad.

Pred vojno, ko so bili zdravniki redki, so klicali na dom oglednika, da bi potrdil smrt. Oglednik je bil navadno eden od vasčanov, ki je s 25 do 30 centimetrov dolgo iglo mrliču prebodel srce. On je tudi izdal mrliški list, s katerim je potrdil smrt.

Zadnje priprave

Mrlica so umili, ga oblekli v njegovo najboljše obleko in pripravili »pare«. Te so navadno naredili iz dveh sto-

lov, med katera so položili deske, jih pokrili najprej z zakljevano, nato pa z rjuhami, vse primerno okrasili z zelenimi vejicami sparglja, bršljana ali smreke in na tako pripravljen mrtvaški oder položili pokojnika. Če je bil ta med pripravljanim »par« že trd, so obleko razparali in ga oblekli tako, da je v lezečem položaju izgledalo, kot da je normalno oblečen. V roke so mu dali sveco in rožni venec ter ga pokrili s tilom. Pod pare so postavili posodo z vodo, kamor so dali sol ali kos zelega, kar je nase vlekle smrad.

Soba, kjer so bile pare, je bila zatemnjena, svetlobo so dajale le svece. Ob vznozju par so postavili manjšo mizico, na kateri sta stali dve sveci,

Pogreb g. Jakoba Zidanska, 30. januarja 1972 v Podsvreči (Fototeka SPT)

kriz in posoda z blagoslovljeno vodo, v kateri je bila zelena vejica belusa ali cesna, s čimer se je lahko lepo kropilo.

Sele ko je bilo vse to opravljeno, so v vasi nznani smrt. To so storili z zvonjenjem: ce je umrl

moski, so začeli zvoniti najprej z velikim zvonom, ce je umrla ženska, pa z malim zvonom.

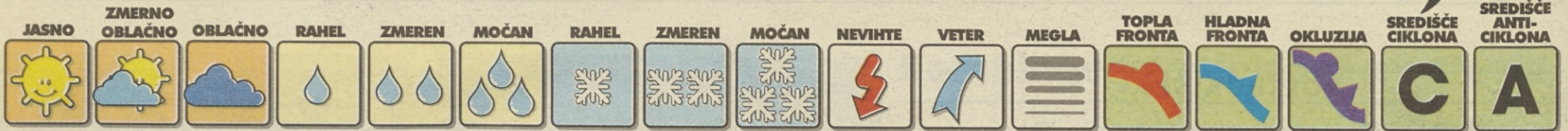
Mrlic je lezal na parah dva dni in dve noci - toliko je namreč potreboval mizar, da je naredil krsto. Ves ta čas so ob

mrliču bedeli domači in drugi vasčani ter molili rožni venec.

Veliko ljudi je poleg mrlica cutilo tesnoben strah, ki ga pri ljudeh sproža smrt. Zlasti ponoci se je ta strah se stonjeval, in da bi ga pre-

gnali, so si pomagali z alkoholom. Takrat so marsikomu popustile zavore in pripovedovali so si zgodbe, povsem neprimerne okoliscinam.

(Se nadaljuje)
Nives Speh

VREMENSKA SLIKA

Nad Evropo je območje enakomernega zračnega pritiska, hladna fronta bo čez dan dosegla Alpe. Ob severozahodnih vetrovih bo dotekal nad naše kraje nekoliko bolj vlažen zrak.

Podatke pripravlja in posreduje Hidrometeorološki zavod.

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo vzšlo ob 6.36 in zšlo ob 16.55. Dan bo dolg 10 ur in 19 minut. Luna bo vzšla ob 11.07 in zšla ob 20.46.

ONESNAŽENOST ZRAKA

	24. 10	23. 10
	povprečna 6.00-7.00	24-urna max. urna
Ljubljana Figovec	0	59
Ljubljana Bežigrad	11	159
Celje	23	44
Trbovlje	22	52
Hrastnik	17	55

Mejna imisijska vrednost: 350 mikrogramov/m³
Kritična imisijska vrednost: 700 mikrogramov/m³

BIOPROGNOZA

Vreme bo na počutje in razpoloženje vremensko občutljivih ljudi vplivalo zmerno obremenilno, zato se bodo slabše počutili, bodo razdražljivi, nemirni, hitreje se bodo utrudili pa tudi spali bodo slabše kot običajno.

PLIMOVANJE

Danes: 9 najvišje 38 cm, ob 18.08 najnižje -48 cm.

Jutri: ob 1.00 najvišje 24 cm, ob 6.16 najnižje -5 cm, ob 11.51 najvišje 27 cm, ob 19.03 najnižje -40 cm.

TEMPERATURE V GORAH

Višina	Temperatura (°C)
500 m	16
1000 m	13
1500 m	10
2000 m	7
2500 m	5
2864 m	3

NAPOVED ZA POMORSTVO

Veter v slovenskem Primorju: zjutraj: SE 4 do 8 vozlov
popoldne: NW 5 do 10 vozlov

VOX POPULI

Simon in Juda se s snegom prebudita.
Zalutve so dokazi tistih, ki nimajo prav.

DANES

Slovenija: Zjutraj bo predvsem v vzhodnih krajih se precej jasno, ponekod bo zjutraj megla. Najvišje dnevne temperature bodo od 14 do 19° C. Sosednje pokrajine: V severni Italiji in v Avstriji se bo zmerno pooblačilo. Ponekod bodo tudi rahle padavine. Drugod bo delno jasno.

JUTRI

V Sloveniji: V nedeljo bo pretežno oblačno, ponekod bodo občasno že rahle padavine. Obeti: V ponedeljek bo oblačno, občasno bo rahlo deževalo.

SVET / SLIKA PRI SLIKI ... ZGODBA PRI ZGODBI ...

Na Kitajskem bo premalo žensk

PEKING - Kitajska je edina država na svetu, kjer je med novorojenčki več fantov kot deklic. Temu pa ne botrujejo genetske značilnosti Kitajcev, temveč globoko zakoreninjena tradicija fevdalnega izvora, po kateri le mosko potomstvo lahko zagotovi starem brezskrbno starost in nadaljevanje družinskega primka.

Kot je zapisal včerajšnji sanghajski Wenhui, se na sto novorojenčkov ženskega spola zdaj rodi kar 118 novorojenčkov moskega spola. Če se bo to nadaljevalo, bo v prihodnjem stoletju kar sto milijonov Kitajcev, ki se jim ne bo uspelo poročiti z domačinko. Pojav se stopnjuje vladna politika enega otroka za vsak zakonski par, s katero poskusajo ki-

tajske oblasti ustaviti demografsko eksplozijo. Zakonski pari, ki so prisiljeni imeti le enega otroka, storijo vse, da je ta moskega spola. Da bi prepredile ta pojav, so oblasti prepovedale vse sisteme, ki omogočajo ugotovitev spola v prvih mesecih nosečnosti.

Kot kaže, pa se jim kljub strogim kaznim tega ni posrečilo zatreti. Nedavno so na štiri leta zapora obsodili nekega zdravnika, ki je z ehografijo nosečnice seznanjal s spolom zarodkov, saj je večina nosečnic splavila, ko je ugotovila, da je otrok deklica.

Izbira spola je zato za oblasti prava sabotaza biološkega ravnateljstva, hkrati pa se vsi bojijo, da se bo zaradi teh razmer se povečala trgovina z belim blagom.

Prvič v Evropi

Peugres v osrednji Franciji je postal zanimiv za evropske biologe, saj se je v tamkajšnjem zivalskem vrtu prvič v Evropi skotilo sedem gepardovih mladičev. (AP)

KRONOS

kronos
The Spirit of Sport.